

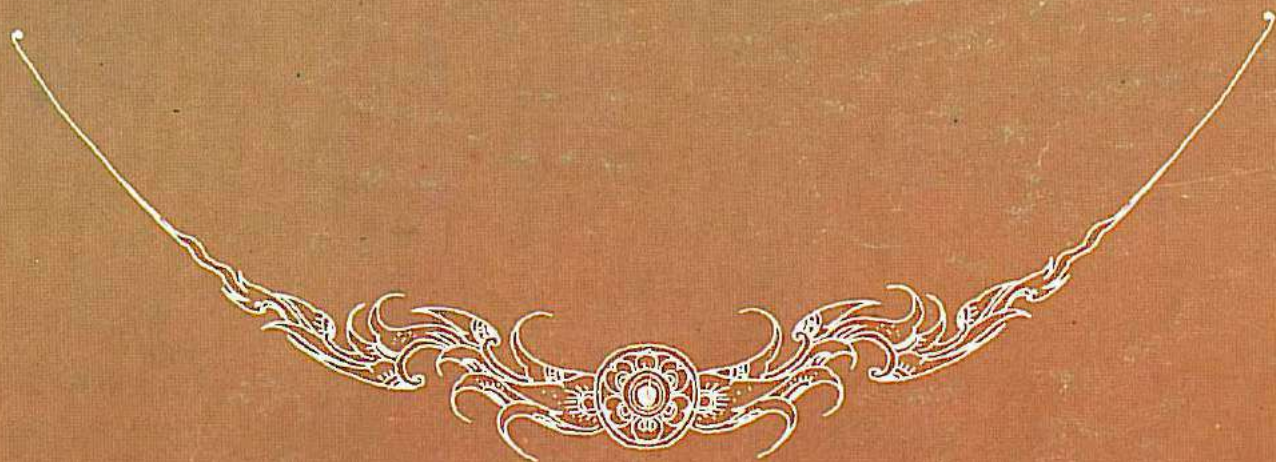
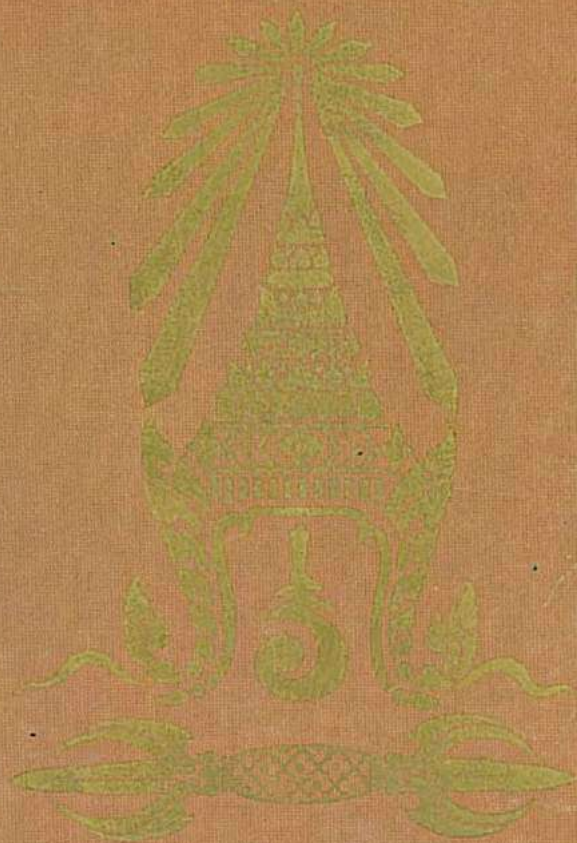

ราชภัฏวทาลัย

ครบ ๕๐ ปี

พ. ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๐๓

103

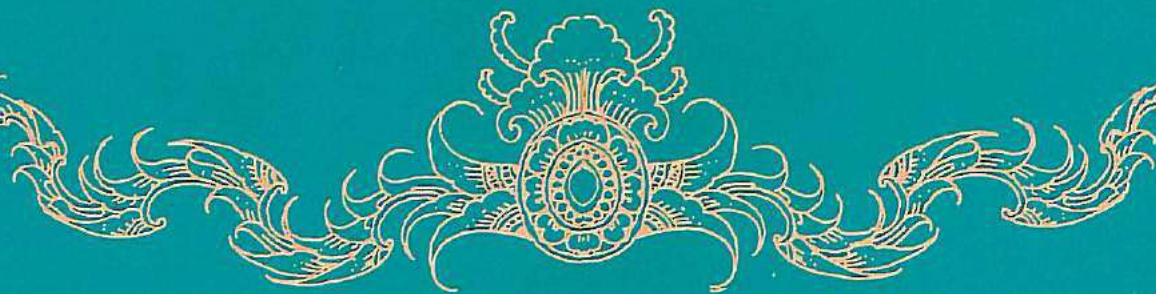

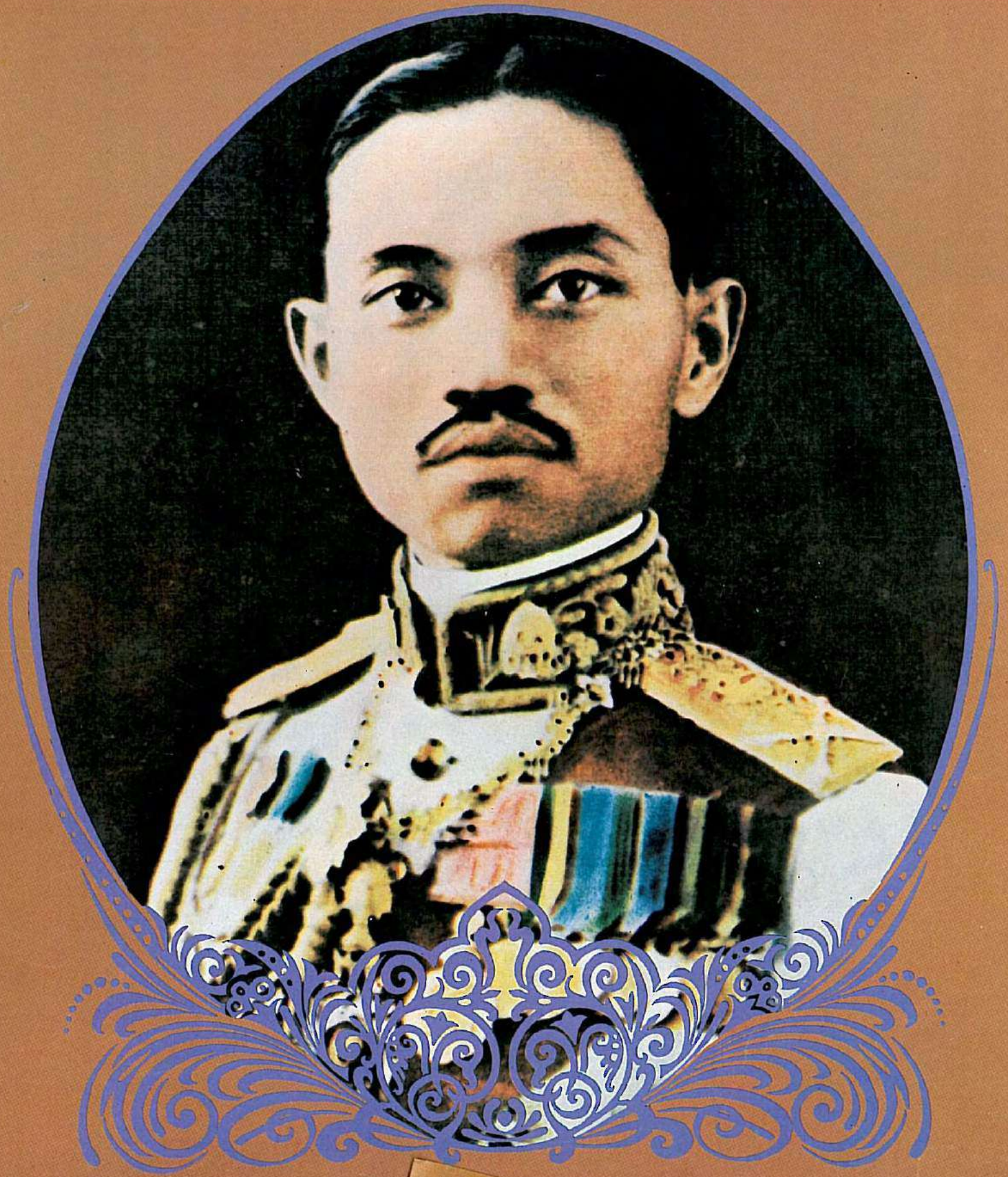
...ไฟสมัยนี้ เรามีการเดินทางติดต่อกันทั่วโลก
อย่างสะดวกสบายและรวดเร็วมาก เพราะมีเครื่องบิน
ดัดนั้น สิ่งใหม่ๆจากต่างประเทศทั้งดีและไม่ดีก็เข้ามามามากด้วย
เช่นคอมพิวเตอร์พกพา และคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล
แม้แต่โรคภัยไข้เจ็บใหม่ๆแปลกๆ ก็ยังติดมากับเครื่องบินด้วย
ทุกได้รับสิ่งใหม่ๆนี้ ใจเราจะไปเสียทุกอย่าง
ทั้งเราก็ไม่ไ้จะไปในโลก ไม่ยอมรับอะไรใหม่เสียเลย
แต่เป็นหน้าที่ของคนเราที่มีปัญญาจะเลือกรับเอา
เฉพาะสิ่งที่ดีงาม เราควรทิ้งสิ่งที่ชั่ว อะไรที่เหมืนๆสม
กับภาระบ้านเมืองของเรา และคืนโทษโดยทั่วไป
เพื่อเราจะอยู่กันได้อย่างไม่เดือดร้อน พันธุกรรมอันดีงาม
และพึงอยู่ในความสงบสุขเพื่อประโยชน์.....

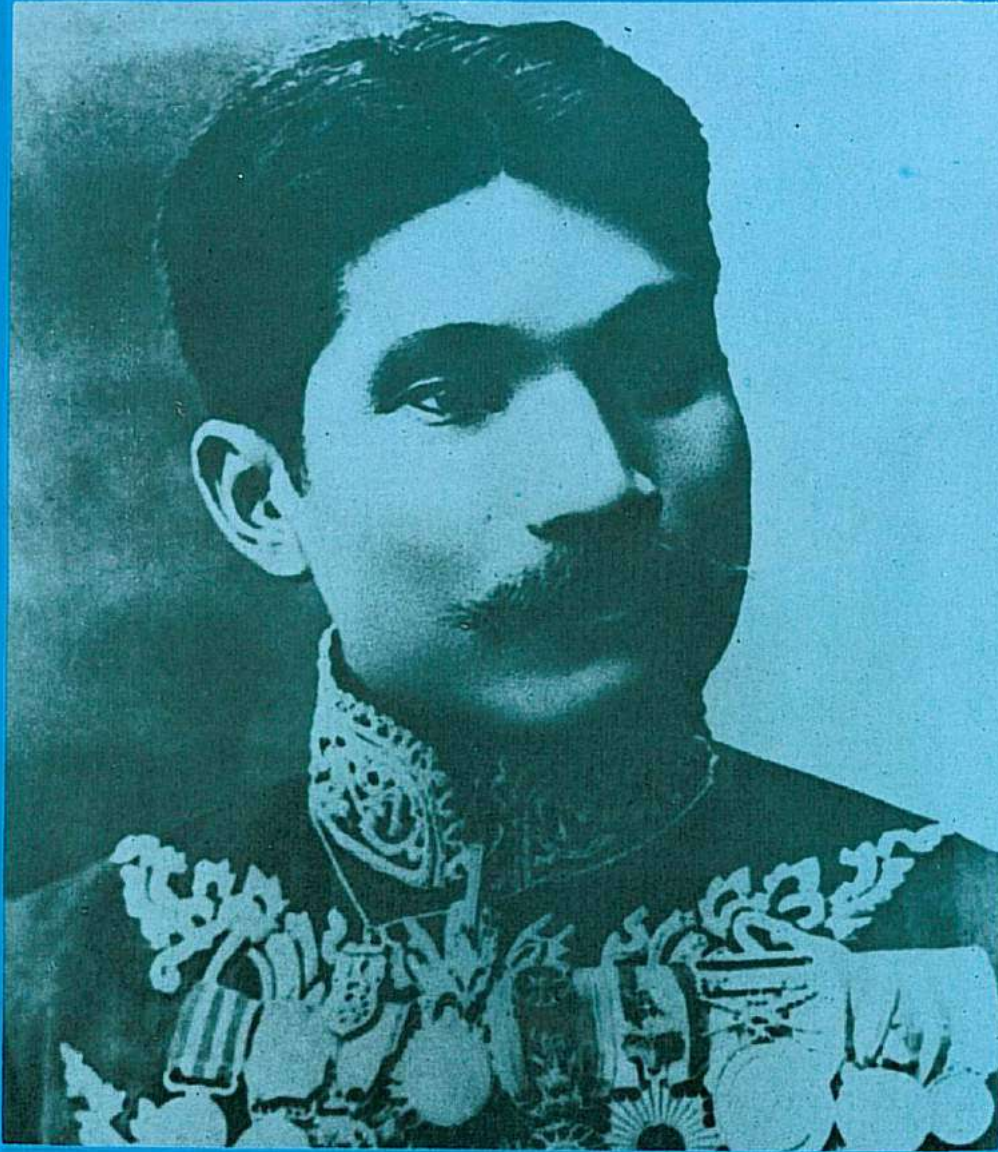
บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้โรงเรียนพิทักษ์โรงเรียนวิชาวิทยาลัย
รพท.เป็นโรงเรียนศึกษาจนแล้ว
สมควรจะมีที่หอพักทรงไว้ซึ่งควร
เป็นหอพักนักเรียนสงฆ์พระบรมมหาราชวัง
และโรงเรียนวิชาวิทยาลัยด้วย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
“โรงเรียนวิชาวิทยาลัย”

อำมาตย์เอก พระยาไพศาลศิลปศาสตร์

กรรมการจัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๒๘ ธันวาคม ๒๔๕๓-๑๒ สิงหาคม ๒๔๕๗

(सनँनँ เทพหัสดิน ฤ อยุชยา)

สภานายกกรรมการจัดการวชิราวุธวิทยาลัย

๑๖ เมษายน ๒๔๖๘-๓ สิงหาคม ๒๔๖๘

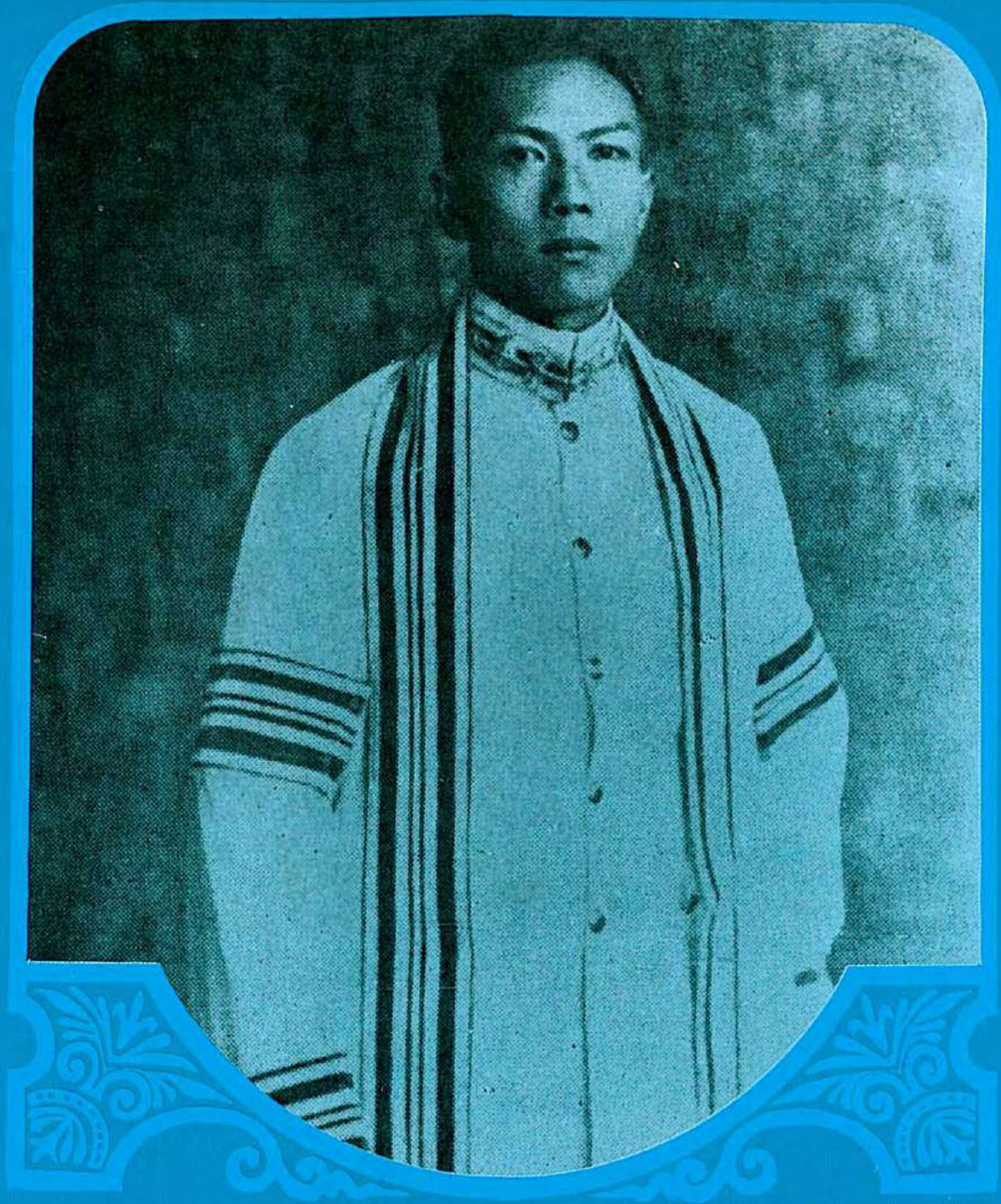
มหาเสวกตรี พระยาบรมบาทนรินทร์

(พินิต ศรีวรรณะ)

ผู้บังคับการจเรราชวิทยาลัย

๑๖ เมษายน ๒๔๖๕-๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๕

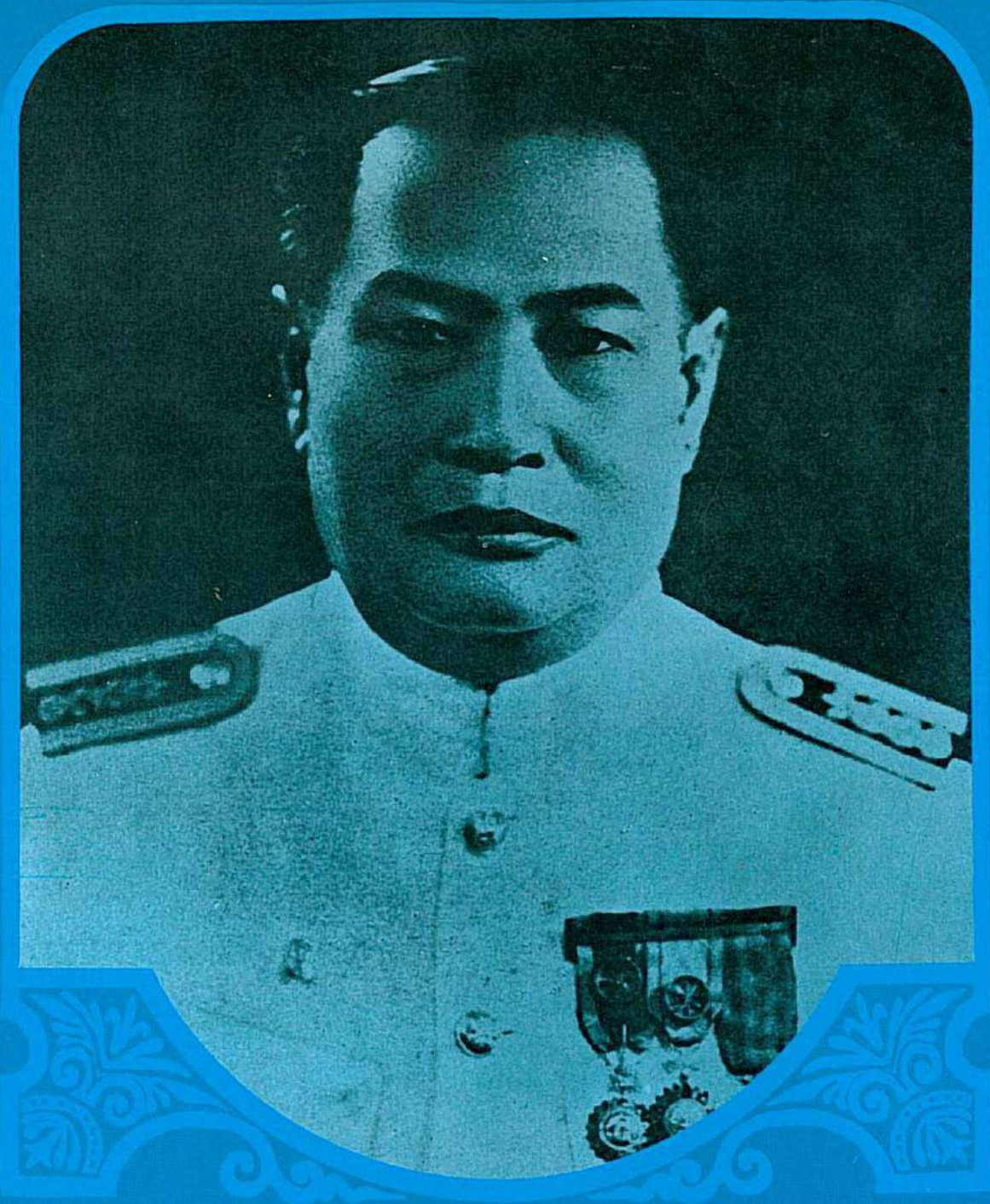
๔ พฤษภาคม ๒๔๖๖-๓๑ กรกฎาคม ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานุสาสน์
(เสริญ ปันยารชุน)

ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย

๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๕-๑๕ เมษายน ๒๔๗๖

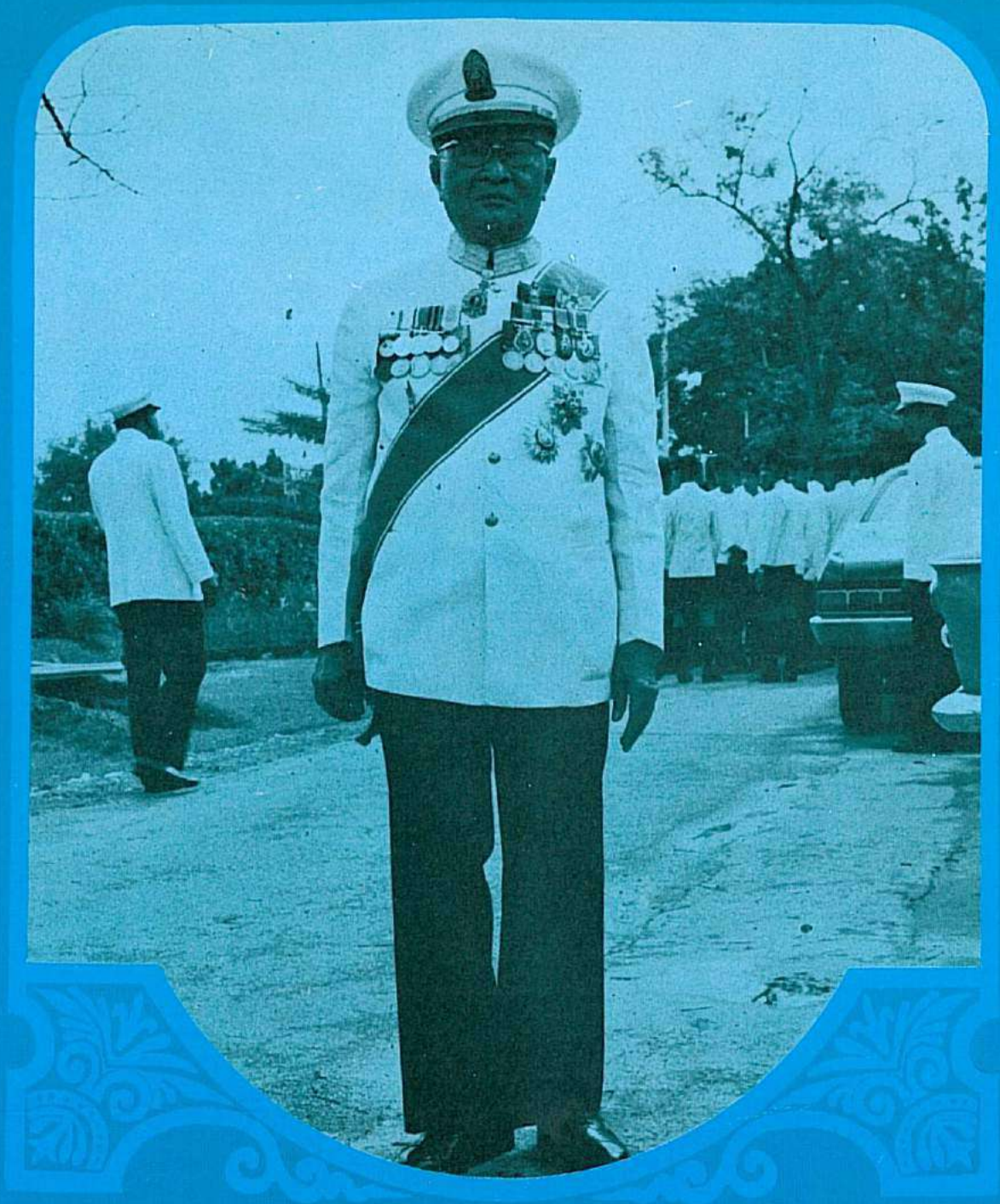

อำมาตย์เอก พระพนมยสารวิเทศ

(ผาด มนธาตุพลิน)

ผู้บังคับการเรือราชวิทยาลัย

๑ สิงหาคม ๒๔๗๘-๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕

มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะรตราชา

(ม.ล. ทศทิศ อิศรเสนา)

ผู้บังคับการจเรราชวิทยาลัย

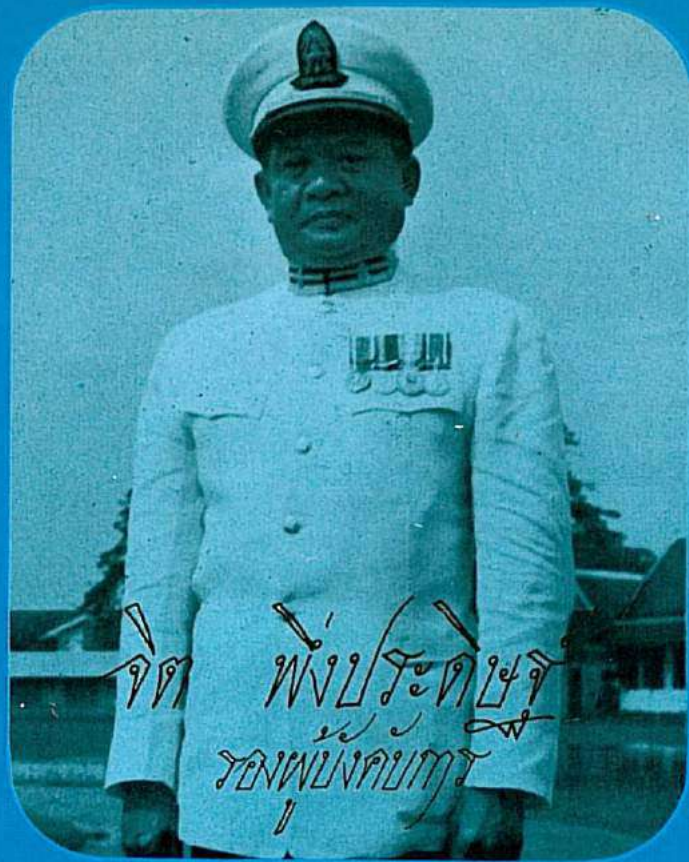
๑ มกราคม ๒๔๘๖-๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๘

ดร. กัลย์ อิศรเสนา ณ อยุธยา

ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย

๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕-

จัต พังประทีป
รองพลเอกบกทร

อรุณ แสงพิกุล
ผู้ช่วยพลเอกบกทร

อุดม รัตประทีป
ผู้ช่วยพลเอกบกทร

กรรมการจัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
ผู้อำนวยการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์
สภานายกกรรมการจัดการวชิราวุธวิทยาลัย

กรรมการจัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๒๕ ธันวาคม ๒๔๕๓ - ๑๒ สิงหาคม ๒๔๕๗

อำมาตย์เอก พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)^๑

๑๒ สิงหาคม ๒๔๕๗ - ๑๖ มิถุนายน ๒๔๕๘

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ (ม.ล. เพ็ญ ฝ่งบุญ)^๒

ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๑๖ มิถุนายน ๒๔๕๘ - ๖ สิงหาคม ๒๔๖๑

จางวางโท พระยาประสิทธิ์ศุภการ (ม.ล. เพ็ญ ฝ่งบุญ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

๖ สิงหาคม ๒๔๖๑ - ๑๖ เมษายน ๒๔๖๕

จางวางเอก พระยาประสิทธิ์ศุภการ (ม.ล. เพ็ญ ฝ่งบุญ)

สภานายกกรรมการจัดการของรัฐวิสาหกิจ

๑๖ เมษายน ๒๔๖๕ - ๓ สิงหาคม ๒๔๖๕

จางวางเอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

๓ สิงหาคม ๒๔๖๕ - ๖ กรกฎาคม ๒๔๖๕

มหาเสวกโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ

๖ กรกฎาคม ๒๔๖๕ - สิงหาคม ๒๔๖๕

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

๑ สิงหาคม ๒๔๖๕ - ๑๑ กันยายน ๒๔๖๖

นายพันเอก พระยาพลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) ๔

๑๖ ธันวาคม ๒๔๖๖ - ๒๖ มีนาคม ๒๔๖๗

นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม (แปลก ชีตะสังคะ)

๒๖ มีนาคม ๒๔๖๗ - ๑๕ สิงหาคม ๒๔๖๘

นายพันตรี หลวงโกวิทอภัยวงศ์ (ควง อภัยวงศ์) ๕

๑๕ สิงหาคม ๒๔๖๘ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙

นายพลเรือโท หลวงสินธุสงครามชัย (สินธุ์ กมลนาวิน) ๖

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙ - ๖ มีนาคม ๒๔๖๙

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม

๗ มีนาคม ๒๔๖๙ - ๑ สิงหาคม ๒๔๖๙

พันเอกประยูร กรมมนตร์ ๗

๑ สิงหาคม ๒๔๖๙ - ๑๗ กันยายน ๒๔๖๙

นายท้าว บุษยเกตุ

๑๗ กันยายน ๒๔๖๙ - ๒๔ มีนาคม ๒๔๖๙

อำมาตย์โท พระตรีณสารวิสุกรรม (ตรี ตรีณสาร)

๒๔ มีนาคม ๒๔๖๙ - ๘ พฤศจิกายน ๒๔๖๙

นาย เดือน บุญนาค

๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๙ - ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙

นาย เลื่อน ศรีภักษ์วานิช ๘

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๙ - ๘ เมษายน ๒๔๖๙

หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช

๘ เมษายน ๒๔๖๙ - ๒๕ มีนาคม ๒๔๖๙

พลโท มังกร พรหมโยธี ๙

๒๕ มิถุนายน ๒๔๖๙ - ๑ มกราคม ๒๔๖๙

พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์ธรรมชัย สวัสดิ์เกียรติ

๑๑ มกราคม ๒๔๖๙ - ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๙

นาย เลียง ไชยกาล

๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๙ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐

พลเอก มังกร พรหมโยธี

๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐

พลอากาศโท มุณี มหาสันตนะ เวชยันต์รังสฤษดิ์ ๑๐

๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๐๑

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

๗ มีนาคม ๒๕๐๑ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๑

นาย สุกิจ นิรมานเหมินทร์

๑๘ ธันวาคม ๒๕๐๑ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑

นาย อภัย จันทวิมล

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๐๑ - ๒๖ มกราคม ๒๕๐๑

นาย เกรียง กิรติกร

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ - ๖ มีนาคม ๒๕๐๑

นาย กอ สวัสดิ์พานิชย์

๑๗ มีนาคม ๒๕๐๑ - ๘ มกราคม ๒๕๐๑

นาย นิพนธ์ ศศิธร

๘ มกราคม ๒๕๐๑ - ๔ เมษายน ๒๕๐๑

ผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์
เจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

๑๗ มิถุนายน ๒๔๕๕ - ๒๖ มีนาคม ๒๔๖๐
หัวหมื่น พระยาบริหารราชมานพ (สอน ศรีเกต)

เจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

๒๖ มีนาคม ๒๔๖๐ - ๑๕ ตุลาคม ๒๔๖๑
หัวหมื่น พระยาบริหารราชมานพ (สอน ศรีเกต)
๔ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ - ๒๑ มกราคม ๒๔๖๒
หัวหมื่น พระยาราชครูณรงค์ (เสริญ ปันยารชุน)^๕
๒๑ มกราคม ๒๔๖๒ - ๑๖ เมษายน ๒๔๖๕
หัวหมื่น พระยาพิทักษ์มานพ (ผัน อรชุนกะ)^{๑๐}

อาจารย์ใหญ่และผู้บังคับการ
โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๑๗ พฤษภาคม ๒๔๕๕ - ๘ กันยายน ๒๔๕๕
อำมาตย์โท พระโอรสทวารกิจ (เหม ผลพันธ์)^{๑๐}
๘ กันยายน ๒๔๕๕ - ๑๑ เมษายน ๒๔๕๘
จ่า พระอภีร์กษัตริย์ราชฤทธิ (สอน ศรีเกต)^{๑๒}

ผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

๑๑ เมษายน ๒๔๕๘ - ๒๖ มีนาคม ๒๔๖๐
รองหัวหมื่น พระอภีร์กษัตริย์ราชฤทธิ (สอน ศรีเกต)
๒๖ มีนาคม ๒๔๖๐ - ๑๖ เมษายน ๒๔๖๕
รองหัวหมื่น พระบรมบาทบำรุง (พิณ ศรีวรรณนะ)^{๑๓}

ผู้บังคับการโรงเรียนราชวิทยาลัย

๑๗ มิถุนายน ๒๔๕๕ - ๕ มีนาคม ๒๔๖๑
หม่อมแพร หลวงราชธรรมนิเทศ (สุดใจ สันธิโยธิน)^{๑๔}
๕ มีนาคม ๒๔๖๑ - ๓๑ มีนาคม ๒๔๖๑
หัวหมื่น พระยาราชครูณรงค์ (เสริญ ปันยารชุน)^{๑๕}
๑ เมษายน ๒๔๖๒ - ๑๖ เมษายน ๒๔๖๕
จ่า หลวงอภิบาลบุริมศักดิ์ (เพ็ชร ไตติลานนท์)^{๑๖}

ผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่

๔ ธันวาคม ๒๔๕๕ - ๔ พฤศจิกายน ๒๔๖๑
รองหัวหมื่น พระยาราชครูณรงค์ (เสริญ ปันยารชุน)
๔ พฤศจิกายน ๒๔๖๑ - ๒๕ มกราคม ๒๔๖๘
หม่อมแพร หลวงวิเศษศุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนศัพท์)^{๑๗}

ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย

- ๑๖ เมษายน ๒๔๖๕ - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๕
หัวหน้า พระยาบรมบาทบำรุง (พิณ ศรีวรรณะ)
- ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๕ - ๑๕ เมษายน ๒๔๖๖
มหาอำมาตย์ตรี พระยาปรีชาานุศาสน์ (เสริญ ปันยารชุน)
- ๔ พฤษภาคม ๒๔๖๖ - ๑ สิงหาคม ๒๔๖๘
มหาเสวกตรี พระยาบรมบาทบำรุง (พิณ ศรีวรรณะ)
- ๑ สิงหาคม ๒๔๖๘ - ๓๑ ธันวาคม ๒๔๘๕
อำมาตย์เอก พระพนิชขสารวิเทศ (ผาด มณฑตุผลิน)
- ๑ มกราคม ๒๔๘๖ - ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๘
มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะรตราชา (ม.ล. ทศทิศ อิศรเสนา)

ผู้กำกับคณะในวชิราวุธวิทยาลัย

คณะดุสิต (คณะตะวันตกด้านใต้)

- เสวกโท พระวิเศษสุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนศัพท์)
อำมาตย์โท พระสันธิวิทยาพัฒน์ (ไถ่เฮียง สิริสิงห)^{๑๘}
อำมาตย์ตรี หลวงประคองวิชาสมา (เทียบ สมุทระประภูติ)
อำมาตย์โท พระอนุศาสน์ดรุธรัตน์ (ผิว วรรณจินดา)
นายอุดม รักตประจิด

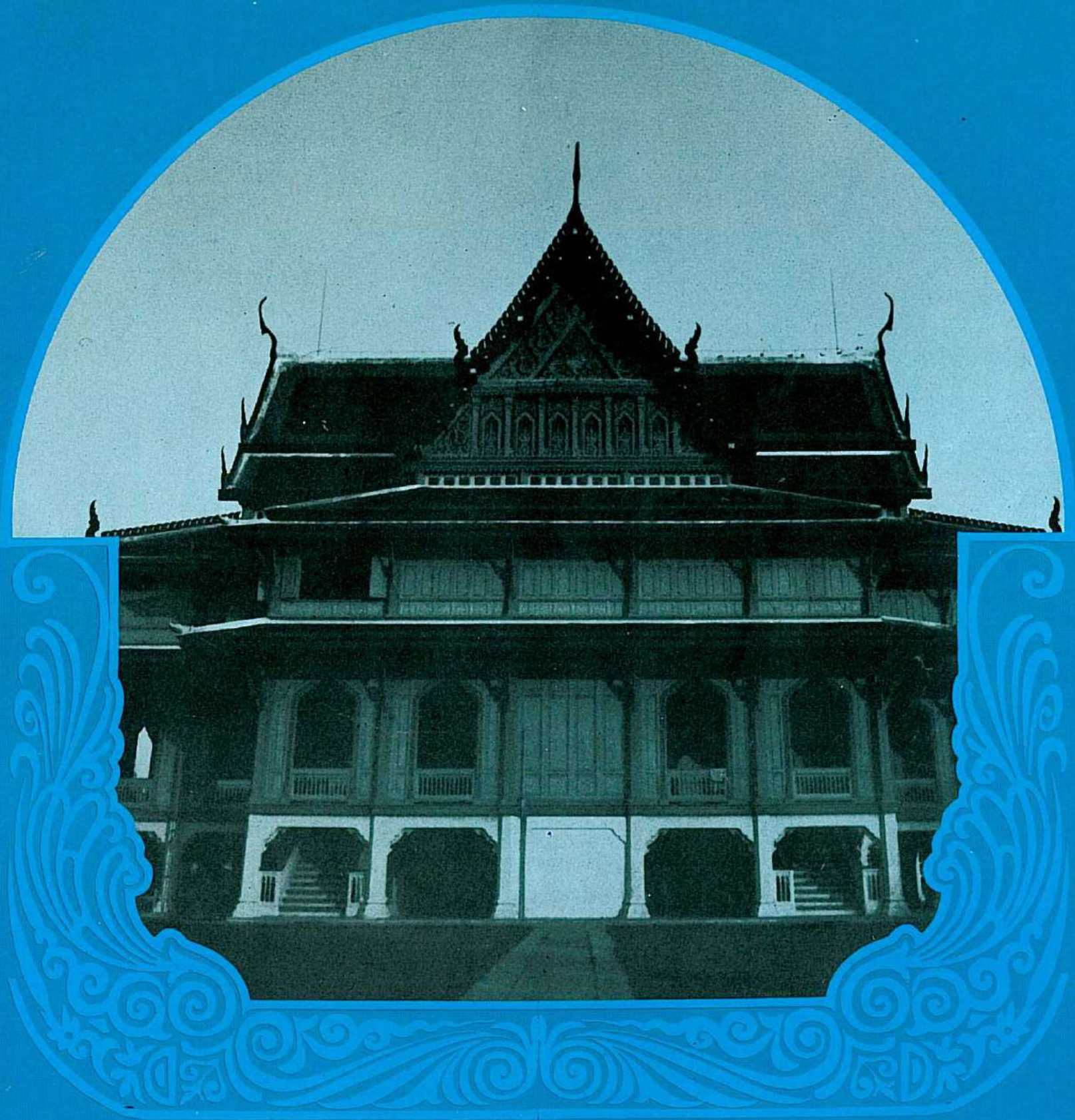
คณะจิตรลดา (คณะตะวันออกด้านใต้)

- อำมาตย์เอก พระประทัตสุนทรสาร (เพลง มุณขัยฐิต)
ม.ล. พันธุ์ ศิริวงศ์
นายอรุณ แสนโกสีก

คณะพญาไท (คณะตะวันออกด้านเหนือ)

- อำมาตย์โท พระพนิชขสารวิเทศ (ผาด มณฑตุผลิน)^{๑๙}
อำมาตย์ตรี หลวงตรีธรมสารวิศวรรรม (ตรี ตรีธรมสาร)^{๒๐}
อำมาตย์โท พระช่วงเกษตรศิลปการ (ช่วง โลจายะ)
อำมาตย์ตรี หลวงอิงศรีศรีการ (อินทรีย์ จันทรสถิต)
นายศิริระประภา บุญ-หลง
อำมาตย์โท พระปวโรฬารวิทยา (ป้อ เชิดช้อ)
อำมาตย์โท พระอนุสิษฐดรุธราช (สุวรรณ มุกดาประกร)
นายสนั่น แพทยานนท์
อำมาตย์ตรี หลวงโสภณพิทยาภรณ์ (ม.ล. อุไร อิศรเสนา)
นายจิตร ฟังประดิษฐ์

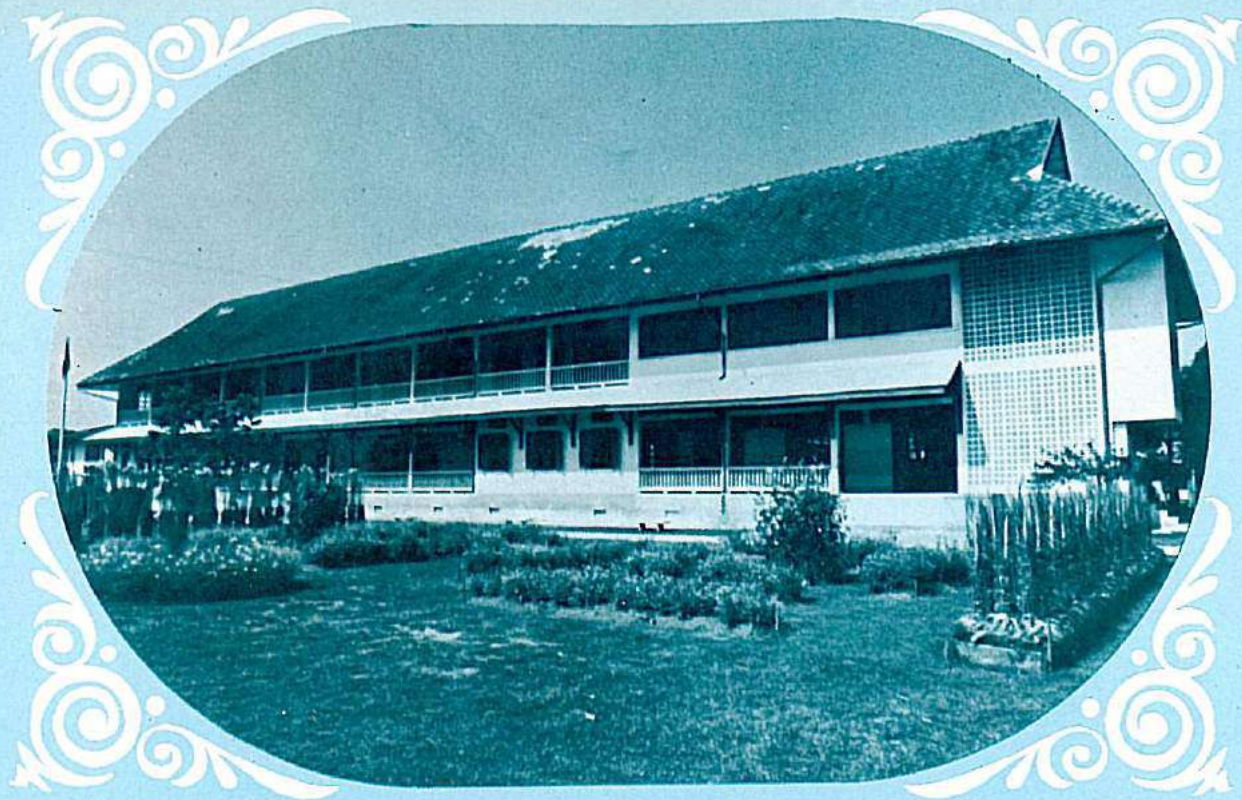
หมายเหตุ คณะผู้บังคับการ (คณะตะวันตกด้านเหนือ) มีผู้บังคับการเป็นผู้
กำกับคณะโดยตำแหน่ง

พ.ศ. ๒๕๕๓. เริ่มใช้ธงเรือหมวกเหล็กหลวง.

วันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ ของไทยเรือหมวกเหล็กหลวง, ซึ่ง ได้เริ่มเปิดบริการเป็นครั้งแรกในสมัยนี้. ได้ใช้ชื่อที่เรือเรือหลวงกุหลาบแก้ว, ก่อตั้งโดยพิธีพรหมมณีให้เทพปวงมาศราชวงศ์. ส่วนธงเรือหมวกเหล็กแก้ว, ที่ใช้ใช้ชื่อในสมัยที่ ๕ สำหรับฝึกหัดคุณธรรมออกมารับใช้ประชาชนของประเทศไทยเป็นเกียรติ, เปลี่ยนชื่อเป็น "ธงเรือหมวกเหล็กหลวงเรือ" แล้วทั้งสิ้น.

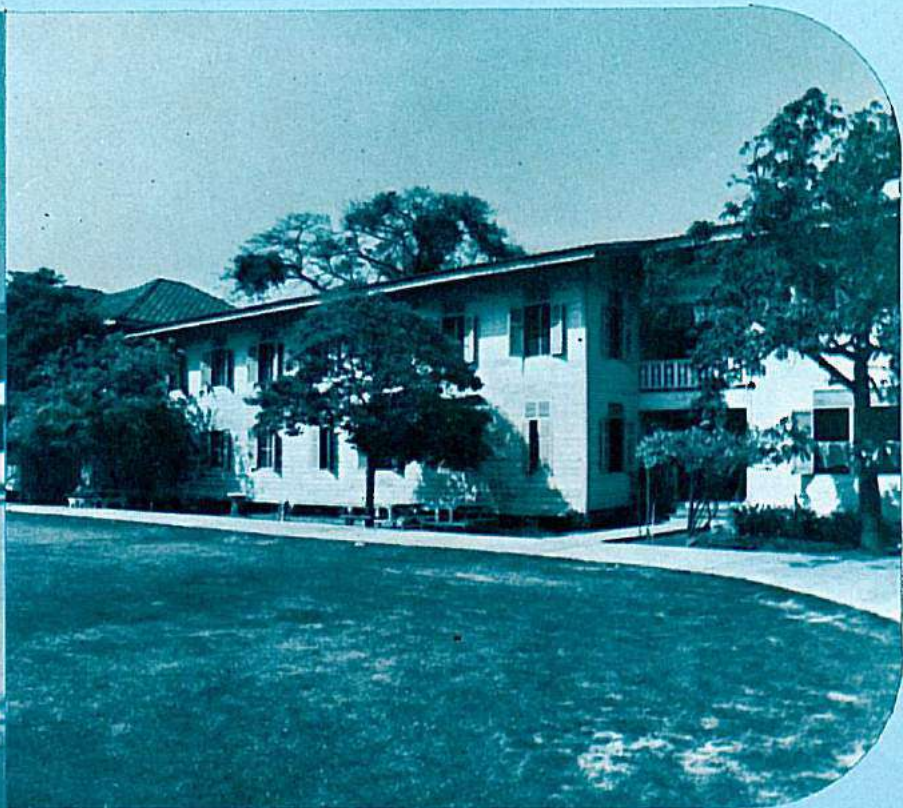

คณะสามจังหวัด (คณะเด็กเล็ก ๑)

คณะนันทอุทยาน (คณะเด็กเล็ก ๒)

คณะสราญรมย์ (คณะเด็กเล็ก ๓)

เครื่องแบบนักเรียนจากญี่ปุ่น

วชิราวุธวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เพื่อเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาอย่างแท้จริงแก่กุลบุตรชาวไทย และเปรียบเสมือนเป็นพระอารามหลวงประจำรัชกาลซึ่งมิได้โปรดให้สร้างขึ้น ด้วยทรงพระราชดำริว่า ในสมัยของพระองค์นั้น พระอารามหลวงต่างๆ ก็มีอยู่มากแล้ว หากจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นอีก ก็จะต้องเป็นพระราชฐานะคอยดูแลปฏิสังขรณ์อีกโดยมิควร ก็จะเป็นการเปลืองพระราชทรัพย์โดยมิเกิดประโยชน์เท่าที่ควร แต่ในรัชสมัยของพระองค์นั้นการศึกษาได้เปลี่ยนไป มิได้อยู่กับวัดดังที่เคยเป็นมาแต่โบราณกาล นักเรียนต้องการ ครู อาจารย์ ที่เป็นคุณุหัสดีเพื่ออบรมสั่งสอน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นตามแบบ Public School ของอังกฤษ

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นแล้ว ได้พระราชทานพระบรมราโชบายในการอบรมนักเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ไว้ ดังนี้

๑. อบรมให้เป็นผู้ดี
๒. อบรมให้เป็นผู้มีศาสนา

๓. อบรมให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ

นอกจากนี้ ยังได้ทรงพระราชหัตถ์เลขาเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงพระราชทานแก่มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว. เบ็ญ มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ในสมัยนั้น ดังนี้

Note

I recommend this article to the notice of the Minister of Education and the Under-Secretary. I have marked certain passages in red, because some of them impress me, and others state very clearly what I have felt all along.

All systems and rules and syllabus are really so much waste paper, and worse still - waste of time, if they do not succeed in producing the sort of citizens we want for our country. I do not say that what applies to England will equally apply to Siam. On the contrary it would be a very grave mistake to adopt English methods in toto without alteration, but the article may give me some few ideas.

In the Royal Pagan College, what I want is not so much to turn out model boys, all of the same standard, all brilliant "Madharyoms" scholars with thousands of marks each, as to turn out efficient young men, - young men who will be physically and morally clean, and who will be looking forward keenly to take up whatever burden the future may lay upon them. - I do not want a monument of learning that has fastened all your scars with flying colours. I do not want a walking school book. What I want are just manly young men, honest, truthful, clean in habits and thoughts; and I would not break my heart about

it if you told me that such or such a fellow writes with difficulty, can't do compound fraction, or does not know any geometry, if I only knew that he has learnt enough at my school to know the difference between true manliness and effeminacy. I never want again to hear "clever" people complaining that "विद्यया विद्वान् विरहितः". At the Mahadulek College, what I want is that Education should mean the turning of a boy into a fine young man and a good citizen, not to crush ^{out all} ~~the~~ individuality under the weight of syllabus and system!— And I want Education to be interesting to the boys, so that they would in later days be able

to look back upon school life as something peculiarly pleasant to have passed through. My College is not to ^{be} compared to other schools, where the aim is different. If I had wanted just the ordinary kind of school, I would have founded a day school, not a boarding one.

All this may or may not be in accord with your scheme of Education— if it is, then I am glad; but if not, then please let me have a fair trial with my idea. Don't try and make my Teachers "toe your line"; let them "toe mine", because they are running in my "sports", in which I am giving the "cup".

V.A.

คำแปลพระราชหัตถเลขา^{๒๒}

ข้าส่งข้อความมาเพื่อให้เสนาบดีและปลัดทูลฉลองกระทรวง
กรรมการอ่าน ข้าได้ขีดเส้นแดงใต้ข้อความบางตอน คือตอนที่ถูก
ใจข้าและตอนที่แสดงให้เห็นอย่างแจ่มแจ้งในเรื่องที่จารุสีกตลอดมา

ระบบการศึกษาและกฎเกณฑ์ทั้งหลายตลอดจนหลักสูตร แท้
จริงทำให้เปลืองกระดาษไปเปล่า ๆ ยิ่งกว่านั้นคือ *เปลืองเวลาด้วย*
ถ้าไม่ทำให้ประชาชนเป็นท่อย่างที่เราต้องการสำหรับประเทศของเรา
ได้เป็นผลสำเร็จ ข้าไม่หมายความว่าอะไรดีสำหรับเมืองอังกฤษจะ
ต้องดีสำหรับเมืองไทยด้วย ตรงกันข้าม ถ้าจะเอาวิธีการของคน
อังกฤษมาใช้ทั้งดุ้นโดยไม่มีการตัดแปลง ก็จะเป็นการผิดพลาดอย่าง
มหันต์ แต่บันทึกนี้อาจทำให้อ่านเกิดความคิดอะไรบ้าง

สำหรับโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ข้าไม่หวังการบนนักเรียน
ชั้นมัธยม ให้เป็นเทวดาเหมือนกันหมดทุกคน ได้คะแนนกันคนละ
หลายพันคะแนนเท่าการสร้าง *เด็กหนุ่ม* ที่ขยันขันแข็งและ *สะอาด* ทั้ง
ทางร่างกายและจิตใจ เตรียมพร้อมที่จะรับภาระต่าง ๆ ซึ่งจะมีมาใน
อนาคต ข้าไม่ต้องการนักเรียนดาราเรียนที่เดินได้ ท้าอยากได้นั้น
คือ *เยาวชนที่เป็นสุภาพบุรุษ* ซื่อสัตย์สุจริตมีอุปนิสัยใจคอดี และข้า
จะไม่โศกเศร้าเลย ถ้าเจ้ามารายงานว่า เด็กคนหนึ่งเขียนหนังสือ
ไม่คล่องคิดเลขเศษซ้อนไม่เป็นและไม่รู้จักเรขาคณิตเลย ถ้าข้ารู้
ว่าเด็กคนนั้นได้ศึกษาพอที่จะรู้ความเป็นลูกผู้ชายคืออะไร และขยัน
คืออะไร ข้าไม่อยากจะยินคนฉลาดมันนอกว่า *ปัญญาท่วมหัวเอาตัว
ไม่รอด* สิ่งที่ข้าต้องการในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงคือ *ให้การศึกษ*
เป็นเครื่องทำให้เด็กเป็นเยาวชนที่น่ารัก และเป็นพลเมืองดี ไม่ใช่
ทำลายบุคลิกภาพเสียหมด โดยการบรรทุกหลักสูตรและระบบการ
ต่าง ๆ ลงไป ข้าต้องการให้การศึกษเป็นสิ่งที่งดงาม จนทำให้เด็กที่
ออกไปแล้วหวนกลับมาคิดถึงในวันข้างหน้าด้วยความภาคภูมิใจ ขอ

อย่าเอาโรงเรียนของข้าไปเปรียบกับโรงเรียนอื่น เพราะมีจุดหมาย
ต่างกัน ถ้าข้าอยากได้โรงเรียนธรรมดาเพียงหลังหนึ่ง สร้างเป็น
โรงเรียน *ไป/มา* จะไม่ดีกว่าหรือ จะสร้างโรงเรียนกินนอนขึ้นมาทำไม
ที่ข้ากล่าวมานี้จะเข้ากันได้กับระบบการศึกษาของเจ้าหรือไม่ก็
ตาม ถ้าเจ้าใจกันได้ข้าก็ดีใจ แต่ถ้าเข้ากันไม่ได้ ก็ขอให้อำนาจ
ของข้าได้รับการพิจารณาดำเนินการโดยยุติธรรมด้วย อย่าพยายาม
บังคับครูของข้าทำตามข้อใจของเจ้า ให้ทำตามข้อใจของ *ข้าเถิด*
เพราะกีฬาประเภทนี้ข้าคิดให้เขาเล่น และ *ข้าเอง* จะเป็นผู้ให้ด้วย
รางวัล

พระบรมนามาภิไธย

นอกจากพระบรมราชโองบายดังกล่าวแล้ว พระองค์ผู้พระราช
ทานกำเนิดยังได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อ
ดำเนินการอบรมนักเรียนมหาดเล็กหลวง ให้เป็นไปตามพระราช
ปณิธาน คณะกรรมการนี้คือ สภากรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
มีจางวางมหาดเล็กซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาการในกรมมหาดเล็กเป็น
กรรมการโดยตำแหน่ง กับบุคคลที่ทรงแต่งตั้งขึ้นเป็นกรรมการ
พิเศษอีกจำนวนหนึ่ง สุดแต่พระราชดำริเห็นสมควร โดยมีกรรมการ
จัดการเป็นหัวหน้า^{๒๓} ต่อมาวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามกรรมการจัดการเป็นผู้
อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๒๔} และได้มีการเปลี่ยนแปลง
เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่
๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๑^{๒๕} ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้โรงเรียนราชวิทยาลัยมาขึ้นสภากรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
ด้วย^{๒๖} รวมทั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชิงใหม่ซึ่งโปรดเกล้าฯ
ให้ตั้งขึ้นในภายหลังเมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวงและโรงเรียน
 วาวิทยาลัยเข้าด้วยกัน และพระราชทานนามใหม่ว่า วิชาวุธ
 วิทยาลัยเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น ก็ได้ทรงรักษารูป
 การซึ่งพระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดได้ทรงกำหนดไว้ คือทรงโปรด
 เกล้าฯ ให้ตั้งสภากรรมการจัดการวิชาวุธวิทยาลัยขึ้น โดยมีเสนาบดี
 กระทรวงธรรมการเป็นประธานยกฯ โดยตำแหน่ง^{๒๗} และเพื่อให้การ
 ดำเนินการของสภากรรมการจัดการวิชาวุธวิทยาลัยได้ดำเนินไปโดย
 เรียบร้อย จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้สภากรรมการฯ ดำเนินการเลือก
 กรรมการจัดการคนหนึ่งเป็นประธานยกฯ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.
 ๒๔๖๕ การปรับปรุงสภากรรมการจัดการวิชาวุธวิทยาลัยได้มีขึ้นอีก
 ครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธานยกฯ โดยตำแหน่ง และ
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นอุปนายกโดยตำแหน่ง^{๒๘} ต่อ
 มาวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
 ปรับปรุงสภากรรมการจัดการวิชาวุธวิทยาลัยเพื่อความเหมาะสมอีก
 ครั้งหนึ่งคือ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการเป็นประธานยกฯ โดย
 ตำแหน่ง^{๒๙} ในปัจจุบันคณะกรรมการอำนวยการวิชาวุธวิทยาลัย
 หรือ สภากรรมการจัดการวิชาวุธวิทยาลัยในอดีตนั้น ประกอบด้วย
 กรรมการ ๒ ประเภทคือ

๑. กรรมการโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย
 - ๑.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายถาวรกรรมการ)
 - ๑.๒ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - ๑.๓ อธิบดีกรมอาชีวศึกษา
 - ๑.๔ อธิบดีกรมพลศึกษา
 - ๑.๕ อธิบดีกรมศิลปากร
 - ๑.๖ เลขาธิการพระราชวัง
 - ๑.๗ ผู้อำนวยการพระคลังข้างที่ (เหรียญก)
 - ๑.๘ ผู้บังคับการวิชาวุธวิทยาลัย
 - ๑.๙ เลขานุการ^{๓๐}

๒. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่ง
 ตั้งจากนักเรียนเก่าวิชาวุธวิทยาลัย มีจำนวนไม่เกินกว่ากรรมการ
 โดยตำแหน่ง และอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๓ ปี แต่เมื่อพ้น
 กำหนดแล้วอาจทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นดำรงตำแหน่ง
 ต่อไปอีกก็ได้

กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาด-
 เล็กหลวงขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ แล้วนั้น ในขั้นต้น
 มีนักเรียนเฉพาะที่เป็นมหาดเล็กข้าหลวงเดิมเท่านั้น เพื่อเป็นการ
 ทดลองพอเป็นหนทางที่จะได้ทรงพระราชดำริต่อไป การของโรงเรียน
 ดำเนินมาด้วยดี สมดังพระราชประสงค์ทุกประการ จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินสวนดุสิต ซึ่งเรียกกันว่า สวนกระจิง
 ระหว่างถนนราชวิถี ถนนสุขุโขทัย และคลองเปรมประชากรให้เป็น
 ตั้งโรงเรียน ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้สร้าง
 โรงเรียนอย่างถาวรวิจิตรตามแบบสถาปัตยกรรมไทย แต่ในขั้นต้น
 นั้นได้โปรดให้สร้างเป็นอาคารชั่วคราวก่อน และได้ย้ายนักเรียน
 มหาดเล็กหลวงซึ่งทำการสอนเป็นการชั่วคราวอยู่ที่โรงเรียนราชกุมาร
 (เก่า) ใกล้หอพิพิธราชมณเฑียร ในพระบรมมหาราชวัง มาเปิดทำการ
 สอน ณ ที่ซึ่งพระราชทานให้ใหม่และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้จัดการทำบุญขึ้นโรงเรียนใหม่เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๔

อนึ่งการโรงเรียนที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นนี้ ก็
 โดยพระราชดำริที่จะยังความเจริญให้แก่ไพศาล ไปทั่วพระราชอาณา
 เขต เพราะในรัชสมัยของพระองค์ การเล่าเรียนเป็นกิจสำคัญแห่ง
 ความเจริญของชาติบ้านเมือง จึงโปรดให้โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
 เปิดรับนักเรียนเข้าเรียนตามสมัคร ซึ่งมีความปรากฏในแจ้งความ
 ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ลงวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๐ ดังนี้

(สำเนา)

แจ้งความโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

ในพระบรมราชูปถัมภ์ส่วนพระองค์

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤตยูเกล้าเจ้าอยู่หัว ๓๐

ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระอนุสรณ์คำนึงถึงการเล่าเรียนว่าเป็นกิจสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่ง เพราะความเจริญแห่งประเทศบ้านเมืองในสมัยต่อไป จะเป็นปึกแผ่นแน่นหนาได้แท้จริง ก็ด้วยอาศัยศิลปวิทยาเป็นเหตุหรือรากเง้าความดี จึงมีพระราชประสงค์จะทรงทำนุบำรุงการศึกษาของชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองขึ้นเชาอน พระราชดำริเรื่องนี้ได้มีมาแต่ครั้งยังดำรงพระเกียรติยศอยู่ในตำแหน่งพระเยาวราช คือได้ทรงจัดโรงเรียนขึ้นในพระตำหนักสวนจิตรลดา แลวังสราญรมย์ แลที่ย้ายมาในพระบรมมหาราชวังในบัดนี้ ได้ทรงจัดการศึกษาด้วยพระองค์ แต่ในครั้งนั้นเป็นแต่ทรงจัดชั้นเล็กน้อย คือให้นักเรียนเฉพาะแต่มหาดเล็กเข้าในกรม วิชาที่สอนก็เป็นแต่ชั้นต่ำ ๆ เพื่อเป็นการทดลองพอเป็นทางที่จะได้ทรงพระราชดำริต่อไปก็เป็นอย่างอื่น ได้สมพระราชประสงค์ตามควรแก่การครั้งนั้น มาบัดนี้จึงทรงพระราชดำริว่า สมควรจะขยายการศึกษาของโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้นได้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกรรมการขึ้นคณะหนึ่งสำหรับรับพระบรมราชโองการ มาจัดการตามกระแสพระราชดำริ แลโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินสวนดุสิตระหว่างถนนช่างฮักใน ๓๒ ถนนดวงเดือนใน ๓๓ แลคลองเปรมประชากร ให้เป็นที่โรงเรียน แลจะพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้ลงมือก่อสร้างโรงเรียนใหญ่อย่างงดงาม สำหรับเป็นโรงเรียนนักเรียนอยู่ประจำ มีที่อยู่เรียนที่เล่นแลที่พักหัดศิลปวิทยาพร้อมสรรพ กับต่อไปจะได้พระราชทานทุนทรัพย์ให้เป็นสมบัติของโรงเรียน สำหรับเก็บประโยชน์หรือดอกเบญจเสียงโรงเรียนต่อไปชั่วนาน การปลูกสร้างโรงเรียนใหญ่ได้เริ่มเขียนรูปแบบอยู่แล้ว แต่กว่าจะได้จะได้ปลูกสร้างสำเร็จบริบูรณ์คงเป็นการรวมปี เพราะจะต้องทำให้มั่นคงงามเฉลิมพระราชศรัทธา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกโรงเรียนแลเรือนอยู่ชั่วคราวขึ้นด้วยก่อน เพื่อจะได้ย้ายนักเรียนมหาดเล็กเข้าหลวงเดิมซึ่งตั้งสอนอยู่ในพระบรมมหาราชวังชั่วคราวไปตั้งที่สวนดุสิตให้ทันในคราวเบ็ดเตล็ดหน้า ราวเดือนมิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ แล้วขยายการรับนักเรียนอื่น ๆ เข้าเรียนตามสมัคร จัดสอนหลักสูตรหลวงตั้งแต่นั้นมา ประถม ตลอดจนมัธยมศึกษาพิเศษ ส่วนนักเรียนมหาดเล็กซึ่งได้รับพระราชทานทุนเล่าเรียนนั้น ก็ให้เรียนข้อราชการในพระราชสำนัก สำหรับจะได้เข้ารับราชการในพระราชฐานด้วยเป็นพิเศษอีกส่วนหนึ่ง พระราชทานนามโรงเรียนนี้ว่า "โรงเรียนมหาดเล็กหลวง" ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จางวางมหาดเล็กซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชาการในกรมมหาดเล็กเป็นกรรมการตามหน้าที่ นอกนั้นจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้ใดขึ้นเป็นกรรมการพิเศษอีก ก็แล้วแต่จะทรงพระราชดำริเห็นสมควร ในบัดนี้กรรมการที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นแล้ว คือ

พระยารพงษ์พัฒน์^{๓๔}

พระยาบุรุษรัตนราชพลภ^{๓๕}

พระยาเทพทวารวดี^{๓๖}

พระยาไพศาลศิลปศาสตร์^{๓๗}

นายขัน หุมแพ^{๓๘}

ระเบียบการโรงเรียนซึ่งกรรมการได้รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดต่อไปนั้นคือ

การรับนักเรียน ไม่กำหนดวิชา แลอายุตั้งแต่ ๗ ขันไปเป็นรับได้ ในส่วนนักเรียนหลวงแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนเล่าเรียนแก่ผู้ใดที่ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กหลวงแล้ว แต่ส่วนนักเรียนสมัครจะต้องเสียค่าเล่าเรียน แลค่ากินอยู่ในโรงเรียน ละ ๓๐ บาท ค่าเครื่องเรียนแลค่านุ่งห่มนักเรียนต้องออกเอง ตามแต่โรงเรียนจะกำหนดให้ ว่าจะต้องมีอะไรเท่าไร ก็จะต้องมีผู้รับรองซึ่ง กรรมการโรงเรียนเห็นว่าหลักฐานพอสมควรเชื่อได้คนหนึ่ง นักเรียนสมัครเมื่อถึงเวลาสมควรจะถวายตัวเป็นมหาดเล็กหลวงได้ โรงเรียนก็จะจัดการให้ตามปรารถนา

นักเรียนหลวงกับนักเรียนสมัคร จะได้รับความเสมอภาคเหมือนกันหมดตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน ต่างกันอยู่อย่างเดียวที่ว่า นักเรียนหลวงเมื่อออกจากโรงเรียนต้องแล้วแต่พระราชประสงค์จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการทางใด แลกรมมหาดเล็กจะเลือกเข้ารับราชการในกรมมหาดเล็กเมื่อไรก็ได้ แต่นักเรียนสมัครนั้นแล้วแต่ความประสงค์ เมื่อเล่าเรียนเสร็จจากโรงเรียนแล้วจะเลือกเข้าโรงเรียนพิเศษอย่างไรต่อไปอีก หรือจะออกประกอบกระเลี้ยงชีพก็ด้วยก็ได้ตามปรารถนา

นักเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้เครื่องแต่งตัวสำหรับโรงเรียนทุกคน ตามพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ซึ่งออกประกาศราชกิจจาเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๕^{๓๘} และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เป็นตัวอย่างคนละสำหรับ ต่อขึ้นไปถ้าเป็นนักเรียนสมัครจะต้องหาของตัวเอง แลเมื่อออกจากโรงเรียนแล้วจะใช้เครื่องแต่งตัวต่อไปอีกไม่ได้ เว้นไว้แต่ได้รับพระบรมราชานุญาตพิเศษ เวล่านักเรียนอยู่ในโรงเรียนตามปกติแต่งตัวนุ่งผ้าสวมเสื้อตามธรรมดา

นักเรียนที่ได้เล่าเรียนสำเร็จออกจากโรงเรียน จะได้รับพระราชทานเครื่องระลึก รูปคล้ายแผ่นกำมะหยี่ติดคอเสื้อ สำหรับแขวนที่รังคุมต้นใต้คอเสื้อ ข้างหลังจารึกนามแลบัพทออกจากโรงเรียน กับเลขที่สอบไล่ได้ตามลำดับในบันน นอกจากนั้นในระหว่างเวลาเล่าเรียนก็จะพระราชทานรางวัลพิเศษสำหรับชั้นต่าง ๆ ในการเฉพาะอย่างเฉพาะวิชาแลการประกวดทั่วไปด้วยแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

การรับนักเรียนสมัครนั้น โรงเรียนจะได้จัดสมุดไว้สำหรับให้เขียนสมัครล่วงหน้า เพื่อความสะดวกของผู้สมัคร เมื่อเปิดโรงเรียน
 เทอมใหม่มีที่ว่างจะรับนักเรียนสมัครเข้าได้เท่าใดจะได้รับเข้าตามลำดับที่มาเขียนสมัครไว้ก่อน แลทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตไว้ว่า บุตรกรรมการที่ดี ต่อไปหากนักเรียนเก่าของโรงเรียนจะมีบุตรขอสมัครเข้าเป็นนักเรียนที่ดี ให้ได้รับเลือกเข้าตาม
 ลำดับก่อนผู้อื่น สมุดจดชื่อนักเรียนขอสมัครเข้าใหม่ไว้ที่โรงเรียนในพระบรมมหาราชวังแล้ว สำหรับผู้ที่จะขอสมัครเข้าเมื่อเปิดเรียนเทอม
 ใหม่ที่สวนดุสิตในศก ๑๓๐

พระยาไพศาลศิลปศาสตร์

กรรมการจัดการ

โดยอนุมัติของกรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

โรงเรียนมหาดเล็กหลวงในพระบรมมหาราชวัง

ศิลาพระฤกษ์

กิจการของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงดำเนินมาด้วยดี ได้รับการ
 สนับสนุนจากมหาชนโดยทั่วไปมากขึ้นเป็นลำดับ ฉะนั้นใน พ.ศ.
 ๒๔๕๘ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการก่อสร้างอาคาร
 โรงเรียนมหาดเล็กหลวงอย่างถาวรวิจิตรตามแบบสถาปัตยกรรมไทย
 ณ สวนกระจิงซึ่งเป็นสถานที่ได้เป็นที่ตั้งถาวรของโรงเรียนมหาด-
 เล็กหลวง การก่อสร้างอาคารของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงครั้งนี้ สิ้น
 เงินประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นค่าก่อสร้าง

หอสมุด	เงินประมาณ	๒๐๐,๐๐๐	บาท
โรงเรียนหลังที่ ๑	เงินประมาณ	๑๒๐,๐๐๐	บาท
โรงเรียนหลังที่ ๒	เงินประมาณ	๑๓๐,๐๐๐	บาท

โรงเรียนหลังที่ ๓	เงินประมาณ	๑๔๕,๐๐๐	บาท
โรงเรียนหลังที่ ๔	เงินประมาณ	๑๒๕,๐๐๐	บาท
ครัว ๔ หลัง	เงินประมาณ	๓๖,๐๐๐	บาท

การก่อสร้างอาคารโรงเรียนเหล่านี้ ได้ลงมือกระทำไปพร้อม
 กัน ใน พ.ศ. ๒๔๕๘ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาพระฤกษ์อาคารโรงเรียนมหาด-
 เล็กหลวงเหล่านี้ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๔๕๘ ในศิลาพระฤกษ์
 นี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรจุกระแสดพระบรมราช
 โองการซึ่งแสดงพระราชปณิธานในการที่ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง
 โรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้น รวมทั้งรายละเอียดการก่อสร้างหอ
 ประชุม หอสมุด) ไว้ด้วย กระแสดพระบรมราชโองการ มีดังนี้

(สำเนา)

กระแสพระบรมราชโองการ

ซึ่งบรรจุไว้ในศิลาพระฤกษ์

โรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๔๐}

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตกาล ๒๔๕๘ พรรษา กาลปัจจุบัน จันทรโคจร ศศิสัมพันธ์ อาสขุขมาศ ชุณหบทษ์
จาทุหส์ดีดี จันทรवार สุริยคติกาล ธันวาคมมาศ วิสติมสุรทิน โดยกาลนิยม

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จออกทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
วิมลรัตน์ วรรณคดีราชนิกรโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุกโตสุชาติสังสุทธเคราะห์ จักรบรมนารถ จุฬาลงกรณ
ราชวรราชมงคล บรมมกุฏนเรนทร์สุริ สันตติวงษ์วิศิษฎ์ สุสาธิตบุรพาธิการ อุดลยคุณฎาภิหาร อติเรกบุญฤทธิ์ ธัญลักษณ์เวจิตร-
โสภายสรพรพงศ์ มหาชนิตตะมางคประณต บาทบงกชยุคล ประสิทธิ์สรรพคุณผล อุดมบรมสุขุมาลัย ทิพยเทพาวตาร ไทศาล-
เกษียรตฤเอออุลยพิเศษ สรรพเทพเสนาบุรุษบรมมศักดิ์สมญาเทพทวาราวดี ศรีมหาบุรุษสุตสมบัติ เสนางคนิกรรัตนอัสวโกศล ประพนธ์ปรีชา
มัทวสมาจาร บริบูรณ์คุณเสารสยามาทินคร วรุตเมกราชดิลก มหาปรีวารนายกอนันต มหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษศิรินคร
บรมชนกาศิครสมมต ประสิทธิ์วรยศมโหดม บรมราชสมบัติ นพปฎลเสวตรฉัตรดิฉัตร สิริรัตโนปลักษณ์มหาบรมราชาภิเศกาภิสิทธิ์
สรรพทศทิศวิจิตรไชย สกลมไหศวรวิกรมมหาสวามินทร์ มหเศรษฐมหินทรมหารามาริชาวโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธาทิไตร-
รัตน์สรณารักษ์ อุดลยศักดิ์อรคนเรศรามาริชาติ เมตตากฤณาเสีตลหฤไทย อโนปไมยบุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาภิเบนทร์ ประเมนทร-
ธรรมมิกมหาราชาธิราชบรมนารถปิตร์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แสดงความ
ไว้ว่า

ด้วยพระองค์มาทรงคำนึงถึง โบราณ ราชประเพณีที่มีมาว่า
พระราชาริบัติเมื่อ ได้เสด็จผ่านพิภพแล้ว ทรงรำพึงถึง
บุพเพกตบุญญาที่ได้ทรงสั่งสมมาจนพระองค์ได้บรรลู่ถึงซึ่งตำแหน่ง
ที่สูงที่สุดในแผ่นดิน ได้ทรงรับมอบให้เป็นผู้ปกครองรัฐสีมา แม้
อาณาเหนือประชาราชน ให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขจึงทรงสร้างพระอาราม
ขึ้นไว้เป็นที่เฉลิมพระราชครัทธา และเพื่อให้เป็นสถานที่สถิตแห่ง

พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีลสุธาธิคุณ เป็นผู้คาจุนพระบวรพุทธศาสนา
ให้ถาวรอยู่เพื่อประโยชน์แห่งนิกรชน นับว่าพระมหากษัตริราช
ทรงกระทำการเพื่อประโยชน์แห่งชาติบ้านเมืองและพลกนิกร ได้
อย่างหนึ่ง

ส่วนพระองค์เมื่อได้ทรงรับพระราชภาระเป็นผู้ปกครองอาณา
ประชาราชน ทว่ารัฐสีมาสนองพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว ปิยมหาราชแห่งคนไทย และสมเด็จพระบรมชนกนาถ
ของพระองค์ได้ทรงรำพึงถึงพระราชประเพณีโบราณอันกล่าวมาแล้ว

(ม.ร.ว. ปุ้ม มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงวัง เป็นแม่กอง มหา
เสวกตรี พระยาวิสุกรรมศิลป์ประสิทธิ์ (น้อย ศิลป์) เป็นรายงาน
เสวกตรี พระสมิทธิเสนา (ปลั่ง วิภาตะศิลปิน) เป็นผู้ให้แบบ
จัดการสร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวงชั้นมหาดเล็กเรียนทเลีนพร้อม
สรรพ แต่ในปี ๑๔๕๙ นี้ ให้สร้างหอสวดและที่อยู่ของครูแล
นักเรียน ๕ หลังก่อน

หอสวดยาวแต่ทิศตะวันออกจดทิศตะวันตก ๔๔ เมตร ๓๓
เซนติเมตร ด้านกว้าง ๒๗ เมตร มุขด้านตะวันตกกว้าง ๑๕ เมตร
ยื่นออกมาจากตัวตึก ๓ เมตร ตั้งแต่มุขมาทางทิศตะวันออก
๑๘ เมตร หักมุมข้างทางทิศเหนือและทางทิศใต้ข้างละ ๖ เมตร ต่อ
นั้นมาคกกว้าง ๑๕ เมตร สูงแต่พื้นดินถึงเพดานล่าง ๒ เมตร แต่พื้น
ดินล่างถึงเพดาน ๑๐ เมตร แต่เพดานถึงอกไก่ ๗ เมตร รวมสูงตั้งแต่
พื้นดินถึงอกไก่ถึง ๑๘ เมตร การทำรากหอสวดได้ขุดดินเป็นคลองลึก
๑.๕๐ เมตร กว้างระหว่าง ๑๕ ถึง ๒๗ เมตร ต่เข็มไม้แก่นวัดผ่าศูนย์กลาง
๑๒ ถึง ๑๖ เซนติเมตร ยาว ๓ เมตร เมื่อต่เข็มแล้วได้กระทุ้ง
อิฐหักให้แน่นหนา ๑๐ เซนติเมตร แล้วประสมคอนกรีตเทลงไปตาม
คลองรากทับอิฐหัก รากหนา ๔ เซนติเมตร เมื่อได้เทคอนกรีตได้ระ
ดับดีแล้ว ได้วางเหล็กขนาด ๒ เซนติเมตร ครึ่งจนถึง ๑ เซนติเมตร
ขจัดเป็นตาตะรางตามคลองรากเต็มตลอด ข้างบนเหล็กตาตะรางเท
คอนกรีตหนา ๑๐ เซนติเมตร ตามระหว่างรากหอสวดได้มีเอ็นเหล็ก
คานคอนกรีตทาบติดต่อเสาทุกเสา รวม ๕๙ เสา ส่วนตึกครู ตึก
นักเรียนอีก ๔ หลัง ได้ลงรากพร้อมกันไปทีเดียว

ครั้นต่อมาทรงพระราชดำริว่า การก่อสร้างโรงเรียน
มหาดเล็กหลวง ซึ่งได้เริ่มทำรากมานัน บัดนี้สมควรที่จะก่อพระฤกษ์
ได้แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการก่อพระฤกษ์
โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เนื่องในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนน
พรรษา วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ แต่หากโดย
เวลานั้นมีราชการมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงพระ

กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เริ่มทำการเสียก่อนการอื่น
ณ วันจันทร์ที่ ๒๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ ตรงกับ
จันทร์ศกดิถี เดือนอ้าย ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปีมะเส็ง สัปตศก จุลศักราช
๑๒๗๗ เวลาบ่าย ๔ โมง ๑๓ นาที เป็นเวลาปฐมฤกษ์ตามเวลาที่
โหราธิบดีได้คำนวณทูลเกล้าฯ ถวาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้อารชนาพระราชอาคันตุกะผู้ใหญ่ผู้น้อยรวม ๑๐ รูป เจริญพระพุทธ-
มนตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางศิลาพระฤกษ์
สร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จารึกกระแสพระบรมราช
โองการนบรจุไว้ ณ ศิลาพระฤกษ์ ณ วันจันทร์ที่ ๒๐ ธันวาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ จันทร์ศกดิถี เดือนอ้าย ขึ้น ๑๔ ค่ำ ป
มะเส็ง สัปตศก จุลศักราช ๑๒๗๗ เบบเบท ๖ หรือ วันที่ ๑๙๖๖ ใน
รัชกาลปัจจุบัน

การก่อสร้างอาคารดังกล่าวใกล้จะแล้วเสร็จ คงขาดแต่
กระเบื้องหลังคาซึ่งส่งจากประเทศจีนที่ยังไม่ได้รับ แต่เป็นความ
จำเป็นรีบด่วน เจ้าพระยาธรรมมาชิกรณาริบัติจึงได้นำความกราบ
บังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดทำกระ
เบื้องหลังคาขึ้นใช้เป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม ๒๔๕๘
ซึ่งก็ได้รับพระบรมราชานุญาตตามที่เจ้าพระยาธรรมมาชิกรณาริบัติ
กราบบังคมทูลพระกรุณาขึ้นไป ต่อมาได้รับกระเบื้องที่ส่งทำจาก
ประเทศจีนจึงได้ทำการเปลี่ยนกระเบื้องเก่าออก^๓ อาคารโรงเรียน
มหาดเล็กหลวงก็ได้ดำเนินไปจนแล้วเสร็จในปี ๒๔๖๐ และได้เสด็จ
พระราชดำเนินเหยียบอาคาร โรงเรียนที่สร้างใหม่เป็นครั้งแรกเมื่อ
วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐^๔

กรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์

ต่อมาเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๕ มีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัย จากกระทรวง
ยุติธรรมมาขึ้นสภากรรณการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์โดยตรง
เช่นเดียวกับโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เพราะเดิมมานั้นพระบาท-
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทาน
กำเนิดโรงเรียนราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
สำหรับนักเรียนประจำแห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐
“...เพื่อที่จะหัดนักเรียนทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษและการ
ศึกษาอันดีตามวิถีในประเทศตะวันตก เพราะมีพระราชประสงค์
จะให้ให้นักเรียนซึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนนั้นได้รับความรู้อย่างเต็ม
บริบูรณ์ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งเพื่อจะได้มีช่องให้นักเรียนได้
หัดสอบข้อความรู้สำหรับที่จะได้ไปเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยใน
ยุโรปต่อไป ถ้าจะเข้ารับราชการฝ่ายพลเรือนในกระทรวงต่าง ๆ...”^{๔๕}
“...แต่ขณะนั้นการรถไฟสาย กรุงเทพฯ - นครราชสีมา อยู่ใน
ระหว่างการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ จึงกำหนดจะเปิดเรียนใน
กรุงเทพฯ ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นการชั่วคราวก่อน
เนื่องจากการล่าช้าในการจัดหาสถานที่เรียน และที่อยู่ให้เหมาะสม
จึงเริ่มเปิดเรียนได้ในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ ที่ตำบล
บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา จังหวัดธนบุรี ครั้นโรงเรียนราชวิทยาลัย
ที่บ้านสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาสงสารนักเรียน จึงมีพระราช-
ดำรัสแก่พระอัครชายาเธอฯ^{๔๖} ขอให้โรงเรียนราชวิทยาลัยมา

เปิดสอนที่โรงเรียนเด็กเป็นการชั่วคราว พระอัครชายาเธอฯ ก็ทรง
อนุโมทนาตามพระราชประสงค์ จึงจัดแบ่งเขตในบริเวณโรง
เรียนเด็ก ๒ ส่วน อาคารเก่าซึ่งเคยเป็นที่เลี้ยงเด็กหญิงแต่ก่อน
จัดให้เป็นโรงเรียนเด็กต่อไป ส่วนอาคารใหม่มี สายสวัสดิ์สถฐาคาร
เป็นต้นจัดให้เป็นส่วนของโรงเรียนราชวิทยาลัยสมเด็จพระพุทธเจ้า-
หลวงโปรดให้เสียดำเข้าแก่โรงเรียนเด็กบละ ๑๒ บาท เพื่อมิให้
เกิดสงสัยในกรมสิทธิ์...”^{๔๗} โรงเรียนราชวิทยาลัยได้มาเปิด
ทำการสอน ณ สายสวัสดิ์สถฐาคาร เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๔๔๗^{๔๘} ต่อมา “...เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๓ กระทรวง
ยุติธรรมได้รับพระบรมราชานุญาตโอนโรงเรียนนี้ จากกรมศึกษา
ธิการมาขึ้นอยู่กับความปกครองของกระทรวงยุติธรรม ต่อมาเมื่อ
เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๕๓ กระทรวงยุติธรรมได้จัดการก่อสร้าง
โรงเรียนใหม่ที่ตำบลบางขวาง เมืองนนทบุรี.....^{๔๙} และเปิด
ทำการสอนเป็นวันแรกเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๕^{๕๐}
แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปการหาได้เป็นไปตามความประสงค์เดิมไม่
นักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนใดก็สามารถที่จะเข้าเรียนในโรงเรียน
กฎหมายได้ และนักเรียนที่เรียนจบจากโรงเรียนราชวิทยาลัยก็ได้
เข้าเรียนต่อในโรงเรียนกฎหมายก็มี ที่เข้ารับราชการในกระทรวง
ทบวงกรมเลยก็มี กอปรกับระเบียบปฏิบัติของโรงเรียนมหาดเล็ก-
หลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัยนั้นคล้ายคลึงกันเป็นส่วนมาก
อยู่แล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนราชวิทยาลัย
มารวมอยู่ในสภากรรณการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ตั้งมีความแจ้ง
ในประกาศย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัยมาขึ้นสภากรรณการโรงเรียน
มหาดเล็กหลวง ดังนี้

(สำเนา)

ประกาศย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัย

มาขึ้นสภากรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๕๐}

ด้วยในเวลาโรงเรียนราชวิทยาลัย ได้ขึ้นอยู่กับกระทรวงยุติธรรม ความประสงค์เดิม ก็คือ จะให้นักเรียนที่ได้เรียนจบหลักสูตรของโรงเรียนราชวิทยาลัยแล้วนั้นให้เข้าโรงเรียนกฎหมายต่อไป แต่มาบัดนี้หาเป็นการตรงต่อความประสงค์เดิมไม่ นักเรียนที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนกฎหมาย ก็หาได้เอานักเรียนโรงเรียนราชวิทยาลัยโดยเฉพาะไม่ นักเรียนโรงเรียนใดบุคคลสำนักใดจะเข้าเรียนกฎหมายก็เข้าเรียนได้ทั้งสิ้น ส่วนนักเรียนราชวิทยาลัยที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของโรงเรียน บางคนก็เข้าเรียนกฎหมายต่อไปก็มี แต่โดยมากก็เข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมทีเดียวก็มี จึงเห็นว่าไม่มีข้อขัดข้องอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปเป็นแน่นอน

อาศัยเหตุนี้จึงเห็นว่าระเบียบการของโรงเรียนราชวิทยาลัยและระเบียบการของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง มีตรงกันอยู่โดยมาก และบางอย่างก็ได้ปฏิบัติตรงกันอยู่แล้วทีเดียว จึงสมควรที่จะให้มาขึ้นอยู่ในสภากรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เพื่อเป็นระเบียบแบบแผนอันเดียวกันซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระมหากรุณาอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ทั้ง ๒ โรงเรียนนั้นต่อไปโดยตรง เพราะฉะนั้นให้เจ้าหน้าที่รับกิจการมอบหมายกันให้เสร็จ ในวันเสาร์ที่ ๒๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

ประกาศมา ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕

และเพื่อความสะดวกในการปกครองและการดำเนินการดำเนินการในโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ทั้ง ๒ โรงเรียนนี้ให้ต้องตามพระราชประสงค์ทุกประการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำแหน่ง "ผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์" ขึ้นอีกตำแหน่งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๔๕๕^{๕๒}

โดยที่พระราชประสงค์จะยังความเจริญให้แก่ไพศาลไปทั่วพระราชอาณาเขตดังกล่าวมาแล้ว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวไทย จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา

โรงเรียนมหาดเล็กหลวงที่จังหวัดเชียงใหม่อีกแห่งหนึ่ง โรงเรียนนี้ได้เปิดทำการสอนเป็นวันแรก เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕^{๕๓} นับเป็นโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์แห่งที่สาม การโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ทั้งสามแห่งนี้ได้ดำเนินการมาด้วยดี แต่ระเบียบการปกครองโรงเรียนยังมีปัญหายุ่งยากอยู่มาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ และโปรดให้ตั้งกรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้นแทน เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ดังประกาศกรมมหาดเล็ก ดังนี้

(สำเนา)

ประกาศกรมมหาดเล็ก^{๕๔}

ด้วยตามทหรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัตุตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นแล้วพระราชประสงค์จะให้พระราชวงศ์ บุตรข้าราชการ
 แลบุตรผู้บรรดาศักดิ์ได้เล่าเรียน เพราะความเจริญแห่งประเทศบ้านเมืองในสมัยต่อไป จะเป็นหนักแผ่นดินแน่นอนหาได้แท้จริง ก็ด้วยอาศัย
 ศิลปวิทยาเป็นทางจึงมีพระราชประสงค์จะทรงหนุนบำรุงการศึกษาของชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองทันประเทศเขาอื่นทั้งได้ทรงพระราชดำริมาตั้งแต่
 ครั้งยังทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระยุพราช คือ ได้ทรงจัดโรงเรียนขึ้นที่วังสราญรมย์ และพระตำหนักจิตรลดารัตนบุรี ได้ทรงจัดการศึกษา
 ด้วยพระองค์เอง แต่ครั้งยังเป็นแต่ทรงจัดขึ้นเล็กน้อย มีนักเรียนแต่เฉพาะมหาดเล็กเข้าในกรม เพื่อเป็นการทดลองสำหรับเป็นทางที่จะ
 ทรงราชดำริต่อไป ครั้นเมื่อพระองค์ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้น
 โดยพระราชทานที่ดินแลพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ปลูกสร้างโรงเรียนแลเรือนขึ้นชั่วคราว แลขยายการรับนักเรียนอื่นๆ เข้าเรียนตามสมัคร
 ทั้งได้ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นเงินเดือนครูบาอาจารย์ แลเจ้าพนักงานกับค่าใช้สอยในโรงเรียนทั่วไป เพื่อเป็นการ
 เพาะปลูกนิสัยให้กุลบุตร ผู้ซึ่งจะมีหน้าที่รับใช้ใกล้ชิดพระองค์ให้ประพฤติตัวเป็นพลเมืองดี ทั้งจะได้เข้ารับการฉลองพระเดชพระคุณ
 แลประกอบการทำมาค้าขายให้เป็นอย่างต่อไปข้างหน้า โรงเรียนก็ได้เจริญขึ้นโดยรวดเร็วสมดังพระราชประสงค์เป็นลำดับมา นับว่า
 เป็นตัวอย่างที่มหานชนชาวไทยแลชาวต่างประเทศนิยมเป็นอันมาก จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการสร้างตึกโรงเรียนขึ้นอย่าง
 ถาวรวิจิตรตามแบบไทย เพื่อให้ปรากฏศิลปะของไทยไว้สืบไป มาบัดนี้มีโรงเรียนเพิ่มขึ้นนอกถึง ๓ โรงเรียน แต่การบังคับบัญชาแลวิธี
 ปกครองกับการใช้จ่ายยังห่างระเียบโดยเสมอกันทั้ง ๓ โรงเรียนไม่เพราะเหตุว่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพ ฯ การบังคับบัญชา
 แลการใช้จ่ายยังระคนปนกันกับราชการอยู่ ไม่เป็นส่วนเป็นแผนกของโรงเรียนดังที่เป็นอยู่ ณ บัดนี้ ก็รู้ไม่ได้ว่ารายได้ของโรงเรียนจะจ่าย
 เพียงพอเท่าใด แลยังขาดที่จะต้องพระราชทานอุดหนุนอีกเท่าใด เมื่อใดจึงจะเสียดตัวได้เองตามพระราชประสงค์ เพราะเวลานี้ยังมี
 บัญชาการอยู่ในโรงเรียนด้วยเป็นการขัดกับการบังคับบัญชาแลวิธีปกครองของโรงเรียนอยู่บางอย่าง ซึ่งไม่เป็นการสะดวกไปได้

สภาจางวางกรมมหาดเล็กจึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา มีพระราชกระแสดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า ตามทหรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้นแล้วนั้น ยังหาเหมาะที่รูปการของโรงเรียนในเวลานี้ไม่
 กล่าวคือ สภากรมการของโรงเรียน ก็เป็นสภาจางวางกรมมหาดเล็กซึ่งบังคับบัญชาสรรพกิจราชการ ในกรมมหาดเล็กอยู่ทุก ๆ แผนกแล้ว
 ทั้งโรงเรียนเหล่านี้ก็อยู่ในบังคับบัญชาของสภาจางวางกรมมหาดเล็กเช่นเดียวกัน ไม่สมควรจะมีตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรม-

ราชูปถัมภ์รวมอยู่ในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงด้วยอีกแผนกหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนใน
พระบรมราชูปถัมภ์ ตลอดจนบัญชาการของโรงเรียนเสียตั้งแต่วันที่ ๒๗ เป็นต้นไป แล้วให้ยกการงานนั้นมารวมอยู่ในกรมบัญชาการสภา
จางวางมหาดเล็ก^{๕๕} อีกแผนกหนึ่ง เรียกว่าแผนกโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับตรวจตรากิจการน้อยใหญ่ของโรงเรียนทั่วไป
คือ โรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ โรงเรียนราชวิทยาลัย โรงเรียนมหาดเล็กหลวงจังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนพรานหลวง รวม ๔
โรงเรียนนี้ ส่วนหน้าที่การงานของโรงเรียนที่จะคงให้มีอยู่แต่ผู้บังคับการ อาจารย์และครู กับเจ้าพนักงานตามระเบียบเดิมของโรงเรียนดังที่
เป็นอยู่แล้วนั้น

ส่วนการใช้จ่ายค่าเครื่องเล่าเรียนและเครื่องแต่งกาย ที่ได้พระราชทานสำหรับนักเรียนหลวงก็ยังใช้จ่ายระคนไปอยู่กับโรงเรียน
เหมือนกัน ไม่เหมาะสมกับโรงเรียนที่ได้เปลี่ยนแปลงจนสู่ความเจริญแล้ว ทั้งกระทำให้เป็นการลำบากแก่โรงเรียนอยู่ด้วย ให้ยกการ
ใช้จ่ายของนักเรียนหลวงที่เคยรวมอยู่ในโรงเรียนแต่เดิม มาไว้ในกรมบัญชาการสภาจางวางมหาดเล็ก แล้วให้กรมบัญชาการสภาจางวาง
มหาดเล็ก จ่ายเงินค่าเล่าเรียนสำหรับนักเรียนให้แก่โรงเรียนโดยเสมอเช่นเดียวกันกับนักเรียนสมักระธรรมเนียมตามข้อบังคับของโรงเรียน
ทุกประการ เพื่อจะให้โรงเรียนได้ใช้เงินรายได้เลี้ยงตัวต่อไป กับนักเรียนคนใดเคยได้รับพระราชทานค่าเครื่องแต่งกายแลเครื่องเล่าเรียน
ด้วย ก็ให้จ่ายให้เท่ากับที่เคยได้รับพระราชทาน แม้ว่าเงินค่าใช้จ่ายของโรงเรียน เช่น รายได้ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะเลี้ยงตัวหรือ
ขาดแคลนอยู่อีกเท่าใด ก็ให้สภาจางวางกรมมหาดเล็กจัดตั้งจำนวนเงินไว้ในท้ายงบประมาณของกรมมหาดเล็กเฉพาะเท่าที่ขาด จ่ายให้กับ
โรงเรียนเป็นเงินพระราชทานส่วนอุดหนุน ดังที่เคยพระราชทานอุดหนุนมาแล้ว เช่น โรงเรียนอื่น ๆ ไปก่อนจนกว่าจะเลี้ยงตัวเองได้

ทั้งนี้ให้ปฏิบัติให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) พระยาวรรพษ์พิพัฒน์^{๕๖}

จางวางเอก

สภาจางวางกรมมหาดเล็ก

กำเนิดวิชาราษฎรวิทยาลัย

เมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดรูปการปกครองนักเรียน
ในพระบรมราชูปถัมภ์ขึ้นใหม่แล้ว กิจการของโรงเรียนก็ได้ดำเนิน
ไปโดยเรียบร้อย โดยเฉพาะโรงเรียนมหาดเล็กหลวงและโรงเรียน
ราชวิทยาลัย ได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นสมดังพระราชปณิธาน ส่วน
โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้สถาปนาขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ นั้น ก็ด้วยพระราชประสงค์
จะให้กุลบุตรในมณฑลภาคพายัพได้ศึกษาวิชาการและอบรมอุปนิสัย
ให้ทัดเทียมกับกุลบุตรในกรุงเทพฯ เพราะในขณะนั้นการคมนาคม
ระหว่างกรุงเทพฯ กับมณฑลภาคพายัพยังเป็นไปโดยลำบากยิ่ง
แต่กิจการของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ก็ได้ประสบ

อุปสรรคต่าง ๆ นานา มีโรคภัยร้ายแรงเป็นต้น โรงเรียนมิได้เจริญ
ขึ้นสมดังพระราชประสงค์ การย้ายที่ตั้งโรงเรียนก็ดำเนินไปมิได้
เพราะเหตุขัดข้องทางการเงินบางประการ จึงได้รื้อรอกการย้ายที่ตั้ง
มาเรื่อย ประจวบกับการคมนาคมระหว่างกรุงเทพฯ กับมณฑลภาค
พายัพได้เป็นไปโดยสะดวกแล้ว จึงได้มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่เสีย
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ แต่สิ้นเกล้าฯ พระองค์ผู้ทรงพระราชทานกำเนิด
ได้เสด็จสวรรคตเสียก่อน ณ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ การ
ยุบเลิกจึงได้มาสำเร็จไปในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า-
เจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๖๘ ดังมีความปรากฏใน
ประกาศกรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก ดังนี้

(สำเนา)

ประกาศกรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก

เรื่อง ยุบเลิกโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่

เนื่องด้วยพระราชปรารภในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่จะให้กุลบุตรใน
มณฑลภาคพายัพได้ศึกษาวิชาการและอบรมอุปนิสัยให้เท่าเทียมกับกุลบุตรในกรุงเทพฯพระมหานคร โดยมีพระราชประสงค์จะยังความ
เจริญให้แผ่ไพศาลไปทั่วพระราชอาณาจักรสยาม แต่เป็นการยากที่จะให้กุลบุตรในมณฑลนั้นลงมาเล่าเรียนศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ใน
กรุงเทพฯพระมหานครได้ เนื่องด้วยมณฑลภาคพายัพเป็นมณฑลที่ไกลกันดารปราศจากการคมนาคมที่จะติดต่อให้สะดวกในกิจเช่นนี้ในกาล
ครั้งนั้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ รวมอยู่ในแผนกโรงเรียนใน
พระบรมราชูปถัมภ์ และกิจการของโรงเรียนนี้ได้ดำเนินไปด้วยดีจนทราบเท่าปัจจุบันกาลนี้ อันเป็นสมัยที่ความเจริญแห่งมณฑลภาคพายัพ
ได้ก้าวหน้าไปเป็นลำดับ ตลอดจนการคมนาคมก็ได้สะดวกขึ้นเป็นอันมาก โดยมีรถไฟติดต่อกับกรุงเทพฯพระมหานครแล้ว การเดินทางมี
เพียง ๒๖ ชั่วโมงเท่านั้น และกุลบุตรในมณฑลภาคพายัพได้ลงมาศึกษาอยู่ในกรุงเทพฯ ก็มาก เพราะมีครูและอาจารย์อันประกอบด้วย

วิทยาการทุกประเภทพร้อมแล้ว จึงทรงพระราชดำริเห็นว่า บัดนี้เป็นโอกาสอันสมควรที่จะให้กุลบุตรทั่วไปมณฑลนั้นได้ลงมาเล่าเรียนศึกษา
วิชาการต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ อันจะได้รับผลดียิ่งขึ้น ไม่ควรที่จะต้องมีโรงเรียนขนาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ไว้ให้เปลืองพระราชทรัพย์

อาศัยเหตุดังได้ปรียายมาฉะนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกโรงเรียนขนาดเล็กหลวงเชียงใหม่ เสียตั้งแต่วันที่

๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยารามราฆพ

จางวางเอก ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็ก

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเสวยราช
สมบัตินั้น ภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจของโลกกำลังตกต่ำ จำต้อง
ทรงตัดทอนรายจ่ายส่วนพระองค์ลง เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ทาง
การเงินของประเทศ การพระราชทานเงินอุดหนุนโรงเรียนใน
พระบรมราชูปถัมภ์จึงต้องถูกตัดทอนลงด้วย ครั้นจะดำรงโรงเรียน
ในพระบรมราชูปถัมภ์ทั้ง ๒ แห่ง คือ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
และโรงเรียนราชวิทยาลัย ต่อไป ก็ไม่สามารถจะดำเนินการต่อไปได้
เพราะเงินที่ได้เคยรับพระราชทานอุดหนุนได้ถูกตัดทอนเสียสิ้นแล้ว
คงมีอยู่แต่เพียงทรัพย์สินซึ่งพระองค์ผู้พระราชกานัติได้พระราชทาน
ไว้เป็นทุนจำนวนหนึ่ง กับเงินอุดหนุนซึ่งเคยได้รับจากกระทรวง
ศึกษาธิการเป็นรายปี และโดยพระมหากรุณาธิคุณเหนือเกล้าฯ
ที่ได้พระราชทานแก่กุลบุตรชาวไทย ในการที่จะได้รับการศึกษา

ตามแบบพับปlickสกุลของอังกฤษ จึงได้มีพระบรมราชโองการ
โปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวงและโรงเรียน
ราชวิทยาลัยเข้าด้วยกัน และพระราชทานนามให้ใหม่ว่า “โรงเรียน
วชิราวุธวิทยาลัย” เมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ และ
โปรดเกล้าฯ ให้โอนทรัพย์สินและเงินอุดหนุนดังกล่าวมาเป็น
ของวชิราวุธวิทยาลัย ก็ให้ตั้งโรงเรียน ณ สถานที่ของโรงเรียน
มหาดเล็กหลวงเดิม เพื่อเป็นประตู่พระบรมราชานุสาวรีย์ถวายแด่
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้นแทนพระอาราม
หลวงประจำรัชกาล ดังมีความตามประกาศกระแสพระบรมราช-
โองการ ต่อไปนี้

(สำเนา)

ประกาศ

วางรูปการและพระราชทานนามโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๕๕}

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า โรงเรียนมหาดเล็กหลวงซึ่งสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๖ ได้ทรงสถาปนาขึ้น เพื่อให้เป็นอนุสาวรีย์คู่พระอารามหลวงประจำรัชกาลของพระองค์ โดยพระราชประสงค์ให้เป็นสถานศึกษาอันดีของกลุ่มบุตร และดำรงอยู่ได้มั่นคงสืบไปภายหน้า จึงได้ทรงวางรูปการอันเป็นหลักสำคัญไว้แล้ว ๒ ประการ คือ ได้พระราชทานทุนทรัพย์ไว้เป็นกำลัง เพื่อให้โรงเรียนมีผลประโยชน์เลี้ยงตัวเองได้ในภายหน้าประการหนึ่ง ได้ทรงวางหลักการปกครองด้วยสภากรรณการไว้สำหรับดูแลจัดการให้เป็นไปในทางที่ควรประการหนึ่ง

บัดนี้ทรงพระราชดำริว่า เป็นการสมควรที่จะส่งเสริมฐานะของโรงเรียนนี้ให้สถาพรพัฒนาการยิ่งขึ้น เพื่อเป็นเกียรติคุณพระเกียรติแห่งพระบรมเชษฐาธิราช

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศสถิติของโรงเรียน ดังนี้

๑. ให้โรงเรียนอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์
๒. ให้เงินแก่สภากรรณการจัดการ

ส่วนนามของโรงเรียนนั้น ทรงพระราชดำริว่า บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนนี้กับโรงเรียนราชวิทยาลัยรวมเป็นโรงเรียนราชวิทยาลัยรวมเป็นโรงเรียนเดียวกันแล้ว สมควรจะมีนามอันทรงไว้ซึ่งความเป็นอนุสาวรีย์ของสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช และโรงเรียนราชวิทยาลัยด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามโรงเรียนใหม่ว่า “โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย”

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

การปกครองในวชิราวุธวิทยาลัย

เมื่อได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวงและโรงเรียนราชวิทยาลัยเข้าด้วยกันแล้ว ได้พระราชทานนามมาให้ใหม่ว่า “โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย” แล้วนั้น การปกครองในวชิราวุธวิทยาลัยก็ได้ดำเนินรอยตามโรงเรียนเดิมทั้งสอง โดยมีผู้บังคับการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของโรงเรียน บริหารงานภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการอำนวยการวชิราวุธวิทยาลัย และมีรองผู้บังคับการ ๑ คน กับผู้ช่วยผู้บังคับการอีก ๒ คน เป็นผู้ช่วยในการบริหารงานทั่วไป และเป็นผู้กำกับคณะด้วย การบริหารงานในวชิราวุธวิทยาลัยนั้น แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ฝ่ายธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการโดยทั่วไป รวมทั้งการดูแลรักษาสถานที่และการปกครองพนักงานโรงเรียน งานในส่วนนี้ผู้บังคับการเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และมีผู้ช่วยผู้บังคับการฝ่ายปกครองพนักงานและสถานที่ กับสมุหบัญชีโรงเรียน เป็นผู้ช่วย

๒. ฝ่ายปกครองและวิชาการ มีหน้าที่จัดการศึกษาและปกครองนักเรียนให้เป็นไปในแนวพระบรมราชโองบายที่พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ โดยมีรองผู้บังคับการฝ่ายวิชาการ ซึ่งเดิมเรียกว่า "อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชา" และผู้ช่วยผู้บังคับการฝ่ายปกครอง เป็นผู้ช่วยผู้บังคับการในด้านการจัดการเรียนการสอนและการปกครองนักเรียน

ในด้านการปกครองนักเรียนนั้น ในชั้นต้นแบ่งนักเรียนออกเป็น ๔ คณะ ใน ๔ คณะนี้ได้แบ่งเป็นคณะเด็กเล็กคณะหนึ่ง^{๖๐} ต่อมาในปีการศึกษา ๒๔๖๖ ได้โปรดเกล้าฯ ให้เปิดคณะเด็กประถมเล็กขึ้นอีกคณะหนึ่ง รับนักเรียนชั้นประถม ๑-๓^{๖๑} โดยแยกออกจากบริเวณโรงเรียนเดิมมาตั้งทางฝั่งถนนสุขุโขทัย ครั้นวันที่ ๑ มกราคม ๒๔๙๖ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระยาภะรตราชา ดำรงตำแหน่งผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัยสืบแทนพระพลินยศสารวิเทศ ซึ่งได้กราบถวายบังคมลาออกไป พระยาภะรตราชามีความเห็นว่ายอายุของนักเรียนในแต่ละคณะต่างกันอยู่มาก จึงได้เปลี่ยนแนวนโยบายในการปกครองเสียใหม่ โดยจัดนักเรียนออกเป็น ๒ ประเภท คือเด็กโตและเด็กเล็ก เด็กโต คือ ผู้ที่มีอายุ ๑๓ ปี หรือเรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ ๔^{๖๒} ขึ้นไป ส่วนนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๓ ปี หรือเรียนอยู่ในชั้นมัธยมปีที่ ๓^{๖๓} ลงมา จะต้องอยู่ในคณะเด็กเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านถนนสุขุโขทัย มีที่อยู่เรียนที่เล่นของตนพร้อมสรรพไม่ปะปนกับคณะโต พร้อมกันนั้นได้ปลูกสร้างอาคารคณะเด็กเล็กขึ้นอีกคณะหนึ่ง เปิดใช้การได้ในปีการศึกษา ๒๔๙๖ รวมเป็นคณะเด็กเล็ก ๒ คณะ^{๖๔} หงนกเพอสนองนโยบายของโรงเรียนที่จะให้นักเรียนได้รับการอบรมนิสัยจิตใจให้เข้มแข็ง ในระเบียบวินัยเสียก่อน ในขณะที่ยังเรียนอยู่คณะเด็กเล็ก ก่อนที่จะเข้าคณะโตต่อไป และในปีการศึกษา ๒๔๙๗ โรงเรียนได้เปิดคณะเด็กเล็กขึ้นอีกคณะหนึ่ง รวมเป็นคณะเด็กเล็ก ๓ คณะ เพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครองในการที่จะให้บุตรหลานเข้ามารับการอบรมในวชิราวุธวิทยาลัย

ดังนั้นในปัจจุบัน วชิราวุธวิทยาลัยจึงแบ่งการปกครองนักเรียนออกเป็น ๓ คณะ คือ คณะเด็กโต ๔ คณะ คณะเด็กเล็ก ๓ คณะ และมีสำประจําคณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

คณะเด็กโต^{๖๕}

๑. คณะผู้บังคับการ	(คณะตะวันตกด้านเหนือ)	สํ่า
๒. คณะดุสิต	(คณะตะวันตกด้านใต้)	สํ่าเงิน
๓. คณะจิตรลดา	(คณะตะวันออกด้านใต้)	สํ่าเขียว
๔. คณะพญาไท	(คณะตะวันออกด้านเหนือ)	สํ่าชมพู

คณะเด็กเล็ก

๑. คณะสนามจันทร์	(เด็กเล็ก ๑)	สี่เหล็อง
๒. คณะนันทอุทยาน	(คณะเด็กเล็ก ๒)	สี่ม่วง
๓. คณะสราญรมย์	(คณะเด็กเล็ก ๓)	สี่เทา

การปกครองในคณะโตทั้ง ๔ นั้น แต่ละคณะจะมีหัวหน้าเป็นผู้ปกครองนักเรียน โดยอยู่ในความดูแลของผู้กำกับคณะ หัวหน้าคือ นักเรียนอาวุโสผู้มีความประพฤติดีและมีความสามารถในการกีฬา ซึ่งนักเรียนอาวุโสในคณะได้พร้อมใจกันเสนอชื่อต่อผู้กำกับคณะ หากผู้กำกับคณะเห็นสมควรก็จะเสนอชื่อผู้นั้นต่อผู้บังคับการ เพื่อรับการแต่งตั้งในวันไหว้ครูต่อไป ในการแต่งตั้งนักเรียนเป็นหัวหน้านั้น มีวิธีการดังนี้

ผู้บังคับการจะถามผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งว่า "เธอทราบหรือไม่ว่า หัวหน้าจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร"

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งก็ตอบว่า "ผมทราบแล้ว และขอปฏิญาณต่อ พระพุทธรูป พระบรมรูป ท่านผู้เป็นประธาน ท่านผู้บังคับการ ท่านผู้กำกับคณะ ครูและนักเรียนทุกคนว่า

๑. ผม...(ออกชื่อผู้ปฏิญาณ)...จะรักษาระเบียบและวินัยโดยเคร่งครัด และทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อนำความดีมาสู่คณะ และนำเกียรติมาสู่วิชาวุฒวิทยาลัย

๒. ผมจะดูแลทุกความสุขของนักเรียนร่วมคณะ ให้เป็นไปตามที่ขอ

๓. ผมจะว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนร่วมคณะ ให้ประพฤติตนให้เหมาะสม จะได้เป็นกำลังของประเทศชาติต่อไป"

ต่อจากนั้นผู้บังคับการกล่าวแต่งตั้งผู้ปฏิญาณเป็นหัวหน้า และมอบเครื่องหมายหัวหน้าเป็นเข็มพระบรมนามาภิไธย ว. มีพระมหามงกุฎอยู่เหนือ ลงยาสีน้ำเงินบนแพรแถบสีเหลืองบนราวสีดำ

การปกครองกันเองแบบนี้ เป็นการฝึกหัดนักเรียนให้รู้จักผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เพื่อพร้อมที่จะรับภาระต่าง ๆ อันจะมีมาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว

ส่วนคณะเด็กเล็กนั้น เนื่องจากยังเป็นเด็กเกินกว่าที่จะรับผิดชอบตนเองได้ จึงต้องอยู่ในความดูแลของครูประจำคณะ โดยไม่มีหัวหน้าตั้งเช่นคณะโต

การแต่งกาย

โดยที่พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดได้ทรงมีพระราชปณิธานในการที่จะให้นักเรียนในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ได้มีเครื่องแต่งกายที่เหมาะสมแก่เกียรติยศของนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีฐานะเป็นข้าราชการด้วยนั้น จึงได้พระราชทานเครื่องแบบไว้ให้เป็นพิเศษ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องแบบให้เป็นที่เรียบร้อยแก่นักเรียนทุกคน คณะ ๑ สำหรับ เมื่อแรกเข้า โดยเครื่องแบบที่พระราชทานให้ในสมัยนั้นได้บัญญัติไว้ใน พระราชกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๓ ดังนี้

๑. มีหมวกเก็บพรหมมือตาลสำเนาเงิน กระบังหน้าหนึ่งตัว มีสายรัดคางหนึ่งตัว แลมีตราขจรารุชกับมงกุฎติดที่หน้าหมวก
๒. มีเสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ มีตุ้มเงินตรามงกุฎ ๕ เม็ด มีแผ่นกำมะหยี่กว้าง ๔ เซนติเมตรครึ่ง ยาวไม่เกินกว่าชอกคอเสื้อลงตะเข็บเสื้อกลางบ่า ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรปปลายเหลี่ยม มีแถบเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร พาดกลางแผ่นกำมะหยี่
๓. มีผ้าถุงใหม่สำเนาเงิน
๔. มีกางเกง ๒ อย่าง อย่างหนึ่ง กางเกงขาสั้นผ้าสำเนาเงิน อย่างที่สอง กางเกงขายาวสักหลาดสำเนาเงินมีแถบสีขาวกว้าง ๑ เซนติเมตร ติดที่ขากางเกง
๕. มีถุงเท้าสีขาว หรือดำ มีรองเท้า สีขาว ดำ หรือน้ำตาล

ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขเครื่องแบบนั้นหลายครั้ง กล่าวคือได้มีกรายกเลิกกางเกงขายาวสักหลาดสำเนาเงิน มีแถบสีขาวกว้าง ๑ เซนติเมตรที่ขากางเกงเสียและได้เปลี่ยนหมวกเก็บพรหมมือตาลสำเนาเงินมาเป็นหมวกทึบสีขาวด้านทับสำเนาเงิน และเป็นสำเนาเงินล้วนในที่สุด เมื่อได้โอนโรงเรียนราชวิทยาลัยขึ้นสภากรรณการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงแล้ว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตัดอักษร ม (มหาดเล็กหลวง) และ ร (ราชวิทยาลัย) ที่แผ่นคอ เพื่อให้ทราบว่สังกัดโรงเรียนใด ต่อมาได้โปรดให้ นักเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ซึ่งตั้งขึ้นภายหลัง ตัดอักษร ข (เชียงใหม่) ที่แผ่นคอด้วย ส่วนเครื่องแต่งกายเวลานักเรียนอยู่ประจำในโรงเรียนนั้น ให้นำผ้าพันสีต่างๆ สวมเสื้อขาว^{๒๗}

การแต่งกายของนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์นั้น ได้ใช้เครื่องแบบที่ได้พระราชทานให้สับกันมาตลอดจนถึงรัชสมัยพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อได้โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาวชิราวุธวิทยาลัยขึ้นแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องแบบให้นักเรียนวชิราวุธวิทยาลัยใหม่ เพื่อความเหมาะสมแก่สถานการณ์^{๒๘} ดังนี้

๑. หมวกทึบสักหลาดสำเนาเงิน ติดอุณาโลมพระมหามงกุฎเงินทางขวา และติดตุ้มพระมหามงกุฎเงินขนาดเล็กที่หน้าหมวก
 ๒. เสื้อ
 ๓. แผ่นคอกำมะหยี่สำเนาเงิน มีแถบเงินกว้าง ๑ เซนติเมตร พาดตามยาวของแผ่นคอ ๑ เส้น และติดอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว.ป.ร. มีพระมหามงกุฎเงินกลางแผ่นคอ ทับแถบเงินทั้ง ๒ ข้าง
 ๔. เสื้อขี้นอกขาวแบบราชการ ใช้ตุ้มพระมหามงกุฎเงิน
 ๕. กางเกงขาสั้นเพียงกึ่งกลางเข้าสำเนาเงิน
 ๖. ถุงเท้าดำยาว
 ๗. รองเท้าหนังสีดำผูกเชือก
- ส่วนเครื่องแบบปกติซึ่งนักเรียนใช้ในเวลาอยู่ประจำในโรงเรียน มีดังนี้

๑. เสื้อเชิ้ตขาวแขนสั้น มีอุณาโลมมหาวิทยาลัย พิมพ์ติดที่กระเป๋าสีเหลืองข้างซ้าย และปักชื่อย่อตอกเสื้อข้างขวา ตามสีคณะ
๒. กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน
๓. เข็มขัดหนังสีน้ำเงิน หัวเข็มขัดอุณาโลมมหาวิทยาลัยเงิน
๔. ถุงเท้าสีขาวยาว
๕. รองเท้าหุ้มส้นหนังสีดำ

กิจวัตรของนักเรียนมหาวิทยาลัย

โดยพระราชประสงค์ที่จะให้นักเรียนมหาวิทยาลัยได้รับการศึกษาอย่างแท้จริง กล่าวคือ ให้นักเรียนได้รับการอบรมโดยถึงพร้อมซึ่งองค์ ๔ อันมี พุทธศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา และพลศึกษา การอบรมเช่นนี้จะเป็นผลดีต่อเมื่อนักเรียนได้อยู่ในโรงเรียนประจำตลอดเวลา และต้องใช้ชีวิตในวันหนึ่ง ๆ อย่างเป็นระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ จากการที่นักเรียนอยู่ประจำในโรงเรียนและได้รับการอบรมดังกล่าวแล้ว นักเรียนจึงถึงพร้อมซึ่งองค์ ๔ ซึ่งจะสังเกตได้จากกิจวัตรของนักเรียน ดังนี้

- ๖.๓๐ น. ระฆังปลุกสำหรับผู้ที่ยังไม่ตื่นนอน
- ๗.๐๐ น. เริ่มเรียนชั่วโมงแรก
- ๘.๐๐ น. พัก รับประทานอาหารเช้า
- ๘.๓๐ น. สวดมนต์บนหอประชุม
- ๘.๐๐ น. เริ่มเรียนชั่วโมงที่ ๒
- ๑๐.๐๐ น. เริ่มเรียนชั่วโมงที่ ๓
- ๑๐.๕๐ น. พัก รับประทานอาหารว่าง
- ๑๑.๑๕ น. เริ่มเรียนชั่วโมงที่ ๔
- ๑๒.๑๐ น. เริ่มเรียนชั่วโมงที่ ๕
- ๑๓.๐๐ น. พัก รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๔.๐๐ น. เรียนดนตรี การฝีมือ หรือทำการบ้านพิเศษ
- ๑๕.๐๐ น. พัก
- ๑๕.๔๕ น. เล่นกีฬา
- ๑๗.๐๐ น. เลิกกีฬา อาบน้ำ

๑๙.๓๐ น. รับประทานอาหารเย็น

๑๙.๐๐ น. ทำการบ้าน

๒๐.๓๐ น. เลิกทำการบ้าน

๒๐.๕๕ น. สวดมนต์

๒๑.๐๐ น. นอน

จากกิจวัตรของนักเรียนนี้ จะสังเกตได้ว่านักเรียนได้รับการอบรมให้เป็นผู้มีการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะในวันหนึ่ง ๆ นักเรียนจะต้องเรียนหนังสือ เรียนดนตรี ทำการฝีมือ เล่นกีฬา และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การสวดมนต์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง มิใช่ว่าความรู้นั้นมีอยู่เฉพาะในตำราเรียนเท่านั้น นักเรียนจึงสามารถเข้าสังคมได้เสมอโดยไม่เคอะเขิน เพราะสามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลา นอกจากนี้ในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันที่ไม่มีการเรียน ทางโรงเรียนได้เชิญท่านผู้กำกับคณะ ตลอดจนครูและท่านผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ๆ มาอบรมและให้ความรู้ความกระจ่างแก่นักเรียนเป็นพิเศษอีกด้วย

ทุก ๆ เดือน จะมีการส่งใบคะแนน คือ การที่นักเรียนผู้ทดสอบได้คะแนนยอดเยี่ยมในแต่ละหมวดวิชา มี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส คณิตศาสตร์ และคะแนนรวมในทุกหมวดดังกล่าว ในการทดสอบความรู้ประจำเดือนหรือประจำภาค นำรายงานการสอบไปส่งท่านผู้บังคับการท่ามกลางการประชุมในวันเสาร์สัปดาห์ละเดือน

การดนตรี

การดนตรีของวชิราวุธวิทยาลัยนี้ ได้มีมาแต่ครั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และในครั้งนั้นพระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดก็ได้ทรงสนับสนุนการดนตรีของโรงเรียนเป็นใหญ่ ในบางโอกาสได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรการซ้อมที่โรงเรียน และในบางครั้งก็โปรดเกล้า ๆ ให้เข้าไปซ้อมในพระราชฐานซึ่งประทับอยู่ นับได้ว่าดนตรีของโรงเรียนรุ่งโรจน์มาก เมื่อสิ้นรัชสมัยของล้นเกล้า ๆ แล้วการดนตรีของโรงเรียนก็ไต่ร่วงโรยลงเป็นลำดับจนสูญหายไปที่สุดในที่สุด ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๔ รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน การดนตรีของโรงเรียนก็ได้เริ่มฟื้นตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จนจัดได้ว่าได้เข้าสู่ยุครุ่งโรจน์อีกครั้งหนึ่ง หงนกโดยพระบารมีปกเกล้า ๆ ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานครูมาฝึกสอนแก่นักเรียนในคราวฟื้นฟูการดนตรีของโรงเรียน ในบางโอกาสก็ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีร่วมกับนักเรียน และในบางครั้งก็ได้ทรงพระมหากรุณาพระราชทานคำแนะนำแก่นักดนตรีด้วย นอกจากนี้ยังได้โปรดเกล้า ๆ พระราชทานเครื่องดนตรีสำหรับวงดนตรีสำหรับวงหีสดนตรีทั้งชุดอีกด้วย

ในปัจจุบันวชิราวุธวิทยาลัย มีวงดนตรีทั้งสิ้น ๗ วง คือ

๑. วงโยธวาทิต

๒. วงปี่สก็อต

๓. วงจุลศรียางค์
๔. วงเครื่องสายสากล
๕. วงหัตถดนตรี
๖. วงเมโลดิกา
๗. วงมโหรีไทย

วงดนตรีของโรงเรียนเหล่านี้ได้มีโอกาสนองพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ บ่อยครั้ง เช่น ในงานพระราชอุทธานสโมสร งานวันคล้ายวันประสูติ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพลเฑศวร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับเชิญจากวงสังคมนิยมเกียรติให้ไปร่วมในงานต่างๆ บละหลายครั้ง เช่น ในพิธีเปิดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๕ และ ๖ พิธีสวนสนามถวายสัตย์ปฏิญาณของลูกเสือในวันลูกเสือ ๑ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นต้น นับได้ว่ากิจการดนตรีได้นำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียนเป็นอันมาก

นอกจากนี้ ผู้ที่มีความสามารถในทางดนตรียังได้รับเครื่องหมายสามารถการดนตรีจากโรงเรียนตามความสามารถอีกด้วย เครื่องหมายสามารถดนตรีนั้นแบ่งเป็น ๒ ชั้น คือ

๑. เครื่องหมายสามารถชั้นหนึ่ง เป็นเข็มรูปวงจักรูทรวงมงกุฎเหนือดวงอนลงยาสีน้ำเงิน บนแถบแพรสีฟ้า
๒. เครื่องหมายสามารถชั้นสอง เป็นเข็มรูปวงจักรูทรวงมงกุฎเหนือดวงอนกาไหล่ทอง

การกีฬา

วงจักรูทรวงวิทยาลัยมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง จึงได้จัดให้มิชชั่นโมกกีฬาให้นักเรียนฝึกซ้อมทุกวัน กีฬาที่เล่น มี รักบี้ฟุตบอล แอสโซซิเอชันฟุตบอล บาสเกตบอล แบดมินตัน เทนนิส สควอช ว่ายน้ำ วอลเลย์บอล และกรีฑา นับว่าโรงเรียนมีเจตนาอันแรงกล้าที่จะอบรมนักเรียนทุกคนให้มีความแข็งแรงและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงอย่างแท้จริง กีฬาบางชนิดที่เล่นน้อยมาก เช่น สควอชและว่ายน้ำ แต่โรงเรียนก็ได้จัดให้นักเรียนเล่น เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักเกมส์ต่างๆ มากชนิด นอกจากนี้การที่นักเรียนต้องเล่นกีฬา โรงเรียนก็หวังว่าผลที่จะเกิดขึ้นในการเล่นกีฬายังจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเอง เช่น การเป็นผู้นำใจนักกีฬา และการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จะเห็นได้ว่าการเล่นกีฬาเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างมาก

ในปัจจุบัน รักบี้ฟุตบอล บาสเกตบอล ว่ายน้ำ และกรีฑา โรงเรียนได้ส่งเข้าแข่งขันกับโรงเรียนต่างๆ ได้รับตำแหน่งชนะเลิศมาหลายครั้ง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในวงการกีฬาว่า วงจักรูทรวงวิทยาลัยเป็นสถาบันที่ผลิตนักกีฬาออกมาเป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งของนักกีฬาจากวงจักรูทรวงวิทยาลัยได้รับเกียรติเข้าในทีมชาติด้วย

สำหรับผู้ที่มีความสามารถในการเล่นกีฬาและได้ลงแข่งขันในนามของโรงเรียน ก็ได้รับเครื่องหมายสามารถทางการกีฬาตามระดับความสามารถอีกด้วย เครื่องหมายสามารถทางการกีฬานั้น แบ่งเป็น ๔ ชั้น ดังนี้

๑. เครื่องหมายสามารถ มอณาโลมมหาราชราชสุฟ้า ตัดทอกเสือกฟ้าเบองชายกับมหมวกสีน้ำเงินสลบพามอณาโลม
มหาราชราชบักคนเงินทหน้าหมวก และมีฝักคอสน้ำเงินรวสฟ้า

๒. เครื่องหมายสามารถสมบุรณ์ มอณาโลมมหาราชราชบักคนเงินบนฝักสีน้ำเงิน ใช้ติดกระเป่าเสื่อสามารถสีน้ำเงิน และ
มีฝักผูกคอสน้ำเงินรวสฟ้า

๓. เครื่องหมายสามารถพิเศษ มอณาโลมมหาราชราชบักคนทองบนฝักสีขาว ใช้ติดกระเป่าเสื่อสามารถสีขาว

๔. เครื่องหมายสามารถพิเศษเหนือพิเศษ เป็นแหนบรูปแผ่นคอกชกเดี่ยว มอณาโลมมหาราชราชอยู่ตรงกลางในแนวตั้ง

การแข่งขันกีฬาระหว่างคณะ เพื่อชิงถ้วยชนะเลิศซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ และที่บรรดากรรมการ
อำนวยการโรงเรียนและนักเรียนเก่าได้ทูลเกล้าฯ ถวายไว้ นั้น มีเป็นประจำทุกปี แบ่งเป็น

ภาควิสาขบูชา

แบคมินตัน

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทาน

สควอช

มหาเสวกเอก เจ้าพระยาวรพงษ์พิพัฒน์ (ม.ร.ว. เย็น อิศรเสนา) ทูลเกล้าฯ

รักบี้ฟุตบอล รุ่นใหญ่

มหาอำมาตย์โท เจ้าบุณยวาทีวงศ์มณีโชติ เจ้าผู้ครองนครลำปางทูลเกล้าฯ

รุ่นกลาง

มหาอำมาตย์โท เจ้าแก้วนวรรฐ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ทูลเกล้าฯ

รุ่นเล็ก

มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะระตราชา (ม.ล.ทศทิศ อิศรเสนา) ทูลเกล้าฯ

ภาคปวารณา

บาสเกตบอล รุ่นใหญ่

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทาน

รุ่นกลาง

พันเอก นายวรการมัญชา (บุญเกิด สุตันตานนท์) ทูลเกล้าฯ

รุ่นเล็ก

พลเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล. เพ็ญ พึ่งบุญ) ทูลเกล้าฯ

วอลเลย์บอล รุ่นใหญ่

จอมพล ประภาส จารุเสถียร ทูลเกล้าฯ

รุ่นกลาง

สมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทูลเกล้าฯ

ว่ายน้ำ คณะเด็กโต

พลตรี หม่อมทวีวงศ์ถวัลย์ศักดิ์ (ม.ร.ว. เฉลิมลาภ ทวีวงศ์) ทูลเกล้าฯ

คณะเด็กเล็ก

มหาอำมาตย์โท เจ้าจักรคำขจรศักดิ์ เจ้าผู้ครองนครลำพูน ทูลเกล้าฯ

ภาคมาฆบูชา

เทนนิส

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทาน

แอสซิซิอิมฟุตบอล รุ่นใหญ่

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทาน

รุ่นกลาง

พลเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล. เพ็ญ พึ่งบุญ) ทูลเกล้าฯ

รุ่นเล็ก

กรีฑา คณะเด็กโต

คณะเด็กเล็ก

ราชวิทยาลัย ทูลเกล้าฯ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน

พันตรี วิลาศ โอสถานนท์ ทูลเกล้าฯ

กีฬาทุกประเภท ยกเว้น กรีฑาและว่ายน้ำ ใ้ชีวิตจับสลากว่าคณะใดจะแข่งกับคณะใดก่อน ต่อจากนั้นผู้ชนะทั้งสองจึงเข้าชิงชนะเลิศกัน ส่วนกรีฑาและว่ายน้ำนั้นแข่งแบบพบกันหมด ผู้ชนะเลิศจะได้รับถ้วยพระราชทานหรือหม้อผู้ชนะเลิศ ๆ ถวายในวันนั้น ไปครองเป็นเวลา ๑ ปี นอกจากนั้นคณะที่ชนะเลิศ จะได้รับโล่พิเศษและเงินรางวัลไปประดับที่คณะ เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้เล่นในชุดและคณะที่ชนะเลิศด้วย

สมาคมต่าง ๆ และการดำเนินงาน

ตั้งได้กล่าวแล้วว่าวิชาราชวิทยาลัย ได้มีนโยบายในการที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีการศึกษาอย่างแท้จริง จึงได้จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ดำเนินงานและรับผิดชอบงานต่างๆ ด้วยตนเองในกิจการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน สมาคมต่าง ๆ มีดังนี้

๑. สมาคมหนังสือพิมพ์ มีหน้าที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวิชาการหนังสือพิมพ์ แก่นักเรียน ควบคุมและดำเนินงานห้องสมุดรวมทั้ง พิพิธภัณฑสถานของโรงเรียน และจัดทำหนังสือวารสารฐานสาสน์อันเป็นแหล่งการณของโรงเรียน

๒. สมาคมบันเทิง มีหน้าที่ในด้านการบันเทิง เช่น จัดฉายภาพยนตร์ให้นักเรียนชมในวันเสาร์อาทิตย์ และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องเสียงรวมทั้งกิจการดนตรีของโรงเรียนและจัดงานรื่นเริงประจำปี

๓. สมาคมกีฬา มีหน้าที่ดำเนินการกีฬาของโรงเรียน และจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างคณะ

๔. สมาคมถ่ายภาพ มีหน้าที่ส่งเสริมวิชาการถ่ายรูปในหมู่นักเรียน และทำการบันทึกภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน

๕. สมาคมโต้วาที มีหน้าที่ส่งเสริมความรู้ในด้านวาทศิลป์แก่นักเรียน และจัดการโต้วาทีระหว่างนักเรียน

สมาคมต่าง ๆ เหล่านี้ มีผู้บังคับการเป็นนายก และครูผู้ใหญ่ซึ่งให้ความสนใจในกิจการของแต่ละสมาคม เป็นรองนายก มีผู้ดำเนินงานสมาคมละ ๘ คน เว้นแต่สมาคมหนังสือพิมพ์มี ๒๐ คน และสมาคมบันเทิงมี ๑๒ คน โดยคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษและผู้ที่ให้ความสนใจในกิจการของแต่ละสมาคม จากคณะต่างๆ คณะละเท่า ๆ กัน

การดำเนินงานสมาคมต่าง ๆ จัดรูปคณะกรรมการ โดยผู้ดำเนินการของแต่ละสมาคมจะทำการประชุมเลือกตั้งบุคคลในคณะผู้ดำเนินงานเป็น ประธานกรรมการ ๑ คน รองประธานกรรมการ ๑ คน เลขานุการ ๑ คน ส่วนที่เหลืออีก ๕ คน คงเป็นกรรมการ ส่วนสมาคมหนังสือพิมพ์ และสมาคมบันเทิงนั้นคงมีอนุกรรมการอีก ๑๒ และ ๔ คน ตามลำดับ เป็นประจำทุกปี คณะกรรมการจะดำเนิน

งานสมาคมของตนให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังกล่าว โดยมีครูผู้ใหญ่ซึ่งเป็นรองนายกเป็นพี่ปรึกษา และอยู่ในความควบคุม
ของผู้บังคับการในฐานะนายกสมาคม ทั้งนี้เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินกิจการของสมาคมออกนอกแนวทางอันเป็นวัตถุประสงค์

งานรื่นเริงประจำปีภาคและงานต่าง ๆ ของโรงเรียน

วันเปิดภาคเรียนของแต่ละภาค โรงเรียนได้จัดให้มีงานรื่นเริงเป็นประจำทุกปี เพื่อนักเรียนได้ผ่อนคลายอารมณ์หลังจากที่ไ้
ตรากตรำกับการเรียนและกิจการต่าง ๆ มาตลอดภาคแล้ว และเพื่อให้ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในทางการแสดง อันเป็นศิลปะอย่าง
หนึ่งให้เพื่อน ๆ ได้ชม และเพื่อให้ให้นักเรียนเคยชินกับการแสดงต่อหน้าผู้ชมจำนวนมาก จึงได้ไม่เคอะเขินในการแสดงต่อหน้าคนหมู่มาก
ต่อไป โดยปกติแล้ว งานรื่นเริงภาคต้นจัดขึ้นที่หอประชุม มิวังดนตรีของโรงเรียนบรรเลงและมีการแสดงของนักเรียนคณะต่าง ๆ ส่วนงาน
ในภาคกลาง ซึ่งเรียกว่า "งานคณะ" นั้น จัดขึ้นตามคณะต่าง ๆ คณะละวัน โดยนักเรียนเป็นผู้จัดกันเองทั้งสิ้น

ส่วนงานของโรงเรียนนั้น เป็นงานพระราชทานประกาศนียบัตรและรางวัลกับทอดพระเนตรกิจกรรมและการกีฬาของนักเรียน
งานนี้เดิมมาแต่รัชสมัยแห่งองค์พระราชทานกำเนิด แต่ในครั้งนั้น การแข่งขันกีฬา เป็นการแข่งขันระหว่างนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็ก
หลวงและโรงเรียนราษฎร์ และจัดขึ้นในปลายเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้เนื่องในโอกาสจิตสมัยวันเฉลิมพระชนม์พรรษาแห่งพระองค์
ผู้พระราชทานกำเนิด ต่อมาการได้เปลี่ยนไป การแข่งขันกีฬาจึงเป็นการแข่งขันระหว่างคณะ และจัดให้มีขึ้นในวันใดวันหนึ่งระหว่าง
วัน ๑๐-๑๒ พฤศจิกายน เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันฉัตรมงคลในพระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดซึ่งได้เสด็จสวรรคตแล้ว ต่อมาภาวะจำเป็น
บางประการทำให้ต้องเลื่อนไปจัดในปลายภาคมาฆบูชาของทุกปี งานนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเป็นประจำทุกปีเช่นกัน

งานโรงเรียนที่สำคัญอีกงานหนึ่ง คือ ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคต ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดวิชาวุฒวิद्याลย์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดเป็นประจำทุกปีด้วย

นอกจากงานดังกล่าวแล้วยังมีพิธีไหว้ครู ซึ่งโดยปกติจัดให้มีขึ้นในภาควิสาขบูชา และการถวายบังคมพระบรมรูปทรงม้า ณ
ลานพระราชวังดุสิต ในวันที่ ๒๓ ตุลาคม กับ การถวายบังคมพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสรณ์
สวนลุมพินี ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ของทุกปี และการเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในการเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐิน ณ
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม อันเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่ครั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวงทุก ๆ ปี ด้วย

รวมความแล้วจักเห็นได้ว่า การศึกษาในวิชาวุฒวิद्याลย์นั้น สามารถอบรมนักเรียนให้ถึงพร้อมซึ่งองค์ ๔ ทางการศึกษา อัน
ได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ซึ่งหลักฐานในเรื่องนี้คือ ในด้านพุทธิศึกษานั้น กล่าวได้ว่า ผลการเรียน
การสอบของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะในการสอบไล่ตัวประโยคต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งโรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าสอบ

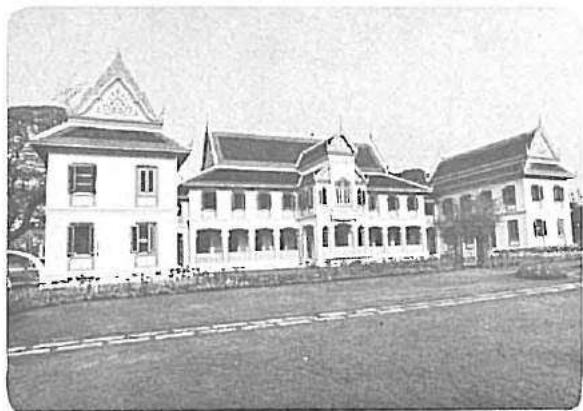
ทุกปีนั้น ผลปรากฏว่านักเรียนวิชาวุฒวิทย์สอบได้เป็นจำนวนเกินกว่าร้อยละ ๕๕ ทุกครั้ง ส่วนในด้านจริยศึกษานั้น นักเรียนวิชาวุฒวิทย์วิทยาลัยได้รับการยกย่องจากบุคคลโดยทั่วไปว่าเป็นผู้มีจรรยาบรรณเรียบร้อย สามารถเข้าสังคมกับคนต่าง ๆ ได้ทั่วไป ในด้านทัศนศึกษานั้น ผลงานของนักเรียนก็มีมากมาย ทั้งประณีตศิลป์และจิตรศิลป์ ได้มีโอกาสแสดงถวายทอดพระเนตรในงานประจำปีของโรงเรียนเสมอมา อีกทั้งยังได้รับคำชมเชยจากบรรดาผู้ที่ได้พบเห็น ส่วนในด้านพลศึกษานั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า วิชาวุฒวิทย์วิทยาลัยได้ผลิตนักกีฬาที่ออกมาเป็นจำนวนมาก จำนวนหนึ่งของนักกีฬาจากวิชาวุฒวิทย์วิทยาลัยได้เข้าไปเล่นในทีมชาติด้วย กิจกรรมด้านพลศึกษาของนักกีฬาเป็นหัวใจสำคัญของการอบรมนักเรียนในวิชาวุฒวิทย์วิทยาลัย เพราะในสนามกีฬานักเรียนจะได้รับการอบรมให้มีไหวพริบ รวมทั้งเป็นผู้ที่สะอาดทั้งทางร่างกายและจิตใจ รู้จักแพ้รู้จักชนะ นอกจากนั้นยังทำให้ให้นักเรียนเป็นผู้มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรงอีกด้วย

นับได้ว่าการอบรมนักเรียนของวิชาวุฒวิทย์วิทยาลัย เป็นการอบรมซึ่งจะหาสถาบันการศึกษาใดในประเทศไทยเทียบได้แล้ว เพราะการอบรมนักเรียนในวิธีเช่นนี้ต้องลงทุนสูง และผลที่ได้รับนั้นเป็นจำนวนนักเรียนไม่มากนักในปีหนึ่ง ๆ แต่วิชาวุฒวิทย์วิทยาลัยสามารถทำได้ก็โดยพระปรีชาญาณเชิงทรงเห็นการณ์ไกลในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการที่ทรงหวังจะทุนบำรุงการศึกษาของชาติให้เจริญเพื่อจะสร้างพลเมืองที่ดีแก่ประเทศไทย นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเลื่องลือ ๆ การจะสนองพระมหากรุณาธิคุณอันเป็นการแสดงกตัญญูคุณเวทแต่พระองค์นั้น บรรดาเราเหล่าราชบริพารในวิชาวุฒวิทย์วิทยาลัย คงจะไม่มีทางใดสนองพระมหากรุณาธิคุณให้ทรงพอพระราชหฤทัยยิ่งไปกว่า การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่โรงเรียน

“...ต่อไปภายหน้าเมื่อเจ้าเดบโตइन จะออกไปทำงานที่ไหน เมื่อใครเขาทราบว่าจะออกไปแต่สำนักโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ให้เขาคิดว่าอ้อพ้อแล้ว ไม่ต้องถามถึงอันนอกต่อไปก็ได้ สำนักนั้นเขาฝึกสอนกันดี เจ้าออกมาแต่สำนักนั้น เขาก็เต็มใจอยากได้เจ้าไปถ้าได้เช่นจริงจะชื่อว่า เจ้าได้ช่วยกันทำชื่อเสียงอันดีให้แก่โรงเรียน จงระวังจงหนักอย่าให้กลายเป็นตรงกันข้าม คืออย่าทำให้คนทั้งหลายเขารู้สึกว่า โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเหลวไหล คนที่ออกไปจากโรงเรียนนี้ไม่มีใครเขาอยากคบ การรักษาราชการของโรงเรียน หรือหมู่คณะเช่นนี้เป็นที่ยากนัก เพราะถ้าใครไปทำความเสียหายเข้าคนหนึ่ง เขาก็จะคิดว่าคนพวกนั้นทำความเสียหายอย่างนั้น ๆ เสียคนเดียวอาจพาให้เสียไปด้วยกันทั้งพวก เพราะฉะนั้นเจ้าทุกคนต้องระวังให้ดี อย่าลืมหูลืมตาตั้งแต่ตัวเจ้าต้องคิดถึงหมู่คณะ คือโรงเรียนให้จงมาก ตั้งใจรักษาชื่อเสียงให้ดี หมั่นทำคุณประโยชน์ให้เป็นชื่อเสียงแก่โรงเรียนสืบไป ให้สมความปรารถนาของข้า ที่ตั้งโรงเรียนขึ้นให้เจ้าเรียน”

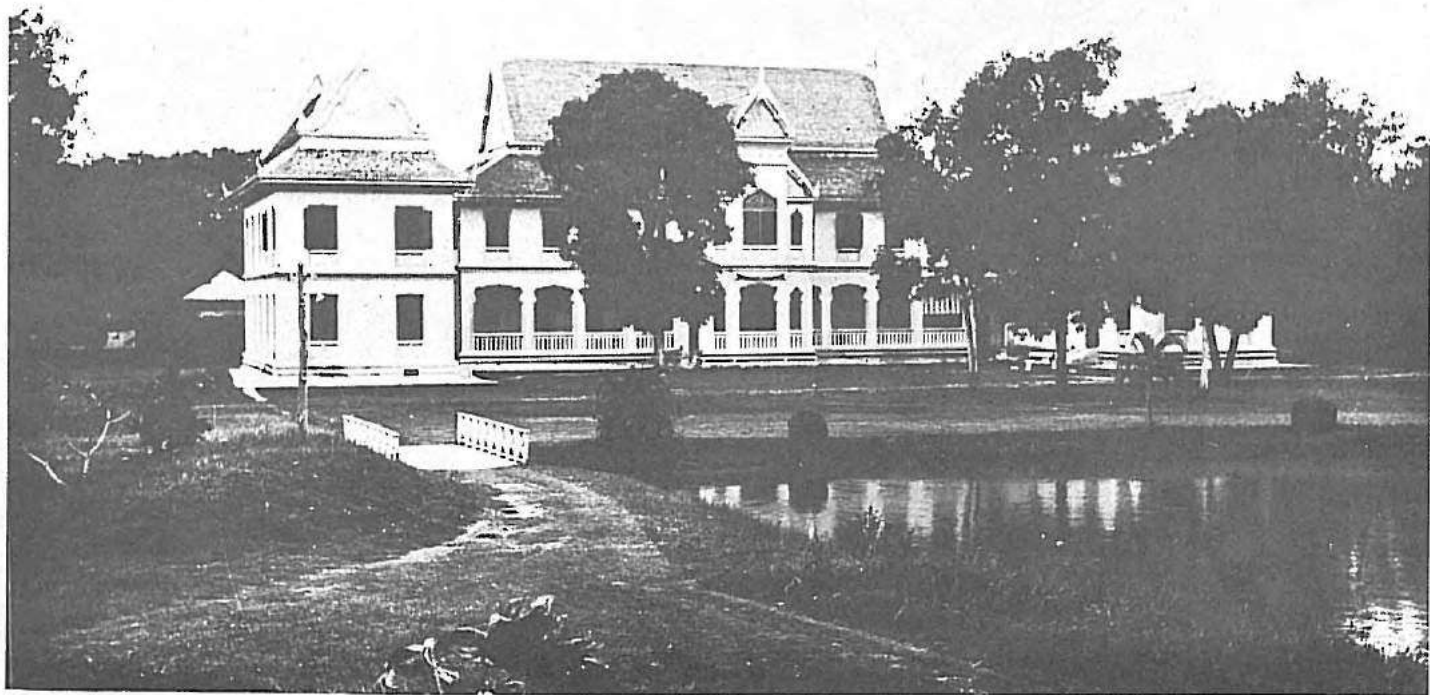
(พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่นักเรียนมหาดเล็กหลวง ในงานพระราชพิธีฉัตรมงคลของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง วันที่ 12 พฤศจิกายน 2456)

วรชาติ มีสุขบท

คณะพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล
กรุงเทพฯ

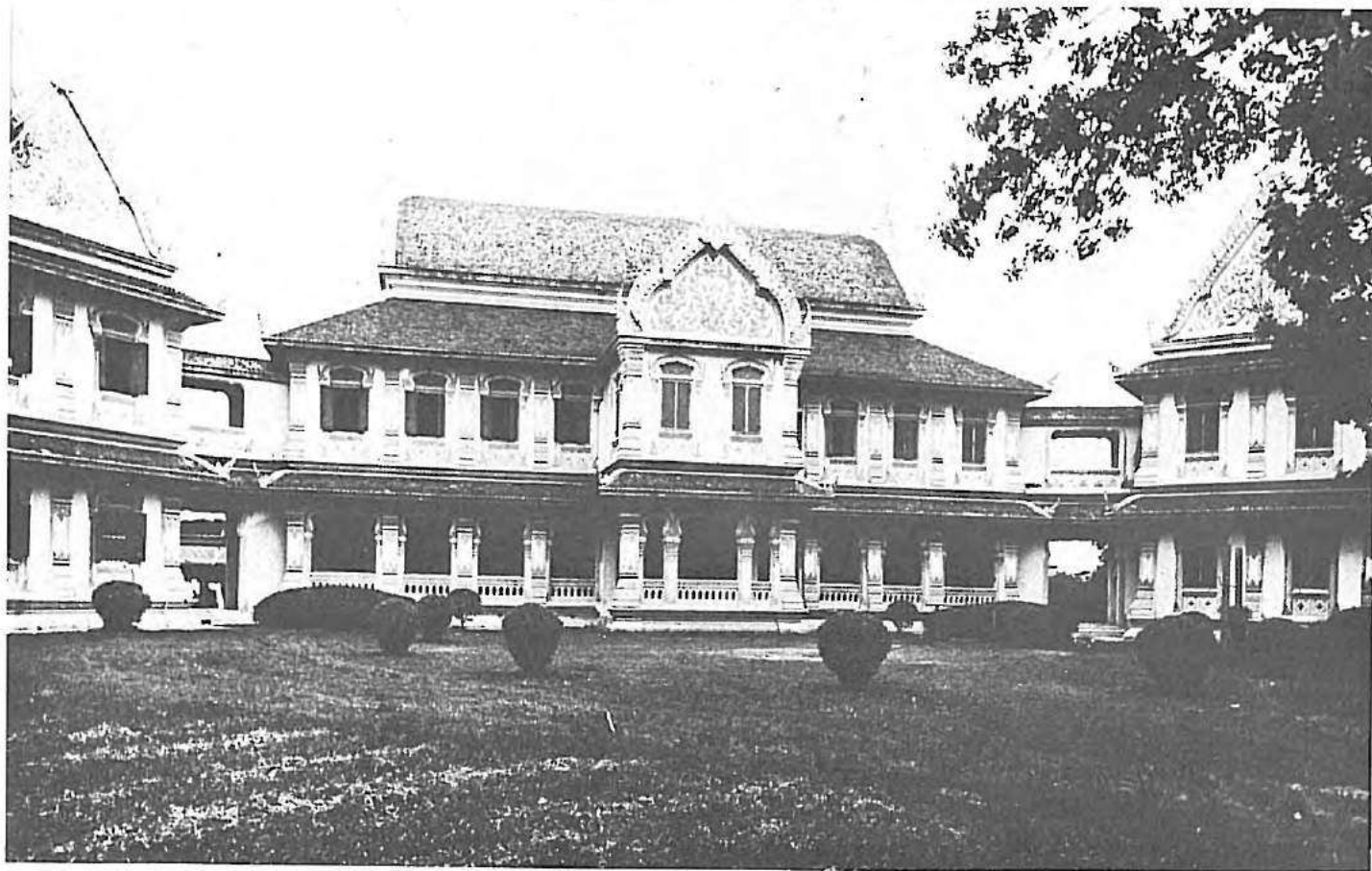
(ทร.มหานป.พศ. ๒๔๗๕)

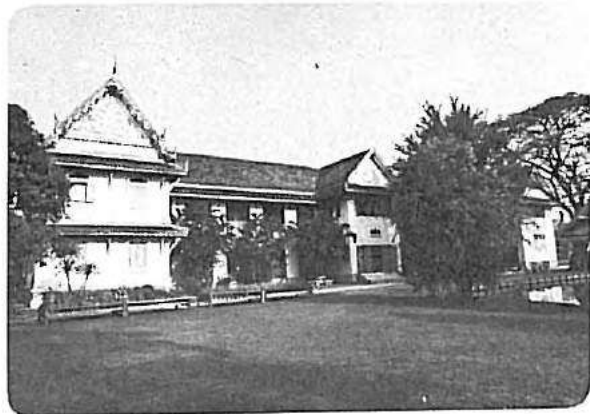
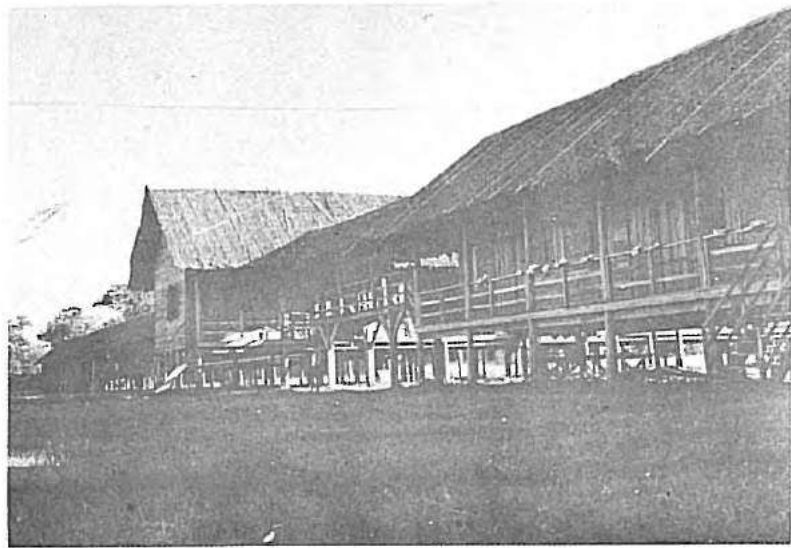

คณะอักษรศาสตร์

(ประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕)

คู่ยกกกันเข็ยคักสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง
ซึ่งต่อมาเป็นคนะดลิต ภายหลังกอาคารเดิมถูกระเบิดแล้ว

คนะดลิต

(ก่อนถูกระเบิด)

คณะแพทย์ไทย

วันสำคัญของวชิราวุธวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๒๓

๑ มกราคม

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้พระราชทาน
กำเนิดวชิราวุธวิทยาลัย ทรงพระราชสมภพ

พ.ศ. ๒๔๕๓

๒๓ ตุลาคม

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต สมเด็จพระ-
บรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบราชสันตติวงศ์
เฉลิมพระบรมนามาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒๘ ธันวาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระยาไพศาลศิลปศาสตร์^{๗๒} กรรมการ
จัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงทำการเปิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งจะจัดการสอนตามแบบ Public
School ของอังกฤษ^{๗๓}

๒๕ ธันวาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเปิดทำการสอนเป็นวันแรก ณ โรงเรียนราชกุมาร
(เก่า) ใกล้หอพิพิธราชมณเฑียร ในพระบรมมหาราชวัง เป็นการชั่วคราว โดยมีนายสอน^{๗๔} ทำหน้าที่ครูใหญ่^{๗๕}

๑ มกราคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้เครื่องแบบนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งบัญญัติ
ไว้ในหมวดที่ ๒ มาตรา ๖ และหมวดที่ ๓ มาตรา ๑๔ แห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการฝ่าย
พลเรือน ในพระราชสำนัก รัตนโกสินทรศก ๑๒๕^{๗๖}

พ.ศ. ๒๔๕๔

๑ เมษายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบการของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๗๗}

๑๕ พฤษภาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตรารูปพระมณูแดงสารเป็นตราประจำโรงเรียน^{๗๘}

๑๗ พฤษภาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระโอวาทกรกิจ^{๗๙} จากกระทรวงธรรมการ มาดำรงตำแหน่งอาจารย์
ใหญ่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๘๐}

๑ มิถุนายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนมหาดเล็กหลวง จัดการทำบุญเปิดโรงเรียน ณ โรงเรียนชั่วคราว
ซึ่งได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ณ สวนกระจิง ริมคลองเปรมประชากร อันเป็นที่ดินพระราชพัสดุ ซึ่ง
พระราชทานให้เป็นที่ตั้งโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๘๑}

๒ มิถุนายน

โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งได้ย้ายจากพระบรมมหาราชวังมาตั้ง ณ สถานที่ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้ใหม่ เริ่มเปิดสอนเป็นวันแรก^{๕๒}

๑๐ กรกฎาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ น.ร.ม. ^{๕๓}ซัพน์ บุณนาค^{๕๔} เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในเครื่องแต่งกายลูกเสื่อ ณ ท้องพระโรงพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ในการนี้โปรดเกล้าฯ น.ร.ม. ซัพน์ บุณนาค ถวายสัตย์ปฏิญาณเข้าเป็นลูกเสื่อคนแรกแห่งประเทศไทย^{๕๕}

๒ กันยายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กองร้อยลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ ๑ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง กระทำพิธีเข้าประจำกองเฉพาะพระพักตร์ ณ สโมสรเสื่อป่า พระราชวังดุสิต ในโอกาสนี้โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามกองลูกเสื่อว่า “กองลูกเสือหลวง” เพื่อเป็นเกียรติในการที่เบ็นกองลูกเสื่อกองแรกของประเทศไทย^{๕๖}

๑๖ กันยายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายหม่อมโท หลวงอภิรักษ์ราชฤทธิ^{๕๗} อาจารย์โรงเรียนมหาดเล็กหลวง เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับพระราชทานธงพระมนูแลงสาร^{๕๘} เป็นธงประจำกองลูกเสือหลวง (รักษาพระองค์) ในการพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาพิเศษของกองเสื่อป่า มณฑลนครไชยศรี ณ โรงละครหลวง พระราชวังสนามจันทร์^{๕๙}

พ.ศ. ๒๔๕๕

๘ กันยายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อ้ายพระโอวาทกรกิจ จากหน้าที่อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการศึกษาหัวเมือง กระทรวงธรรมการ และโปรดเกล้าฯ ให้พระอภิรักษ์ราชฤทธิ^{๖๐} ปฏิบัติราชการแทนในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๖๑}

พ.ศ. ๒๔๕๖

๒๑ ธันวาคม

ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์อาจารย์โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเป็นปฐม^{๖๒}

พ.ศ. ๒๔๕๗

๑ สิงหาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้กฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยครอบครัวในพระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๗ ซึ่งมีความระบุไว้หมวดที่ ๒ มาตรา ๕ อนุมาตรา ๘ ให้นักเรียนและข้าราชการในโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เป็นส่วนหนึ่งแห่งครอบครัวในพระราชสำนัก^{๖๓}

๑๒ สิงหาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระยาประสิทธิ์ศุภการ^{๖๔} เป็นกรรมการจัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๖๕} สืบแทนพระยาธรรมศักดิ์มนตรี^{๖๖}

๑๕ ธันวาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลูกเสือโรงเรียนราชวิทยาลัยแต่งกายอย่างลูกเสือหลวง^{๕๗}

๒๐ มกราคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกย่องลูกเสือหลวง (รักษาพระองค์) ขึ้นเป็นกรมนักเรียนเสือบาทหลวง รักษาพระองค์ สังกัดกองพลหลวง รักษาพระองค์^{๕๘} ที่บ้านปากช่อง จังหวัดกาญจนบุรี ในโอกาสที่ได้ โดยเสด็จพระราชดำเนิเป็นกองพันอิสระ ในกองพลหลวง รักษาพระองค์ ในการฝึกเดินทางไกลของ กองเสือป่า พ.ศ. ๒๔๕๓^{๕๘}

พ.ศ. ๒๔๕๔

๗ เมษายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานธงไชยเฉลิมพลเสือป่า^{๕๙} แก่กรมนักเรียนเสือบาทหลวง รักษา พระองค์ ในการพระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำของกองเสือป่า ณ สโมสรเสือป่าพระราชวัง ศุภิศ^{๖๐}

๑๗ เมษายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระอภิรักษ์ราชฤทธิ์ เป็นผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๖๑}

๒๕ กันยายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำแหน่งมหาดเล็กรับใช้ในกรมมหาดเล็ก^{๖๒} และโปรดเกล้าฯ ให้นำนักเรียนมหาดเล็กหลวงเป็นมหาดเล็กรับใช้^{๖๓}

๓ ตุลาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ข้อบังคับเครื่องแต่งกายมหาดเล็กรับใช้^{๖๔}

๒๐ ธันวาคม

เสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์โรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๖๕} ซึ่งสร้างเป็นอาคารถาวรตามแบบสถาปัตยกรรมไทย^{๖๖}

พ.ศ. ๒๔๕๕

๑๐ มิถุนายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ข้อบังคับเครื่องแต่งกายนักเรียนมหาดเล็กหลวง และ ให้นำเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๓^{๖๗}

๑๑ มิถุนายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์อีกตำแหน่ง หนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาโรงเรียนมหาดเล็กหลวงและโรงเรียนราชวิทยาลัย^{๖๘}

๑๖ มิถุนายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามตำแหน่ง “กรรมการจัดการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง” เป็น “ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง” และโปรดเกล้าฯ ให้พระยาประสิทธิ์ศุภการดำรงตำแหน่ง^{๖๙}

๑๗ มิถุนายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระยาบริหารราชมานพ^{๗๐} ผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เป็นผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์อีกตำแหน่งหนึ่ง และโปรดเกล้าฯ ให้หลวงราชธรรม นิเทศ^{๗๑} เป็นผู้บังคับกองโรงเรียนราชวิทยาลัย^{๗๒}

๑๕ กรกฎาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนราชวิทยาลัย แต่งกายตามข้อบังคับเครื่องแต่งกายนักเรียนมหาดเล็กหลวง ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๕๕^{๑๑๔}

๒๖ สิงหาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนโรงเรียนราชวิทยาลัย จากกระทรวงยุติธรรม มาขึ้นสภากรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์^{๑๑๕}

๒ พฤศจิกายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ข้อบังคับเครื่องแต่งกายนักเรียนราชวิทยาลัย และให้นับเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งกายข้าราชการในพระราชสำนัก พ.ศ. ๒๔๕๓^{๑๑๖}

๔ ธันวาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระราชครูธรรมาธิบดี^{๑๑๗} เป็นผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ณ จังหวัดเชียงใหม่^{๑๑๘}

๑ มกราคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานธงสารทูลราชวชิร^{๑๑๙} แก่กรมนักเรียนเสื่อมาหลวง รักษาพระองค์ ณ บริเวณหน้าพระที่นั่งอาภรณ์ภิโมกข์ปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง^{๑๒๐}

พ.ศ. ๒๔๖๐

๒๓ มกราคม

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมอาคารโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นครั้งแรก^{๑๒๑}

๒๖ มีนาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ และโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกรมโรงเรียนราชูปถัมภ์ขึ้นแทน^{๑๒๒} นับเป็นแผนกหนึ่งในกรมบัญชาการสภาวางวงมหาดเล็ก^{๑๒๓} กับมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระยาบริหารราชมานพ เป็นเจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์^{๑๒๔} และพระบรมบาทบุรุษ^{๑๒๕} เป็นผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ^{๑๒๖}

พ.ศ. ๒๔๖๑

๖ สิงหาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนตำแหน่ง “ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง” เป็น “ผู้อำนวยการโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์”^{๑๒๗}

๑๕ ตุลาคม

พระยาบริหารราชมานพ เจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ถึงอนิจกรรม

๔ พฤศจิกายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระราชครูธรรมาธิบดี มาเป็นเจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ และให้หลวงวิเศษศุภวัตร^{๑๒๘} ทำการแทนในตำแหน่งผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่^{๑๒๙}

๕ มีนาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายหลวงราชธรรมนิเทศ ไปเป็นปลัดกรมโรงเรียนในพระบรมมหาราชูปถัมภ์ และให้พระยาราชตรุณรักษ์^{๑๓๐} เจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมมหาราชูปถัมภ์ รักษาราชการในตำแหน่งผู้บังคับการโรงเรียนราชวิทยาลัย อีกตำแหน่งหนึ่ง^{๑๓๑}

พ.ศ. ๒๔๖๒

๑ เมษายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้หลวงอภิบาลบุริมศักดิ์^{๑๓๒} เป็นผู้บังคับการโรงเรียนราชวิทยาลัย

๘ กรกฎาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งหลวงวิเศษศุภวัตรเป็น ผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่

๒๑ มกราคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระยาราชตรุณรักษ์ จากเจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมมหาราชูปถัมภ์ และโปรดเกล้าฯ ให้พระยาพิทักษ์มานพ^{๑๓๓} ดำรงตำแหน่งแทน^{๑๓๔}

พ.ศ. ๒๔๖๘

๒๕ พฤศจิกายน

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา เสด็จเสวยราชสมบัติราช-
สันตติวงศ์ เฉลิมพระบรมนามาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้า-
เจ้าอยู่หัว ทรงเป็นองค์บรมราชูปถัมภ์โรงเรียนในพระบรมมหาราชูปถัมภ์ สืบต่อสมเด็จพระบรมเชษฐา-
ธิราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓๑ มกราคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่^{๑๓๕}

พ.ศ. ๒๔๖๙

๑๖ เมษายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัย เข้าด้วยกัน และพระราชทานนามให้ใหม่ว่า “โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย”^{๑๓๖} และโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย^{๑๓๗} มีกรรมการ ๒ ประเภท คือ กรรมการกิตติมศักดิ์^{๑๓๘} และกรรมการจัดการ^{๑๓๙}

๒๗ เมษายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ ระเบียบการของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๙^{๑๔๐}

๑๖ กันยายน

สภากรรมการจัดการวชิราวุธวิทยาลัย มีมติให้แก้ไขระเบียบการของวชิราวุธวิทยาลัย ข้อ ๓^{๑๔๑}

๑๕ พฤศจิกายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาปรีชานุสาสน์^{๑๔๒} เป็นผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย^{๑๔๓} สืบแทนพระยาบรมบาทบัวรุ้ง^{๑๔๔}

พ.ศ. ๒๔๗๐

๑ มกราคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้ระเบียบการสอบความสามารถเรียนรู้พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อรับพระราชทานรางวัล^{๑๔๕}

พ.ศ. ๒๔๗๑

๑ กุมภาพันธ์

สถาปณกรรมการจัดการวิชาครูวิทยาลัย มีมติให้แก้ไขระเบียบการของวิชาครูวิทยาลัย ข้อ ๔^{๑๔๖}

พ.ศ. ๒๔๗๓

๑๒ พฤศจิกายน

เสด็จพระราชดำเนินเปิดหอระฆังและนาฬิกา ซึ่งคณะไทยเขมรสร้างขึ้น อุทิศส่วนกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วิชาครูวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๗๕

๖ กรกฎาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกตำแหน่งกรรมการกิตติมศักดิ์^{๑๔๗}

๒๖ กุมภาพันธ์

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าฟยาเชอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร^{๑๔๘} เสด็จแทนพระองค์ทรงเปิดตึกวิชรมงกุฎและตึกพยาบาล

พ.ศ. ๒๔๗๖

๑๕ เมษายน

เปิดสอนคณะเด็กประถมเล็ก มีการสอนชั้น ประถม ๑, ๒ และ ๓^{๑๔๙}

๔ พฤษภาคม

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายพระยาปริชานุสาสน์ จากผู้บังคับการวิชาครูวิทยาลัย^{๑๕๐}

๘ พฤศจิกายน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระยาบรมบาทบุรุษ เป็นผู้บังคับการวิชาครูวิทยาลัย^{๑๕๑} เปิดใช้อาคารคณะเด็กประถมเล็ก

พ.ศ. ๒๔๗๗

๒ มีนาคม

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สละราชสมบัติขณะเสด็จพระราชดำเนินประพาสประเทศอังกฤษ

๗ มีนาคม

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันทมหิดล เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล และทรงรับพระราชสมรตเป็นองค์บรมราชูปถัมภ์วิชาครูวิทยาลัย สืบต่อมา

พ.ศ. ๒๔๗๘

๑ สิงหาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พระพลินยสารวิเทศ^{๑๕๒} เป็นผู้บังคับการวิชาครูวิทยาลัย^{๑๕๓}

พ.ศ. ๒๔๘๖

๑ มกราคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พระยาภะรตราชา^{๑๕๔} เป็นผู้บังคับการวิชาครูวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๘๕

๓๐ เมษายน

คณะกรรมการจัดการวชิราวุธวิทยาลัย มีมติให้เปลี่ยนชื่อคณะต่างๆ จากชื่อที่เปลี่ยนไปตามชื่อผู้กำกับ คณะ เป็น

คณะตะวันตกด้านเหนือ	เป็น	คณะผู้บังคับการ
คณะตะวันตกด้านใต้	เป็น	คณะดุสิต
คณะตะวันออกด้านใต้	เป็น	คณะจิตรลดา
คณะตะวันออกด้านเหนือ	เป็น	คณะพญาไท

โดย ม.ล. ปิ่น มาลากุล อธิบดีกรมสามัญศึกษา ในสมัยนั้นเป็นผู้คิดชื่อ

๕ มิถุนายน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพล-
อดุลยเดช เสด็จเสวยราชสมบัติเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล
อดุลยเดช ทรงเป็นองค์บรมราชูปถัมภ์วชิราวุธวิทยาลัยสืบมา

พ.ศ. ๒๔๕๔

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ฟื้นฟูการดนตรีของโรงเรียนและได้พระราชทานครุมาสอน ในบม
วงดนตรี ๓ วง คือ วงโยธวาทิต, วงปี่สก็อต และ วงจุลศรียังค์

พ.ศ. ๒๔๕๕

๕ กุมภาพันธ์

ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์บรมราชูปถัมภ์
ตั้งวงหัตถ์ดนตรี

พ.ศ. ๒๔๕๖

พ.ศ. ๒๕๐๒

๑๕ พฤษภาคม

เปิดใช้อาคารเรียนคณะเด็กเล็ก ตั้งวงเมโลดิกา

พ.ศ. ๒๕๐๔

๒๕ กันยายน

ทูลเกล้าฯ ถวายฉลองพระองค์กีฬาโรงเรียน ตั้งวงเครื่องสายสากล

พ.ศ. ๒๕๐๕

๒๕ มกราคม

เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารวิทยาศาสตร์ “เพชรรัตน” ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตน
ราชสุดาสรีโรภาพัฒน์วงศ์ ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างขึ้น ในวโรกาสคล้ายวันประสูติครบ ๓
รอบ อุทิศส่วนพระกุศลถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒๑ พฤษภาคม

เปิดใช้อาคารคณะดุสิต ซึ่งสร้างขึ้นใหม่หลังจากที่ถูกระเบิดในคราวมหาสงครามเอเชียบูรพา

๒๕ พฤศจิกายน

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร เสด็จแทนพระองค์ ณ
พระราชอุทยานสราญรมย์ในการเททองหล่อพระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระ
องค์ผู้พระราชทานกำเนิดวชิราวุธวิทยาลัยเพื่ออัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วชิราวุธวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๖

๑๗ มกราคม

เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารคณะเด็กเล็ก ๒ หอ ซึ่งโรงเรียนสร้างขึ้นใหม่ และหอสมุดซึ่งพระยา
ภะรตราชา ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัยบริจาคเงินสร้างขึ้นอุทิศส่วนกุศลถวายแด่พระบาทสมเด็จพระ-
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. ๒๕๐๗

๑๒ มีนาคม

เสด็จพระราชดำเนินเปิด อาคารชีววิทยา
เปิดใช้อาคารเรียนคณะเด็กเล็ก ซึ่งสร้างเพิ่มเติมอีกหลังหนึ่ง

พ.ศ. ๒๕๐๘

๑๑ มีนาคม

เสด็จพระราชดำเนินเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ วชิราวุธ-
วิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๙

๑๐ มีนาคม

เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารกองบังคับการและพิพิธภัณฑ์ของโรงเรียน

พ.ศ. ๒๕๑๐

๒๓ กุมภาพันธ์

เสด็จพระราชดำเนินเปิดสระว่ายน้ำ ซึ่งสมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
บริจาคเงินสร้างขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๑

๒๒ กุมภาพันธ์

เสด็จพระดำเนินเปิดอาคารกีฬาอิมเนเซียม ณ วชิราวุธวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๔

๑๑ กุมภาพันธ์

เสด็จพระราชดำเนินเปิดอาคารกีฬาอินดอร์สเตเดียม ซึ่งสมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัย ในพระ
บรมราชูปถัมภ์ บริจาคเงินสร้างขึ้น ตั้งวงมโหรีไทย

พ.ศ. ๒๕๑๖

๑๕ สิงหาคม

เปิดใช้นาบาดาลซึ่งโรงเรียนจัดใหม่แทนที่น้ำประปา

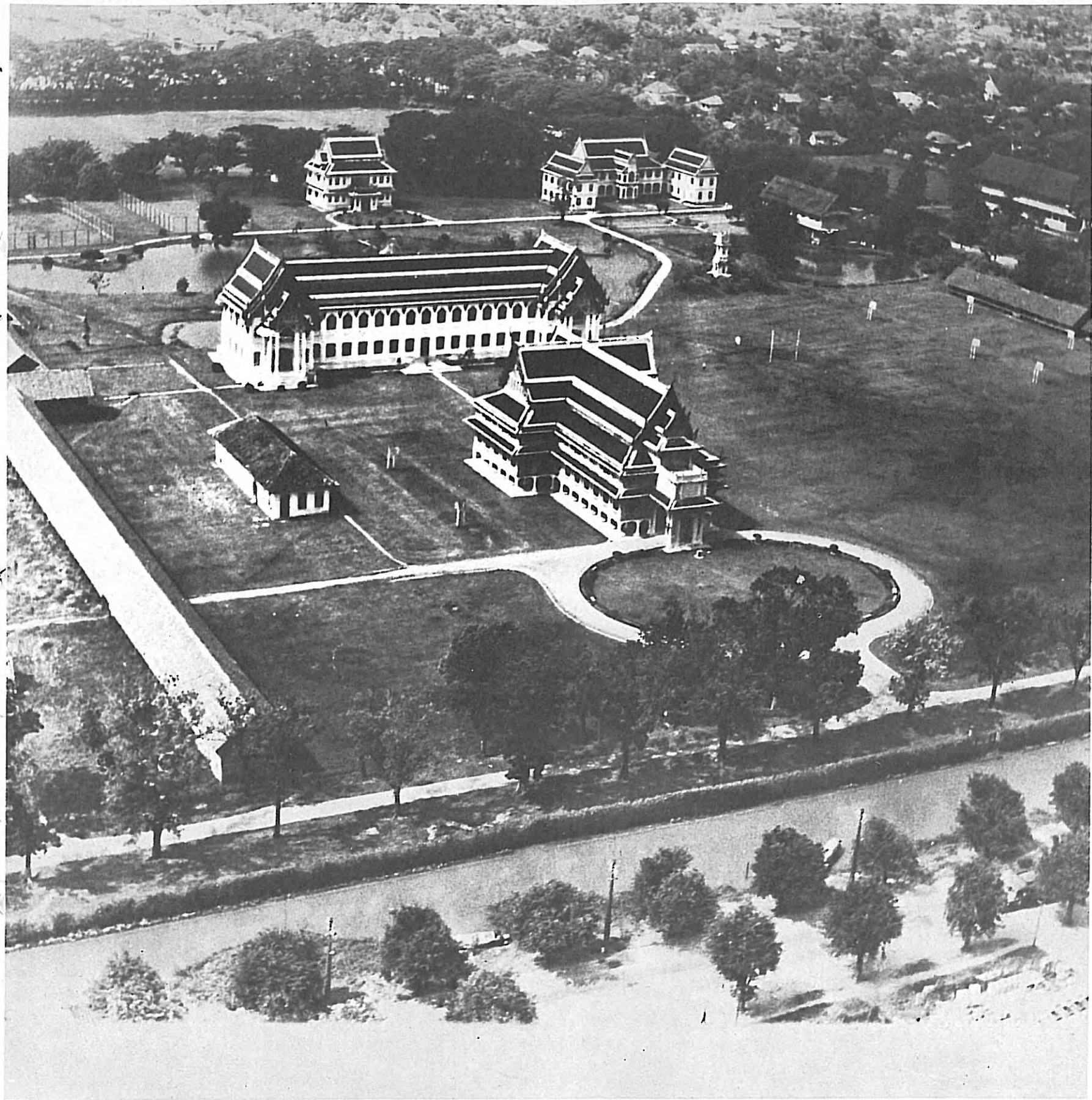
พ.ศ. ๒๕๑๘

๒๕ กรกฎาคม

ทำพิธียกย้ายชื่อโรงเรียน ริมรั้วโรงเรียนด้านถนนพระราม ๕

๒๘ ธันวาคม

พระยาภะรตราชา ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย ถึงอนิจกรรม

เมือข้าพเจ้าเป็นนักเรียนมหาดเล็กหลวง^{๑๕๕}

จมนมมานิตยัณเรศร์

(เฉลิม เศวตนันท์)

นักเรียนเก่ามหาดเล็กหลวงกรุงเทพ ฯ

โรงเรียนมหาดเล็กหลวง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวโปรดให้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๓ เมื่อเสด็จเล็ง
ถวัลย์ราชสมบัติใหม่ๆ แทนการสร้างวัด ตรงที่สร้างโรงเรียนที่
เดียวกับวชิราวุธวิทยาลัยเดิมนั้น เดิมเป็นส่วน เรียกว่าสวนกระเจิง
ค่อนข้างรกร้างว่างเปล่า อาณาเขตกว้างใหญ่มาก ทิศเหนือจดถนน
สุขุโขทัย ทิศตะวันออกติดคลองเปรมประชากร ซึ่งขนานไปกับถนน
พระราม ๕ หรือถนนลูกเต๋ม ทิศใต้ติดถนนราชวิถี หรือถนนซังฮีเดิม
ทิศตะวันตกติดหอดูดาวยานยนต์หลวงและกรมทหาร

เดิมสร้างเป็นเรือนไม้ชั้นเดียวหลังคามุงจาก แบ่งเป็น ๕ คณะ
เรียกตามตัวอักษร ก. ข. ค. ง. จ. มีเรือนอำนวยการอยู่หน้า
เรือน ก. อยู่ติดออกไปมีมุขกลาง ข. ค. อยู่ด้านเหนือ ง. จ. อยู่
ด้านใต้ โรงอาหารอยู่ติดเรือน ก. เข้าไป มีห้องน้ำห้องส้วมติดกับ
การปกครองมีผู้บังคับการ มีผู้กำกับคณะ ครูสอนวิชาต่างๆ นักเรียน
มีเครื่องแต่งตัวคล้ายแบบนักเรียนวชิราวุธเดิมนั้น มีเครื่องสนาม
สำหรับหัด ไข่เสื่อแบบทุกสำนักเงินหมื่น กางเกงสีดำ เมื่อตั้ง
ลูกเสือเราเป็นลูกเสือหลวง หมวกบักมีขนนก มีรูปหนุมานติดหน้าอก
หมวกบุผ้าเหลืองโก้มาก เราถูกเขม่นจากโรงเรียนอื่นๆ ความจริง
ไม่น่าอิจฉาเลย ใครๆ เขาก็มีอย่างนั้น เขาถือเป็นประเพณี อุตุน
ก็ต้องคอเลอร์เป็นพิเศษ สวมหมวกสูง เราฝึกหัดแบบทหารทุกวัน

การตัดต้นเราใช้ทำนาฏศิลป์ไทย คือ โขนหรือที่เรียกว่าเต้นเขม
เล็กหัดเข้าแล้วกินข้าวต้ม แล้วเข้าเรียน ต้องแต่งตัวเต็มที กลางวัน
กินข้าวสวย นั่งเป็นโต๊ะ มีฝาชีใหญ่คลุมอาหาร นายชม นายมา
เป็นหัวหน้าบ้อย นายชม, นายมา เวลานั้นเป็นขุนนาง ดูเหมือน
เป็นหลวง

เวลาอาหารหมดเราให้ช้อนเคาะที่ขามเพื่อให้อบอยู่ บ้อยไม่
ได้ยิน บางทีเคาะจนขามแตก ถูกทำโทษ ถ้ามีอาหารไม่ถูกใจบางวัน
เราเดินแถวออกไปกิน วันไหนมีไข่ดาวเราชอบมาก วันไหนมี
มะเขือจมน้ำพริก เราแอบใช้มะเขือซึ่งผ่าเป็นเสี้ยวๆ รับประทาน บ้าย
มีของว่าง เลิกจากเรียน นักเรียนทุกคนต้องแต่งเครื่องกีฬาการเล่น
กีฬา ไม่เล่นไม่ได้ กีฬามีฟุตบอล ขี่ม้านาสติก ราวเดอร์ ฮอกกี
เล็กกีฬาแล้วอาบน้ำพักกลางวัน เสร็จมีการเรียนแล้วสวดมนต์เข้า
นอน งานพิเศษ เราต้องไปเฝ้าในเวลาว่างอันเเต่ คืองานเลี้ยง
ในวังหรือในพระราชฐาน เราต้องไปช้อมละคร เรื่องใหญ่ครั้งแรก
ก็หนามยอกเอาหนามบ่ง เราไปเลือกเครื่องแต่งตัวที่ห้างไวเวียเสดลอส
เพราะต้องแต่งอย่างฝรั่งสนุกดีมาก ช้อมโขนต้องไปช้อม เวลาไป ๆ
กันมาก ๆ หมดโรงเรียนมีครุฑไป ไปรถยนต์เราเรียกชื่อว่าแดง
พญา เพราะทาสีแดงแล่นดังสนั่นหวิว ไม่มีที่นั่งต้องยืนกันไม่

เวลารถหยุดรอนกันสนุกนัก เวลารถเสียเราต้องขึ้น รถหนัก
มากขึ้นเจียนตาย ก่อนซ่อม ถ้าไปในวังหลวง เรามักแอบไปหาของ
กินที่ท่าข้างสนุกดี เวลาว่างพิเศษเราต้องไป เช่น งานปีใหม่
เฉลิมพระชนม์พรรษา ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา วิสาขะมีงานโรงเรียน
เราไปเดินเวียนเทียนวัดเบญจมบพิตรตามเสด็จ กฐินวัดเบญจฯ ต้อง
ไปรับ ยังคงเป็นประเพณีจนถึงเดี๋ยวนี้ เวลาเสด็จพระราชดำเนินแปร
พระราชฐาน เช่น บางปะอิน นครปฐม เราต้องไปบางปะอิน เรามัก
อยู่ที่โรภาสหรือสภาคาร ไม่อย่างนั้นก็ตำหนัก ๘ ห้อง หรือสี่หมุ
นครปฐม เรามีเรือนพระมณูหลังยาวอยู่ถัดจากสถานีรถไฟสนาม
จันทร์เข้ามา เราได้เดินทางไกลไปถึงตอนเจ็ดสิบนครครั้งแรก ปีใหม่
หรืองานเฉลิมฯ เราได้จับฉลาก นี่เป็นงานออกหน้าออกตา

งานภายใน เรามีเจ้าขายน่าแข็งประจำชื่อ เหลียง หรือ เจียว
น้ำแข็งใสใส่น้ำหวานเป็นของโปรดของเรา ดัดสดางค์อยู่รอยจน
ออกจากโรงเรียน รับราชการ มีเงินเดือน เจ้าเหลียงต้องอ้อนวอน
เพราะมีทางใช้ได้ อ้อว่า “คุณ คุณได้เงินเดือนแล้ว ให้เหลียงบ้าง”
เราต้องให้เราเป็นนายรอง, หุ้มแพร, นายหลังต้อนรับ นักเรียนใหม่
ต้องอยู่ในอังก์เรียนเก่า แบบโรงเรียนกินนอน ถ้ออาวโสเป็น
สำคัญ การหนีโรงเรียนมั่วต่าง ๆ เราจะไม่พูดมาก เพราะเดี๋ยว
เจ้าคุณครูและคุณครูจะหาว่าขี้โพรงให้กระรอก ใครต้องการทราบ
รายละเอียดตามเราเป็นรายตัวจะบอกให้ มีกลิ่นเม็ดเยะ แล้ว
ก็อย่าไปใช้ฟุ่มเฟือยจะเสีย โรงเรียนเราสอนความรู้มากกว่าวิชา เรา
รูรอบตัวมาก ครูของเรา มีตั้งแต่พระยานาหมื่น จนถึงฝรั่งชาวต่าง

ประเทศ การปกครองของเราค่อนข้างประชาธิปไตย เรามักการนัด
หยุดเรียน ๒ ครั้ง ถูกลงโทษถูกกรวมัก ๒ ครั้ง ยามสนุกที่สุด
และตื่นเต้นที่สุด คือสอบไล่ได้ออกจากโรงเรียนตอนประกาศผลสอบ
พอรู้ว่าสอบ ได้คอยฟัง ประกาศกรรมมหาดเล็กว่าจะบรรจุเราที่ไหน
หน่วยบรรจุมี

๑. มหาดเล็กห้องพระบรรทม
๒. มหาดเล็กรับใช้
๓. กรมบัญชาการมหาดเล็ก
๔. กรมมหรสพ
๕. กรมอัครราช
๖. กรมเรอยนต์หลวง

ที่ต้องการก็มหาดเล็กรับใช้ เพราะได้เร็ว นักมาชอบไป
เป็นนายม้าต้น กรมพระอัครราชนักเรือชอบไปกรมเรอยนต์หลวง
กรมมหรสพไม่มีใครอยากไป กรมบัญชาการโดยมากเลือกคนเก่ง
หนึ่งสี่

พอออกจากโรงเรียนแล้ว ต้องพยายามมุ่งฝ่ามุ้งสวมถุงเท้า
รองเท้า ใส่เสื้อราชปะแตนมาโรงเรียน ถ้อเป็นการโก้มาก แล้ว
ต้องมาอยู่กับเพื่อนนักเรียนเพื่อนเก่า ๆ จนครุต้องไล่ เวลาว่าง
โรงเรียน เป็นเวลาสนุกสนานที่สุด

เสียตายทมเวลาน้อยจริง ๆ เขียนได้เท่านี้

ขอความสวัสดิ์จงมีแต่ วัชรวิฑูรย์วิทยาลัย เทอญ.

ราชวิทยาลัยรัลึก^{๐๕๖}

หลวงประจักษ์ศุภกอรธ

(ปลั่ง อินทะกนก)

นักเรียนเก่าราชวิทยาลัย (บางขวาง)

ข้าพเจ้าเป็นนักเรียนราชวิทยาลัย สมัยที่โรงเรียนอยู่ใน
ความปกครองของกระทรวงยุติธรรมเป็นโรงเรียนแบบบิลิคสกูล
รับนักเรียนอยู่ประจำ มีการปกครองกันเอง มีหัวหน้าห้องเรียกว่า
“พรเฟกซ์” และหัวหน้านักเรียนเรียกว่า “เฮดพรเฟกซ์”
โรงเรียนของเรามีอาจารย์ประจำทั้งกลางวันกลางคืน นักเรียนทุกคน
ต้องเชื่อฟังคำของอาจารย์ และแสดงความเคารพโดยสุภาพ เวลา
เรียนต้องขยันหมั่นเรียนจริงๆ เพราะทุกวิชามีการตรวจสอบให้
คะแนนทุกอาทิตย์ และเมื่อครบรอบ ๗ วัน ในวันจันทร์รุ่งขึ้น ท่าน
ท่านอาจารย์ใหญ่ มีสเตอร์ เอ. ไตรส มาร์ติน จะได้ไปอ่านผล
การสอบประจำอาทิตย์ให้นักเรียนทุกคนทราบลำดับที่ในรอบอาทิตย์
ที่ผ่านมาพร้อมทั้งลำดับคะแนนของเรา ถ้าใครทำคะแนนได้ผลดี
กว่าอาทิตย์ก่อน ท่านอาจารย์ใหญ่ก็จะกล่าวคำยกย่องชมเชยเป็น
รายตัว และถ้าได้คะแนนน้อยก็จะถูกกำชับให้หมั่นขยันเรียนยิ่งขึ้น
และเมื่อสิ้นเทอมหนึ่ง ๆ อาจารย์ใหญ่จะได้ส่งผลการเรียนของนัก-
เรียนทุกคนในรอบเทอมที่ผ่านมาพร้อมทั้งเตือนให้นำเงินค่าเทอม
หน้าไปชำระต่อโรงเรียนไปยังผู้ปกครองนักเรียนทุกคนด้วย

โรงเรียนของเราแบ่งการสอนเป็นห้อง ๆ ออกเป็น ๒ เทอม ๆ ที่
หนึ่งมีเวลาเรียน ๔ เดือน ตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงเดือน
กันยายน เทอมที่ ๒ มีเวลาเรียน ๕ เดือน ตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม
ถึงกลางเดือนมีนาคม รวม ๒ เทอมมีเวลาเรียน ๙ เดือน ในเทอมที่
๒ นี้เอง เป็นเทอมที่มีการสอบไล่เลื่อนชั้นกันสำหรับปีใหม่ด้วย

ระหว่างโรงเรียนเปิดสอนเรามีตารางปฏิบัติตัวดังนี้ ย่ำรุ่ง ๓๐
นาที นักเรียนตื่นนอน, อาบน้ำ ๗.๐๐ น. เลี้ยงอาหารเช้า ๗.๓๐ น.
หัดแถว, ภายหลังบริหาร ๘.๐๐ น. เลี้ยงอาหารเช้า (กับข้าวไทย) ๘-
๑๐.๐๐ น. เข้าเรียนตามชั้นของตน ๑๐-๑๑.๔๐ น. เวลาเรียน
๑๑.๔๐-๑๒.๐๐ น หยุดพัก ๑๒-๑๒.๕๐ น เวลาเรียน ๑๓.๐๐ น.
รับประทานอาหารกลางวัน ๑๔.๐๐-๑๔.๕๐ น. เวลาเรียน ๑๕.๐๐-
๑๕.๕๐ น. เวลาเรียน ๑๖.๐๐ น. เลี้ยงอาหารเช้า ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น.
เวลาเล่น ๑๗.๓๐ น. อาบน้ำ ๑๗.๐๐ น. เลี้ยงอาหารเย็น ๑๘.๐๐-
๒๐.๐๐ น. เวลาเรียน (ทำการบ้านและเตรียมบทเรียนวันรุ่งขึ้น
โดยนักเรียนเข้าเรียน ในห้องประชุมซึ่งใช้เป็นที่รับประทานอาหาร
โต๊ะหนึ่ง ๆ มีนักเรียน ๑๒ คน มีนักเรียนแต่ละชั้นมานั่งสลับกัน
มีนักเรียนชั้นสูงนั่งประจำหัวโต๊ะและมีอาจารย์ฝรั่งผลัดเปลี่ยนกันมา
ควบคุมคนละ ๑ คน เพื่อแนะนำปัญหาให้นักเรียนที่ติดขัดสอบถาม
กระทั่งหมดเวลาเรียน) ๒๐.๓๐ น. ขึ้นห้องนอน ๒๑.๐๐ น. เข้า
ห้องนอนและระมัดระวังเสียงคุยกันไม่ได้ อาจารย์ประจำ
บ้านจะมาตรวจเตียงนักเรียนทุกห้อง พรเฟกซ์หัวหน้าห้องนอนจะ
ได้รายงานต่ออาจารย์ประจำบ้านว่า ทุกอย่างเรียบร้อย.....

สมัยนั้นโรงเรียนของเราแบ่งชั้นเรียนออกเป็น ๘ ชั้น คือชั้น
เตรียม ชั้น ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ ชั้น Remove (คือชั้น ๖) ชั้น Lower-
Six (คือชั้น ๗) และชั้น Upper Six (คือชั้น ๘) ข้าพเจ้าสำเร็จ
ชั้น ม. ๓ ที่โรงเรียนอัครพทยาคุณ แต่เมื่อมาอยู่โรงเรียนนี้ได้เข้า

เรียนในชั้น ๒ เพราะวิชาภาษาอังกฤษอ่อน ข้าพเจ้าสำนึกในบุญคุณของท่านอาจารย์ พระภักดีบรมนาค ซึ่งสมัยนั้นเป็นนายสุจริตินทริน ครูใหญ่ฝ่ายไทยและสอนวิชาภาษาอังกฤษ ได้กรุณาปรานีสอนวิชาภาษาอังกฤษทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนจนข้าพเจ้าสามารถเข้ากลุ่มเรียนภาษาอังกฤษในชั้นได้ เมื่อย่างเข้าเทอมที่ ๒ ของปีนั้นเอง โรงเรียนของเราเริ่มมีครูฝรั่งเข้ามาสอนบางวิชาตั้งแต่ชั้น ๓ เป็นต้นไป แต่พอเข้าเรียนชั้น Remove คือชั้น ๖ ทุกอย่างพูดสอนเป็นภาษาอังกฤษหมด เว้นแต่วิชาภาษาไทย

ข้าพเจ้าสำเร็จชั้น Upper Six ในปี ๒๔๖๒ และในปีเดียวกันนี้ ทางโรงเรียนได้ส่งพวกเราเข้าสอบประโยคมัธยมบริบูรณ์ (คือ มัธยมศึกษาปีที่ ๕) ทางกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับโรงเรียนรัฐบาลด้วย และเราได้รับประกาศนียบัตรประโยคมัธยมบริบูรณ์จากกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นเกียรติยศด้วย.... พวกเราทุกคนที่สำเร็จชั้น Upper Six ได้รับพระราชทานเหรียญกระดานชนวนเครื่องหมายนักเรียนเก่า จากพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเจ้า รัชกาลที่ ๖ ซึ่งเป็นองค์อุปถัมภ์ของโรงเรียนเรา เฉพาะขุนชำนาญวรกิจ (ชำนาญ อินทุโสภณ) นอกจากได้รับเหรียญกระดานชนวนเครื่องหมายนักเรียนเก่าแล้ว ยังได้รับพระราชทานแหวนลงยาทอง อักษรย่อพระบรมนามาภิไธยย่อ "ร.ร. ๖" เป็นเกียรติในฐานะสอบไล่ได้ เป็นที่ ๑ ประจำปีสูงสุดของโรงเรียนในปี ๒๔๖๒ อีกโสดหนึ่งด้วย.....

แต่เดิมนั้น โรงเรียนราชวิทยาลัยนั้นขึ้นอยู่กับกรมศึกษาธิการ สมัยโรงเรียนอยู่ที่บ้านสมเด็จ และต่อมาสมัยโรงเรียนเด็กสายสวัสดิสถานคารุณเดอนเมษายน ๒๔๕๓ กระทรวงยุติธรรมได้รับพระบรมราชานุญาตโอนโรงเรียนราชวิทยาลัย จากกรมศึกษาธิการมาขึ้นอยู่กับความปกครองของกระทรวงยุติธรรม ๆ เบ็ดรับนักเรียนเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนราชวิทยาลัย บางช่วง เมื่อเดือนมกราคม ๒๔๕๔

โรงเรียนของเราสร้างเป็นตึก ๒ ชั้น มุขหน้าหันไปทางลำน้ำเจ้าพระยา และมีตึก ๒ ชั้น เป็นอาคารสร้างล้อมรอบสนามต่ง ๔ ด้าน ชั้นบนตึกใช้เป็นที่พักเรียนนอน ชั้นล่างใช้เป็นห้องเรียนตักเรียนและบ้านพักแบ่งออกเป็น ๓ คณะ เรียกว่าบ้าน A บ้าน B และบ้าน C ระหว่างตึกนักเรียนมีตึกบ้านพักอาจารย์ฝรั่ง ซึ่งเป็นอาจารย์ใหญ่และครูประจำบ้านอยู่อาศัย ตัวตึกนักเรียนและบ้านอาจารย์ฝรั่งมีเฉลียงเดินติดต่อกันโดยตลอด ส่วนอาจารย์ไทย มีเรือนพักเป็นห้อง ๆ อยู่คนละฝั่งคลองกับตัวอาคารโรงเรียน ระหว่างบ้าน B กับ C เป็นตึกพักของอาจารย์ใหญ่ คือ อาจารย์ เอ. ไตรสมารัตน์ มีมุขหันสู่ลำน้ำเจ้าพระยา ระหว่างบ้าน B กับ C มีบ้านพักครูประจำบ้าน C คืออาจารย์เบธานี สุกบ้าน A มีบ้านพักครูประจำบ้าน คือ อาจารย์เวม ปกครองบ้าน A อาจารย์ โคลม ปกครองบ้าน B สุกบ้าน C เป็นตัวอาคารสี่เหลี่ยมใหญ่โต ใช้เป็นห้องอาหาร ห้องประชุม ห้องเรียนกลางคืน และห้องฟังพระธรรมเทศนาและการแสดงละคร ภายใต้ตึกประชุมเป็นสระน้ำฝน มีท่อรับน้ำฝนจากอาคารทุก ๆ หลังของ โรงเรียนไหลมาเก็บรวมไว้ที่หน้าเพื่อเป็นน้ำรับประทาน เพราะสมัยนั้นน้ำประปายังไม่มาถึงโรงเรียนของเรา

ตึกนักเรียนแต่ละคณะมีห้องนอน ๕ ห้อง ห้องเรียน ๕ ห้อง ห้องนอนขนาดใหญ่มีเตียงนอน ๑๒ เตียง มีหัวหน้านักเรียนประจำห้องเรียกว่า "พรเฟกซ์" ปกครองดูแลนักเรียนในห้องนั้น ๆ ต่างหูต่างตาคูประจำบ้าน และในบรรดาพรเฟกซ์เหล่านี้อาจารย์ใหญ่ได้คัดเลือกคนเป็นหัวหน้านักเรียนทั้งโรงเรียนเรียกว่า "เฮดพรเฟกซ์" ห้องเรียนได้เริ่มลำดับจากบ้าน C ก่อน ซึ่งจัดเป็นชั้นเด็กเล็กเริ่มจากชั้นเตรียม ชั้น ๑ และ ๒ บ้าน B เป็นชั้นนักเรียนรุ่นกลางเริ่มจากชั้น ๓, ๔ และ ๕ ส่วนบ้าน A เป็นนักเรียนอาวุโสรุ่นใหญ่เป็นชั้น Remove คือชั้น ๖ ชั้น Lower Six คือชั้น ๑ และ Upper Six คือชั้น ๘ ครูฝรั่งจะเริ่มเข้าแถวของการสอนตั้งแต่ชั้น ๓ พอ

ชั้นเรียนถึงชั้น Remove การเรียนต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษหมด เว้น
แต่วิชาภาษาไทย ส่วนประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ คำนวณและอื่นๆ
ครูฝรั่งสอนและพูดภาษาอังกฤษทั้งสิ้น

พูดถึงเรื่องบ้านพักทุกคณะท่านอาจารย์ได้จัดให้นักเรียนทุก
ทุกชั้นเข้าอยู่อาศัย ฉะนั้นบ้านพักทุกคณะจึงมีนักเรียนทุกชั้นอยู่รวม
คณะปะปนกัน อันเป็นเหตุให้ทุกคนได้มีการวิสาสะรักใคร่คุ้นเคยกัน
เป็นอันดี ไม่มีทางให้แยกหมู่แยกคณะออกไปได้ เพราะบางคนอยู่
ชั้นเดียวห้องเดียวกันบ้าง ถ้าคนละชั้นก็อยู่ตึกเรียนคณะเดียวกัน
แต่คนละห้องบ้าง หรืออยู่ตึกนอนหลังเดียวกันคนละห้องนอนหรือ
ร่วมห้องนอนกันบ้าง พวกเราจึงมี "Esprit de Corps" การเสีย
สละเพื่อหมู่คณะ และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประ-
โยชน์ส่วนตน และการรักพรอดพวกหมู่คณะ เกียรติยศชื่อเสียงของ
โรงเรียน ของหมู่คณะมาตั้งแต่ปฐมวัย

อาจารย์ฝ่ายไทยในสมัยข้าพเจ้าเป็นนักเรียนอยู่ ก็มีคุณครู
สุดใจ สันธิโยธิน อาจารย์ใหญ่ฝ่ายไทย ต่อมาเมื่อบรรดาศักดิ์เป็น
หลวงราชธรรมนิเทศ แล้วเลื่อนเป็นพระภักดีบรมนาถ ปลัดกรม
โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ สมัยที่โรงเรียนราชวิทยาลัยโอนจาก
กระทรวงยุติธรรมมาอยู่ในกรมมหาดเล็ก เมื่อพระภักดีบรมนาถย้าย
ไป ก็มีพระราชธรรมนิเทศ (เพ็ชร ไตติลานนท์) มาเป็นอาจารย์
ใหญ่ฝ่ายไทยแทนพระภักดีบรมนาถ นอกจากนี้อาจารย์ฝ่ายไทยก็มี
หลวงนฤเบศร์มานิต (สงวน จุฑะเทมีย์) หลวงนริศสวามิภักดิ์
(สิงห์ เทพวัลย์) หลวงสมานจรรยา (เปลื้อง บุรณะเหตุ) หลวง
รักษาวินัยกร (คำ...) หลวงอาทรธรรมศักดิ์ (บุษ ภาณุอนันต์)
หลวงบริรักษ์ราชตรุณ (พร....) หลวงประคุดเวฬุสาสนอง (เปล่ง-
ภาณุอนันต์) และอาจารย์ภาษาไทยเป็นมหา มีบรรดาศักดิ์เป็น
หลวงมงคลภรา (อยู่ ชูคำสัตย์) ต่อมาเปลี่ยนบรรดาศักดิ์เป็น

หลวงบริรักษ์ราชตรุณ ในเมื่อหลวงบริรักษ์ราชตรุณ (พร....) ถึง
แก่กรรมไปแล้ว

ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๕ ก็มีประกาศย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัยจาก
ความปกครองของกระทรวงยุติธรรมมาขึ้นสภากรรมการ โรงเรียน
มหาดเล็กหลวง ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็นกรมโรงเรียนในพระบรมราชู-
ปถัมภ์ สังกัดกรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก ซึ่งขณะนั้น เจ้าพระยา
รามราชพ เป็นผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กมีหม่อมเจ้าชวัลลภ เป็น
เลขาธิการกรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก มีพระยาพิทักษ์มานพ เป็น
เจ้ากรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ มีพระภักดีบรมนาถ (สุดใจ)
เป็นปลัดกรมโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนในพระบรม
ราชูปถัมภ์มีโรงเรียนชั้นอยู่ในสังกัด ๓ โรงเรียน คือ ๑. โรงเรียน
มหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ ๒. โรงเรียนราชวิทยาลัย ๓. โรงเรียน
มหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ครั้นพระบาทสมเด็จพระบาทมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ทางกรมได้มีการดำริ จัด
ตั้งโรงเรียนขึ้นเป็นอนุสรณ์แห่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่
หัว ประกอบกับขณะนั้นเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำมาก ได้มีการ
พิจารณาตัดทอนรายจ่ายทั่วไป พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ยุบโรงเรียนทั้ง ๓ แห่ง ซึ่งสังกัดอยู่ในกรม
โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดตั้งโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยขึ้น
โดยใช้สถานที่เดิมของ โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเป็นสถานที่เล่าเรียน
ของโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย และโอนนักเรียนมหาดเล็กหลวง
นักเรียนราชวิทยาลัย และนักเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ มา
เรียนในโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยแห่งเดียวกัน ส่วนสถานที่โรง
เรียนราชวิทยาลัย บางช่วง ทางราชการก็โอนไปให้กระทรวงมหาด
ไทยใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน
นี้.....

โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่^{๑๕๖}

อำนวยการ พระประทีปสุนทรสาร

(เหล่า บุษยัญชล)

อธิการบดีผู้บังคับการราชวิทยาลัย
และผู้กำกับคณะจิตรลดา

เมื่อสมัย ๖๐ ปีมาแล้ว การศึกษาในมณฑลภาคพายัพ ยังไม่เจริญทัดเทียมความต้องการของประเทศ เพราะยังไม่มีโรงเรียนแพร่หลาย และโรงเรียนที่มีอยู่แล้ว ก็ยังไม่ถึงระดับสูงและดีพอที่จะฝึกฝนอบรมกุลบุตรให้ได้รับความรู้ และความสามารถเพียงพอ กับความต้องการของประเทศได้ แม้เจ้านาย ข้าราชการและคหบดีในมณฑลนั้น ได้ส่งบุตรหลานมาเล่าเรียนที่กรุงเทพฯ บางแล้วก็ได้แต่ผู้กระทำเช่นนั้นได้ ต้องเป็นผู้มุงทุนทรัพย์เพียงพอ และหังต้องมีพวกพ้องทางกรุงเทพฯ ช่วยดูแลปกครองบุตรหลานของตนในระหว่างเล่าเรียนด้วย เพราะสมัยนั้นการคมนาคมไม่สะดวกเช่นในบัดนี้ บุคคลอื่นแม้จะมีลูกหลานที่เขาวัวเลี้ยงแหลมและมีความประพฤติดีเพียงใดก็ตาม ก็ไม่มีโอกาสส่งมาเล่าเรียนที่กรุงเทพฯ ได้ เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท จึงทรงพระราชดำริที่จะสร้างโรงเรียนขึ้นในมณฑลภาคพายัพด้วยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างโรงเรียนขึ้นมาใน พ.ศ. ๒๔๕๕ พระราชทานนามว่า "โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่" เป็นเครื่องหมายแห่งพระกรุณาธิคุณ อันมีแก่เจ้านาย ข้าราชการและคหบดีในมณฑลนั้น

ครั้นต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโทหม่อมเจ้าวรเดช^{๑๕๗} อุปราชมณฑลภาคพายัพ จางวางโท พระยาไพศาลศิลปศาสตร์^{๑๕๘} กรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

หัวหมื่น พระยาบริหารราชมานพ^{๑๖๐} ผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และรองหัวหมื่น พระราชครุณรักษ์^{๑๖๑} อาจารย์ใหญ่ ฝ่ายปกครองโรงเรียนมหาดเล็กหลวง^{๑๖๒} ขึ้นไปตรวจและเลือกหาสถานที่ที่จะสร้างโรงเรียนและวางแผนการก่อสร้างชั่วคราว ท่านทั้งสี่ได้ไปสำรวจสถานที่หลายแห่ง เห็นว่าตำบลห้วยแก้ว เชียงตุงสุเทพ เป็นทำเลเหมาะสมที่จะตั้งโรงเรียนได้ จึงได้นำความกราบบังคมทูล พระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท และขอพระราชทานพระบรมราชานุมัติก่อสร้างโรงเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายพลโท หม่อมเจ้าวรเดช เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนชั่วคราวขึ้นก่อนเพื่อเป็นการทดลอง แล้วจึงจะได้สร้างโรงเรียนถาวรในภายหลัง

ในขณะเดียวกันก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการตามพระบรมราโชบาย และสอดส่องกิจการทั่วไปของโรงเรียน ให้เป็นไปตามพระบรมราชประสงค์ตั้งมีรายพระนามและนามดังต่อไปนี้

กรรมการตรวจการพิเศษ

นายพลโท หม่อมเจ้าวรเดช อุปราชมณฑลภาคพายัพ

กรรมการพิเศษ

มหาอำมาตย์โท พระเจ้าสุริยพงษ์สวัสดิเดช^{๑๖๓}

มหาอำมาตย์โท เจ้าแก้วนวรรฐ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่

มหาอำมาตย์โท เจ้าบุญญาทวงศ์มานิต เจ้าผู้ครองนคร

ลำปาง

มหาอำมาตย์ตรี เจ้าจักรคำขจรศักดิ์ เจ้าผู้ครองนครลำพูน^{๑๖๔}

ผู้บังคับการโรงเรียน

รองหัวหน้าหมื่น พระราชครูธรรมาธิบดี (เสริญ บัญชาคุณ)

เมื่อกล่าวถึงความเหมาะสมของบุคคลที่ประกอบเป็นคณะ

กรรมการแล้ว จะเห็นได้ว่าท่านกรรมการตรวจการพิเศษ ก็เป็นผู้

ทรงรับการศึกษามาจากโรงเรียนชั้นเยี่ยม ของประเทศ

อังกฤษ และยิ่งไปกว่านั้นยังทรงใฝ่พระทัยในการเรียนราวกับว่า

เป็นงานอดิเรกด้วย ท่านกรรมการพิเศษทั้งคณะก็ล้วนแต่ผู้ทรงวิริย

อุตสาหะและฐานะที่จะช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนก้าวหน้าไปสู่ความ

เจริญได้อย่างรวดเร็ว ส่วนพระราชครูธรรมาธิบดี ผู้บังคับการโรงเรียน

นั้นเล่า ก็เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษามาจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัย

ในประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังได้เคยรับราชการในตำแหน่ง

อาจารย์ฝ่ายวิชาในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพ ฯ เป็นเวลานาน

พอที่จะทราบซึ่งในพระราชนิยมและพระบรมราชโองบายได้เป็นอย่างดี

เมื่อได้ทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

เชียงใหม่แล้ว พระราชครูธรรมาธิบดี ก็เลือกเฟ้นผู้ที่จะไปเป็นครู

อาจารย์ของโรงเรียนนั้น ผู้ที่จะเลือกไปจะต้องมีความรู้ตลอดจน

อัธยาศัยใจคอและความประพฤติ ทั้งต้องอยู่ในวัยแข็งแรง และ

ไปด้วยใจสมัคร เมื่อคัดเลือกแล้วก็ได้รับพระบรมราชานุญาต ได้

ครูไปจากโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ๔ นายและอีก ๔ นายไปจาก

กรมศึกษาธิการ ส่วนข้าราชการธุรการอีก ๒-๓ นาย ไปจากกรม

มหาดเล็กหลวง ข้าราชการชุดแรกที่ขึ้นไปรับราชการ ณ ห้วยแก้ว

เมื่อปลาย พ.ศ. ๒๔๕๕ จึงมีดังนี้

ฝ่ายธุรการ

ผู้บังคับการ

รองหัวหน้า พระราชครูธรรมาธิบดี

ปลัดกรม

หมื่นแพร หลวงวิเศษศุภวัตร^{๑๖๕}

สมุหบัญชี

รองหมื่นแพร ขุนอักษรกิจชำนาญ^{๑๖๖}

นายเวร

มหาดเล็กพิเศษ ขอม อนมาน^{๑๖๗}

ฝ่ายวิชาการและปกครอง

หัวหน้าอาจารย์

หมื่นแพร หลวงพิลัยวรรณศาสตร์^{๑๖๘}

ผู้กำกับคณะ

หมื่นแพร หลวงวิเศษศุภวัตร

ผู้กำกับคณะ

หมื่นแพร หลวง พิลัยวรรณศาสตร์

ครูผู้ช่วย

รองหมื่นแพร ขุนสนธิวิชาการ^{๑๖๙}

ครูผู้ช่วย

รองหมื่นแพร ขุนสอนวิชาการ^{๑๗๐}

ครูผู้ช่วย

รองหมื่นแพร ขุนเนติลักษณ์วิจารณ์^{๑๗๑}

ครูผู้ช่วย

รองหมื่นแพร ลับ ประทีปผลิน^{๑๗๒}

ครูผู้ช่วย

รองหมื่นแพร แรม ปุรณโชติ^{๑๗๓}

ครูผู้ช่วย

มหาดเล็กพิเศษ ฉัตร กบิลสิงห์

ฝ่ายพยาบาล

นายแพทย์

รองหมื่นแพร ขุนบำรุงรสเกษ^{๑๗๔}

ก่อนที่ข้าราชการชุดแรกดังกล่าวนี้ จะได้ขึ้นไปประจำหน้าที่
ในโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ พระราชครูธรรมาธิบดีมีใตงนนอน
ในที่จะจัดหาสิ่งของบรรทุกไปใช้ที่โรงเรียน นับแต่อุปกรณ์การศึกษา
เช่น เครื่องทดลองวิทยาศาสตร์ ตำราและแบบเรียน แผนที่ ฯลฯ ลง
มาจนของใช้ธรรมดา แม้กระดาษฟางก็จัดหาขนไป เรื่องนี้
พระราชครูธรรมาธิบดีได้กระทำไปอย่างละเอียดถี่ถ้วนจนไม่มีสิ่งใดขาด
ตกบกพร่องแม้สักอย่างเดียว ท่านกรรมการตรวจการพิเศษถึงกับ
รับสั่งว่า “แหม พระราชครูนี้แกล้งจริง ไม่มีอะไรสักสิ่ง”

เมื่อเปิดเรียนวันแรก มีนักเรียนสมัครมาเข้าโรงเรียนทั้งหมด ๓๗ คน บรรจุเข้าคณะพิเศษ ๆ ๑๕ คน เข้าคณะพิเศษ ๆ ๑๘ คน นักเรียนหญิง ๒ คณะนี้ ก็อยู่หลับนอนในคณะของตนแต่ไปเรียนรวมกันตามห้องเรียน ซึ่งมี ๕ ห้องด้วยกัน ตั้งแต่มัธยม ๑ ขึ้นไปจนถึง มัธยม ๕ เรียกตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ชั้นเป็นต้นมา มีเจ้านาย ข้าราชการ, และคหบดีชาวพมเมอง นิยมนำบุตรหลานไปสมัครเป็นนักเรียนเรื่อยมาจนใน พ.ศ. ๒๔๖๑ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒๐ คน ต่อมาการสอนก็ได้เขยิบมาตรฐานสูงขึ้น จำนวนครูก็ต้องเพิ่มมากขึ้นตามส่วน โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าสอบประโยคมัธยมบริบูรณ์^{๑๖๖} ของกระทรวงธรรมการ ในปลาย พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นครั้งแรกและก็ได้ปฏิบัติเช่นนี้ต่อมาทุกปี

โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ หาได้มุ่งแต่จะสอนให้นักเรียนรู้วิชาทางหนังสือผ่ายเดียวไม่ ยังต้องจัดให้นักเรียนรับประโยชน์ในทางพลศึกษาด้วย ในสมัยเมื่อมีกองเสือป่าและลูกเสือ นักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ และ โรงเรียนราชวิทยาลัย เป็นนักเรียนเสือป่าหลวง สังกัดกรมนักเรียนเสือป่าหลวง รักษาพระองค์ ซึ่งมีกำลังอยู่สามกองร้อยแล้ว ครั้นมีโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนโรงเรียนนี้เป็นนักเรียนเสือป่าหลวง กองร้อยที่ ๔ สังกัดกรมนักเรียนเสือป่าหลวงรักษาพระองค์ เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินในการฝึกซ้อมวิชายุทธทันครปฐมและและบ้านเมือง ในฤดูหนาว พ.ศ. ๒๔๖๑ ก็โปรดเกล้าฯ ให้นักเรียนเสือป่าหลวง กองร้อยที่ ๔ ไปร่วมในการซ้อมรบด้วย นอกจากการสั่งสอนและอบรมในวิชาเสือป่าแล้ว นักเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ยังต้องเล่นกีฬา

อื่น ๆ เพื่อบำรุงกำลังกายควบกันไปด้วย ตามปกติในภาคหนึ่ง ๆ จะต้องมีการแข่งขันกีฬาระหว่างคณะเป็นการประจำ เพื่อช่วยให้นักเรียนต้นตั้นและสันตติในเชิงเล่น ครั้นพอมีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียนในมณฑลภาคพายัพขึ้น ชุดฟุตบอลรุ่นกลางของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่ ก็ได้รับถ้วยรางวัลของมหาเสวกโท พระยาสุรดินทร์สุรินทรฤทัยไว้เป็นเกียรติยศถึงสองครั้ง การที่จะรู้ว่าอาหารมีโอชาร สออย่างไรนั้น ก็ต่อเมื่อได้บริโภคอาหารนั้นแล้วจึงใดก็ดี การที่จะรู้ว่าการศึกษาของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่มีผลอย่างไรนั้น ก็พึงเห็นได้จากความสำเร็จการศึกษามาแล้ว นักเรียนเก่าของโรงเรียนนี้ ได้รับเกียรติเป็นสมาชิกของสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว ๔ นาย ส่วนผู้ทรงราชการนั้น เล่าก็มีอยู่หลายนายที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ชั้นสูงอยู่ในบัดนี้ ผู้ที่สมัครประกอบอาชีพส่วนตัว ก็มีอยู่หลายรายที่เป็นพ่อค้าสำคัญและคหบดีมั่งคั่ง

ถ้าพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนนี้ ได้ทรงทราบด้วยญาณวิจิใด ๆ แล้วก็จะทรงพระโสมนัสเป็นที่ยิ่ง

หมายเหตุ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๖๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

๑. มหาเสวกโท พระยาสุรดินทร์ สุรินทรฤทัย^{๑๖๗} กรรมการตรวจการพิเศษ
๒. พระราชภैयाเธอ เจ้าदारรัสมิ์ กรรมการพิเศษ
๓. มหาอำมาตย์โท เจ้ามหาพรหมสุรชาติ^{๑๖๘} กรรมการพิเศษ

“เป็นข้าเบองบทยาลัยจนวันตาย”^{๑๑๕}

กมล ชาญเลขา

นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย

ความนำ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชประสงค์ให้กุลบุตรไทยมีโอกาสรับการศึกษาชั้นดีเยี่ยมทั้งในด้านวิชาการ ในด้านการวางตน และในด้านจิตใจ จึงได้สละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ มหาดเล็กหลวงเชียงใหม่และราชวิทยาลัยขึ้น ซึ่งได้ชื่อในส่วนรวมว่า “โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์” เมื่อพระบาทสมเด็จพระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงรับราชสมบัติสืบต่อมา ทั้งสามโรงเรียนนี้จึงได้มารวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีชื่อใหม่ว่า “วิชาวุฒิชัย” โดยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์ให้สถาบันศึกษาแห่งนี้เป็นอนุสรณ์สำคัญอันประชาชนชาวไทยจะได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชเจ้า

ข้าพเจ้าได้เข้าเป็นนักเรียนโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ในปีแรกที่ได้มีการปฏิรูปใหม่เป็นวิชาวุฒิชัย คือ ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ และได้อยู่ในโรงเรียนนตลอดมา ตั้งแต่ชั้นประถม ๒ จนถึงสำเร็จมัธยม ๘ ใน พ.ศ. ๒๔๗๑ รวมเวลาที่ได้เล่าเรียนและกินนอนอยู่ถึงเก้าปี ในการเขียนบทความนี้ข้าพเจ้ามีความประสงค์สองประการประการแรกเพื่อบันทึกสภาพความเป็นไปภายในโรงเรียนในสมัย

แรก ซึ่งเป็นเวลาประมาณเสี้ยวหนึ่งของอายุปัจจุบัน ๓๘ ปี ประการที่สองเพื่อประมวลและประเมินว่า วิชาวุฒิชัย ได้ให้อะไรแก่เราบ้าง โดยเฉพาะในด้านการศึกษา โลกทัศน์ และคุณนิยม...เมื่อเริ่มตั้งโรงเรียนยังไม่มีคณะเด็กเล็ก บริเวณที่เป็น

คณะเด็กเล็กปัจจุบันเป็นบ้านพักของครูและเจ้าหน้าที่บางคน คณะทั้ง ๔ นอกจากคณะผู้บังคับการ เรียกชื่อตามชื่อผู้กำกับคณะ คือ ๑. คณะผู้บังคับการ ๒. คณะประทัด ๓. คณะวิเศษ ๔. คณะพาณิชย์ ตัวผู้กำกับคณะได้มีการเปลี่ยนบ้างในระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๑ เจ้าคุณบรมบาทเป็นผู้บังคับการ แต่เป็นอยู่คนเดียว เจ้าคุณปรีชาภิรมย์รับช่วงใน พ.ศ. ๒๔๗๐ พระพาณิชย์ได้สืบต่อจากเจ้าคุณปรีชาภิรมย์ระยะอันสั้น และในที่สุดเจ้าคุณบรมบาทได้กลับมาเป็นอีก พ.ศ. ๒๔๗๑ คณะประทัดตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าอยู่วิชาวุฒิชัยไม่มีการเปลี่ยนตัวผู้กำกับคณะเลย คณะวิเศษมีการเปลี่ยนตัวผู้กำกับคณะเป็นพระสันธิ และ หลวงประคอง คณะพาณิชย์เป็นคณะที่มีการเปลี่ยนตัวผู้กำกับคณะบ่อยที่สุดในช่วงเวลา ๕ ปี ได้มีผู้กำกับคณะสับเปลี่ยนกันถึง ๖ ท่าน คือ พระพาณิชย์ พระช่วง หลวงอิงค์ พระตรีธสาร คุรุศิริประภา และพระปวโร

เกี่ยวกับเรือนโรงและสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในสมัยแรกก็ยังมีคณะทั้ง ๔ ซึ่งมีรูปร่างเหมือนปัจจุบัน (คณะตุลิตได้ถูกระเบิดใน

สมัยเป็นคณะประคอง แต่ได้มีการสร้างขึ้นใหม่โดยใช้แปลนเดิม) หอประชุมก็ตั้งเป็นหอประชุมเดียวกันนี้ ตัวโรงเรียนในสี่ห้าแรก มีสองหลัง คือ หอเรียนเหลือง สำหรับชั้นประถม และห้องเรียน หลังคาจาก สำหรับชั้นมัธยม ห้องเรียนเหลืองอยู่ระหว่างคณะ ผู้บังคับการและคณะครู เป็นเรือนไม้สีเหลือง มีห้องเรียน ๔ หลัง และห้องพักครูหลังหนึ่ง ห้องเรียนหลังคาจากเป็นเรือนไม้รูปตัว ยูอยู่ถัดจากคอร์ตสควอชขึ้นไปทางคณะจิตรลดา ด้านข้างสองด้าน เป็นห้องเรียนชั้นมัธยม ๑ ถึง ๖ ด้านกลางเป็นห้องเรียนชั้นมัธยม ๗ และ ๘ และระหว่างกลางเป็นห้องพักครู ใน พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้มีการสร้างตึกเรียนปัจจุบันขึ้น ข้าพเจ้าจำได้ว่า คุณเสง่า วรรณเดโช เป็นผู้ริเริ่มมาก่อนสร้างอาคารใหม่นี้ เป็นงานชิ้นใหญ่ครั้งแรกซึ่งได้ทำให้คุณเสง่าเป็นผู้มีชื่อเสียงในการริเริ่มก่อสร้างตึกถาวรเป็นต้น มา ใกล้กับห้องหมอดูเดิมมีห้องวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้เป็นห้องเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับชั้นประถม ๔ ชั้นไป อาคารสมัยนั้น อีกหลังหนึ่ง คือ ห้องหมอดู ตั้งอยู่ทิศทางด้านเหนือของคณะประคอง ห้องหมอดูเหมือนจะเคยเป็นพระตำหนักที่สมเด็จพระพันปีหลวงได้ เคยประทับจนวาระสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้รื้อไปปลูกใหม่ทิวังพญาไท และได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างตึกพยาบาลขึ้นแทนใกล้ทางด้านใต้ของคณะ ผู้บังคับการ ซึ่งเข้าใจว่าเป็นตึกพยาบาลของโรงเรียนในมาปัจจุบันนี้ ตัวโรงเรียนอีกโรงหนึ่ง คือ คอร์ตสควอชและไฟว์ส ซึ่งเป็นหนึ่งใน จำนวนน้อยที่สุดในประเทศไทย อยู่ใกล้คณะครูทางด้านตะวันออก มีสระน้ำของคณะครูอยู่นอกจากนมหอนาฬิกา ซึ่งคณะนักเรียนเก่า ได้ช่วยกันหาทุนสร้างจนบนเนินเขาเล็ก ๆ ใกล้ทางด้านตะวันออก ของคณะผู้บังคับการ ในที่สุดมีโรงแถวซึ่งเป็นที่พำนักของคณากร ไทยจีนและแขกอยู่ข้างหลัง (ด้านตะวันตก) ของคณะครู โรงเรียน

นี้คงแม้จะซ่อมซ่อมไม่โอโงง แต่ก็มีสำคัญแก่พวกเรามีใช้น้อย โดยให้การศึกษารุ่นแรกเกี่ยวกับวิเทศสัมพันธ์แก่เรา ตอนกลางคืน เราจะได้ยินเสียงซอของพวกคนงานจีนเข้าวันอาทิตย์เราก็มักไปดู แขกยามซ้อมมวยปลากันที และที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ปลายที่สุดด้านเหนือโรงแถวนี้มีร้านขนมแม่เนื่อง ซึ่งข้าพเจ้าคงจะได้มีโอกาสกล่าวถึงอีกในภายหลัง

เกี่ยวกับสนามกีฬา ที่แรกมีสนามฟุตบอล ๓ สนาม คือ ติดด้านตะวันตกของคณะพญาไทหนึ่ง ติดด้านเหนือของคณะครู หนึ่ง และติดด้านใต้ของคณะผู้บังคับการอีกหนึ่ง ต่อมาได้สร้าง สนามฟุตบอลขนาดมาตรฐานขึ้นอีก ๓ แห่งที่สนามหลัง ส่วนสนาม ใกล้คณะจิตรลดาได้เปลี่ยนเสาโกลด์ทำให้กลายเป็นสนามรักบี้ สนาม เหนือสี่มีสองสนาม อยู่ติดทางด้านตะวันตกของคณะจิตรลดา

ข้าพเจ้าได้บรรยายสิ่งที่เห็นกายภาพพอเป็นสังเขปแล้ว ต่อไป นี้ใครจะกล่าวถึงตัวบุคคลบ้าง คือ นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ ตลอดคณากรงานของวิชาวุฒวิทยาลัย ในสมัยนั้นนอกเหนือไปจาก ผู้บังคับการและผู้กำกับคณะซึ่งได้กล่าวถึงแล้ว คณะครูของ วิชาวุฒวิทยาลัยในสมัยแรกประกอบด้วยครูชายฝรั่ง และครูไทย หญิงชาย เรามักครูฝรั่งถึงห้าคนด้วยกัน ซึ่งคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ก็ สูงมาก สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนเพียงร้อยกว่า ๆ เราได้มีโอกาสเรียนกับครูฝรั่งตั้งแต่ชั้นมัธยม ๒ ขึ้นไป ครูฝรั่งรุ่นแรก คือ มร. นิโคลาส มร. เทาเสนด์ (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น มร. โอน์ลด์) มร. เวลส์ มร. เอฟเวนต์ และ มร. โรบินส์ ต่อมาเมื่อครูฝรั่ง เก่าออกไป ได้มีครูใหม่มาแทน คือ มร. แมนดี และ มร. คล้าค ส่วนครูไทยนอกจากท่านที่เป็นผู้กำกับคณะ มีรายนามต่อไปน ครูช่า (ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น ขุนชำนาญคุณวิทย์) เป็นครูพลศึกษา และผู้กำกับลูกเสือ หลวงศรี ผู้อำนวยการห้อง

หมอมและเป็นครูสุขวิทยาด้วย หลวงศิลป์ ครูภาษาไทยและวาดเขียน
ครูยม ครูคำนวณ หลวงเนต พระอนุสัยฐิติ หลวงสมัคร หลวง
ธรรมสาร ครูสนั่น ครูศรี และครูเนยเนน เจ้าหน้าตฝ่ายธุรการเท่าที่
ข้าพเจ้าจำได้ คือ หลวงสนิท นายเลิศ นายบุญมี นายสอง เจ้าหน้า
ฝ่ายตักพยาบาล หลวงศรี เป็นนายแพทย์ผู้อำนวยการ มีผู้ช่วย
สองคน คือ หมอฮวดและหมอเที่ยง (ตอนหลังมี ม.ล. จักรัส
เพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง) คนงานจีนก็มี นายชก นายจิว นายเข้ยมได้
นายยง (ชื่อเล่น เพราะหน้าปรุเหมือนนักเรียนคนหนึ่งชื่อ ยง)
คนงานแขกมีห้าหกคนเป็นแขกยาม ข้าพเจ้าถามชื่อหมด จำได้แต่
หัวหน้าคนเดียวชื่อ โกลูกัด นอกจากนั้นก็คนงานประจำคณะมีหน้า
เสิร์ฟอาหารและทำความสะอาด ข้าพเจ้าจำชื่อได้ ๒-๓ คน คือ
นายหลิมคนหนึ่งเป็นคนเสิร์ฟอาหารคณะผู้บังคับการสมัยพ.ศ. ๒๔๖๕
ต่อมาลาออกมาตั้งร้านซัฟฟอกใกล้โรงเรียนเยี่ยงคณะพญาไท อีก
คนหนึ่ง คือ นายลือ เป็นคนเสิร์ฟอาหารคณะผู้ศึกษาพิเศษ
วิเศษ นายลือคนนี้มีชื่อทางขจรจักรยาน เล่ากันว่าคนเดียวเคยข
จรจักรยานตัดหน้าคนอื่น ๆ ลืมไปได้คราวเดียวกันถึง ๖-๗ คน
คนสุดท้ายที่ข้าพเจ้าจำได้ คือ นายหย่วน ซึ่งเข้ามาเป็นคนเสิร์ฟ
อาหารคณะผู้ศึกษาพิเศษเป็นคณะประคองตอนนั้นข้าพเจ้าเป็นนักเรียน
รุ่นใหญ่แล้ว ข้าพเจ้าเกือบลืมเลยถึงเจ้าหน้าที่โรงเรียนที่สำคัญยิ่ง
อีกพวกหนึ่งคือ แม่บ้าน โดยปกติภรรยาผู้กำกับคณะมักรับหน้าที่
นี้เสียเอง เช่น ภรรยาของพระประทีป พระช่วง หลวงอิงค
พระปวโร พระสันธิ หลวงประคอง เป็นต้น แต่ก็มีเหมือนกันที่
ภรรยาของผู้กำกับคณะไม่ยอมกล่าวบ้างให้คนอื่นเป็นแม่บ้าน เช่น
แม่บ้านสังศรีของคณะวิเศษ เป็นต้น นอกจากนั้นก็แม่ครัวและ
พนักงานครัวของแต่ละคณะซึ่งข้าพเจ้าจำชื่อไม่ได้

ได้มีผู้นำเอาชื่อและบุคคลิกของครู เจ้าหน้าที่และคนงานมา
ร้อยกรอง ซึ่งข้าพเจ้าขอนำมาลงไว้ ณ ที่นี้โดยแก้คำนำหน้าครูฝรั่ง
ให้สุภาพขึ้น เพื่อความเคารพครูบาอาจารย์ ดังต่อไปนี้

“มร. เสน (เทาเสนต์) ละออ สอพลอม มร. เวลส์ ทะเลิน
มร. ใหม่ (เอฟเวนต์) หัวใส นิโกลาส์ อวดกำ มร. บินส์ (โรบินส์)
หัวหิน เจ้าคุณ ชอบฉุน พระประทีป ดิษะมัต พระวิเศษ ชอบเทศน์
พระพาดิษย์ ตัดจรัต ครูศรี จูจ หลวงศิลป์ หมัดหิน ครูช่า ใจคำ
หลวงเนต ขัมป์ ครูยม นักชม หลวงสมัคร ชอบทัก หลวงสนิท
คนตัด นายหงวน ชอบกววน แม่เนื่อง ไม่เข้าเรื่อง หมอเที่ยง ชอบ
เถียง หมอฮวด นักร้อง นายบุญมี นักดนตรี นายสอง ยุงยั้ง
นายเลิศ หัวเด็ก นายเซ่ง อวดเก้ง โอ้เข้ยมได้ ขี้ไก่ โอ้ชก
สกปรก โอ้จิว”

ถ้อยคำร้อยกรองข้างบนนี้ ในความเห็นของข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็น
เป็นการบรรยายบุคคลิกลักษณะของแต่ละคนได้ถูกต้องและชัดเจนดี
โดยเฉพาะพระประทีป หลวงศิลป์ ครูช่า หลวงสมัคร หลวงสนิท
หมอเที่ยง หมอฮวด นายบุญมี และเข้ยมได้ สำหรับบางคน เช่น
ครูศรีและครูยมนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกว่า ออกจะเป็นกลอนพาไปสักหน่อย
เพื่อนักเรียนชั่วราวรุ่นข้าพเจ้า หมายถึงพวกที่เคยอยู่
โรงเรียนระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๑ ข้าพเจ้าจำเพื่อน
รุ่นสูงกว่าข้าพเจ้าได้เป็นส่วนมาก คือ ตั้งแต่รุ่น ๑ สำเร็จ พ.ศ.
๒๔๗๑ มีเทวะมิตร เทวไทย และถนิม รุ่น ๒ สำเร็จ พ.ศ. ๒๔๗๒
มีคุณค่านิ่ง (เป็นพี่ชายข้าพเจ้าจึงเรียกคุณ โดยปกติเราเรียกชื่อ
กันเฉย ๆ แม้จะเป็นรุ่นสูงกว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้าจะได้อธิบายภายหลัง)
รักษ์ และ โอบบุญ รุ่น ๓ สำเร็จ พ.ศ. ๒๔๗๓ มีตึก (แจ่ม โคนม
เปลี่ยนชื่อเป็นชาญ นโมธรรม) ถนัด เลิศ และยันต์ รุ่น ๔ สำเร็จ
พ.ศ. ๒๔๗๔ มีสัมาน นาวรัตน์ และ โรจน์ ตลอดมาจนถึงรุ่น ๕

สำเร็จ พ.ศ. ๒๔๗๕ มี สนิท เกษม และ สวัสดิ์ ส่วนรุ่น ๖ และ
รุ่น ๗ นั้น ข้าพเจ้าจำได้ทุกคน เพราะข้าพเจ้าได้เรียนอยู่ด้วย
ทั้งสองรุ่นนี้ ทว่าจริงข้าพเจ้าควรจะเป็นรุ่น ๖ สำเร็จ พ.ศ. ๒๔๗๖
แต่ข้าพเจ้าเรียนข้ามกับหนึ่ง เพื่อสอบสกอลาจีปให้ไต่แน่ จึงมา
สำเร็จเอารุ่น ๗ พ.ศ. ๒๔๗๗ เพื่อนรุ่น ๖ มี วงศ์ รม นาย อภัย
ระเมียบ นิกัสร์ และอนันต์ ส่วนรุ่น ๗ มี โกวิท ทวี และ ลาว
(เดิมชื่อแกล่ม แล้วเปลี่ยนเป็นยอด) รุ่นต่อมาข้าพเจ้าจำชื่อ
จำหน้าได้ แต่ถ้าจะให้ลำดับว่าใครอยู่รุ่นไหนแล้วบางที่อาจจะ
สับสนไปบ้าง จำได้แต่ว่า ป้าพ เคยเป็นนักเรียนเล็กที่สุดในโรงเรียน
ไสวรินทร์เล็กที่สุดในคณะข้าพเจ้า คือ คณะพิเศษ ต่อมาเมื่อเด็ก
เล็ก ๆ เข้ามาใหม่ทุกปี ดูเหมือนบิสิตท้ายของข้าพเจ้ามีเด็กที่เรา
เรียกกันว่า จ้อง เป็นคนเล็กที่สุดในคณะ มีน้ำหนักวันเข้าเรียน
เพียง ๑๕ กิโลกรัม

กิจกรรมประจำวัน

การเรียนและความเป็นอยู่ของนักเรียนวชิราวุธ ผิดแปลก
ไปจากนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ เป็นอันมาก ลักษณะพิเศษที่เด่นชัด
คือ นักเรียนทุกคนเป็นนักเรียนกินนอน ไม่มีนักเรียนไปมาเลย
ซึ่งดูเหมือนจะมวชิราวุธวิทยาลัยแห่งเดียวเท่านั้นที่ระเบียบเช่นนี้
การทำพวกเราเป็นนักเรียนกินนอนหมด ทำให้เราเริ่มเรียน
ได้แต่เช้า คือ ตั้งแต่ ๗.๓๐ น. และทิ้งหมวกอาหารว่าง ๒๐ นาที
เวลา ๑๐.๔๐-๑๑.๐๐ น. เราก็มัวเวลาพอที่จะเรียนวันละ ๕ ชั่วโมง
ได้เสร็จก่อนเวลาอาหารกลางวันเวลา ๑๓.๐๐ น. นับเป็นข้อได้เปรียบ
อย่างสำคัญที่เรามิเหมือนนักเรียนโรงเรียนอื่น เราไม่ต้องเดินทาง
ระยะไกลจากบ้านไปโรงเรียน ซึ่งเป็นการกินเวลาและกินแรง

พอดังห้องเรียนก็ห้องตกเสียแล้ว และที่สำคัญก็คือ เรามิโอกาส
ได้ใช้เวลาทั้งบ่ายให้เป็นประโยชน์สุดคือ เมื่อรับประทานอาหาร
กลางวันเสร็จแล้ว เรามิเวลาเล่นกีฬาส่วนตัว เช่น สควอช ว่ายน้ำ
บึงปอง ขี่จักรยานหนึ่ง พอบ่ายสองโมงก็เข้าห้องทำการบ้านไปจน
ถึงบ่ายสามโมง ต่อจากนั้นก็กลับไปเล่นกีฬาส่วนตัวต่อ จนถึงบ่าย
สามโมงครึ่งซึ่งเป็นเวลาเรียกชื่อ ต่อจากนั้นก็จากกลับไปเล่นต่อ
จนถึงเวลากีฬาของโรงเรียน คือ ระหว่างบ่ายสี่โมงถึงห้าโมง

กิจกรรมประจำวันในสมัยนั้น มีดังนี้คือ ระฆังปลุกเวลา
๖.๓๐ น. ซึ่งจีนชกเป็นคนตี เริ่มจึ่งหวั่นเช้าแล้วเร็วเร็วจนเป็น
ลำดับและย้ายสามคูในตอนจบ ระฆังนี้เดิมอยู่ชั้นบนด้านตะวันตก
ของหอประชุม ต่อมาเมื่อมีหอนาฬิกาจึงได้ใช้ระฆังใบใหญ่ของ
หอนาฬิกา พอได้ยินเสียงระฆังปลุก เรารับลุกจากที่นอน ทำเตียง
ล้างหน้า อาบน้ำ และทำกิจกรรมส่วนตัว แล้วแต่งตัวชุดเข้าเรียน
คือ นุ่งกางเกงสีเงินแก่ ใส่เสื้อเชิ้ตขาวแขนสั้น สวมรองเท้า
และถุงสน เวลา ๗.๐๐ น. เสียงกระดิ่งประจำคณะจะดังขึ้นบอก
เวลาอาหารเช้า ตอนนั้นหัวหน้าจะเรียกแถว สั่งให้นับเพื่อเช็ค
นักเรียนขาดหาย แล้วสั่งให้ชวหาหัน หน้าเดินเข้าสู่ห้องอาหาร
ซึ่งอาหารเช้าได้จัดวางประจำที่เรียบร้อยแล้ว เราต้องนั่ง
ประจำที่ ซึ่งเทอมหนึ่งหรือบางถึงจะมีการเปลี่ยนแปลงสักที
โดยปกติผู้กำกับคณะหรือผู้ช่วยจะต้องมาร่วมรับประทานอาหาร
เขาเป็นพวกข้าวต้ม บางทีก็ไข่ดาว ขนมปัง โกลี๊ สลับกันไป
เมื่อกินเสร็จแล้วต้องคอยให้ครูหรือหัวหน้าลูกขานก่อนจึงจะลุกออก
มาจากห้องอาหารได้เสร็จแล้วไปเอาหนังสือสมุดที่โต๊ะประจำตัวใน
ห้องทำการบ้าน เพื่อเตรียมไปห้องเรียน ๗.๓๐ น. จีนชกตีระฆัง
เข้าเรียนในชั่วโมงแรก ในรอบเช้าเราเรียน ๓ ชั่วโมง เวลา

๑๐.๕๐-๑๑.๐๐ น. หยุดพัก อาหารว่างเป็นพวกขนม กล้วยเตียว
จนกระทั่งถึงบอเวลาพักเราเริ่มเข้าห้องเรียนใหม่ตามเคย เราเรียน
ต่อไปอีกสองชั่วโมง ถึงบ่ายโมงเป็นอันจบเวลาเรียนประจำวัน
รับเด็กกลับคณะเพื่อเข้าแถวเดินเข้าห้องอาหารอย่างตอนเช้า
๑๔.๐๐ น. ระวังบอเวลาทำการบ้าน ห้องทำการบ้านมีสี่ห้อง
อยู่ชั้นล่างตอนกลางของตัวคณะ นักเรียนผู้ใหญ่ (ชั้น ๗-๘)
อยู่ห้องเล็กด้านนอก นักเรียนชั้นกลางและชั้นเล็กอยู่ห้องใหญ่
ตอนใน ในห้องใหญ่ทั้งสองมีโต๊ะหัวหน้าประจำเราโต๊ะระเบียบ
เหมือนในห้องเรียน จะลุกไปไหนต้องขออนุญาตหัวหน้า การขาดหาย
จากห้องในเวลาทำการบ้านถือเป็นความผิด ซึ่งหัวหน้าจะต้อง
รายงานผู้กำกับคณะ ๑๕.๐๐ น. ระวังบอหมดเวลาทำการบ้าน
ตอนนี้เป็นเวลาว่าง เรามักเล่นบิงปอง หรือเกมเล็กๆ น้อยๆ เช่น
หมากรุก หมากรุก หรืออ่านหนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเล่น
ซึ่งถูกห้ามมิให้อ่านเวลาทำการบ้าน บางคนที่กำลังติดกีฬาประเภท
คอสวอช ไฟวีส หรือเทนนิส ก็จะรีบวิ่งไปแย่งคอร์ต ซึ่งมอยู่จำกัด
คือ สำหรับนักเรียนทั้งโรงเรียนมีคอสวอชสองคอร์ต ไฟวีสสี่ เทนนิส
สาม ๑๕.๓๐ น. ระวังเรียกชื่อ หัวหน้าเรียกชื่อใครขาดถือเป็น
ความผิด ๑๖.๐๐ น. ระวังบอเวลาลงสนามกีฬา ๑๗.๐๐ น.
ระวังบอหมดเวลากีฬา เวลากีฬา ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. นี้ มีเฉพาะ
จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี และศุกร์ วันจันทร์ เป็นเวลาลูกเสือ
เราต้องแต่งลูกเสือไปรับการฝึกอบรมบ้าง หัดแถวบ้าง สดแล้ว
แต่คำสั่งของครูซึ่งเป็นผู้กำกับลูกเสือ วันอังคารและวัน
พฤหัสบดีเป็นเวลาฟุตบอลและรักบี้ วันพุธและวันศุกร์เป็นเวลา
สำหรับพลศึกษาประเภทตัดต้น ห้อยโหน แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้อง
กับการแข่งขันประจำเดือนระหว่างคณะด้วย เราวันว่างวันหนึ่ง

ในวันนั้นสำหรับเล่นกีฬาส่วนตัวประเภท Competitive Game
เช่น คอสวอช ไฟวีส และเทนนิส ซึ่งนักเรียนหัดกันเอง เพราะ
ทางโรงเรียนมีนโยบายควบคุมเฉพาะกีฬาที่เล่นเป็นทีม เช่น รักบี้
ฟุตบอล และเบสบอล

เมื่อเลิกเล่นกีฬาแล้ว เรากลับคณะอาบน้ำแต่งตัวชุดเย็น คือ
กางเกงจีนผ้าสีขาว เสื้อคอกลมสีขาว ๑๘ ๐๐ น. ระวังบอเวลา
อาหารเย็น มีการเข้าแถวนับแล้วเดินเข้าห้องอาหารตามเคย การ
รับประทานอาหารโดยปกติเวลาประมาณ ๒๐ นาที หลังจากนั้นเป็น
เวลาว่าง ซึ่งเรามักใช้ไปในการเดินเล่นและคุยกันบ้าง ๑๙.๐๐ น.
จนกระทั่งถึงเข้าห้องทำการบ้าน ๒๐.๐๐ น. ระวังบอหมดเวลา
เลิกทำการบ้าน เราเตรียมตัวขึ้นห้องนอน ๒๐.๑๕ น. เข้าแถว
นับเดินจนบนเข้าประจำที่สวดมนต์ ในการสวดมนต์ก่อนนอน
นักเรียนชั้นโตผลัดกันเป็นต้นบท เริ่มต้นด้วย นโมตัสสะ
อิติปิโสภควา ไปจบเอาคาถาพาหุงสหัส แล้วเวียนจนสรรเสริญ
พระบารมี เสร็จแล้วต่างคนไปเข้าห้องนอน นักเรียนชั้นเล็กจะลง
ไปข้างล่างอีกไม่ได้ นักเรียนชั้นใหญ่ลงไปได้แต่ต้องขึ้นมาก่อน
๒๒.๐๐ น. ต่อจากนั้นไฟดับหมด

กิจกรรมประจำปี

ปีการศึกษาของเราแบ่งออกเป็น ๓ ภาคเหมือนกับโรงเรียน
สามัญทั่วไป แต่เราเรียกว่า “ภาคปวารณา” และภาคปลายเรา
เรียกว่า “ภาคมาฆบูชา”

ในบางหน้งๆ เรามักการแข่งขันกีฬาหว่างคณะ ๑๐ ครั้ง ประมาณ
ว่าเดือนละครั้ง คือ ภาคต้น ฟุตบอลรุ่นเล็ก ฟุตบอลรุ่นใหญ่ วังทน
ภาคกลาง หัดแถว ว่ายน้ำ กรีฑา เทนนิส ภายปลาย คอสวอช

ไฟฟ์ส รวาน์เตอร์ ต่อมาได้ยกเลิกการแข่งขันหัดแถว และได้เปลี่ยนรวาน์เตอร์เป็นเบสบอล ในภาคต้น นอกเหนือไปจากการลงสนามตามปกติแล้ว ทางฝ่ายคณะก็ทำการฝึกซ้อมฟุตบอลพิเศษอีกทุกวันในตอนเช้า ในราว ๕.๓๐-๖.๓๐ น. เมื่อหมดฤดูแข่งขันฟุตบอลแล้ว เราเริ่มซ้อมวิ่งโดยมากเราวิ่งซ้อมวิ่งรอบโรงเรียน ซึ่งเป็นระยะทางหนึ่งไมล์ ในภาคสอง การแข่งขันว่ายน้ำเราไม่ถือเป็นกีฬาสำคัญนัก เพราะใช้คนเพียงสคน และนักว่ายน้ำตัวดีต่างคนต่างซ้อมเองได้ การแข่งขันที่สำคัญ คือ กรีฑา ซึ่งเราขมักเขม้นมาก เพราะมีการแข่งหลายประเภทซึ่งต้องใช้เวลาฝึกซ้อมทั้งเช้าและเย็น ยิ่งกว่านั้นกรีฑาเป็นกีฬาอย่างเดียวกับที่ชาวรัฐเข้าร่วมการแข่งขันกับโรงเรียนอื่น ถึงแม้จะมีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียน แต่เราไม่จารัดหรือธรรมเนียมที่จะไม่ร่วมแข่งขันด้วยกัน มีแต่การเล่นฉันทมิตร โดยเราเชิญทีมเทศศิรินครบ้าง และทีมโรงเรียนอื่นบ้างมาเล่นกับทีมของเราเป็นครั้งคราว ข้าพเจ้าใคร่จะบันทึกไว้ในตอนนี้ด้วยว่า ในเรื่องกีฬาเราความสัมพันธ์พิเศษกับเทศศิรินคร เพราะระหว่างการแข่งขันกรีฑา ซึ่งเมื่อก่อนใช้สนามสวนกุหลาบ วิชาวุธและเทศศิรินครมักถูกจัดให้ใช้ห้องพักนักกีฬาห้องเดียวกันเสมอ ในฐานะนักกีฬาของโรงเรียน ข้าพเจ้าก็ได้มีโอกาสผูกมิตรกับนักกีฬาของเทศศิรินคร เช่น นิยม บุนนาค อรุรา วิโรจน์เพชร เป็นต้น ซึ่งได้คบหาสมาคมสนิทสนมต่อมาจนทุกวันนี้ และเราก็มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษกับโรงเรียนหญิง คือ ขันติยานัสตุง ซึ่งมาอาศัยสนามกรีฑา (สนามหลัง) ของเราเป็นที่ฝึกซ้อมในเวลาเดียวกันด้วย

เมื่อหมดฤดูกรีฑาแล้ว ต่อไปก็เป็นการแข่งขันเทนนิส สควอช ไฟฟ์ส ซึ่งนักกีฬาประเภทนี้ต่างคนต่างซ้อมเอง การแข่งขันกีฬาสุดท้ายก่อนสอบ คือ เบสบอล ซึ่งเมื่อผ่านไปแล้วก็เป็นอย่างอันหมดสมัยกีฬา

นอกจากกีฬาแล้ว กิจกรรมนอกหลักสูตรของเรายังมีอีกหลายอย่างในด้านประเพณี วันที่ ๒๓ ตุลาคม เราแต่งเครื่องแบบเดินแถวไปวางพวงมาลาถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า ในเดือนพฤศจิกายน เราแต่งเครื่องแบบไปตั้งแถวรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จมาพระราชทานปริญญาบัตรที่วัดเบญจมบพิตร ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน เรามีกการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเสด็จมาในงานโรงเรียนเพื่อพระราชทานรางวัลกีฬา และรางวัลกวีนิพนธ์ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน มีสัปดาห์ประดับถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

รางวัลกวีนิพนธ์ที่กล่าวถึง เมื่อก่อนเป็นรางวัลที่ให้นักเรียนชั้นสูงที่สอบความรู้เกี่ยวกับพระราชกวีนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้คะแนนเป็นเยี่ยม ในการสอบแข่งขันประจำปี คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยข้าราชการผู้ใหญ่ชั้นสูง (ซึ่งเป็นกวีด้วย) จะได้กำหนดพระราชกวีนิพนธ์สองเรื่องเพื่อทำการสอบทั้งข้อเขียนและสัมภาษณ์ บิดข้าพเจ้าเข้าสอบและได้รับพระราชทานรางวัลชั้น กรรมการสัมภาษณ์ประกอบด้วย พระราชวรวงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี และพระยาสุรินทรราชา พระราชกวีนิพนธ์ที่กำหนดในบั้นนี้ คือ เรื่อง พระร่วง และเสภาพระยาราชวงษ์สัน เมื่อถูกเรียกเข้าไปสัมภาษณ์นั้นข้าพเจ้ารู้สึกประหม่า เนื่องจากเป็นครั้งแรกในชีวิตที่ตกอยู่ในฐานะมานั่งได้ตอบกับบรรดากวีเอกของประเทศ ซึ่งบางท่านก็เป็นเจ้านายชั้นสูง ข้าพเจ้ายังจำได้ว่า กรมหมื่นพิทย ๑ หรือ น.ม.ส. ได้รับสั่งถามว่า "มีบทเสภาตอนหนึ่งว่า 'จึงหลงรักมีสหมันขันจริง' เธอรู้ไหมมีสหมันนั้นอะไร" ข้าพเจ้าตอบว่ามีสหมันเป็นแกง แต่เมื่อเห็นทรงสรวล จึงกราบทูลตอบไปว่า ในพินหมายถึงแจก คือ

นางบัวผันอยากมีผัวแจก ประสบการณ์ครั้งนั้นเป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้ามาก เพราะต่อมาข้าพเจ้าคุณเสียแล้วจึงไม่มีใครประหม่าในการถูกสัมภาษณ์ แม้แต่ในการสอบสัมภาษณ์ชิงสกอลาชิป ซึ่งกรรมการประกอบด้วย กรมหมื่นนราฯ หลวงวิจิตรวาทการ และหลวงศรีวิชาฯ ข้าพเจ้าก็ได้โต้ตอบให้กรรมการหัวเราะได้

ในสมัยเจ้าคุณปรีชาเป็นผู้บังคับการ ท่านมักใช้เวลาทำการบ้านตอนบ่ายวันพฤหัสบดีเป็นชั่วโมง บรรยายพิเศษ ซึ่งเราทราบได้โดยจันทกัตรีะซึ่งร่วมนานแสดงว่ามีการประชุม ท่านมักเป็นผู้บรรยายเอง โดยมากเอาเรื่องที่เกิดจนรอบโลกในขณะนั้นมาเล่าให้ฟัง บางทีก็เป็นเรื่องในอดีตที่สำคัญ ที่ข้าพเจ้ายังจำได้จนทุกวันนี้ คือ เรื่องการว่ายน้ำข้ามช่องแคบอังกฤษเป็นครั้งแรก เรื่องนุงเกเช นักบินฝรั่งเศสบินข้ามแอตแลนติกไม่สำเร็จ ต่อมาลินเบอร์กบินได้สำเร็จโดยใช้เครื่องบินใบพัดเดี่ยว เรื่องสงครามบัวร์ในแอฟริกาใต้ เรื่องทหารญี่ปุ่นระเบิดตัวเอง เป็นต้น บางทีก็มีการผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย เช่น น.ม.ส. หรือ ครูเทพ และบางครั้งก็มีแขกพิเศษ เช่น เซอร์ระพีพินทรนาถคอดกอร์เป็นต้น

กิจกรรมอีกอย่างหนึ่ง คือ ทุกเช้าวันอาทิตย์ต้นเดือน มีการฟังเทศน์ที่หอประชุม โดยทางโรงเรียนนิมนต์พระราชกณะวัดราชาฯ หรือวัดเบญจมพิตรมาเทศน์ วันนั้นเราแต่งตัวพิเศษ คือ นุ่งผ้าพันสนาเงินและสวมเสื้อนอกขาว ผู้แทนนักเรียนเป็นผู้อาราธนาศีล อาราธนาธรรม ตลอดจนรายการ โดยที่ครูเป็นผู้กำกับอยู่เพียงหลังฉาก

นอกจากนี้รายการพิเศษประจำปี คือ การแสดงละคร บางทีก็เป็นรายการรวมเรื่องเดียว การแสดงนี้เมื่อข้าพเจ้ายังเป็นนักเรียนชั้นเล็ก สมัยคณะสันธิฯ ข้าพเจ้าได้ร่วมเล่นด้วยเป็นครั้งแรก

โดยเป็นตัวประกอบของजू ตอนโจโจ้วว่าความ ต่อมาเมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนชั้นโต ได้มีโอกาสเล่นเป็นตัวนำ คือ เป็นนายเฉลียวฉลาดพูด ในละครพระราชนิพนธ์เรื่องคดีสำคัญ

บุคคลสัมพันธ์และการปกครองตัวเอง

ถ้ามีผู้ตั้งคำถามว่าอะไรเป็นสาระสำคัญของวชิราวุธ ข้าพเจ้าก็จะตอบได้ในทันทีว่า **หลักการปกครองตัวเอง**

โดยปกติ ผู้บังคับการ ผู้กำกับคณะ และบรรดาครูต่างๆ ไมใคร่จะได้มายุ่งเกี่ยวกับพวกเรามากนัก เพราะหัวหน้าคณะและนักเรียนชั้นสูงเป็นผู้ดูแลให้ความเป็นอยู่ในคณะดำเนินไปโดยเรียบร้อยโดยตลอด ในกรณีที่มีเรื่องพิเศษเกิดขึ้น ผู้กำกับคณะมักเรียกหัวหน้าเข้าไปพบ และหัวหน้าก็จะเป็นผู้รับคำสั่งมาดำเนินการอีกต่อหนึ่ง

เมื่อเราต้องกินอยู่ร่วมกันในระยะยาวนาน ภายใต้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดโดยต้องประกอบกิจกรรมนานาชนิดดังกล่าวแล้วแต่ต้น ก็จำเป็นต้องอยู่เองที่นักเรียนระดับเดียวกันจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นยิ่งเสียกว่าพี่น้อง เราต้องขนิยรัต แต่เป็นขนิยรัตทางด้านจิตใจที่ยอมรับนับถือนักเรียนรุ่นโตด้วยน้ำใสใจจริง ในวชิราวุธเราไม่มีการเรียกเพื่อนรุ่นโตกว่าว่าพี่หรือคุณ เราเรียกชื่อเฉยๆ และใช้คำแทนชื่อว่า อวลือ แม้แต่กับนักเรียนรุ่นสูงกว่าขึ้นไปตั้งสี่ห้าชั้น เราอาจเรียกเด็กชั้นเล็กมารับใช้ได้แต่ก็มักเลือกใช้แต่คนที่แสดงว่าเต็มใจยอมรับใช้ ในขณะเดียวกันเราก็ต้องให้ความคุ้มครองแก่เด็กเหล่านั้นด้วย โดยเฉพาะเมื่อมีการวิวาท

เมื่อเกิดการวิวาทกันแตกหักกัน เรามัธรมนิยมอย่างหนึ่ง คือ ถ้าตัวเท่ากันกันตขกกันทคอรตศควอช เสร็จแล้วจบมอลมเรื่อง ทเกิดจนเสียหงสน ถ้าตัวไม่เท่ากัน ต่างฝ่ายต้องหาตัวแทนที่เหมาะสมมา การนัดขกทคอรตศควอชนี้ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าผู้กำกับ คณะและครูต่าง ๆ ก็ต้องทราบระแคะระคาย โดยเฉพาะเมื่อถึง กำหนด ซึ่งมักเป็นเวลา ก่อนหรือหลังเวลาเรียกชอตอนบ่าย นักเรียน ทั้งโรงเรียนจะมาดูเป็นพยาน จะเห็นนักเรียนเดินมาจากคณะต่างๆ เป็นส่ายส่ายด้วยกัน ต่างมุ่งหน้ามาสู่สถานต้นตเป็นหน้าสังเกต ซึ่ง ครูต้องทราบได้โดยง่าย แต่ก็มีจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสีย

วชิราวุธให้อะไรแก่เราบ้าง

ในด้านกรเรียนวชิราวุธวิทยาลัยดำเนินการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในสายตาของข้าพเจ้าวชิราวุธในช่วง เวลาที่กล่าวถึง มีระดับเดียวกับโรงเรียนชั้นนำในสมัยนั้น ในระยะ แรกเริ่มเราอาจไม่มีนักเรียนชั้นยอดเยี่ยม ปรากฏว่านักเรียนที่ สำเร็จรุ่น ๑ ถึงรุ่น ๖ (คือรุ่นที่สำเร็จชั้น ๘ เป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นต้นมา จนถึงรุ่นสำเร็จใน พ.ศ. ๒๔๗๖) ของเรา ไม่เคยชิงสกอลาชิปได้เลย แต่ทั้งนี้ข้าพเจ้าเข้าใจว่าเป็นเพราะ จำนวนนักเรียนของเราน้อย ชั้น ๘ แรกของเรามีนักเรียนเพียง ๕ คนเท่านั้น คือ เทวะมิตร ประกอบ เมธี ถนิม ชัย เนียน ยง มาโนช วิเชียร ในสมัยนั้นเป็นที่เข้าใจว่า "นักเรียนคิง" คือ ผู้ที่หมายมั่นแนบมือว่าจะไปสอบแข่งขันชิงสกอลาชิปไปเมืองนอก ต้องไปอยู่สวนกุหลาบหรือเทพศิรินทร์จึงจะมีโอกาส ซึ่งความเข้าใจ ดังว่าก็มีมูลความจริงอยู่เป็นอันมาก เพราะทั้งสองโรงเรียนทกล่าว ถึงนี้ ได้ผูกขาดเรื่องสกอลาชิปและต่างมีชั้นพิเศษสำหรับนักเรียน

สกอลาชิปโดยเฉพาะ ห้อง "คิง" ของสวนกุหลาบอยู่ในความ อำนาจการของ มร. วัดตัน ส่วนของเทพศิรินทร์ มร. ชิลเวอร์ทอน ก็เป็นครูประจำชั้นที่ให้ความดูแลเป็นพิเศษ ข้อสำคัญก็คือห้อง "คิง" ดังว่านั้นได้มีการคัดเลือกเอาแต่นักเรียนนักเรียนที่ดี การ สอนก็ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เพราะไม่มีตัวถ่วงเช่นโรงเรียนอื่น ๆ รวมทั้งวชิราวุธด้วย

ข้าพเจ้าจำเป็นต้องนำเรื่องส่วนตัวมากแล้ว ณ ทน เพื่อบันทึก ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมาตรฐานการสอนในวชิราวุธวิทยาลัย ข้าพเจ้า ได้ขอว่าเป็นนักเรียนที่เรียนดี ในสายตาของครู ข้าพเจ้าก็สมควร จะเป็นนักเรียน "คิง" ผู้หนึ่ง เพราะตั้งแต่เริ่มเข้าวชิราวุธมา คือ ตั้งแต่ชั้นประถม ๒ ไม่ว่าจะเป็นการสอบซ่อมก็ดี หรือสอบไล่ก็ดี ข้าพเจ้ามักจะ ได้ที่นั่งเสมอ ชั้นชวทสุดก็เป็นที่สอง และ เท่าที่ข้าพเจ้าจำได้ข้าพเจ้าได้คะแนนเต็ม ในวิชาคำนวณเสมอมา พอขึ้นชั้น ๘ ข้าพเจ้าก็มีความทะเยอทะยานอยากสอบชิงสกอลาชิป ไปเมืองนอกกับเขาบ้าง และได้เคยมีความคิดว่าจะย้ายไปเข้า สวนกุหลาบหรือเทพศิรินทร์ แต่อีกใจก็คิดสั่วว่า อยู่วชิราวุธต่อไป จะสู้เขาไม่ได้ทีเดียวหรือ ความคิดประการหลังได้รับการสนับสนุน จากบรรดาครู ข้าพเจ้าจึงอยู่ต่อไป จนสอบชั้น ๘ ได้เป็นที่หนึ่งของ ประเทศไทย ทั้งนี้ข้าพเจ้าถือว่าเป็นความสามารถของข้าพเจ้าเอง ส่วนหนึ่ง โชคส่วนหนึ่ง และเป็นคอนทรบวชนของวชิราวุธ วิทยาลัยสามส่วน โรงเรียนได้ช่วยเหลือข้าพเจ้าหลายประการ นอกจากการสอนที่ดีจากครูทั้งหลาย คือ หนึ่ง ได้ให้ทุนเล่าเรียน พระราชทานแก่ข้าพเจ้าตลอดสามปีสุดท้าย ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจ เล่าเรียนมิใช่เพื่อตัวเองเท่านั้น แต่เพื่อชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย สอง ได้จัดหาครูพิเศษที่มีชื่อเสียงมาสอนวิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม แก่ข้าพเจ้าโดยเฉพาะ คือ พระดรุน หลวงปริญญา และหลวงพร

สามความสะดวกเกี่ยวกับเวลาเรียนซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วแต่ต้น
คือ พอบ่ายโมงเราก็เรียนเสร็จแล้ว ถึงแม้จะต้องเล่นกีฬาและ
ประกอบกิจกรรมนอกหลักสูตรก็มากมายก็ยังมีเวลาทบทวนตำรา
มากพอๆ และที่สำคัญที่สุด คือ ความรับผิดชอบตัวเองที่นักเรียน
วิชาครูทุกคนได้รับการอบรมมา ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักแบ่งเวลา
ข้าพเจ้าเชื่อว่าในบรรดา "นักเรียนคิง" ทั้งหลายตั้งแต่ต้นมาจน
ถึงบัดนี้ คงจะไม่มีผู้ใดประกอบกิจกรรมนอกหลักสูตรในปีสอง
มากเท่าข้าพเจ้า ในปีที่ข้าพเจ้าจะสอบชิงสกอลาชิป คือ ในปี
พ.ศ. ๒๔๗๗ นั้น ข้าพเจ้าเป็นกัปตันฟุตบอลของโรงเรียนเป็น
นายหมู่ช่วยคุมลูกเสือ เข้าสอบแข่งขันกวีนิพนธ์ เล่นละครของ
โรงเรียน เข้าแข่งขันชิงแชมป์เทนนิสรุ่นเล็กของประเทศไทย
และเป็นผู้แทนแข่งขันกีฬากระหว่างคณะในประเภทเหล่านี้ คือ
ฟุตบอลรุ่นใหญ่ วังทน วายน้ำ กรีฑา เทนนิส สควอช ว่ายน้ำ
และเบสบอล โดยเฉพาะกีฬานี้ข้าพเจ้าได้เป็นผู้แทนโรงเรียน
ในประเภทวังทน ๘๐๐ เมตรด้วย กิจกรรมนอกหลักสูตรเหล่านี้
ล้วนแต่ต้องทำการฝึกซ้อมเป็นอย่างมากตลอดปี มิใช่สักแต่ว่า
พอล่วงวันแข่งขันก็เข้าไปเล่นเฉยๆ ในการแข่งขันระหว่างคณะ
นั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่าเราได้ฝึกซ้อมอย่างหนัก คณะของข้าพเจ้า
คือ คณะประคองสมันน หรือคุดสิต ในสมัยนั้นจึงได้ด้วยและไล่
ถึงเจ็ดในจำนวนเก้า และข้าพเจ้าพูดอย่างเต็มภาคภูมิว่า ข้าพเจ้า
ได้มีส่วนมากกว่าผู้อื่นใดในการนำชัยชนะมาให้แก่คณะ

ข้าพเจ้าใคร่ขออนุญาตเบนออกนอกประเด็นสักเล็กน้อย
ผู้อ่านบทความคงจะมออยู่หลายคนที่เป็นนักเรียนปัจจุบัน อาจจะมี
บางคนสงสัยว่าข้าพเจ้าหาเวลาได้อย่างไร จึงเรียนด้วยและเล่นด้วย
อย่างหนักได้พร้อมกัน ข้าพเจ้าจึงขอตอบไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งอาจ
เป็นการฟันสมัยไปแล้วก็ได้ เวลาที่ข้าพเจ้าใช้ทบทวนวิชานอกเหนือ

ไปจากบางส่วนของชั่วโมงทำการบ้าน (ส่วนใหญ่ของเวลานั้นใช้
ทำการบ้านจริงๆ ไม่มีใครมีเวลาเหลือสำหรับทบทวน) คือ เวลา
เข้านอน ข้าพเจ้าถือเป็นนิสัยมานานนับตั้งแต่อายุมัธยม ๑ เห็นจะ
ได้ว่า เมื่อเข้านอนแล้วต้องไม่หลับในทันที แต่ฟังตงสตรระลึกว่า
แต่ละชั่วโมงวันครุสอนอะไรบ้าง เราได้ทำอะไรบ้างเหมือนกับ
ฉายหนังซ้ำ เอาเหตุการณ์ในห้องเรียนห้าชั่วโมงมาปรากฏใน
ห้วงนีก่อนหลับทุกคน โดยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงไม่ต้องใช้เวลาท่อง
หนังสือมากก่อนสอบ เพราะความจริงก็เท่ากับได้ท่องอยู่แล้ว
ทุกคน

ข้าพเจ้าขอยุติเรื่องวิชาครูให้อะไรแก่เราบ้างในด้านการเรียน
ไว้เสีย เรื่องที่สำคัญกว่านั้นยังมีอีก คือ ในด้านโลกทัศน์ และ
คุณนิยม

นักเรียนที่อยู่ในวิชาครูนาน ได้ใช้ชีวิตวัยเด็กและวัยรุ่น
เกือบจะโดยตลอดภายในวงรอบของรั้วโรงเรียน แต่ประสบการณ์
จากการศึกษาทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรอันมากมาย รวมทั้ง
เครื่องจรรโลงที่ได้รับจากผู้กำกับคณะซึ่งล้วนแต่เป็นนักเรียนนอกชั้น
คุณหลวง คุณพระ และเจ้าคุณ อันเป็นของหายากในสมัยนั้น
ข้าพเจ้ายังมีการได้เฝ้าพระมหากษัตริย์ เจ้านาย และได้พบเห็นข้าราชการ
ผู้ใหญ่ผู้ทรงคุณวุฒิตลอดจนแขกบ้านแขกเมืองอยู่เนืองๆ เหล่านี้
เป็นเครื่องทดแทนความเสียเปรียบอันเกิดจากการถูกจำกัดเขต ว่า
โดยแท้ที่จริงโลกทัศน์ของพวกเราคงกว้างใหญ่ไพศาล และลึกซึ้ง
เสียยิ่งกว่านักเรียนไปมาสามัญเสียอีก

การปกครองตัวเอง โดยให้มีเรื่องถึงผู้กำกับคณะน้อยที่สุด
และในขณะเดียวกันก็ให้ชีวิตในโรงเรียน ในคณะซึ่งอยู่ข้างจะซุกมุน
วุ่นวายได้ดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบ ได้อบรมบ่มนิสัยให้นักเรียน
วิชาครูด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้มีใครบอกว่า ควรจะทำอะไร
อย่างไรในขณะใด

การอยู่ร่วมกันเป็นเวลาหลาย ๆ ปี เป็นเครื่องขัดเกลานิสัย
ได้อย่างดี เพราะคนเขาเปรียบเห็นแก่ตัว ย่อมไม่มีใครชอบ
แล้วก็ไม่ว่าจะหนีหน้าไปอยู่ที่ไหนได้ด้วย คุณนิยมหรือลักษณะ
ที่ถือว่าดีของนักเรียนกินนอน คือ ความมีใจกว้าง มีน้ำใจเสียสละ
และรักหมุ่รักคณะ ทั้งข้าพเจ้ามิได้หมายความว่า การอยู่ร่วมกัน
นาน ๆ จะทำให้เด็กดีขึ้นทั้งนั้น การขัดเกลาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ
สังคมนั้นดีและแข็งพอด้วย โดยเหตุนี้เราจึงได้เน้นเรื่องธรรมเนียม
ทำนองเดียวกับหลักการของอังกฤษ

กษัตริย์นิยม

มีคุณนิยมนที่เห็นเด่นชัดอย่างหนึ่งของนักเรียนวชิราวุธ ซึ่ง
ข้าพเจ้าชอบหนักไว้เป็นพิเศษเฉพาะ ณ ที่นี้ คือ ความจงรักภักดี
ต่อพระมหากษัตริย์ อันที่จริงความสำนึกทางกษัตริย์นิยมก็เป็น
คุณนิยมนสังคมของชาวไทยทั้งหมดอยู่แล้ว แต่ในบรรดาพวกเรานี้
เป็นนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์นั้น ความสำนึกดังว่านี้ได้ถูกบ่ม
และเร้าเร้าด้วยพลังต่าง ๆ ในระหว่างที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน
อีกเป็นอันมาก

พลังแรก คือ ความรักโรงเรียนด้วยน้ำใสใจจริง ความ
ภูมิใจที่ได้มีชื่อว่าเป็นนักเรียนวชิราวุธทำให้เรามีความกตัญญู คือ
จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ผู้พระราชทานกำเนิดแก่โรงเรียน
ตลอดจนองครักษ์ทายาท ซึ่งได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์สืบ
ต่อมาไม่ขาดสาย จนมาถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ปัจจุบันเพลงประจำโรงเรียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกของพวกเราได้
อย่างดี คือ

ปวงข้าเจ้าเหล่านักเรียนทั้งหลาย

วีรราชลัษย์ข้าในหลวง
กตัญญูฝังจิตคิดแต่ดวง
ภักดีหวังเห็นยิวใจไม่จืดจาง
แม่ผู้ใดลิมพระคุณกรุณา
ไม่คบค้าคนเช่นนตตันท่าง
ไม่ขอเดินเข้าใกล้ให้ร่วมทาง
ขอแต่ร่างเร็ดพ้นจากคนพาล
ขอสนองบาททองส้องค์พระราม
ผู้ผดุงกรุงสยามอันไพศาล
ถวายชีวิตไว้รับใช้งาน
เป็นข้าเบอบทมลายัจฉวันตาย

ข้าพเจ้าใคร่ขออวยว่า เพลงประจำโรงเรียนข้างบนนี้มีได้
ประสงค์ให้เป็นข้อความจงใจ หากแต่เป็นการแสดงออกซึ่งความ
จริงอย่างข่งที่แน่นอนอยู่แล้ว คือ ความกตัญญู ความจงจักภักดีพวก
เรามีต่อพระมหากษัตริย์

พลังที่สองที่ช่วยเร้าเร้าความสำนึกทางกษัตริย์นิยมของพวก
เรา คือ ความเข้าใจซาบซึ้งในน้ำพระทัยของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อันที่จริงนักเรียนวชิราวุธมีอยู่น้อยคนนักที่
ได้มีโอกาสเฝ้า ๆ ใกล้ชิดพระยุคลบาท แต่พวกเราได้อ่าน
พระราชนิพนธ์ต่าง ๆ ของพระองค์ท่านที่มีอยู่ครบถ้วนในห้องสมุด
ของโรงเรียน ทำให้ตระหนักในพระราชประสงค์ที่จะปลูกสร้าง
ชาตินิยมขึ้นในหมู่ชาวไทยที่จะให้มีการรักหมุ่รักคณะ และที่จะ
จรรโลงประเทศชาติให้ก้าวหน้าทัดเทียมอารายประเทศทั้งหลาย
นอกเหนือไปจากการได้อ่านพระราชนิพนธ์เป็นประจำ ทำให้ซาบซึ้ง

ถึงนำพระทัยแล้ว พวกเรายังได้ยินได้ฟังพระจริยานุวัตรจากครู
ซึ่งส่วนมากเป็นข้าราชการมาก่อน นอกจากนั้นเจ้านายและ
ข้าราชการผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้นำของกลุ่มปัญญาชนในสมัยนั้นก็ได้
มาคลุกคลีกับวงการโรงเรียนอยู่เนือง ๆ คำพูดของท่าน ข้อเขียน
ของท่าน ข้อเขียนของท่านเหล่านั้นที่เราได้ยินได้อ่านอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือและเสือป่า ล้วนแต่ทำให้พวกเรา
ชื่นชมในน้ำพระทัยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า อนึ่งต่อมาพวกเราได้
มีโอกาสเฝ้าเห็นใกล้จิตพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และ
นักเรียนรุ่นต่อมาก็ได้เข้าเฝ้า ฯ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร-
มหาอนันตมหิตลและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
ได้ตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณ และนำพระทัยในอันที่จะทรง
ทำนุบำรุงประเทศชาติเช่นเดียวกัน อันเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว ดังนั้น
พวกเราจึงได้พบความจริงด้วยตนเองตั้งแต่อายุน้อยว่าพระมหา-
กษัตริย์ทุกพระองค์ ไม่แต่จะทรงเป็นทศพรเสกการะ หากแต่ยัง

ทรงดำรงพระองค์ควรแก่ความเคารพสักการะเป็นอย่างยิ่งด้วย

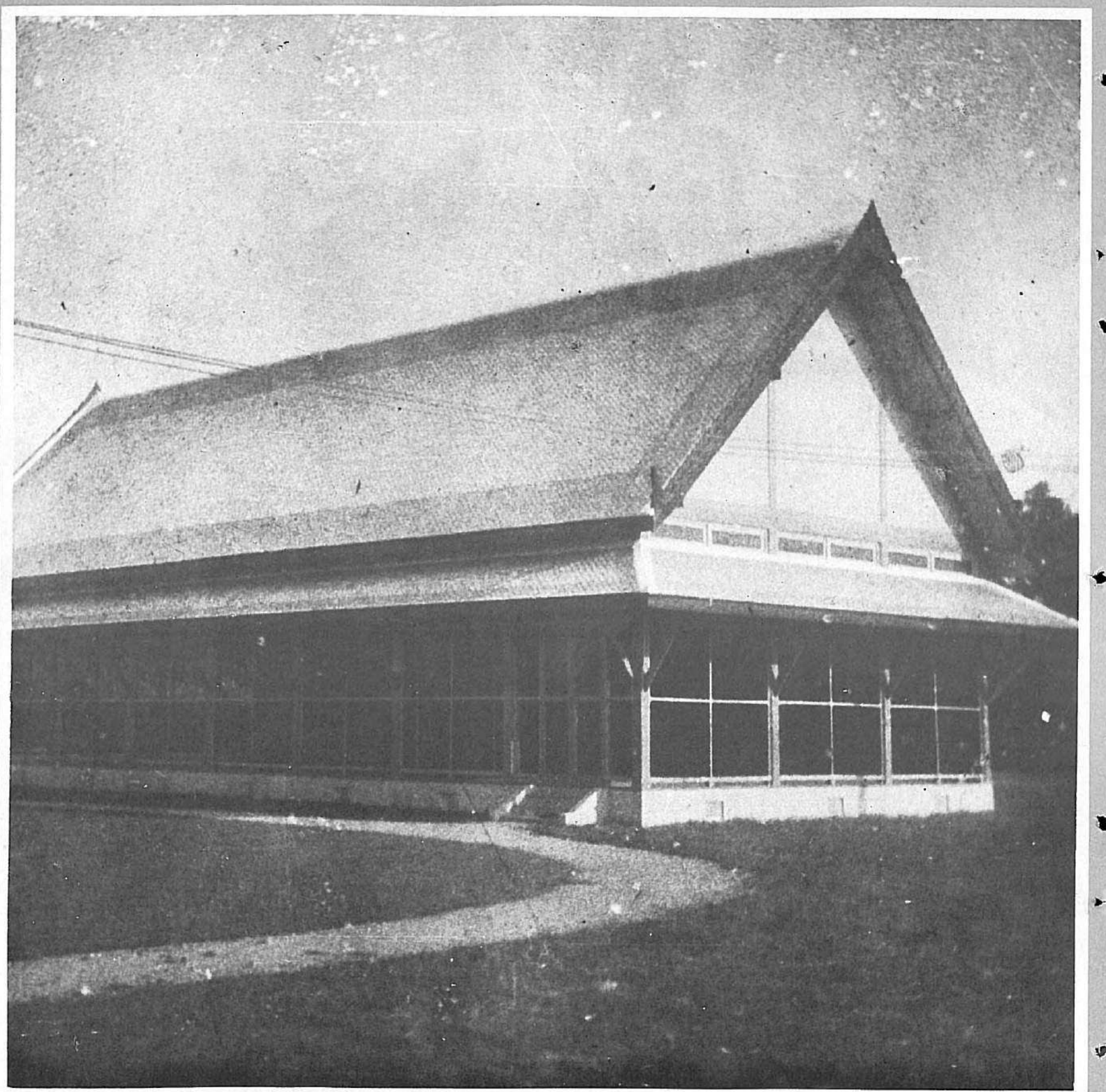
พลังทั้งสองกระแสได้นำเอาประสบการณ์ คือ สิ่งที่เรา
ได้พบเห็น ได้สัมผัสด้วยตนเองมาผนวกเข้ากับคุณนิยมนด้านความ
เคารพเทอดทูนองค์พระมหากษัตริย์ เป็นพันธมอยู่แล้วจากบ้าน
ทำให้เกิดเป็นความสำนึกที่ลึกซึ้งแน่นแฟ้นยากที่จะแปรปรวนไปได้

ในโอกาสจิตสมัยกาลชราวุฒานุสรณ์ ปวงนักเรียนใน
พระบรมราชูปถัมภ์ทั้งอดีตและปัจจุบัน ย่อมจะตงสตรระลึกถึง
พระมหาธิคุณ ในสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าผู้พระราชทานกำเนิด
โรงเรียน และของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ที่ได้รับราชสมบัติ
สืบต่อมาจนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

ขอขอบคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญและดำรงพระชนมชีพยาวนาน เพื่อ
พสกนิกร โดยเฉพาะนักเรียนชราวุฒ ในอดีต ปัจจุบัน และ
อนาคต จักได้ถวายชีวิตเป็น "ข้าบองบพมาลัยจนวันตาย".

บางเรื่องเกี่ยวกับวีรราชูธ

บทความที่พิมพ์เขียนจนนผมอยากให้เป็นบทความที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพราะส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนของเรา ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มองข้ามไปทั้งที่เป็นเรื่องนารูและเป็นเรื่องที่นักเรียนทุกคนควรจะได้รับทราบไว้บ้าง

อาหารในวีรราชูธ

แม้ว่าโรงเรียนของเราแบ่งออกเป็น ๘ คณะ แต่ครัวของเรา มีเพียง ๔ ครัว คือ ๑ ครัว ของคณะผู้บังคับการ ทำอาหารให้คณะผู้บังคับการ คณะสนามจันทร์ และคณะนันทอุทยาน ๒ ครัว ของคณะสราญรมย์ ทำอาหารให้คณะพญาไทและคณะสราญรมย์ ๓ ครัว ของคณะจิตรดา ๔ ครัว ของคณะดุสิต สมัยโรงเรียนเราตั้งใหม่ ๆ นั้น คือ สมัยที่แต่ละคณะมีนักเรียนแค่ ๒๐-๓๐ คน เราใช้ระบบครัวรวมโดยมีผู้มารับเหมาประกอบอาหารให้นักเรียนทั้งหมด กล่าวคือซื้อแม่จิบ หรือซื้อไร่ไม่แน่ชัด ต่อมาเมื่อตอนสงครามโลกครั้งที่สองเราอพยพไปยังบางปะอินและยุติการสอนชั่วคราว เมื่อเปิดโรงเรียนอีกครั้งจำนวนนักเรียนแต่ละคณะก็เพิ่มขึ้น ระบบครัวรวมจำต้องยุติไปโดยปริยาย จึงกลายมาเป็นหน้าที่ของครูผู้กำกับคณะ โดยจะไปจ้างคนมารับเหมาประกอบอาหาร หรือจะจัดทำเองก็ได้เงินค่าอาหารของนักเรียนเมื่อผู้กำกับคณะรวบรวมได้แล้วส่งยังพระคลังข้างที่ จากนั้นจึงทำบัญชีรายจ่ายส่งต่อพระคลัง จึงเบิกเงินออกมาได้ ถ้าครูผู้กำกับคณะรับประกอบอาหารเอง แปลว่า จะต้องใช้ความสามารถมากในการจัดหาของ

สดของแห้งมาประกอบอาหาร เพราะเงินค่าอาหารนคดแล่นน้อยมาก ค่าอาหารนักเรียนคนละ ๑,๕๐๐ บาท ต่อภาค ประมาณว่าภาคหนึ่งมี ๘๐ วัน จึงเป็นค่าอาหารวันละ ๑๘.๗๕ บาท ซึ่งประกอบด้วยอาหาร ๓ มื้อพร้อมทั้งของหวาน

อาหารที่คณะจัดหาส่วนใหญ่ที่รับประทานกันได้ทั้งนั้น แม้จะไม่อร่อยเลิศรสแต่ก็ไม่ถึงกับรับประทานไม่ลง และปริมาณก็พอเพียงแก่ความต้องการของนักเรียนทุกคน (ซึ่งมีกระเพาะโตกว่าปกติอย่างน่าตกใจ) เดิมการประกอบอาหารของแต่ละคณะไม่เหมือนกัน คณะผู้บังคับการได้ปลามาทำข้าวต้มปลา คณะดุสิตได้กุ้งมากทำข้าวต้มกุ้ง คณะจิตรดาได้เป็ดทำข้าวต้มเป็ด ทนจะเกิดปัญหา คือ นักเรียนคณะผู้บังคับการอาจจะเกลียดปลาแต่พิสมัยกุ้งของคณะดุสิต แล้วก็ต้องเกิดการวิวาทวิวาทซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ ท่านผู้กำกับคณะจึงประชุมกันตั้งปัญหาออกตารางอาหาร ทุกคนจะทำอาหารเหมือนกันหมดผมจึงขอแนะนำว่า นักเรียนทั้งหลายสุ่เจ้าจงอย่าวิจารณ์รสชาติอาหารต่อเขี้ยว มิฉะนั้นอาจเกิดการประทุรสภาพอาหารได้ เพราะ “เราทำได้” จ๊ะ

เมื่อกล่าวถึงอาหารของแต่ละคณะแล้ว ก็จำต้องกล่าวถึงอาหารที่คนภายนอกนำเข้ามาขายภายในโรงเรียน การขอเข้ามาขายของในโรงเรียน เราไม่มีการคิดค่าเช่าที่หรือค่าๆ ใดทั้งสิ้น แต่ทางโรงเรียนขอให้ผู้ประกอบการค้าห้ามหากำไรจากนักเรียนจน

* จาก หนังสือวีรราชูธ ๔๗ โดย ฉัตรินท์ นพจินดา ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ฉัตร นิ่งประดิษฐ์ ที่กรุณาเล่าเรื่องบางตอน

เกินไป เติมเรามาอีกโขงขายอาหารทุกชนิด เช่น ข้าวแกง บะหมี่ ฯลฯ ต่อมาทางโรงเรียนพิจารณาเห็นว่าอาหารที่เด็กโขงนำมาขาย ทำให้นักเรียนหมดเปลืองสตุงสตางค์โดยเปล่าประโยชน์ เพราะอาหารแบบที่เด็กโขงนำมาขายทางคณะก็จัดอยู่แล้ว เด็กโขงจึงต้องขนหม้อข้าวไปตั้งหลังก้นอกโรงเรียน และเส่นหม้อลูกช่นคงมิใช่อาหารหลักใหญ่เช่นข้าว ดังนั้น เราจึงต้องรับแม่ค้ารายใหม่ผู้ยึดมั่นในอุดมการณ์เส่นหม้อลูกช่น คือ ตงหนาดงตาทาแต่เส่นหม้อลูกช่น จนกว่าลูกช่นหรือเส่นหม้อจะหมดจากโลก การที่โรงเรียนยอมให้ใหม่ การขายเส่นหม้อลูกช่น ผมคิดว่าเป็นการผ่อนปรนประการหนึ่ง ตามจริงแล้วโรงเรียนต้องการให้ผู้ประกอบการค้าขายเฉพาะเครื่องดื่ม และขนมแต่นักเรียนส่วนใหญ่คงไม่ยอมรับ เพราะจะเน้นถ่วงไต ลูกช่นเต่งจากโรงเรียนไป ก็แปลว่าจุดประสงค์ของโรงเรียนบรรลุผล ผม (ชนบนหนังสือ) กับนักเรียน

ผู้ปกครองบางท่านอาจสงสัยว่าทำไมนักเรียนนวิราชูจกตัดผมสั้นแบบนักเรียนเตรียมทหารทั้งๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการยอมให้นักเรียนไว้ผมยาวได้แล้ว ถ้าใครเข้าโรงเรียนพร้อมผม คือ พ.ศ. ๒๕๐๘ คงจำได้ว่าสมัยนั้นนักเรียนนวิราชูไว้ผมแบบรองทรงของจำเป็นของนักเรียนทุกคน คือ น้ำมันใส่ผมและหวี เพราะทุกคนไม่ปล่อยยให้ผมกระเซอะกระเซิง รูปถ่ายทั้งโรงเรียนคงยืนยันได้ ต่อมาเมื่อผมอยู่ ป. ๕ ก็มีคำสั่งให้นักเรียนทุกคนตัดผมทรงลานบินต้อนรับสรวายนี้ เพราะน้ำมันใส่ผมจะทำให้หน้าในสระเสียได้ แรกก็มีปฏิกริยาจากนักเรียนบางคนบ้าง แต่การมีผมยาว ๒ เซนติเมตร เป็นระเบียบยอมดีกว่าการมีผมทรงหนูเหาะหรือดีกว่าการไม่มีผมบนหนังสือเลยทุกอย่างจึงเรียบร้อย คือ นักเรียนทุกคนรับ

เห็นผมเหลือแค่ ๒ ซม. แม้ว่านักเรียนคนนั้น จะไม่เคยใช้สรวายนี้ให้เป็นประโยชน์เลยก็ตาม

งานคณะที่สามัญญ

งานคณะเป็นงานที่แสดงถึงความสามารรถด้านสังคมของนักเรียนแต่คณะ งานคณะมักจะมีการแสดงที่ไม่ซ้ำแบบใครมีลูกเล่นที่แพรวพราวมาแสดง งานคณะจะจัดขึ้นในเทอมที่สอง โดยจะมีการจับสลากกำหนดวันงานของแต่ละคณะ เมื่อถึงวันงานแต่ละคณะ จะกราบเรียนเชิญท่านผู้บังคับการ ท่านผู้กำกับคณะครูอาจารย์ หัวหน้าคณะ นักเรียนปัฐทายของโรงเรียน และนักเรียนที่สังกัดสมาคมทุกสมาคม รวมทั้งแขกผู้เกียรติซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เมื่อสิ้นสุดงานของแต่ละคณะ จะมีการตัดสินโดยกรรมการซึ่งตั้งขึ้นมาเพื่อมอบรางวัลให้แก่คณะที่มีความสามารถมากที่สุด ซึ่งการมีรางวัลเองทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายเป็นผลเสียต่อนักเรียนเองโดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของโรงเรียนที่ให้มีงานคณะ โรงเรียนต้องการให้นักเรียนทำงานเป็น รู้จักการแบ่งงาน รู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักการติดต่อสมาคม เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้วจะได้ใช้ประสบการณ์ต่างๆ จากโรงเรียนให้เป็นประโยชน์และด้วยเหตุผลอีกประการ คือ โรงเรียนต้องส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ซึ่งจัดโดยกรมพลศึกษา ซึ่งมีขึ้นในระยะเวลาเดียวกันกับงานคณะดังนั้นงานคณะจึงมีเป็นครั้งสุดท้ายใน พ.ศ. ๒๕๑๓ จริงอยู่เราได้ข้อเสียมากมายจากการชนะเลิศการแข่งขัน แต่ไม่คุ้มกับผลประโยชน์ของนักเรียนที่สูญเสียไปพร้อมกับงานคณะซึ่งผมคิดว่าทางโรงเรียนคงหาทางออกที่ดีที่สุดเพื่อรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของโรงเรียนและผลประโยชน์ของนักเรียน ซึ่งจะนำชื่อเสียงโรงเรียนเหมือนกัน

จดหมายจากลูกถึงคุณพ่อ*

วชิราวุธวิทยาลัย ถนนสุขุมวิท อ. ดุสิต กรุงเทพฯ

วันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๑๓

กราบเท้าคุณพ่อที่เคารพอย่างสูง

พ่อคงทราบจากคุณย่าแล้วนะฮะว่า ผมเข้า ร.ร. เรียบร้อยแล้ว แต่พ่อคงทราบดีอยู่แล้วว่า ผมรู้สึกอย่างไร ตอนแรกผมโกรธมาก ที่อยู่ๆ ก็ให้ผมมาสอบเข้า ร.ร. ประจำ แถมชู่เจี๋ยให้ผมสอบเข้า ให้ได้อีก โช้ เรื่อง ร.ร. ประจำในสายตาคณะนักเรียนไปมาอย่างผมนั่นนะ ผมว่า เหมือนค่ายกักกัน ฮะ เสาร์อาทิตย์จะไปเที่ยวที่ไหนก็ไม่ได้ เดือนนึงกลับบ้านหนเดียว แยกจั้ง แต่ตอนนั้นผมกลับรู้สึกเฉย ๆ แถมรู้สึกว่าร.ร. นมอะไรแปลก ๆ ดี ถ้าจะเรียกตามภาษาใหม่ก็ต้องเรียกว่า มัคคุนของตนเอง ผมเลยต้องระบายให้พ่อฟังบ้าง จะไปเล่าให้เพื่อนใน ร.ร. ฟังเดี๋ยวมันจะหาว่า ผมบ้าซะ เพราะพวกมันบางคน อยู่มานานกว่าผมซะอีก

วันแรกที่ผมใส่ชุดราชปะแตนก็วันเปิด ร.ร. ละฮะ อีคือจั้ง แต่ผมชอบแฉงคอ กับ หมวกหนังสีน้ำเงิน ตอนนั่งรถมาจากบ้าน พวกผู้หญิงข้างบ้านมองกันใหญ่เลย (พวกผู้ชายก็คงมองแต่ผมไม่สนหรอก) พอถึงประตูด้านอำเภอดุสิต คุณย่าก็พาผมเดินเข้าไป คุณย่าเองก็ลืมไปมอมตัวที่ไหน พอได้เห็นเด็กนักเรียนตัวโตเบอร์เริ่ม คุณย่าเลยถามเห็นเขาสั่งไปยังตึกไม้ทรงไทยเก่า ๆ ที่ตั้งอยู่โดดเดี่ยว (ตอนหลังเพื่อน ๆ เขาบอกให้เรียกหอประชุม) คุณย่า ก็พาผมไป

ที่นั่น มีผู้ใหญ่พาเด็กเดินไปที่ตึกนั้นเยอะเหมือนกัน คงเป็นพวกเข้าใหม่เหมือนผมที่หน้าหอประชุมมีพระบรมรูปรัชกาลที่ ๖ ประทับยืนอยู่ ผมรีบยกมือไหว้ตามแบบฉบับลูกทวดของพ่อ เห็นพวกผู้ใหญ่ที่เดินมาด้วยขมก้นใหญ่ แต่คุณย่ากลับขมก้นแฉง ๆ บอกผมว่า, "หมวกจะลุดหมวก" ผมนึกถึงใจได้ว่า ผมสวมหมวกอยู่ แต่ผมไม่อายหรอก เพราะพวกเด็กที่มามอมตัวก็ปล่อยไว้แบบผมเยอะเยาะไป

บนตึกนั้น มีคนแก่อ้วน ๆ ทำทางใจดีนั่งเป็นสง่าอยู่ตรงกลาง และมีผู้ชายนั่งขานาบอยู่ทั้งสองข้าง คุณย่าให้ผมทำความเคารพแล้ว บอกชื่อนามสกุลไป เห็นคุณย่าคุยกับคนแก่คนนั้นอย่างนอบน้อม มีท่านคะ ท่านขา ด้วยละพ่อ ก่อนที่ท่านคนนั้นกับคุณย่าจะคิดลมบน ก็พอดีกับผู้ชายที่ใส่แว่นบอกว่าให้ไปคณะพญาไท พ่อรู้เปล่า คณะพญาไท ก็คือคณะที่อยู่ตรงประตูเข้านั้นแหละ พอไปถึงนักเรียนตัวใหญ่คนเดิมก็ปราดเข้ามาถามว่าผมอยู่คณะไหนหรือ แล้วเขาก็ช่วยหัวกระเป๋านำเข้าคณะ

พี่คนนั้นพาผมไปยังห้อง ๆ หนึ่ง มีตุตงเป็นแถวเลย เขาเลือกตุตงให้ผมตุตง แล้วบอกให้ผมจัดเสื่อผืนเขาตุตง บนเตียงเดียวมสองชั้น ครั้ง ของผมตั้งเยอะไม่ทราบจะบรรจุลงไปอย่างไรถึงจะหมด คุณย่า

* จากหนังสือ วชิราวุธ ๔๗

จะเข้ามาช่วย พี่เขาก็บอกว่า ปล่อยให้ผมทำเองเถอะ รู้สึกคุณเบาจะ
เลื่อมใสเขาเอามาก เลยยื่นคุยกับพี่คนนั้นอยู่ข้างนอก พอผมจัดตัว
เสร็จ พี่เขาก็พาไปอีกห้องหนึ่งมีโต๊ะไม้ตั้งเป็นแถวแล้วก็ตามเดิม
คือ ผมบรรเลงการจัดหนังสือหนังสือตั้งยกลงในโต๊ะได้สำเร็จด้วยตน
เองแต่ผู้เดียว พอคุณเบากลับไปแล้ว ผมก็นั่งชมอยู่ตรงโต๊ะนั้น
เพราะไม่รู้จะทำอะไร หรือคุยกับใคร ทนไม่ไหวอายุเท่าผมคงเห็นผม
เหงาเลยมาคุยด้วย หมอนน้อย น้อย ละพ่อ เคยอยู่เด็กเล็กมาก่อน
เขาตั้งแต่ปี ๓ แน่ะ เขาเล่าอะไรต่อมิอะไรให้ผมฟังตั้งหลายอย่าง
เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมัยที่เขาอยู่เด็กเล็ก พอกลางวันก็เลยรวมกลุ่มกับ
พรรคพวกของน้อยไปกินข้าวแล้วดูหนังกันกลับเข้า ร.ร. อีกทีก็ตอน
บ่าย น้อยก็พาไปดูตึกต่าง ๆ ใน ร.ร. มีมากจริง ๆ พ่อ ตอนเย็น
ยังสนุกพรรคพวกเยอะแยะ นั่งคุยกันมั่งตุงมั่ง มีพวกพี่ ๆ มา
ร่วมวงเฮฮามากมาย เป็นอันว่าวันแรกของผมจบลงด้วยดี ไม่ใช่ง
อย่างที่คาดเอาไว้

พอทราบใหม่ว่า วันวันผมทำอะไรบ้าง ใน ร.ร. นมก็จกรรม
ประเภทบังคับมากจังเลย สงสัยคงกลัวนักเรียนจะคิดถึงบ้าน จึงไม่
ให้มีเวลาว่างมากนัก ผมก็นอนตอนหกโมงเช้า ลงมาอาบน้ำ
แปรงฟันแต่งตัว อ้อ เรื่องอาบนานต้นเตนมากชะ ห้องอาบนานเป็น
ห้องกว้าง ๆ มีตมขิมบ่อซีเมนต์ ขังน้ำสะอาดไว้บ่อเบ้อเรออยู่ตรง
กลาง ใครจะอาบนานก็อาบน้ำจากบ่อ หรือจะเบ็ดก้ออาบนานฝักบัว
ก็ได้ เขาติดไว้ให้ด้วย ตอนแรกผมนึกว่าจะนั่งผ้าขาวมาอาบนานกัน
ที่แท้เขานั่งลมหมี่ฟ้าละพ่อ ผมแรก ๆ ก็เขินนั่งกางเกงในตอนอาบ
น้ำแทน พี่เขาเลยบอกว่า ที่ผมนั่งกางเกงในนะ ยังเป็นจุดสนใจใหญ่
เพราะไม่มีใครทำกัน ถ้าถอดเสียก็จะไม่มีใครสนใจเพราะมีเหมื่อน ๆ
กันทั้งนั้นแหละ ผมเลยปฏิบัติตามโดยดี รู้สึกปลอดภัยโปร่งเหมือนอม

ฮอลเมนโกลิปตัส ผมเคยคิดเล่น ๆ ก่อนเข้า ร.ร. ที่เขาห้าม
ผู้หญิงเข้า ร.ร. น่ะว่า ถ้าผู้หญิงแอบเข้ามาเรียนจะได้ไหมฟังจะมา
ได้คำตอบจากห้องอาบนานแหละ

ทันพอ ๑ โมงเช้า คนงานจะตระจัดเป็นสัญญาณให้เข้าห้อง
เรียน (ผมบอกพ่อแล้วว่า เขามุ่งจุดยืนเป็นของตนเอง ร.ร. ข้างนอก
ใช้กระดิ่งไฟฟ้า ร.ร. นี้ใช้ระฆัง เท่กว่ากันเยอะ) ๘ โมงเช้ากลับ
คณะมากินข้าวเช้า ของกินตอนเช้า ก็เป็นพวกข้าวต้ม บางวัน ข้าว
ต้มเครื่อง เป็นข้าวต้มหมูบ้าง ข้าวต้มปลาบ้าง เพื่อนบางคนที่อยู่
ต่างคณะเขาบอกว่า เขากินข้าวต้มแผ่น ผมไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร
เลยอธิบายให้พ่อฟังไม่ถูก บางวันก็เป็นข้าวต้มกับหรือ ข้าวต้มก๊วย
นั้นแหละชะ มีถั่วลิสงแก้วเป็นหลัก แล้วมีกับอย่างอื่นอีก ๒ อย่าง
๘ โมงครึ่ง ขึ้นหอประชุม สวดมนต์ทงครูและนักเรียน มีหัวหน้าแต่
ละคณะสวดกันนำสวด แล้วท่านผู้บังคับการ (คนอื่น ๆ ที่ผมกล่าว
ไว้ข้างต้นนั้นแหละชะ ผมเพิ่งทราบว่าท่านเป็นผู้บังคับการ ทำทาง
ท่านส่งอากาศภูมิดีจริง ๆ นะพ่อ) ก็ให้โอวาทหรือนัดหมาย บางครั้ง
ก็มีคำชมพวกนักเรียนชั้นโต ๆ แลผมพัก ๘ โมงเช้าเรียนต่อจนถึง
๑๐ โมงห้าสิบ หยุดพัก ช่วงนี้พวกเราจะไปซื้อขนมกินที่เรือนจาก
ที่นั่นเป็นโรงขายขนมแต่ทำไมเรียกเรือนจากผมไม่ทราบ (อ้อผมขอ
เงินเดือนเพิ่มด้วยชะ ขอบคุลเล่างหน้า) แล้วกลับมาเรียนต่อตอน
สิบเอ็ดโมงสิบห้า ช่วงนี้แม่หน้อยพ่อ ลมพัดมาเฉื่อย ๆ ห้องก็ตง
หนังตาเลยหย่อน เรียนปนหลับจนเม้าโมง ก็เลิกเรียนกลับมากิน
ข้าวกลางวันทีคณะ บนโรงเลี้ยง (เรียกชื่ออย่างทหารนะ) มีโต๊ะตั้ง
ไว้เป็นระเบียบ นั่งได้โต๊ะละ ๑๓-๒๐ คน แบ่งเป็น ๔ สำรับ ใคร
โชคไม่ค่อยดี ได้นั่งสำรับที่มนุษย์ประเภทห้องยุ่งๆกระสอบละก็เข้
หน้อย อาหารทุกมอ จะม "บอย" ตั้งสำรับไว้ให้สำเร็จ พวกเรา

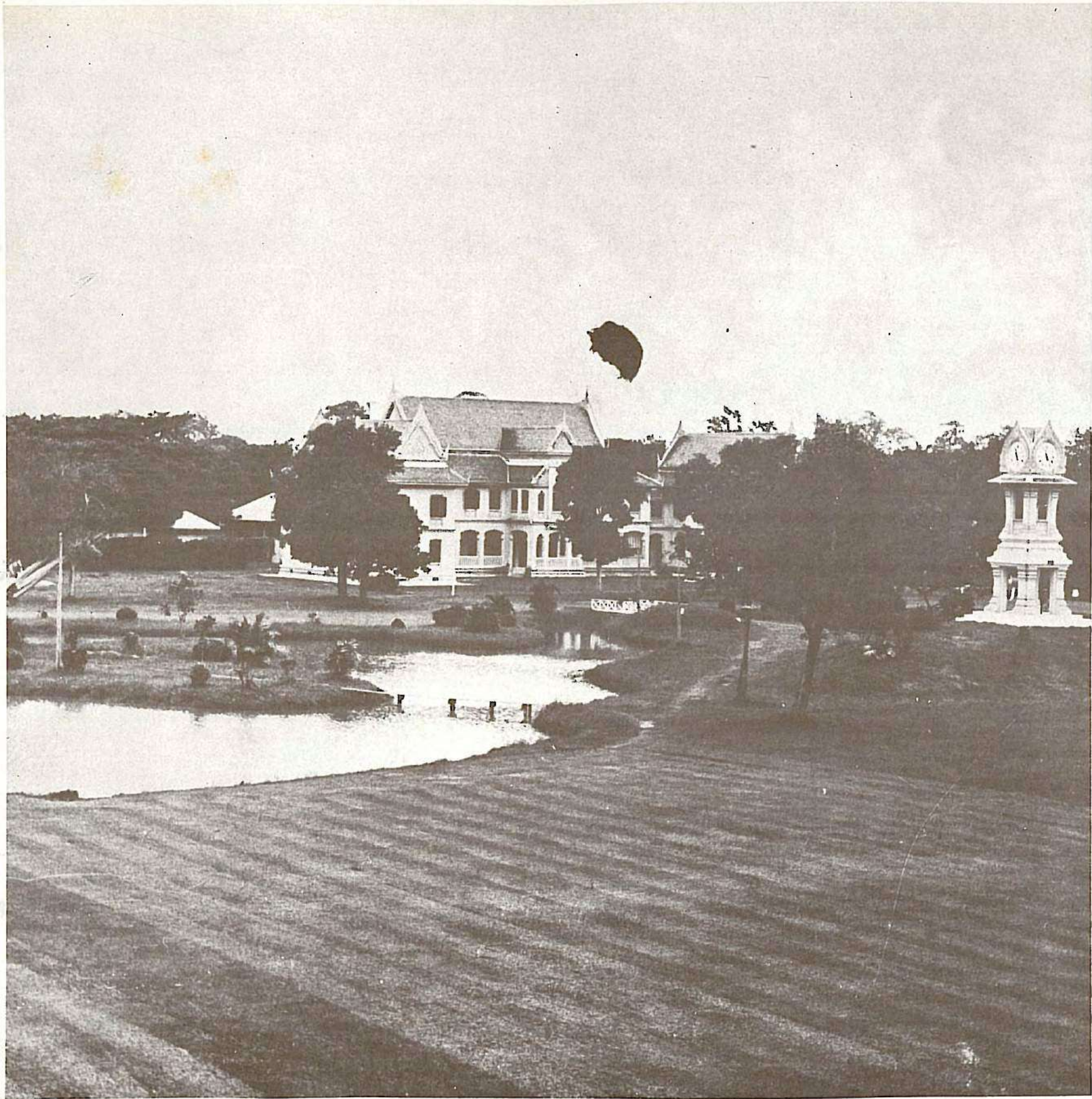
มีหน้าที่จดข่าวใส่จาน รินน้ำใส่แก้ว แล้วก็หมักกินเสร็จจะลุกลงมา
เลยไม่ได้ทำอะไร ต้องคอยสัญญาณจากหัวหน้าก่อน อ้อ ระหว่างกิน
จะพูดเสียงดังไม่ได้เลย ต้องพูดกันเบา ๆ ไม่อย่างนั้นโดนหัวหน้า
ทำโทษพอกินข้าวกลางวันเสร็จก็เป็นเวลาว่างจนถึงบ่ายสองโมง ใคร
ต้องเรียนดนตรีก็ไป ใครเรียนช่างปั้น ช่างไม้ก็ไป เป็นกิจกรรม
บังคับมีคะแนนด้วยละ บ่ายสามโมงเลิกเรียนกลับคณะมาเปลี่ยน
ชุดเป็นชุดกีฬา บ่ายสามโมงสี่สิบห้า จะระงับให้ทุกคนเข้าไปเข้า
แถวหน้าตึกขาว (ตึกที่ผมเรียน อยู่หลังหอประชุมซะ) หัวหน้านับ
ยอดรายงานครูกีฬา แล้วก็แยกย้ายกันไปเล่นกีฬา อย่าง
พวกผมเข้าไปใหม่ ๆ พี่ ๆ เขาก็หัดให้เล่นรักบี้ ถ้าไม่ไหวก็ส่งไปเล่น
บาส ๆ ถ้ายังไม่ไหวอีกก็หวังได้ไปปลูกผักทำสวนครัวเหมือน
ชาวตอยขาวเขาเป็นงานอดิเรก กีฬาที่แบ่งเป็นฤดู เทอมแรกกับ
เทอมสองบาส ๆ เทอมสามฟุตบอล แล้วยังมีพวกอื่น ๆ อีกมากมาย
เล่นกันจนถึงหกโมงเย็น พวกพี่ ๆ ก็ปล่อยให้กลับคณะมาอาบน้ำ
พอหกโมงครึ่งกินข้าวเย็น เสร็จแล้วเข้าห้องเพรช (ห้องที่มีโต๊ะวาง
อยู่เป็นแถวนั้นแหละซะ เขาเรียกห้องเพรช พี่เขาบอกว่ามาจากภาษา
อังกฤษที่แปลว่า เตรียมตัว) นั่งทำการบ้านอ่านหนังสือกันงีบ ๆ
จะคุยอะอะไม่ได้ หรืออ่านหนังสืออ่านเล่นก็ไม่ได้ วิธทำโทษก็มี
แปลก ๆ ไว้จะเล่าให้พ่อฟังวันหลัง สองทุ่มครึ่งเลิกเพรช ใครรัก
สะอาดก็ไปแปร่งพื้น ส่วนผมพ่อคงทราบดีพอสองทุ่มสี่สิบห้า หัวหน้า
จะระงับเข้าแถวนับยอดแล้ว ก็ขึ้นไปสวดมนต์ข้างบน พวกนักเรียน
ที่เข้าใหม่ผลัดกันนำสวด แล้วแยกย้ายเข้าห้องนอน หัวหน้าจะเดิน
ตรวจดูความเรียบร้อยแล้วก็ดับไฟเป็นอันว่า เสร็จสิ้นไปวันหนึ่ง

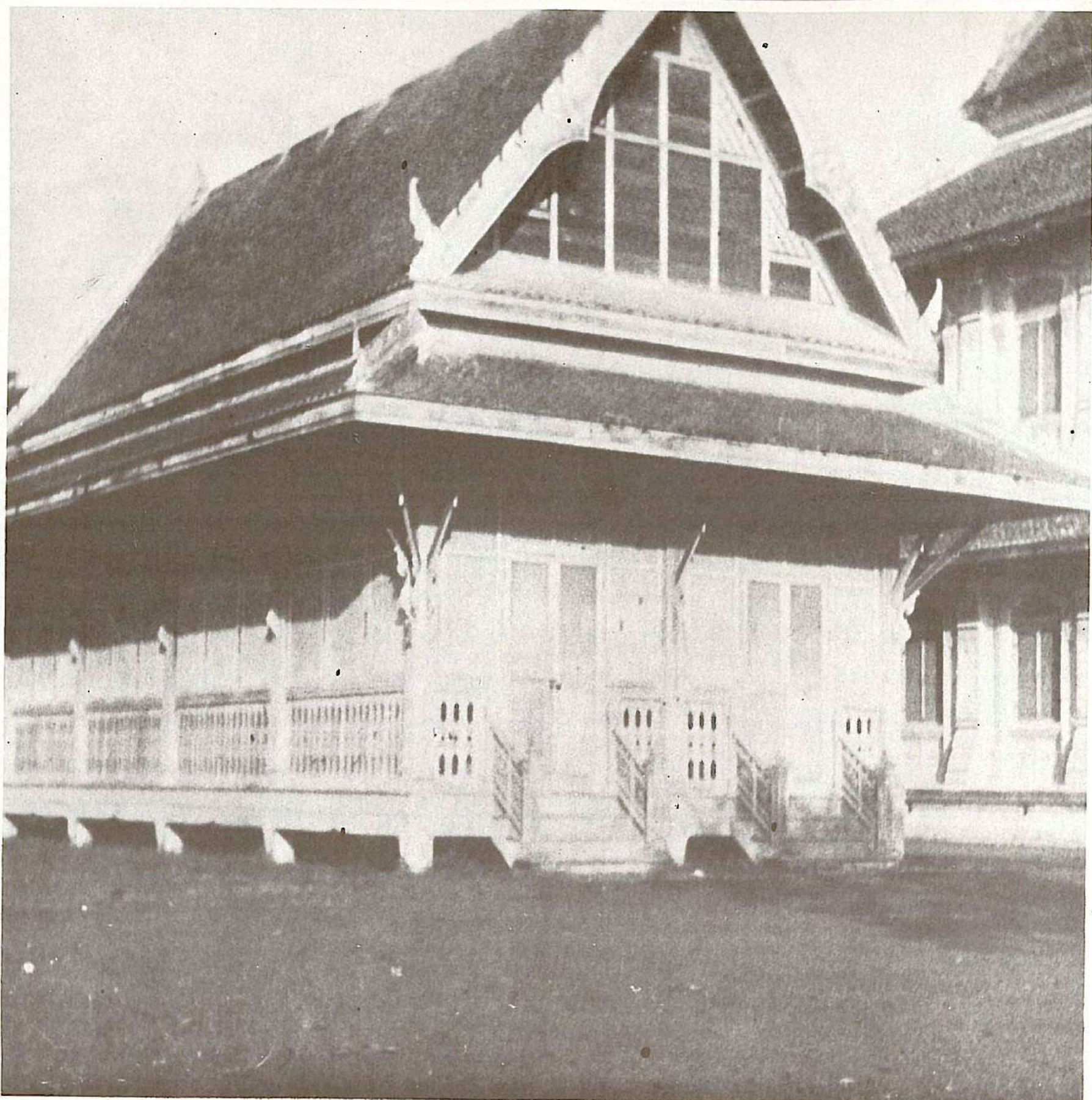
นี้เรียนด้วยกันยังแบ่งเป็นชั้น ๆ อีกนะพ่อ แบบพวกผม
ม.ศ. ๑ ต้องเรียกนักเรียนตั้งแต่ ชั้น ม.ศ. ๓ ขึ้นไปว่าพี่ แล้วต้องจบ
ประโยคด้วยคำว่า "ครับ" ทุกที เดินผ่านต้องก้มหลัง แล้วถ้าพวก
สิ่งทำอะไรก็ต้องทำตาม พวก ม.ศ. ๒ ก็ทำอย่างนี้กับพวก ม.ศ. ๔
ม.ศ. ๕ พวก ม.ศ. ๓ ทำกับพวก ม.ศ. ๕ ตอนแรกผมก็ไม่ค่อย
พอใจที่มาส่งให้ผมทำโน่นทำนี่ พี่เขาเลยอธิบายให้ฟังว่าการใช้กัน
นี่ เป็นการสอนเป็นการเรียนเหมือนกัน เพราะโตขึ้นพวกผมก็ต้อง
เป็นรุ่นพี่ มีสิทธิ์ใช้รุ่นน้อง หรือออกไปมีลูกน้องถ้าไม่รู้อีกก่อนเลย
ว่า การรับใช้เป็นอย่างไร จะไปสั่งให้ลูกน้องเขาทำได้อย่างไร ถ้า
ส่งไปงานการอาผลิตผลขาด ผมก็ว่าจริงอย่างที่พี่เขาบอกนะพ่อ ตอน
นั้นผมขจัดรองเท้า ซักผ้า ถูพื้น ล้างแก้ว เบ็นแล้วซะ ฟังตนเองได้
ทุกอย่าง

ผมเขียนมาเล่าให้พ่อฟังเสียยดยาว เห็นจะต้องกรามลาก่อน
ละซะ พ่อคงสบายคืนละ ผมสวดมนต์ให้พ่อทุกคืน ผมว่าพ่อคิดถูก
แล้วละที่ให้ผมเข้า ร.ร. นี้ผมซัดกับ ร.ร. และรู้สึกว่าคุณเองเป็น
ส่วนหนึ่งของ ร.ร. อย่างภาคภูมิใจแล้ว บัดเทอมคราวหน้าพ่อคงเห็น
เองว่าผมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างไรบ้าง

รักและคิดถึงพ่อมากที่สุด

จัน

กิจการของข้าราชการวิทยาลัย ระหว่างมหาสงครามเอเชียบูรพา

มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะรตราชา

(ม.ล. ทศทิศ อิศรเสนา)

อดีตผู้บังคับการข้าราชการวิทยาลัย

วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ พระยาภะรตราชาเป็นผู้
บังคับการข้าราชการวิทยาลัย แทนพระพลินเขยสารวิเทศ มีความเห็นว่า
อายุนักเรียนในคณะต่างๆ ยังห่างไกลกันนักไม่ใกล้เคียงกันทำให้
จิตใจต่างกันได้มาก และไม่ใช่ว่าอย่างอันดีในการอบรมนิสัยจิตใจ
จึงได้เปลี่ยนนโยบายการปกครองนักเรียนใหม่ คือ แบ่งนักเรียนออก
เป็น ๒ ประเภท เรียกว่า เด็กโตและเด็กเล็ก

เด็กโตจัดให้อยู่ทางบริเวณโรงเรียนเดิม ระหว่างถนน
ราชวิถีกับถนนสุขุโขทัย แบ่งออกเป็น ๔ คณะ ผู้ที่จะอยู่ทางคณะ
เด็กโตต้องเป็นผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป หรือ เรียนอยู่ในชั้น
มัธยมปีที่ ๔ ขึ้นไป ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๓ ปีลงมา หรือ อยู่ใน
ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา จะต้องอยู่ในคณะเด็กเล็ก ซึ่งตั้งอยู่
ทางด้านถนนสุขุโขทัยต่างบริเวณกับเด็กโต มีที่นอน ที่เล่น ที่เรียน
ของตัวเองต่างหาก ไม่ปะปนกับเด็กโต

การรับนักเรียนเข้าใหม่ ไม่รับนักเรียนทุกชั้นดังเช่นแต่ก่อน
คงรับแต่ผู้เท่านั้นออกเขียนได้แล้ว อย่างต่ำก็พอที่จะเข้าเรียนในชั้น
ประถมปีที่ ๑ ได้ และรับนักเรียนอายุตั้งแต่ ๑๓ ปี ลงมา เพราะ
โรงเรียนมีประสงค์จะให้ผ่านคณะเด็กเล็ก เพื่ออบรมนิสัยจิตใจให้
เข้มแข็งในระเบียบวินัยเสียก่อนจึงค่อยเข้าคณะเด็กโต โรงเรียน

มีความประสงค์จะใช้คณะเด็กเล็กเป็นสถานที่สำหรับบ่อนเด็กมาเข้า
คณะเด็กโต และต่อไปเมื่อกิจการเข้าระเบียบแล้วผู้ใดไม่เคยผ่าน
คณะเด็กเล็ก ตามปกติย่อมไม่มีโอกาสจะเข้าคณะเด็กโตได้ เมื่อ
นโยบายใหม่ของโรงเรียนเป็นไปเช่นนี้ จึงต้องขยายคณะเด็กเล็ก
เพื่อใหม่ทนอน ที่เรียนเพิ่มขึ้นจะได้รับนักเรียนมากขึ้นไปอีก ดังนั้น
ในเบื้องต้นจึงได้รื้ออาคารซึ่งใช้เป็นที่กองบังคับการและห้องพัสดุของ
โรงเรียนออกไปปลูกทางฟากถนนสุขุโขทัยติดต่อกับคณะเด็กเล็กเดิม
สร้างเสร็จทันเปิดใช้เป็นอาคารชั่วคราวในต้นภาควิสาขบูชา และ
รับนักเรียนใหม่ได้ ๕๐ คน รวมทั้งนักเรียนที่มีอยู่แล้วแต่เดิม
คณะเด็กเล็กจึงมีนักเรียนประมาณ ๑๕๐ คน นักเรียนทั้งหมดใน
โรงเรียนรวมทั้งเด็กเล็กเด็กโตมี ๓๖๐ คน เป็นจำนวนมากกว่า
แต่ก่อนมาก

โรงเรียนดำเนินการสอนตามนโยบายนี้ด้วยความเรียบร้อย
ตลอดภาควิสาขบูชา พอขึ้นต้นภาคปวารณา ภัยทางอากาศเริ่มมี
ขึ้นประปรายและราวกลางภาคมีบ่อยขึ้น ไม่มีความปลอดภัยจึงต้อง
ปิดคณะเด็กเล็ก แต่คณะเด็กโตคงสอนต่อไป จนเกือบตลอด
ภาคปวารณา เมื่อทางราชการเห็นว่าโรงเรียนอยู่ในเขตไม่ปลอดภัย
จึงสั่งให้ปิดโรงเรียนเกือบทั่วพระนคร ข้าราชการวิทยาลัยต้องปิดใน

ครั้งนั้นด้วย เพราะอาคารทางด้านตะวันตกด้านใต้ของโรงเรียนได้
ถูกระเบิดทำลายไปหมดทั้งคณะ โรงเรียนได้รับความเสียหายเป็น
อันมากในครั้งนั้น จึงต้องปิดโดยไม่มีกำหนด

การที่โรงเรียนต้องหยุดนานไม่มีกำหนดเช่นนั้น ทำให้เสีย
เวลาเรียนของนักเรียนมาก ทั้งผู้ปกครองนักเรียนก็มารบเร้าขอให้
ทำการเปิดสอนต่อไป กรรมการอำนวยการวิทยาลัยจึงส่งให้
โรงเรียนอพยพไปเปิดทำการสอนนอกพระนคร

ระหว่างโรงเรียนปิดไม่ได้ทำการสอนนี้ กรมบัญชีกลางได้
ขี้มหอบประชุมของโรงเรียนตอนบนไว้เป็นที่ทำการกองเงินเคตอน และ
กรมสรรพสามิตได้ขี้มตอนล่างไว้เป็นที่ทำการ แผนกสมุหบัญชีกอง
ยาสูบ กรมทั้งสองนี้ได้มาอาศัยทำการอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่ง
อาคารตะวันตกด้านใต้ถูกระเบิดทำลาย จึงได้ย้ายไปอยู่ท่อน

เนื่องจากการอพยพนี้ โรงเรียนได้ย้ายไปเปิดสอน ณ
พระราชวังบางปะอิน และโดยความเอื้อเฟื้อของสำนักพระราชวัง
จึงได้อาศัยใช้สภากาชาดและอาคารอื่นอีก ๕ หลัง เป็นท่อนและ
ที่พักของครูและนักเรียน และได้ปลูกอาคารมุงจากขนาดใหญ่ขึ้นอีก
๖ หลัง ใช้เป็นห้องอาหาร ห้องเรียน โรงครัว ห้องส้วมจนออกจน
พอความต้องการ มีนักเรียนอพยพไปเรียน ณ พระราชวังบางปะอิน
เวลานั้นถึง ๓๕๖ คน และกระทรวงศึกษาธิการให้ขี้มโรงเรียน
ราชานุเคราะห์ไว้เป็นที่เรียนโรงเรียนเริ่มย้ายไปอยู่ ณ พระราชวัง
บางปะอินตั้งแต่ต้นภาควิสาขบูชา ๒๔๘๗ ได้ทำการสอนอยู่ที่นั่น
จนถึงกลางภาคปีวารณาจึงประสพภัยทางอากาศอีก ต้องปิดการสอน
อพยพนักเรียนกลับกรุงเทพฯ และคงปิดโรงเรียนต่อไป เพราะ
ทางกรุงเทพฯ ยังคงได้รับการรุกรานทางอากาศอยู่เนื่อง ๆ

ในระหว่างที่โรงเรียนอพยพไปอยู่ ณ พระราชวังบางปะอินนี้
กรมตำรวจได้มาขี้มคณะเด็กเล็กไว้เป็นที่พัก กองตำรวจสันติบาล
แผนกอารักขา และย้ายตำรวจแผนกนี้มาจากปทุมวัน เพราะที่นั่น
ประสพภัยทางอากาศ และต่อมาขอใช้ปีกของคณะพังทางคณะ
เด็กโต เป็นที่ซุกซ่อนพวกเสรีไทย ซึ่งมาจากต่างประเทศอีกด้วย
และต่อมาสภาวัฒนธรรมก็ย้ายมาขอใช้อาคารของโรงเรียนเป็นที่
ทำการ เพราะวังบางขุนพรหม ซึ่งสภาวัฒนธรรมตั้งอยู่นั้นทาง
ราชการต้องการใช้การทางอื่น

เมื่อกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีถูกทำลายก็ได้มาขี้ม
สถานที่ของโรงเรียนปฏิบัติราชการและกองบัญชาการเสรีไทยก็ย้าย
มาซ่อนตัวอยู่ด้วยเหมือนกัน กรมนี้คงอยู่ในโรงเรียนตลอดมาจน
วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๔๘๕ อาคารของโรงเรียนเวลานั้นคณะเด็กโต
และเด็กเล็กได้ใช้เป็นสถานที่ราชการของกรมกองต่าง ๆ หมดทุกหลัง
มีนาคม ๒๔๘๘ ค่ายกักกันเชลยศึกและชนชาติศัตรู ซึ่ง
ตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองถูกระเบิดทำลาย
รัฐบาลได้ขอใช้โรงเรียนเป็นที่กักกันเชลยศึก ๆ และย้ายสภา
วัฒนธรรมไปอยู่ท่อน ก็ได้ตัดแปลงอาคารต่าง ๆ ของโรงเรียน
และก่อสร้างอาคารชั่วคราวเพิ่มเติมขึ้นในโรงเรียนอีกมาก เพื่อให้
เหมาะสมแก่กิจการอันนี้

ภายหลังเมื่อโรงไฟฟ้าสามเสนถูกทำลาย ทางราชการมาขอ
ใช้สนามฟุตบอลโรงเรียนทางด้านหลัง ปลูกโรงงานจำหน่ายกระแส
ไฟฟ้าใช้ในการประปาและโรงงานฝั้นหลวง จนกระทั่งบัดนี้ ๑๙๓
โรงไฟฟ้าก็ยังคงอยู่ในเนื้อที่ซึ่งโรงเรียนให้ขี้ม เพื่อเอื้อเฟื้อแก่
กิจการของรัฐบาลโดยมุ่งหวังต่อประโยชน์ส่วนรวม และมีได้
เรียกเรื่องค่าเช่าแต่ประการใด

เมื่อกิจการของคณะเสรีไทยคืบหน้าออกไป องค์การนี้ได้
นำน้ำมันเบนซินเป็นจำนวนหลายหมื่นลิตร มาฝังไว้ในโรงเรียน
เพื่อสะสมไว้ต่อต้านกับญี่ปุ่น เมื่อถึงคราวจำเป็น องค์การและกรม
กองต่างๆ ของรัฐบาลได้มาอาศัยใช้โรงเรียนเป็นที่ปฏิบัติการอยู่ใน
เวลานั้น ดังนคือ :-

๑. กองตำรวจสันติบาลฝ่ายอารักขา
๒. หน่วยเสรีไทยซึ่งเสด็จลอบมาจากต่างประเทศ
๓. สภาวัฒนธรรม
๔. กองเงินเดือน กรมบัญชีกลาง
๕. กองบัญชี โรงงานยาสูบ กรมสรรพสามิต
๖. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๗. กองบัญชาการคณะเสรีไทย
๘. กรมทาง ใช้สถานที่เก็บน้ำมันเชอเพลิง
๙. การไฟฟ้านครหลวง ใช้เป็นโรงงานตั้งเครื่องจำหน่าย
กระแสไฟฟ้า
๑๐. ค่ายกักกันเชลยศึกและชนชาติศัตรู

ระหว่างที่พวกเชลยศึกๆ มาถูกกักกันอยู่ในโรงเรียนนี้
ได้ขอยืมเครื่องนอนเครื่องใช้ของโรงเรียนไปใช้เป็นอันมาก และ
โรงเรียนก็ได้ร่วมมือกับรัฐบาลในกิจการอันนี้ เพื่อให้ความสะดวก
แก่พวกนั้นด้วยประการต่างๆ ทั้งในและนอกหน้าที่ ทั้งทางตรง
ทางอ้อม โดยถือหลักแห่งมนุษยธรรมเป็นที่ตั้ง และโดยหวังให้
เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติในส่วนรวมในภายหน้าต่อไป และ
พวกเชลยศึกๆ พอใจในการที่มาอยู่ได้ขยายคาของโรงเรียนเป็น
อันมาก

เมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๘ เมื่อประเทศญี่ปุ่นยอมแพ้แล้ว
เจ้าหน้าที่แห่งกองทัพสหประชาชาติย้ายเข้ามาอยู่ในโรงเรียน เพื่อ
รับมอบการควบคุมคนของเขาจากรัฐบาลไทย และได้ย้ายเชลยศึกๆ
อังกฤษและเครือจักรภพบริติชอังกฤษเข้ามาอยู่ในโรงเรียนหลังจากได้
ส่งพวกเก่าซึ่งเคยอยู่มาแต่ก่อนกลับไปประเทศเดิมแล้ว พวกที่
เข้ามาอยู่ใหม่ได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียนดังพวกก่อน

กรมเชลยศึกอังกฤษๆ กลับหมดแล้ว พวกเชลยศึกชาติ
ฮอลันดาเข้ามาอยู่แทนและอยู่เป็นเวลานาน ได้ตัดแปลงถนนหนทาง
ของโรงเรียน เพื่อสะดวกแก่การใช้ยานพาหนะสงครามแบบใหม่
ตั้งนั้นสถานที่และอาคารของโรงเรียนได้เริ่มชำรุดทรุดโทรมกรุงรั้ง
ในสมัยนั้นมาก จนบัดนี้ก็ยังไม้กลับคืนสู่สภาพเดิม ทพนายทหาร
อังกฤษเวลานี้ได้มาของใช้สนามกีฬาของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกาย
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงสควอช นายทหารผู้ใหญ่ในกองทัพบก
อังกฤษทั้งนายพลและนายพันเป็นจำนวนมาก ได้มาประจำเล่น
เกือบทุกวัน และสนิทสนมคุ้นเคยเป็นกันเองกับ โรงเรียนเป็นอย่างดี

ปลายเดือนเมษายน ๒๔๘๕ กองทหารสหประชาชาติได้ย้าย
ไปจากโรงเรียนหมดและส่งสถานที่คืนแก่โรงเรียน เครื่องนอน
เครื่องใช้ของโรงเรียนและเครื่องอุปโภคการศึกษาของโรงเรียนได้
ชำรุดสูญหายไปเป็นอันมาก และโรงเรียนต้องรื้อสร้างขึ้นใหม่
แทนที่โดยความรีบด่วนเท่าที่จำเป็นก่อน ให้ทันใช้ในการเปิด
โรงเรียนในภาควิชาบุชชา

เนื่องจากโรงเรียนมีเวลาเตรียมตัวน้อย เครื่องใช้เครื่องนอน
ที่ต้องทำใหม่ยังไม่เสร็จบริบูรณ์ทั้งสถานที่ที่ชำรุดทรุดโทรมกรุงรั้ง
มาก โรงเรียนต้องเปิดทำการสอนไปพลาง แก้ไขซ่อมแซมไปพลาง
ด้วยสภาพอันน่าท้อและเกือบหมดกำลังใจ

การเปิดโรงเรียนใหม่^๕ การครองชีพได้ขึ้นราคาไปสูงมาก
เกินสมควร และเป็นที่น่าเสียดายยิ่งนัก^๖ ที่ผู้ปกครองนักเรียน
มากคนทนต่อสู้กับการครองชีพเช่นนี้ไม่ไหว ได้ลานักเรียนที่อยู่ใน
ความปกครองออกจากโรงเรียน และเนื่องจากโรงเรียนจะเปิดสอน
เตรียมอุดมศึกษาชั้นในโรงเรียนด้วย จึงต้องเบนจากนโยบายเดิม
เล็กน้อย คือ รับนักเรียนทุกคน^๗ ทั้งนี้เพื่อให้จำนวนแต่ละชั้นมีมาก
พอสมควรตรงเป็นขั้นได้^๘ ดังนั้น จำนวนนักเรียนเท่ากับนักเรียนใหม่
จึงไล่เรียกกันครั้งต่อครั้ง และเป็นนักเรียนโตมายุแล้วโดยมาก
ไม่เคยได้รับการอบรมเช่นนี้มาแต่ก่อน นำความยุ่งยากและหนักใจ
มาสู่โรงเรียนไม่น้อย นับว่าได้พิสูจน์ให้เห็นความจริงเป็นอันมาก
ในนโยบายเดิมของโรงเรียน ซึ่งมุ่งแต่รับนักเรียนเล็กเท่านั้น^๙
เป็นการถูกแน่

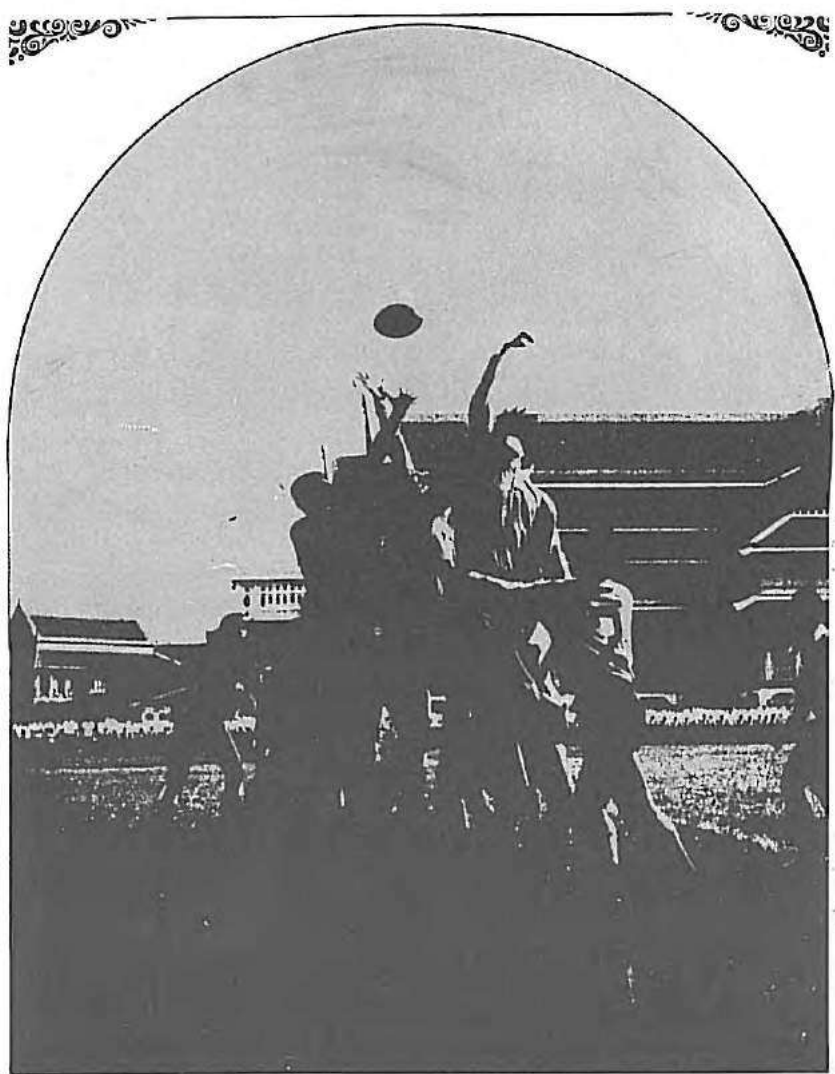
เมื่อโรงเรียนได้พบอุปสรรคต่าง ๆ มากจนจนสิ้นบริเวณ
ใต้เช่นนี้ ทั้งจำนวนเด็กเล็กขณะนี้มีมากพอจะบ่อนคนละเด็กโต
เช่นนี้แล้วก็เลิกรับเด็กโตต่อไป และหวังว่าความรำคาญและยุ่งยาก
จะลดลงเป็นลำดับ ถึงอย่างไรก็ตามโรงเรียนบังคับให้สิทธิ์พิเศษ
แก่บุตรนักเรียนเก่า และบุตรผู้อุปการะคุณแก่โรงเรียนดังเช่นเดิม

การปกครองนักเรียนในคณะเด็กโต ซึ่งแต่ก่อนมักนิยมเรียก
ชื่อคณะตามชื่อผู้กำกับคณะนั้น บัณฑิตกรรมการของโรงเรียนได้
ตั้งชื่อเฉพาะให้แล้ว^{๑๐} ไม่ต้องเปลี่ยนชื่อตามผู้กำกับคณะดังแต่ก่อน
และมีชื่อนั้น

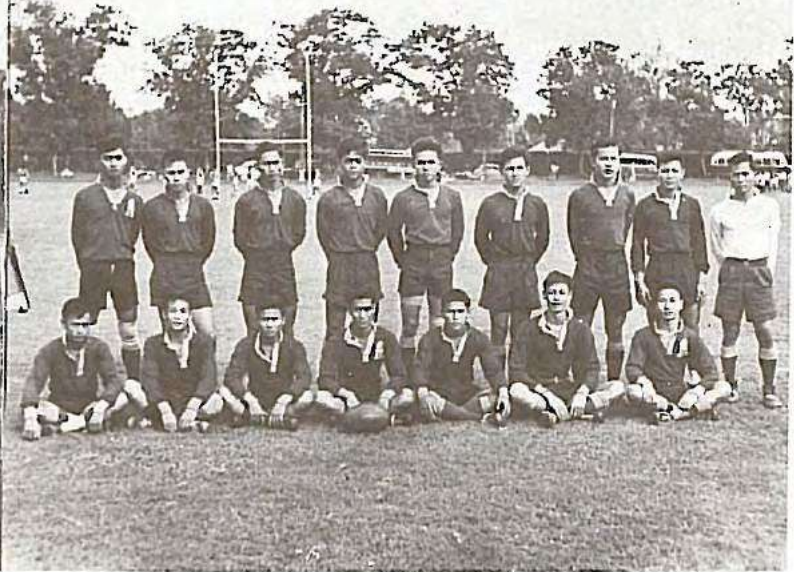
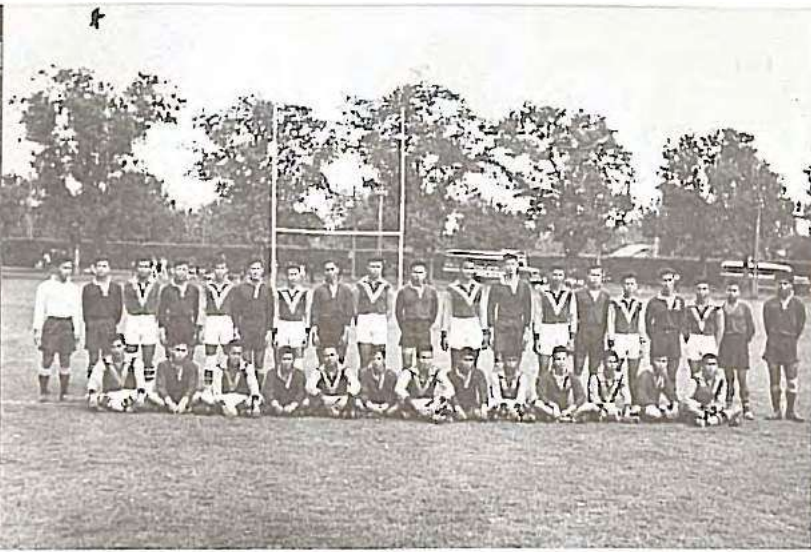
คณะตะวันตกด้านเหนือ	เรียกว่า	คณะผู้บังคับการ
คณะตะวันตกด้านใต้	เรียกว่า	คณะตุลิต
คณะตะวันออกด้านใต้	เรียกว่า	คณะจิตรลดา
คณะตะวันออกด้านเหนือ	เรียกว่า	คณะพญาไท

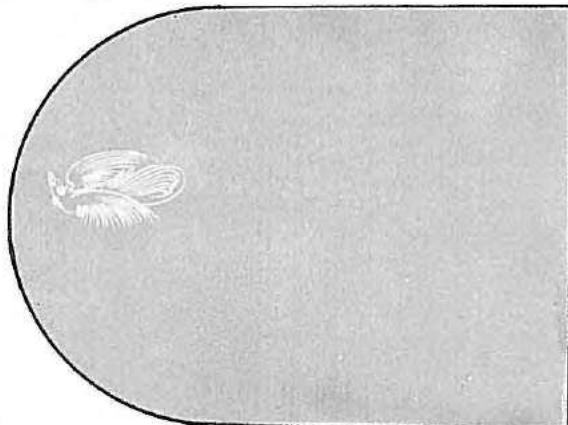
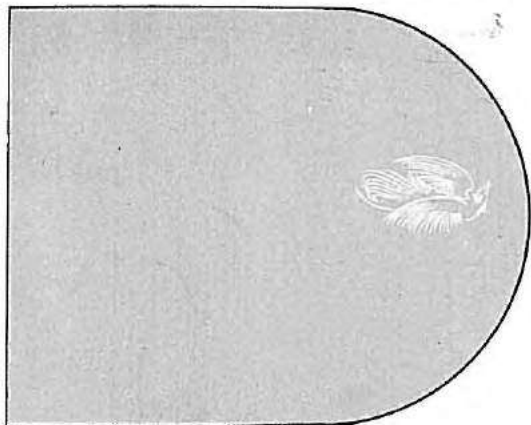
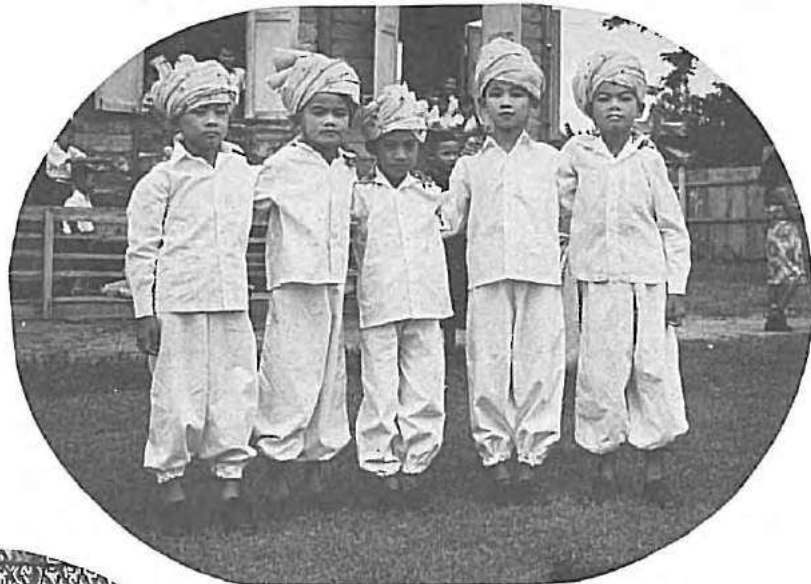
ชื่อเหล่านี้ คือ สถานทซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ
เคยสำเร็จพระราชหฤทัย เพลายังมีพระชนม์มอยู่ จึงได้สงวนไว้
เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่พระราชทานกำเนิดให้
วชิราวุธวิทยาลัย

ระหว่างที่ระเบียบวินัยของนักเรียนกำลังระส่ำระสายอยู่ทุก ๆ
ไปนี้ วชิราวุธวิทยาลัยวางนโยบายอบรมนิสัยจิตใจของนักเรียน
กว้างขวางขึ้นกว่าแต่ก่อน และพยายามกล่อมเกลานิสัยนักเรียน
ให้อ่อนโยนรักความสวยงาม มีระเบียบยิ่งขึ้น ได้จัดการสอน
ประวัติศาสตร์ขึ้นทั่วโรงเรียน ตั้งแต่ประถมปีที่ ๑ ถึงเตรียมอุดม
ศึกษา นอกเหนือว่าหลักสูตรการดนตรีสากล การบินและวาดเขียน
ได้เปิดสอนมาภายนอกเวลาเรียน โดยอาศัยความร่วมมือของอธิบดี
กรมศิลปากร โดยส่งครูของกรมมาช่วยสอนให้ การพลศึกษาซึ่ง
อบรมจิตใจออกด้านหนึ่งก็จัดสอนแพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยหาครู
พิเศษที่ชำนาญเฉพาะแผนกนี้มาสอนในเวลากีฬา และมีการ
แข่งขันชิงถ้วยระหว่างคณะทุกรุ่น และต้องแข่งขันกันแต่ละคณะ
ทุกคณะ และให้แต้ม ไม่เล่นอย่างแพ้แล้วต้องออกไป การเล่น
วิธีนักเรียนจะได้เห็นฝีมือซึ่งกันและกัน และรู้จักจิตใจกันตลอด
ทั่วทุกคณะ ภาคมาฆบูชาจะมีการแข่งขันบาสเกตบอลทั้ง ๓ รุ่น
และแข่งขันแข่งเรือไปก่อนหน้าการสอบไล่ประจำปีเอง^{๑๑} และ
ภาคอื่นก็มีการแข่งขันแผนกอื่น ไม่ช้ากันทุกภาค.

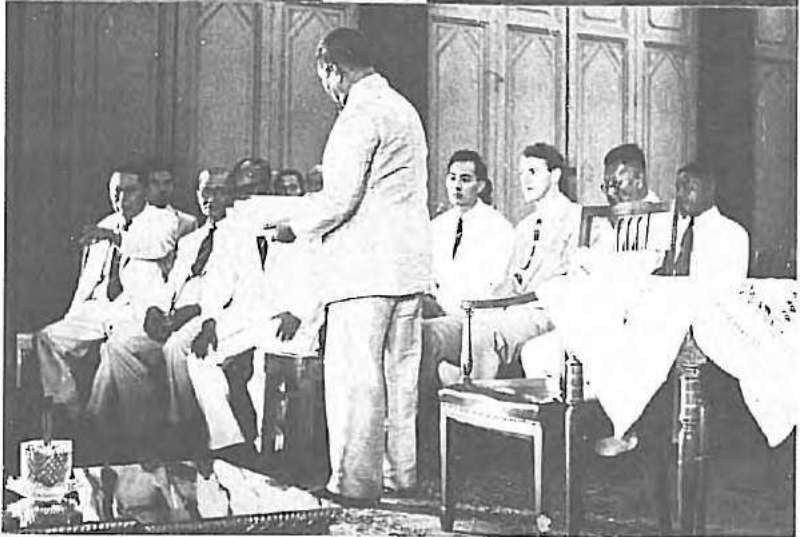
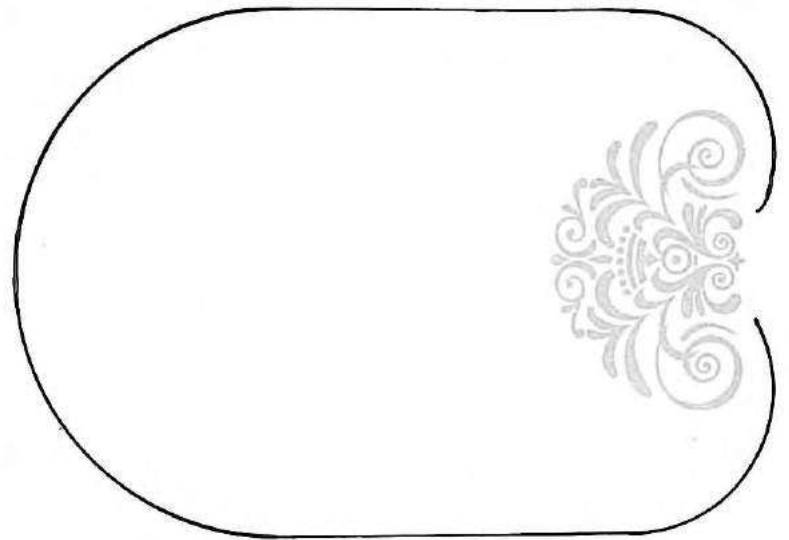

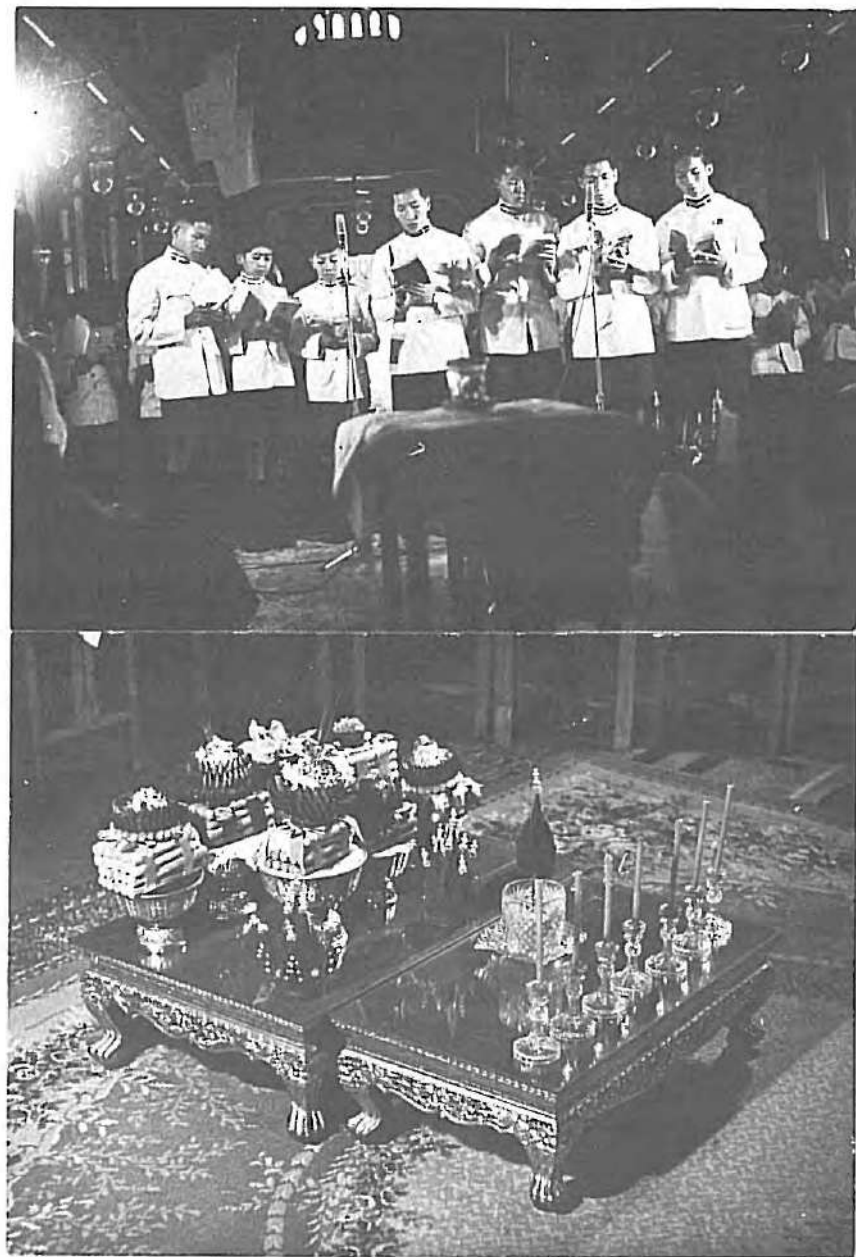
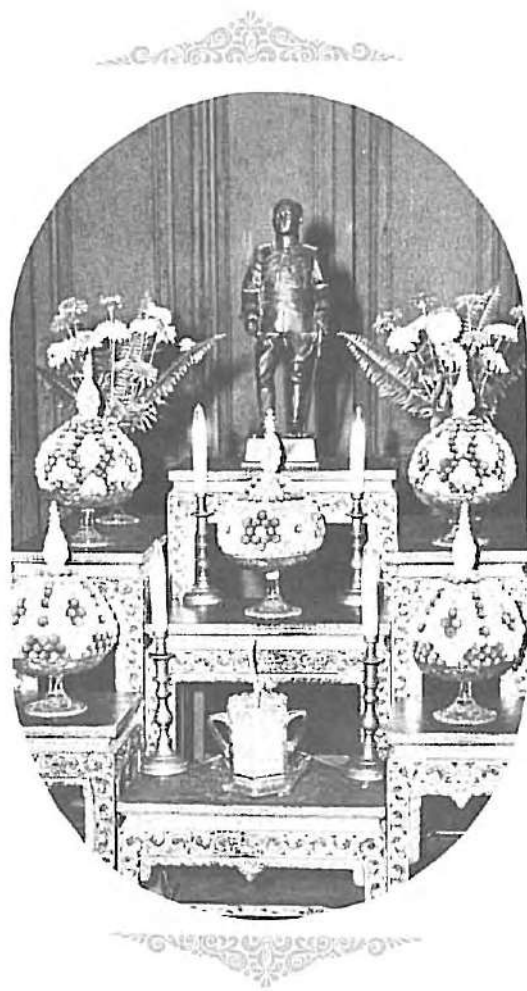

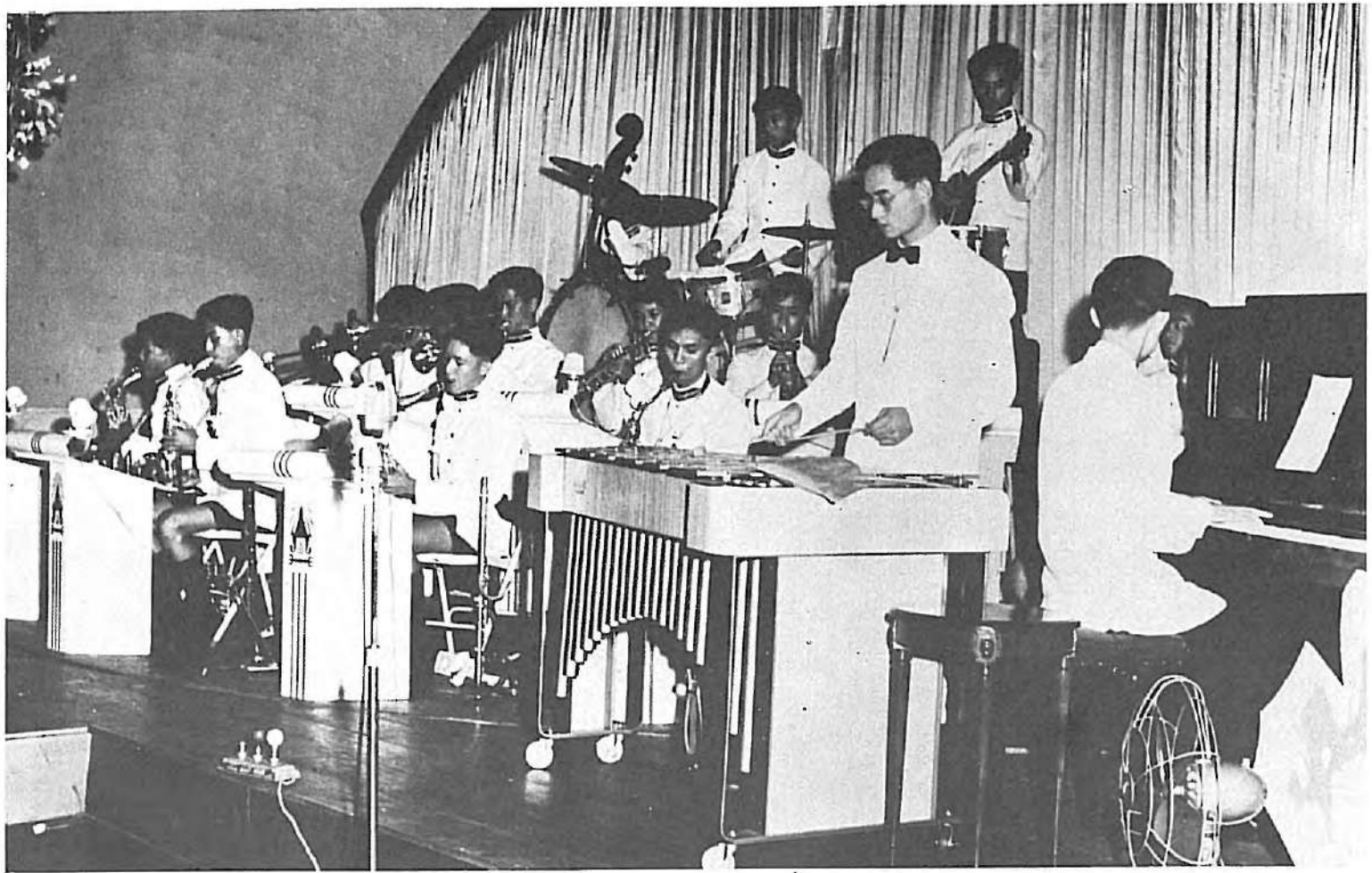

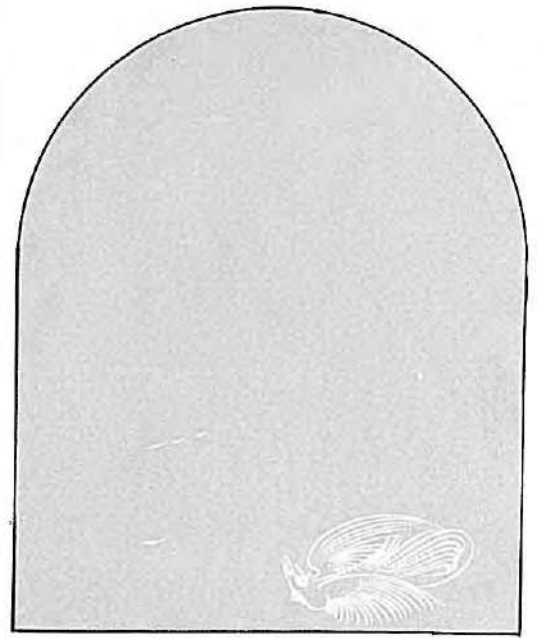

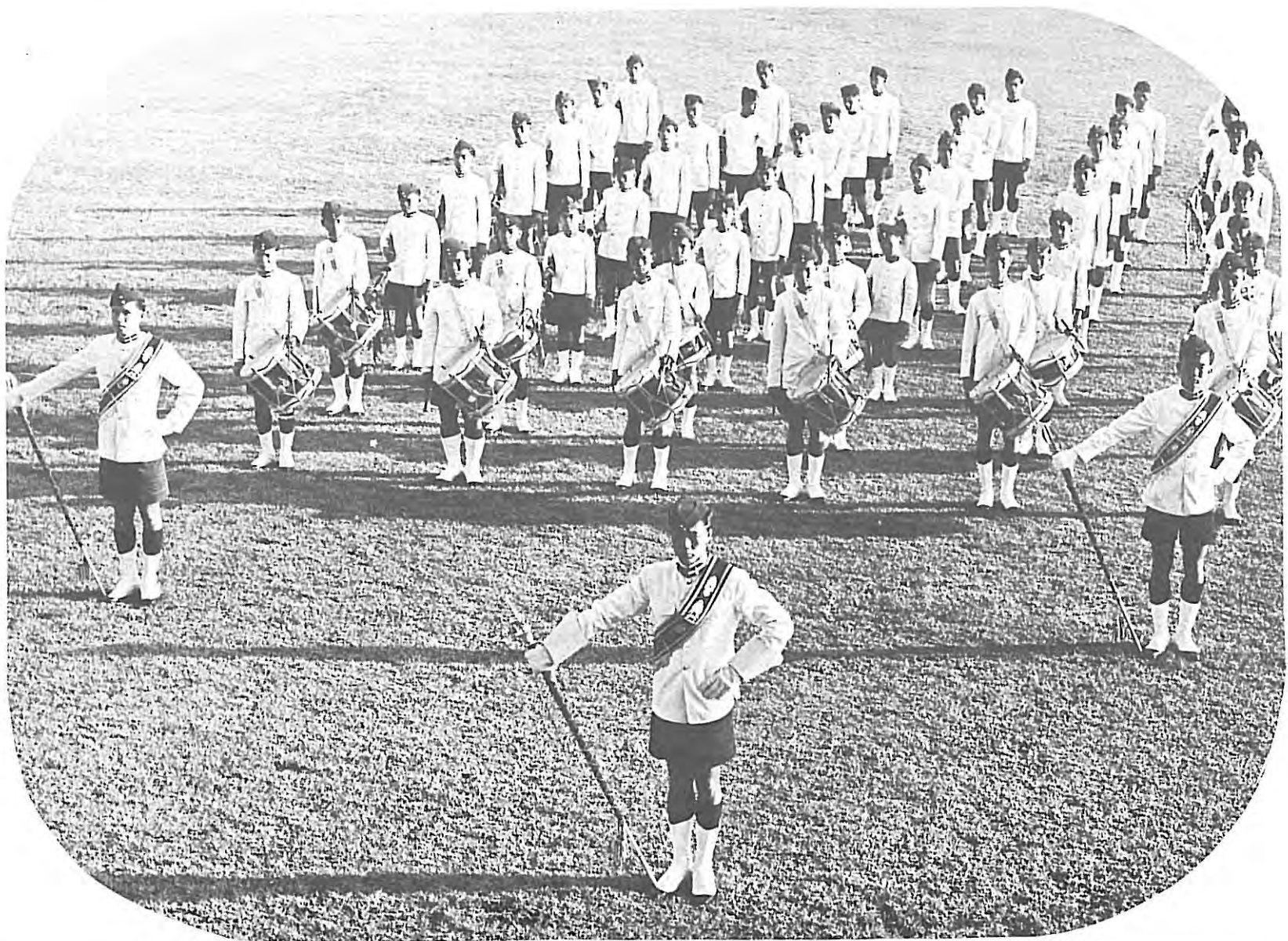

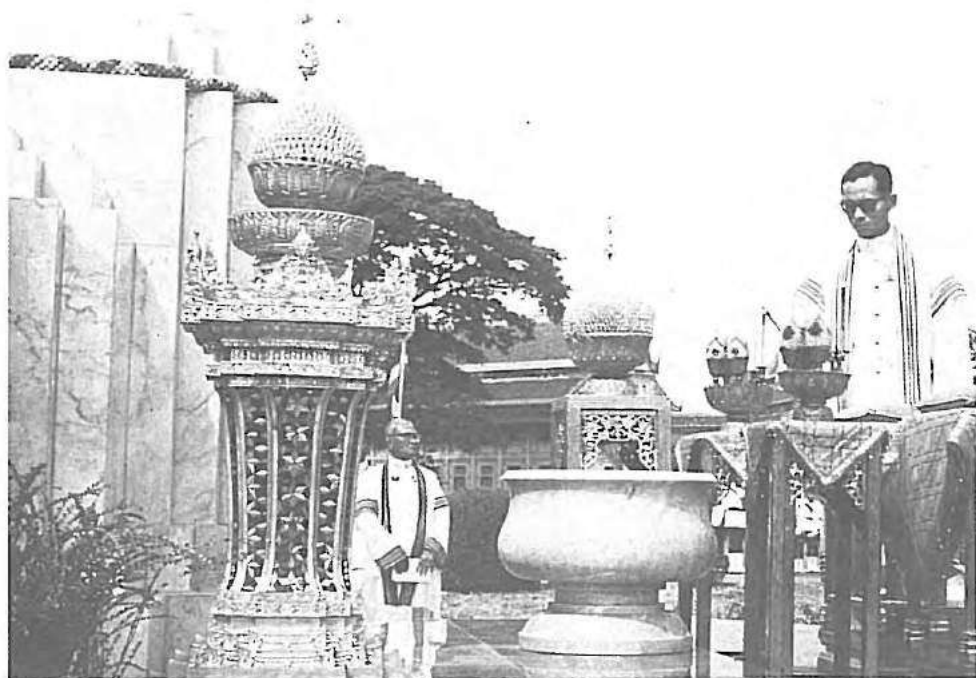

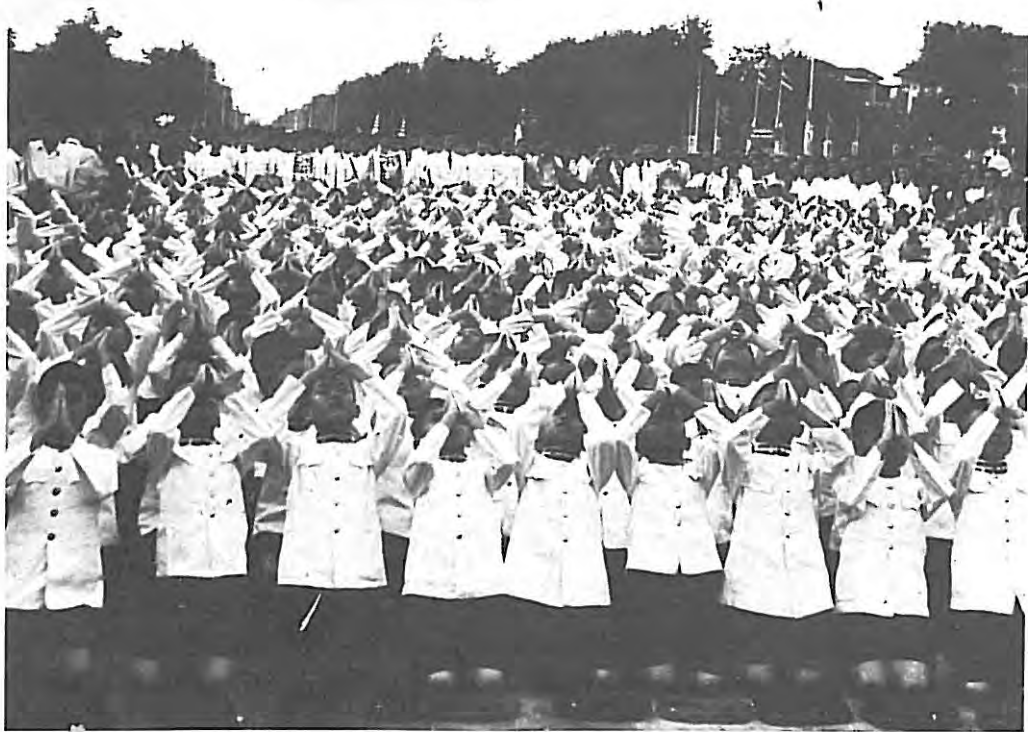
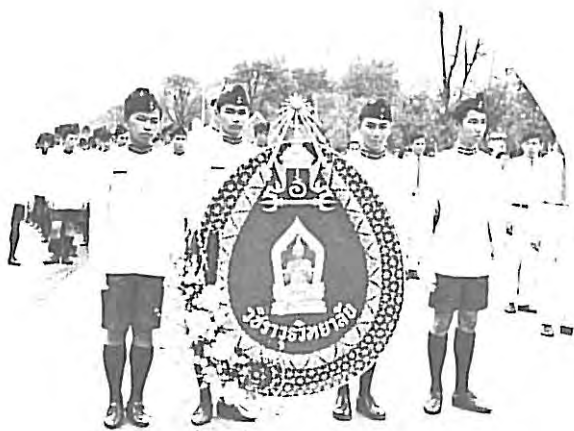

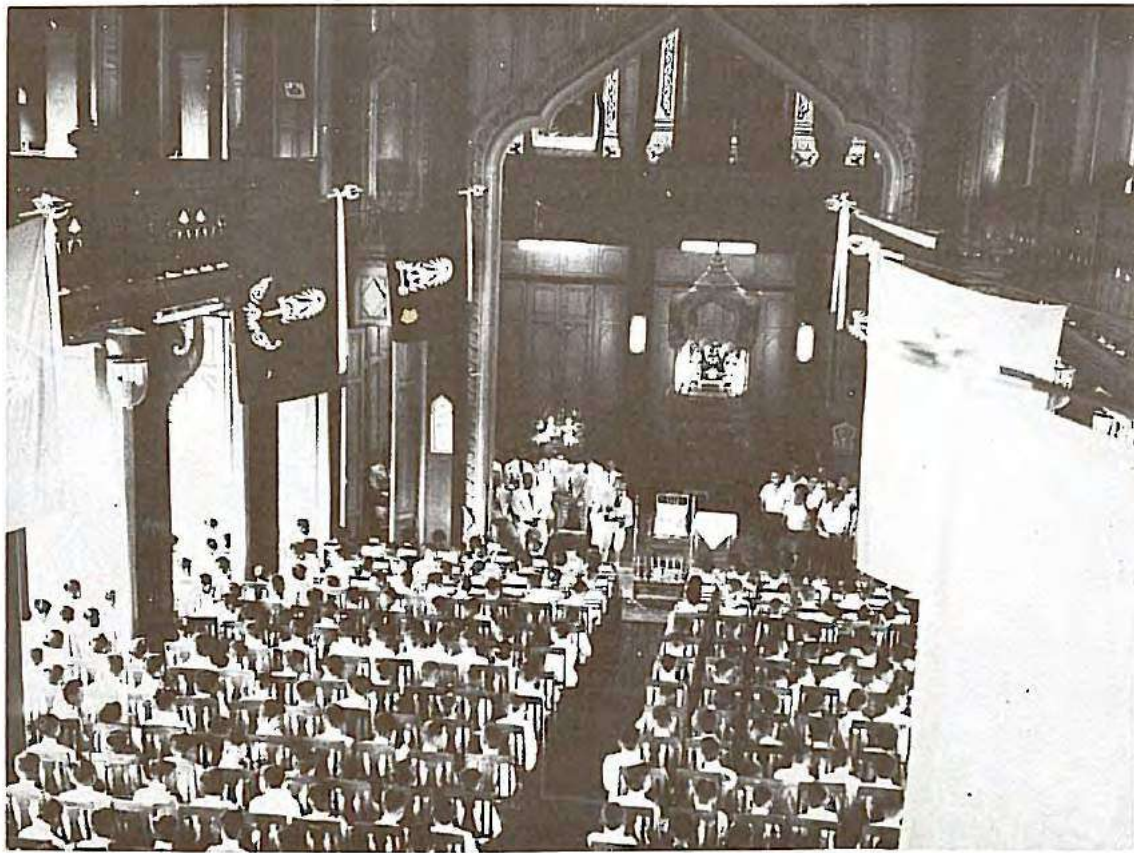

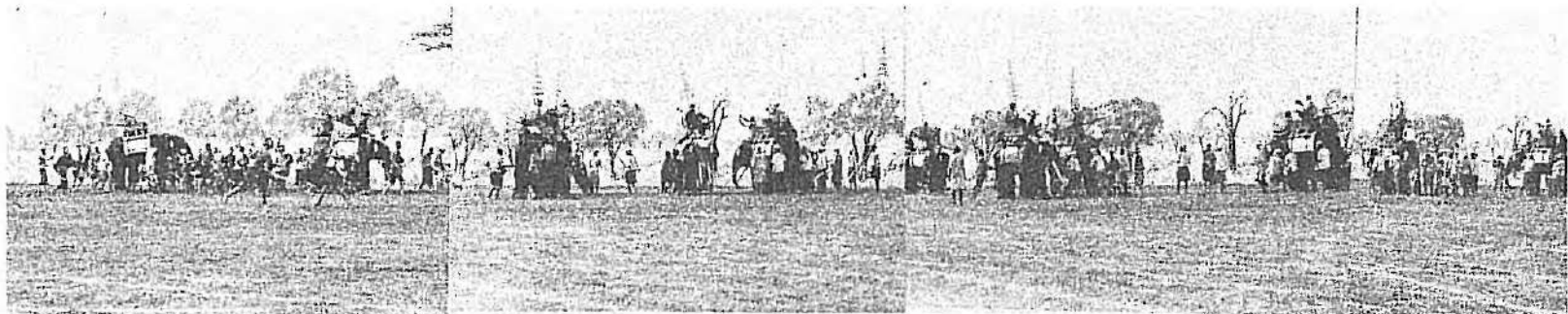
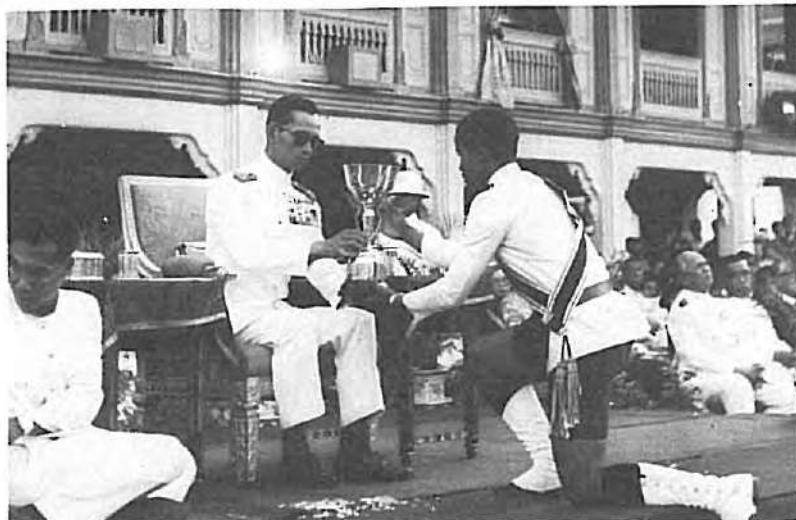

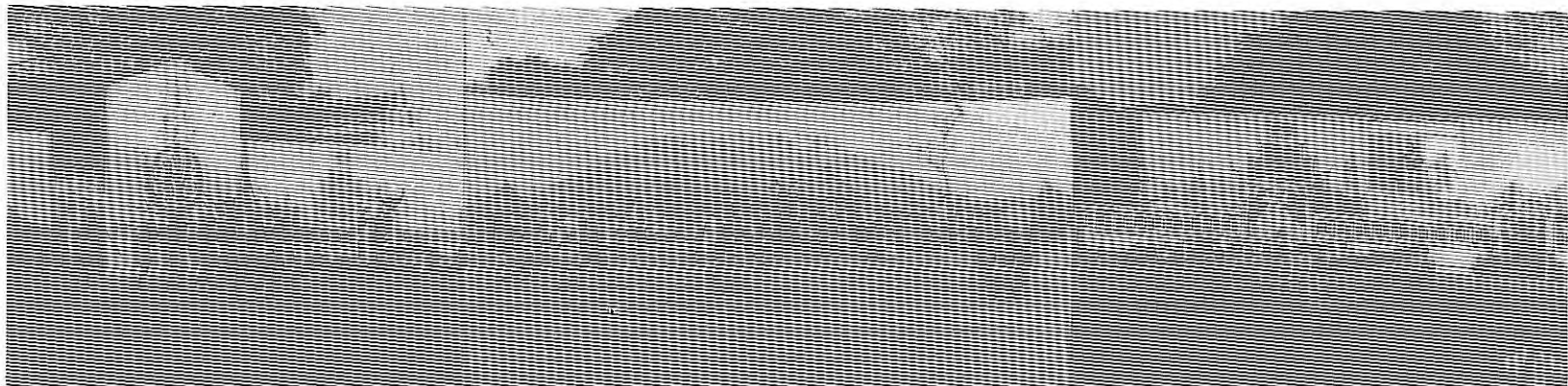

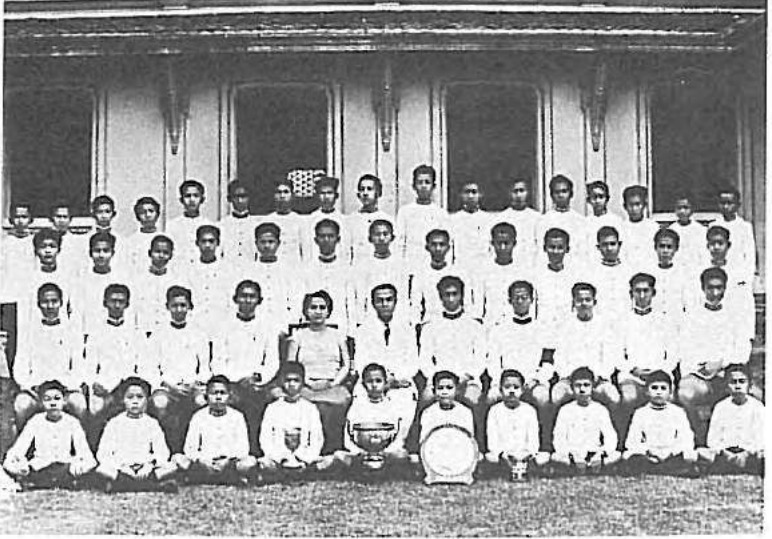
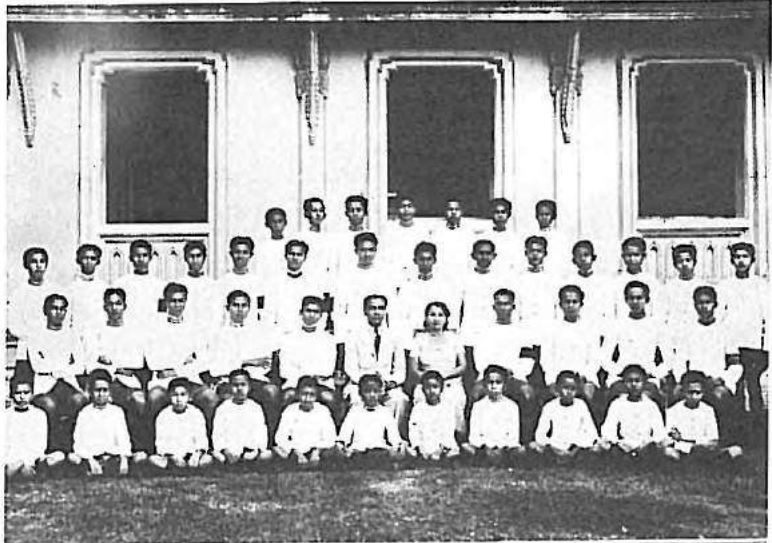
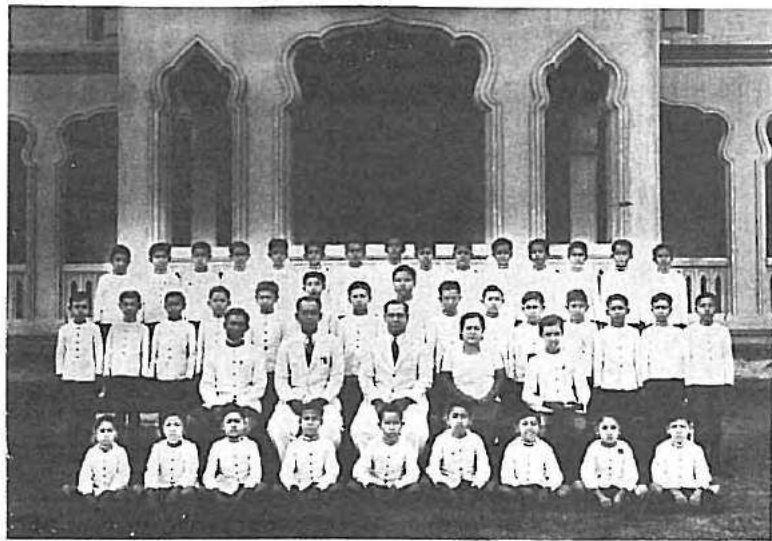

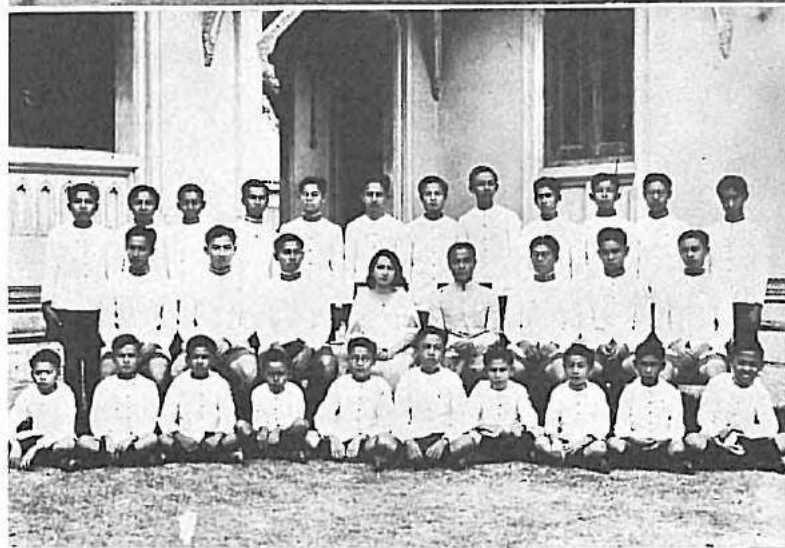
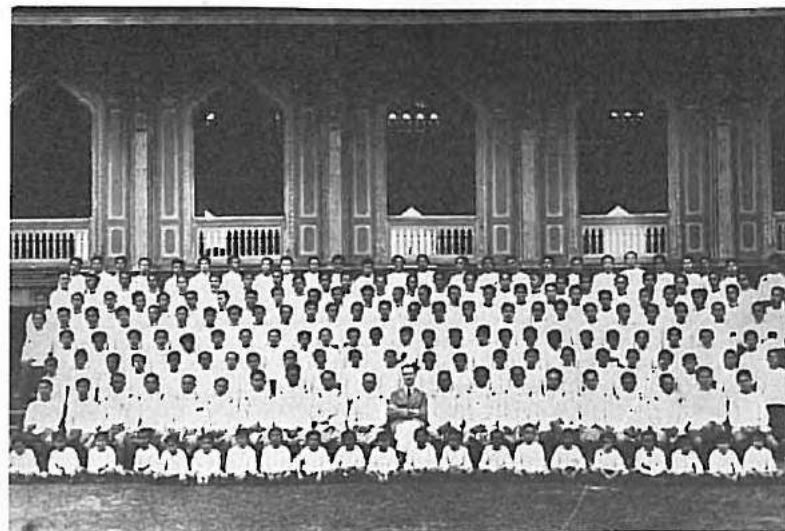

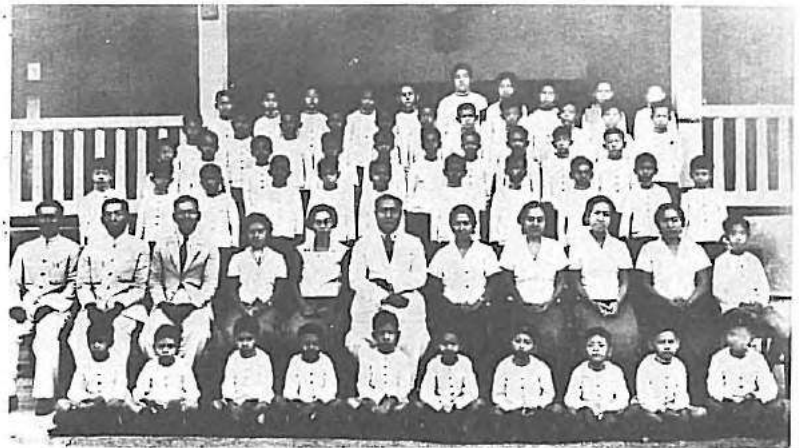
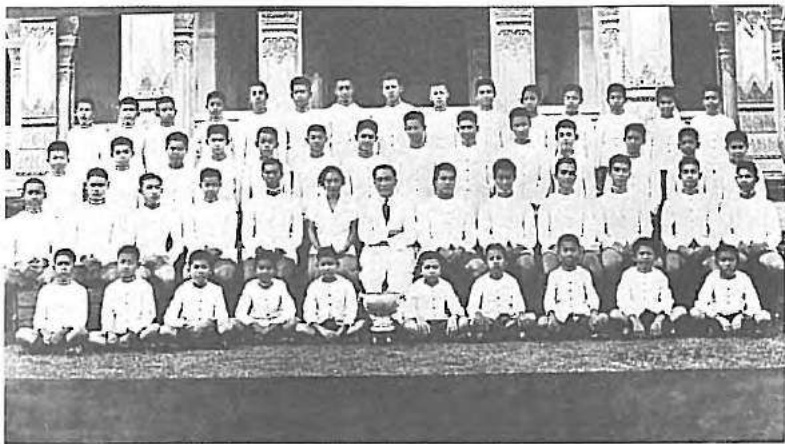

ประชาธิปไตยในวิชาวุฒวิद्याลย์^{๑๘๖}

นพดล สุรสิทธิ์

ทุกวันนี้เป็นระยะเวลาที่มีการห่อประชาธิปไตยกันมากในหมู่ประชาชนชาวไทย การห่อประชาธิปไตยนั้น บางครั้งก็เป็นการกระทำที่เกินความจำเป็นเพราะเขาเหล่านั้นเพิ่งได้รับประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ในวิชาวุฒวิद्याลย์ มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มาเป็นเวลานานกว่า ๖๐ ปี แล้ว นับแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวงขึ้น แต่พวกเรายังไม่เข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งบทความนี้จะเป็นเครื่องสะท้อนและเตือนให้เห็นถึงระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงในวิชาวุฒวิद्याลย์ให้ทุก ๆ คนได้ทราบ และจักได้รักษาไว้ด้วยความหวงแหน ข้าพเจ้าหวังว่าบทความนี้จะมีประโยชน์แก่เพื่อนนักเรียนบ้างไม่มากนักขอ

ในฐานะที่ผู้เขียนเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก มีความรู้สึกไม่พอใจ ในการปกครองเด็กในระบบ Seniority นี้ โดยมีความรู้สึกที่ต้องการให้พ้นจากการเป็นเด็กใหม่ในคณะโตโดยเร็วที่สุด แต่เมื่อผู้เขียน โตขึ้นก็รู้สึกว่าการปกครองแบบนี้เป็นวิธีการปกครองที่ดี และอยากจะให้การปกครองแบบนี้ดำรงอยู่ได้นานเท่าที่จะทำได้ จึงได้เขียน เรื่องนบน

นักเรียนหลาย ๆ คน อาจจะกล่าวว่า การปกครองใน วิชาวุฒวิद्याลย์นี้ไม่เห็นจะเป็นประชาธิปไตยตรงไหนเลย ซึ่ง เป็นคำกล่าวที่ไม่ถูกต้องนัก อันที่จริงการเป็นประชาธิปไตยอยู่การ รู้จักหน้าที่ของตนเอง และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด เท่าที่จะทำได้ การปกครองที่จะเป็นประชาธิปไตยในวิชาวุฒวิद्याลย์ นั้น นักเรียนทุก ๆ คนต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง รู้ว่าเวลานควร ทำอย่างไร เวลานี้ควรทำอย่างไร รู้จักแบ่งเวลา รู้ว่าฐานะของเรา

เป็นอย่างไร อันที่จริงการเป็นประชาธิปไตยใน โรงเรียนนวมมานาน แล้ว เป็นประชาธิปไตยที่เกือบจะสมบูรณ์ทีเดียว ดังพระบรม ราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระ กรุณาพระราชทานแก่นักเรียนวิชาวุฒวิद्याลย์เมื่อเปลี่ยนแปลงการ ปกครองแล้วไม่นานว่า โรงเรียนนี้จะเป็นสถาบันที่เพาะนัก ประชาธิปไตยแก่ประเทศไทย ถ้าจะเปรียบแล้วโรงเรียนของเรา มีผู้บริหารถึง ๔ คน ไม่ใช่ระบอบเผด็จการที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว นอกจากนั้นก็ยังมีหัวหน้าซึ่งเปรียบเสมือนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่ดูแลความเป็นไปในคณะของตัว โดยหัวหน้าเป็นผู้ที่ ได้รับเลือกในแต่ละปี การที่นักเรียนผู้ใดได้รับเลือกเป็นหัวหน้า ทำให้ผู้นั้นได้รู้จักคำว่า "ความรับผิดชอบ" แม้จะเป็นเรื่องรับ รับผิดชอบเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม แต่ก็ทำให้รู้จักการทำงานที่ทากัน เป็นชุด ๆ รู้จักประสานงานกัน

การมีกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าจะเปรียบก็เหมือนกับการพัฒนา
ประเทศ เพราะว่ากิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนดนตรี หรือ
การเล่นกีฬาตาม ล้วนแต่กระทำให้ได้รับความเจริญ รู้จักอดทน
ส่วนในด้านการเรียนนั้นก็เปรียบเหมือนอาชีพที่จะต้องการทำอยู่เป็น
ประจำในด้านการเรียนนั้นทางโรงเรียนได้พยายามมากที่สุดที่จะทำให้
นักเรียนมีความรู้ การมีความรู้จำเป็นมาก เพราะถ้ามีความรู้ต่
ก็ยิ่งกว่าคนอื่น เมื่อไ้กว่าคนอื่นก็ไม่ผิดอะไรกับคนบ้าเท่าใดนัก
แต่ในความคิดเห็นของอาจารย์บางท่านรู้สึกว่ามีนักเรียนที่ขยันน้อย
อยู่เป็นจำนวนมากพอสมควรก็เหมือนกับสมาชิกสภา (ในสมัย
ก่อน ๆ) บางคนทีพอถูกเลือกขึ้นมา ก็คอยแต่กินเงินเดือนที่ได้มา
จากภาษอากรของราษฎรเท่านั้น นอกจากนักฎของโรงเรียนก็เปรียบ
เสมือนนักฎหมาย ซึ่งเป็นนักฎหมายแบบที่ไม่ได้จารึกเป็นลายลักษณ์
อักษรเพียงแต่ใช้มติมหาชน คือ ทำมาอย่างไรก็ดำเนินการตามรูป
นั้น โดยเห็นว่ามันเป็นการเปลืองกระดาษและเวลาไปเปล่า ๆ ถ้า
นักฎข้อบังคับเหล่านั้นไม่มีใครทำตาม สำหรับนักเรียนส่วนมากแล้ว
มีความเห็นว่านักฎข้อบังคับต่าง ๆ ถ้ามีมากเกินไป ผู้ที่ต้องปฏิบัติ
ภายในนักฎเหล่านั้นจะรู้สึกไม่พอใจ รู้สึกว่าได้รับความกดดันอย่างสูง
เพราะว่าวัยเด็กเป็นวัยที่ต้องการเสรีภาพ มีความอยากลองในทุกสิ่ง
ทุกอย่าง มีความอยากรู้ อยากเห็น ยกตัวอย่างเช่นเด็ก ๆ ชอบที่
จะเก็บมะม่วงหรือบนต้นไม้เล่น การที่เด็กกระทำเช่นนั้นไว้ว่าเด็กจะ
อดอยากก็เปล่า แต่เด็กเหล่านั้นชอบที่จะผจญภัย ต้องการรู้สึกว่
ตัวเองเป็นผู้มีความกล้า ต้องการแสดงความคิดเห็นในบางครั้ง
และบางครั้งก็อยากเด่นอยากดังเหมือนกัน

แม้ว่าโรงเรียนของเราจะมีการปกครองที่ดีมาเป็นเวลานาน
แล้วก็ตาม แต่ก็มีข้อบกพร่องเป็นธรรมดา ซึ่งข้อบกพร่องเหล่านี้
เราควรที่จะแก้ไข มีละเนนแล้วข้อบกพร่องเหล่านี้จะทำให้ลายตัวเราเอง
เพราะขัดกับกฎของโรงเรียน ข้อบกพร่องเหล่านี้เกิดจากตัวนักเรียน
เอง ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การส่งให้นักเรียนตัดผมสั้น
หรือให้แต่งเครื่องแบบกลับบ้าน หรือห้ามถอดรองเท้าก่อน
๑๕.๐๐ น. กฎเหล่านี้ทำให้นักเรียนบางคนไม่พอใจ แต่นักเรียน
เหล่านั้นก็ควรที่จะต้องปฏิบัติตาม เพราะถือเป็นมติส่วนใหญ่
อันที่จริงแล้วข้อบกพร่องเหล่านี้เป็นส่วนน้อยมาก ข้อบกพร่อง
ส่วนใหญ่ คือ ความขยันน้อยของเรานั่นเอง ซึ่งถ้าจะดูให้กว้างแล้ว
นิสัยที่ไม่ดีของคนไทยอย่างหนึ่ง และบางทีก็ชอบเป็นคนเอาจริง
เอาจริงในตอนต้น ๆ เท่านั้น ยกตัวอย่าง เช่น การให้เข้าโรงเรียน
ก่อนสิ้นเสียงระฆัง ในครั้งแรกก็ปฏิบัติตามดี แต่ต่อมาก็คง
เหมือนเดิม คือ ไปเข้าเสมอ หรือออกตัวอย่างหนึ่ง คือ นักเรียนที่
ขยันน้อยมาแต่ต้นเทอมพอปลาย ๆ เข้าเห็นว่าท้องหนังสือไม่ทัน
ก็ถึงกับทุจริตในเวลาสอบ

การปกครอง ในวิชาวุฒวิฑาลัยที่เป็นประชาธิปไตยแบบ
Seniority นั้นเป็นระบอบที่เกือบสมบูรณ์แบบทีเดียว ข้อบกพร่อง
เล็กน้อยที่กล่าวไปแล้วนั้นแก้ไขโดยไม่ยากนัก แต่ต้องแก้เหตุ คือ
ต้องทำจิตใจให้เข้มแข็ง ต้องพยายามชนะใจตนเอง สิ่งเหล่านั้น
ผู้อ่านอาจจะเห็นว่าพูดง่ายแต่ทำยาก แต่อันที่จริงแล้วไม่มีอะไรยาก
เกินกว่าที่จะทำได้หรอก หากจะได้อลองพยายามทำโดยเต็มที่แล้ว

การที่เราได้มาอยู่ร่วมคณะเดียวกันทำให้เรารู้สึกว่าเราเป็นพี่น้องกันจริงๆ ชนิดที่เรียกว่าคลานตามกันมาเลยทีเดียว การที่รุ่นพี่ใช้รุ่นน้องทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ทำความสะอาดห้อง ทำการบ้าน ห่อปกหนังสือ ขัดรองเท้า ขัดพื้นในบางครั้ง ก็เพื่อให้นักเรียนรุ่นน้องเหล่านั้นมีความอดทน เป็นคนไม่ม่อมืองอเท้า รู้จักว่าเมื่อเป็นลูกน้องเขาควรจะทำอย่างไร เมื่อโตขึ้นจะได้เป็นนายทศ และผู้เขยนั้นมีความคิดว่า นักเรียนควรรวมพลังหนึ่งซึ่งหาได้ยากในบุคคลภายนอกสิ่งหนึ่งก็คือ การรักหมู่คณะ การรักเพื่อนฝูง ตัวอย่างเช่น เมื่อบทเลื่อมเพื่อนคนหนึ่งเกิดเป็นไขขึ้นอย่างสูง นอนขมอยู่ในห้องนอนของเขา พวกเพื่อนๆ ซึ่งวันรุ่งขึ้นจะต้องสอบไล่ไม่มีใครยอมนอนเลย ทุกๆ คนช่วยกันทุกวิธีที่จะช่วยเพื่อนทวยอยู่คนนั้น โดยไม่คำนึงว่ารุ่งขึ้นตนเองจะสอบตกหรือตัวอย่างที่เห็นชัดคือประการหนึ่งก็คือ เวลาเรียนเราเป็นเพื่อนกัน เรียนหนังสือด้วยกัน แอบหลับในห้องเรียนมาด้วยกัน แต่เวลาเราเล่นกีฬาเราเป็นคู่แข่งกัน เราไม่เคยยอมแพ้กัน แม้แต่ครั้งเดียว ต่างคนต่างสู้กัน ยังเป็นนรกหรือบาสเกตบอลแล้วตั้งกับโกรธแค้นกันมานานนับสัปดาห์ก็ได้ แต่เมื่อเราออกไปข้างนอก เราเป็นเพื่อนร่วมตายกัน ไม่มีการแบ่งคณะ แบ่งสีกันอีกต่อไป ความรักของเราเปลี่ยนเป็นความรักโรงเรียนอย่างแท้จริง มีความภาคภูมิใจในชื่อเสียงของโรงเรียน และอีกสิ่งหนึ่งอันเป็นสิ่ง

ดังามที่เราควรรักษาไว้ก็คือ ความมั่งใจ ตัวอย่างเช่น เมื่อนักเรียนคนใดเห็นครูถือหนังสือ แม้จะเป็นหนังสือเพียงเล่มเดียวก็ตาม นักเรียนคนนั้นจะต้องรับมาช่วยทันที หรือบางครั้งก็นำเรียนจำนวนมากที่พยายามช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน แม้ว่าการช่วยเหลือกิจกรรมเหล่านั้นจะไม่ได้รับผลตอบแทนอะไรเลยก็ตาม นอกจากคำว่า "ขอบใจ"

การปกครองที่สมบูรณ์แบบนี้ ทุกคนจะต้องรู้จักสิทธิและเสรีภาพของตนเองที่ไม่ก้าวล้ำสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น นักเรียนบางคนอาจจะเห็นว่าในโรงเรียนนี้ไม่เห็นว่ามีเสรีภาพอะไรเลยจะทำอะไรก็ต้องอยู่ในกฎของโรงเรียน อันที่จริงกฎเหล่านี้ไม่เป็นการยากเลยที่จะกระทำ กฎของโรงเรียนเหล่านี้ก็เปรียบเสมือนกฎหมายที่จะต้องมิใช่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มิฉะนั้นก็จะเป็นประชาธิปไตยไม่ได้ แม้ว่ากฎเหล่านี้ทำให้ผู้ที่อยู่ภายใต้กฎได้รับความลำบาก ก็อันที่จริงความลำบากนั้นมิใช่หรือที่จะสร้างคนให้เป็นคน ต้องการให้รู้จักว่าความเป็นลูกผู้ชายต้องเป็นอย่างไร แม้พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนนี้ ก็ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะ สร้างคนให้เป็นลูกผู้ชายเต็มตัวมากกว่าตำราเรียนที่เดินได้มิใช่หรือ?

ระเบียบวชิรารุทธิวิทยาลัยบางเรื่อง

ระเบียบการวชิรารุทธิวิทยาลัย(สังเขป) พ.ศ. ๒๔๖๙^{๑๗}

เนื่องด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ กับโรงเรียนราชวิทยาลัยเป็นโรงเรียนเดียวกัน ยกมาตั้ง ณ สถานที่ของโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ พระราชทานนามว่า “โรงเรียนวชิรารุทธิวิทยาลัย” เป็นพระราชอนุสาวรีย์เจ็ดขุ พระเกียรติยศในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมมติให้ตั้งพระราชหฤทัยไว้ว่า ให้เสมือนหนึ่งพระอารามหลวงประจำรัชกาลตามโบราณราชประเพณี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดเป็นโรงเรียน นักเรียนอยู่ประจำ จัดการสอนสามัญศึกษาขึ้นไป จนถึงขั้นสูง และทำการอบรมกุลบุตร กล่าวคือให้ประกอบด้วยมนุษยธรรมอย่างดีที่สุดที่จะได้ ทำนองพิบลิกสกูลของอังกฤษ และโปรดเกล้าฯ ให้มีกรรมการเป็นเจ้าหน้าที่จัดการให้สำเร็จตามพระราชประสงค์

เพื่อให้ผู้ปกครองทราบวิธีการแห่งโรงเรียนนี้ ก่อนเวลาเปิดโรงเรียนภาคต้น กรรมการจึงพร้อมกันวางระเบียบการสังเขปไว้ดังต่อไปนี้

๑. การสอน อนุโลมตามหลักสูตรสามัญศึกษา ของกระทรวงธรรมการ แต่ให้จัดเป็นพิเศษขึ้นกว่าโรงเรียนของกระทรวงธรรมการที่ปฏิบัติอยู่โดยปกติ คือ เมื่อนักเรียนได้เรียนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ซึ่งเป็นวิชาสามัญกลางๆ แล้ว ผู้ใดมีนิสัยหนักไปทางอักษรศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ ก็ให้มีโอกาสเรียนหนักไปทางนั้นได้ ในการสอบไล่ประโยคมัธยมบริบูรณ์ (มัธยมปีที่ ๘)^{๑๗} กระทรวงธรรมการก็จะเปิดโอกาสให้เลือก วิชาการตามที่จะได้กำหนดให้ทด

แทนกันได้ต่อไป

อาจารย์ผู้สอนตั้งแต่ขั้นต่ำขึ้นไป เป็นอาจารย์ชาวต่างประเทศ และอาจารย์ไทยที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ มีผู้บังคับการเป็นหัวหน้า

๒. การอยู่กิน จัดเป็น ๔ คณะ มีอาจารย์ไทยที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศเป็นเจ้าคณะ มีอาจารย์ชาวต่างประเทศเป็นอนุสาสทคคณะละคน

ใน ๔ คณะนี้ จัดเป็นคณะเด็กเล็กคณะหนึ่ง และด้วยเหตุที่โรงเรียนนมความประสงค์จะทำการอบรมให้ได้ผลเต็มที่ จึงกำหนดไว้เป็นระเบียบว่า ให้แก่นักเรียนอยู่ประจำโรงเรียนตลอดภาค แต่ถ้าผู้ปกครองมีกิจจำเป็นที่จะขอร้องให้กลับ จะยอมผ่อนผันให้กลับได้ไม่เกินกว่าภาคละ ๒ ครั้ง

๓. เกณฑ์ที่จะรับนักเรียนเข้าเรียนนั้น^{๑๗} คือ

- (ก) รับเด็กอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีบริบูรณ์ ถึง ๑๔ ปีบริบูรณ์ ซึ่งสอบวิชาขั้นต้นของโรงเรียนได้ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปีบริบูรณ์ไม่รับอีกต่อไป
- (ข) นักเรียนเก่าของโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัย แม้มีอายุเกิน ๑๔ ปีบริบูรณ์ แต่มีความรู้สมแก่อายุตามเกณฑ์ของโรงเรียนก็รับ เกณฑ์ความรู้ที่โรงเรียนถือว่าสมแก่อายุนั้น คือ อายุเกิน ๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๙ ปีบริบูรณ์ ต้องได้อายุชั้นประถมปีที่ ๒ เป็นอย่างต่ำ อายุเกิน ๙ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์

ต้องได้อยู่ชั้นประถมปีที่ ๓ เป็นอย่างต่ำ
อายุเกิน ๑๐ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๑๑ ปีบริบูรณ์
ต้องได้อยู่ชั้นมัธยมปีที่ ๑^{๐๕๐} เป็นอย่างต่ำ
และเป็นลำดับขึ้นไปจนถึงอายุเกิน ๑๖ ปีบริบูรณ์
แต่ไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ ต้องได้อยู่ในชั้นมัธยม
ปีที่ ๘

นักเรียนที่ไม่มีความรู้สมแก่อายุตามเกณฑ์ที่กล่าวมานี้ จะ
เข้าหรืออยู่ต่อในโรงเรียนไม่ได้ นอกจากผู้บังคับการเห็นว่า
มีเหตุอันสมควร ก่อนอนุญาตให้ผู้บังคับการเขียนเขตอายุขึ้น
ใบหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดีไม่อนุญาตให้นักเรียนคนใดอยู่ใน
โรงเรียนจนอายุเกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์เป็นอันขาด

เขตอายุนับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม

การสอบไล่วิชาชั้นต้นของโรงเรียนนั้น จะสอบที่โรงเรียน
วิชาครูวิทยาลัยในเดือนธันวาคม จะเริ่มสอบในวันเวลาใด
จะประกาศให้ทราบเป็นปีๆ ไป ผู้ปกครองที่มีความประสงค์จะส่ง
นักเรียนเข้าสอบไล่ ต้องส่งใบแจ้งความให้ผู้บังคับการล่วงหน้าก่อน
วันกำหนดสอบไล่ ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่หัวเมือง ถ้าไม่สะดวกที่จะมาสอบไล่
ที่โรงเรียน ยอมผ่อนผันให้สอบ ณ จังหวัดที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่ได้ แต่
ผู้ปกครองต้องแสดงความประสงค์ให้ผู้บังคับการทราบ พร้อมกับใบ
แจ้งความบอกล่วงหน้าที่จะส่งนักเรียนเข้าสอบไล่ ผู้บังคับการจะได้
ส่งข้อสอบไปขอให้เจ้าหน้าที่ศึกษา ณ จังหวัดนั้นๆ ช่วยจัดการสอบ
แทนโรงเรียน แต่การตัดสินโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินเอง

ผู้ขอสอบ ณ จังหวัดที่ตนตั้งภูมิลำเนาอยู่ ต้องเสียค่า
ธรรมเนียมให้โรงเรียน ๑๐ บาทและส่งพร้อมกับใบแจ้งความที่ว่า
ข้างต้น

วิชาข้างต้นที่จะสอบนั้น เพียงให้พจนความรู้เสมอการสอบไล่
ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ของโรงเรียนกระทรวงธรรมการ นักเรียนที่จะสอบ
ไล่ได้จะได้เข้ามัธยมปีที่ ๔ ของโรงเรียนวิชาครูวิทยาลัยทีเดียว

อนึ่งด้วยเหตุที่นักเรียนสมัครสอบวิชาชั้นต้น คงมีอายุและ
ความรู้ต่างกัน จึงจะเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความรู้ได้อย่างเต็ม
ที่ เพื่องหวังจะได้เข้าชั้นสูงๆ โดยวิธีดังนี้ คือ กระจายข้อสอบ
วิชาหนึ่งๆ จะมีข้อสอบสูงกว่าชั้นมัธยมปีที่ ๓ จำนวนราวครึ่งหนึ่ง
และมีกระจายข้อสอบ พิเศษในวิชาฟิสิกส์ เคมี คณิตศาสตร์ ภาษา-
อังกฤษ ภาษาไทย อีกด้วย แต่จำนวนข้อสอบในวิชาหนึ่งๆ
เพียงพจนความรู้ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ก็มีจำนวนพอให้นักเรียนจะสอบไล่
ได้ เพราะฉะนั้นไม่จำเป็นต้องทำหมดทุกข้อ และข้อสอบพิเศษก็
ไม่จำเป็นต้องทำนอกจากตนสมัคร ในการตัดสินจะได้เอาอายุเข้า
ตัดสินด้วย

๔. เวลาเรียน ปีหนึ่งแบ่งเป็น ๓ ภาค

ภาคต้น เรียกว่า ภาควิชาบุชา เริ่มต้นที่ ๑๗ พฤษภาคม
ปีต้นที่ ๒๗ สิงหาคม รวมเวลาเรียน ๓ เดือน ๑๒ วัน หยุด ๑๔
วัน

ภาคกลาง เรียกว่า ภาคปวารณา เริ่มต้นที่ ๑๐ กันยายน
ปีต้นที่ ๒๑ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๓ เดือน ๑๒ วัน หยุด ๑๔ วัน

ภาคปลาย เรียกว่า ภาคมาฆบูชา เริ่มต้นที่ ๔ มกราคม
ปีต้นที่ ๒๖ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๒ เดือน ๒๒ วัน หยุด ๑-
เดือน ๒๒ วัน

๕. ค่าธรรมเนียมของโรงเรียน^{๑๕๐} กำหนดดังนี้

(ก) ตงแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ ลงมา เดือนละ ๒๐ บาท

(ข) ตงแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖

เดือนละ ๒๕ บาท

(ค) สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เดือนละ ๓๐ บาท

ค่าธรรมเนียมเก็บเป็นรายภาคโดยอัตโนมัติ

ภาคต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ลงมา ๗๕ บาท

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เก็บ ๕๓ บาท ๓๕ สตางค์ สูงกว่า

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เก็บ ๑๑๒ บาท ๕๐ สตางค์

ภาคกลาง อัตราเดียวกับภาคต้น

ภาคปลาย สำหรับตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ลงมา ๕๕ บาท

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เก็บ ๖๘ บาท ๗๕ สตางค์ สูง

กว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เก็บ ๘๒ บาท ๕๐ สตางค์

พี่น้องร่วมบิดา ถ้าเข้าเรียนตั้งแต่แผนกอนุบาล (คือภายใน

ในอายุที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ก. และ ข.) ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ลด

ค่าเล่าเรียนคนหนึ่งร้อยละ ๑๐

โดยเหตุที่โรงเรียนนหวังค่าธรรมเนียม สำหรับใช้จ่าย

เป็นค่าอุปกรณ์ของนักเรียนเอง จึงจำต้องกำหนดให้ส่งล่วงหน้าเป็น

รายภาคก่อนนักเรียนเข้าเรียน เงินค่าธรรมเนียมนี้ แม้นักเรียน

คนใดไม่มาในวันเปิดภาค หรือเรียนไม่เต็มภาคโดยเหตุใดๆ ก็ดี

เป็นอันต้องเสียค่าธรรมเนียมเต็มภาค

๖. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด นอกจากค่าทำเนียบดังกล่าวแล้ว

ในข้อ ๕ ยังมีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เล็กน้อย ดังต่อไปนี้

(ก) ค่าบำรุงห้องสมุดและการกีฬา บละ ๖ บาท ส่ง

เป็นรายภาคๆ ละ ๒ บาท

(ข) ค่าใช้จ่ายสำหรับตัว (Pocket Money) สำหรับ

นักเรียนอนุบาล สัปดาห์ละ ๕๐ สตางค์ สูงกว่า

ชั้นสัปดาห์ละ ๗๕ สตางค์ ครูผู้กำกับคณะเป็นผู้

จ่ายให้

(ค) ค่าซักฟอก ตามซักรีดมากซักรีดน้อย

(ง) ค่าเล่าเรียนพิเศษเฉพาะตัวนอกเวลาเรียน (Private

Tuition) ในวิชาที่อ่อน หรือวิชาที่ต้องการเรียน

เป็นพิเศษ แล้วแต่จะตกลงกับผู้บังคับการ

(จ) ค่าสมุดหนังสือ ตามที่จะใช้มากและน้อย

(ฉ) ค่าเครื่องนุ่งห่ม เพื่อขาดเหลือตามที่จำเป็น

ด้วยเหตุที่ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดดังนี้ เพื่อความสะดวก

จึงกำหนดให้ผู้ปกครองมอบเงินไว้แก่โรงเรียนพร้อมกับค่าธรรมเนียม

ดังนี้

สำหรับนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ลงมา ภาค

ต้น ๓๐ บาท ภาคปลาย ๒๕ บาท

สำหรับนักเรียนสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ขึ้นไป

ภาคต้น ๔๐ บาท ภาคกลาง ๔๐ บาท ภาคปลาย

๓๐ บาท

การใช้จ่ายในเงินจำนวนนี้ เมื่อสิ้นภาคหนึ่งๆ โรงเรียน

จะได้นำมาแสดงบัญชีใช้จ่าย ถ้าเหลือก็จะคืนให้ ถ้าไม่พอโรงเรียน

ต้องทดลองไปก่อนเท่าไร ผู้ปกครองต้องสงเคราะห์ให้เร็วที่สุด อย่างช้า

พร้อมกับเวลาส่งค่าธรรมเนียมภาคใหม่

๗. ทูลเกล้าเรียน ในสัปดาห์ต้นของเดือนพฤษภาคม จะจัด

ให้มีการแข่งขันสำหรับทูลเกล้าเรียนของโรงเรียนทุกปี หลักสูตรวิชา

ชั้นสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของกระทรวงธรรมการเล็กน้อย นักเรียน

ที่สมัครเข้าสอบ ต้องมีอายุนับถึงวันเข้าสอบในสัปดาห์นั้นไม่เกิน ๑๔ ปี

บริบูรณ์ และสอบไล่ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของกระทรวงธรรมการมา

แล้ว ก็ต้องยื่นใบสมัครต่อผู้บังคับการภายในวันที่ ๓๐ เมษายน

ทุกปี แบบใบสมัครขอของผู้บังคับการ ผู้ทดสอบไล่ได้ ๑ และ ๒

เป็นอย่างดีเยี่ยม จะได้ยกเว้นค่าธรรมเนียมของโรงเรียน ผู้ที่ได้ยก
 เว้นค่าธรรมเนียมของโรงเรียนเช่นนั้น ถ้าปรากฏว่าเรียนไม่ตกแล้วคือ
 สอบเลื่อนชั้นไม่ได้ในชั้นหนึ่งๆ หรือประพฤติไม่ดี โรงเรียนจะงด
 การยกเว้นทุนเล่าเรียนของโรงเรียนเสีย

นอกจากนี้ จะมีการสอบไล่แข่งขันสำหรับผู้ที่อยู่ในโรงเรียน
 แล้ว ผู้ที่สอบไล่ได้ที ๑ เป็นอย่างเยี่ยมในชั้นหนึ่งๆ จะได้ลดค่า
 ธรรมเนียมโรงเรียนเดือนละ ๕ บาท เฉพาะบหนึ่ง

๘. เครื่องแต่งตัวของนักเรียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้ใช้ดังนี้

- (ก) หมวกหมับสักหลาดสีน้ำเงิน ติดอกโลมพระมหา
 มงกุฎเงินทางขวา และติดตุ้มพระมหามงกุฎเงิน
 ขนาดเล็กที่หน้าหมวก ๒ คู่
- (ข) แขน่คอ กำมะหยี่สีน้ำเงิน มีแถบเงินกว้าง ๑
 เซนติเมตร พาดตามยาวของแขน่คอ ๑ เส้นและ
 ติดอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อ ว. ป. ร. มีพระ
 มหามงกุฎเงินกลางแขน่คอ ทับแถบเงินทั้ง ๒ ข้าง
- (ค) เสื้อขนอกขาวแบบข้าราชการ ใช้ตุ้มพระมหา
 มงกุฎเงิน
- (ง) กางเกงสีน้ำเงินขาสั้นเพียงกึ่งกลางเข่า
- (จ) ถุงเท้าดำยาว
- (ฉ) รองเท้าหนังสีดำผูกเชือก (งู)

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

นายกสภากรรมการจัดการโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

เครื่องแต่งตัวสำหรับนักเรียนควรมีมาคือ

เสื้อขนใน	๔ ตัว
เสื้อเชิตตามแบบของโรงเรียน	๔ ตัว
กางเกงจีน	๖ กางเกง
กางเกงสีน้ำเงินแก่	๔ กางเกง
เข็มขัด	๑ สาย
ผ้าเช็ดตัว	๒ ผืน
ผ้าผัดอาบหน้า	๑ ผืน
เครื่องใช้อื่นที่ควรมี เช่น แปรง, ยาสีฟัน, สบู่ กลักใส่สบู่, หวี, ผ้าเช็ดหน้า, ผ้าห่มนอน ฯลฯ	

ข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้บังคับการ^{๑๕๒}

ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 แต่งตั้งขึ้นโดยคำแนะนำของคณะกรรมการอำนวยการวชิราวุธ
 วิทยาลัย บุคคลที่สมควรเป็นผู้บังคับการ ควรมีคุณสมบัติ ดังต่อ
 ไปนี้

- ๑. มีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือ
 เทียบเท่า
- ๒. ได้ปฏิบัติหน้าที่อันเกี่ยวกับการศึกษามาแล้ว ไม่น้อย
 กว่า ๑๕ ปี
- ๓. ได้เคยศึกษาในโรงเรียนกึ่งนอน ซึ่งคณะกรรมการ
 อำนวยการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นโรงเรียน
 ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม

ผู้บังคับการอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกินคราวละ ๕ ปี เมื่อครบ

กำหนดแล้ว คณะกรรมการอำนวยการฯ อาจกราบบังคมทูลพระ
กรุณาขอให้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นดำรง
ตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้

ข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้กำกับคณะ^{๑๘๓}

คณะกรรมการอำนวยการฯ ได้วางระเบียบเกี่ยวกับคุณ
สมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งผู้กำกับคณะไว้ดังนี้

๑. เป็นผู้ทเอาใจใส่ต่อเด็ก และสนใจในการปกครอง
แบบบับลิสกุล ผู้ที่เคยได้รับการศึกษาในบับลิสกุล
มาแล้ว มีโอกาสดีกว่าผู้อื่น
๒. มีความสนใจในการกีฬาและเคยได้เล่นกีฬาด้วยตนเอง
มาแล้ว ถ้าได้ผู้เคยแสดงความสามารถในทาง
การกีฬาด้วยยิ่งดี
๓. กว้างขวางในการสมาคม

๔. มีฐานะดี

๕. มีครอบครัวแล้ว

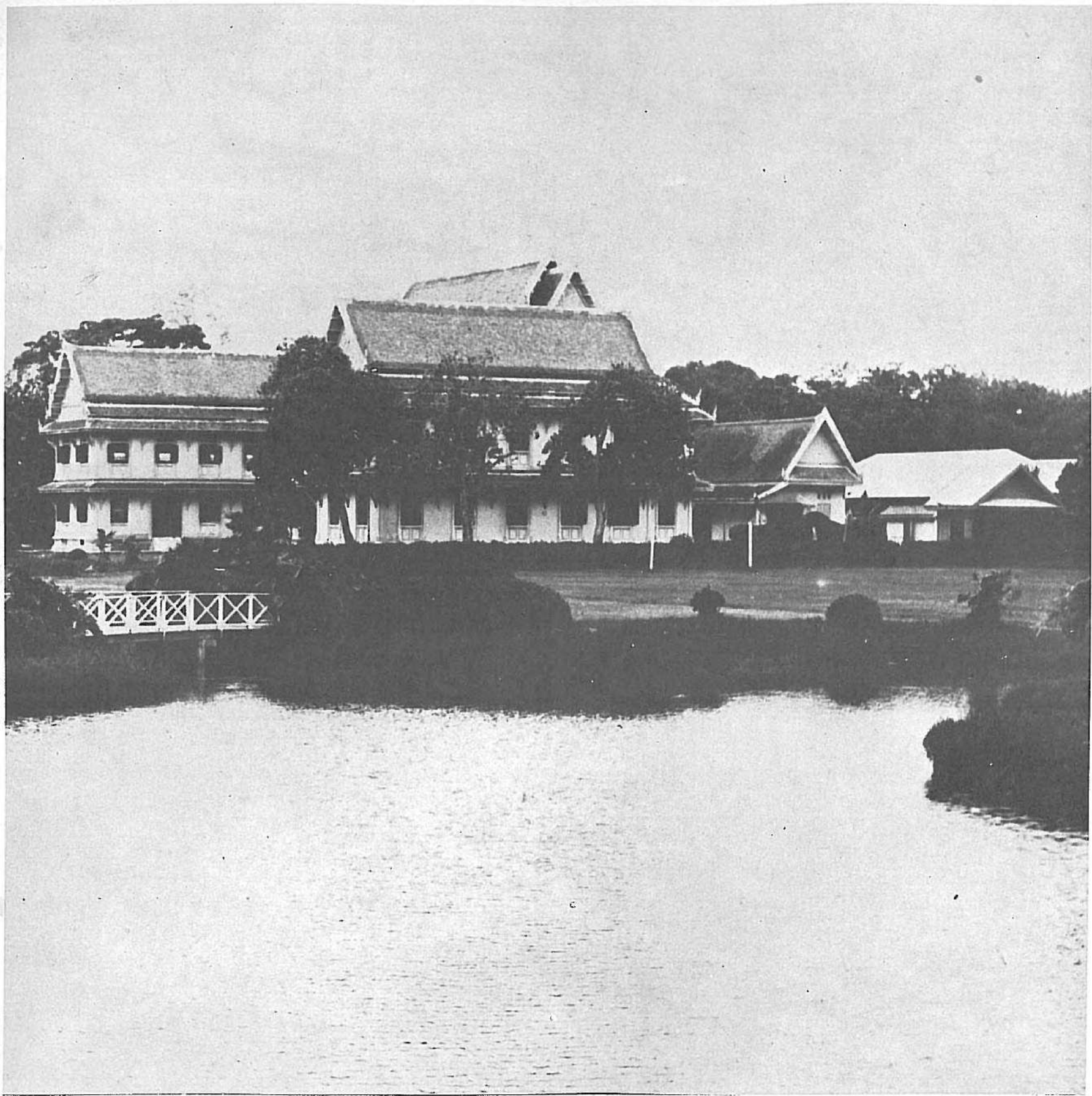
๖. มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๕ ปี

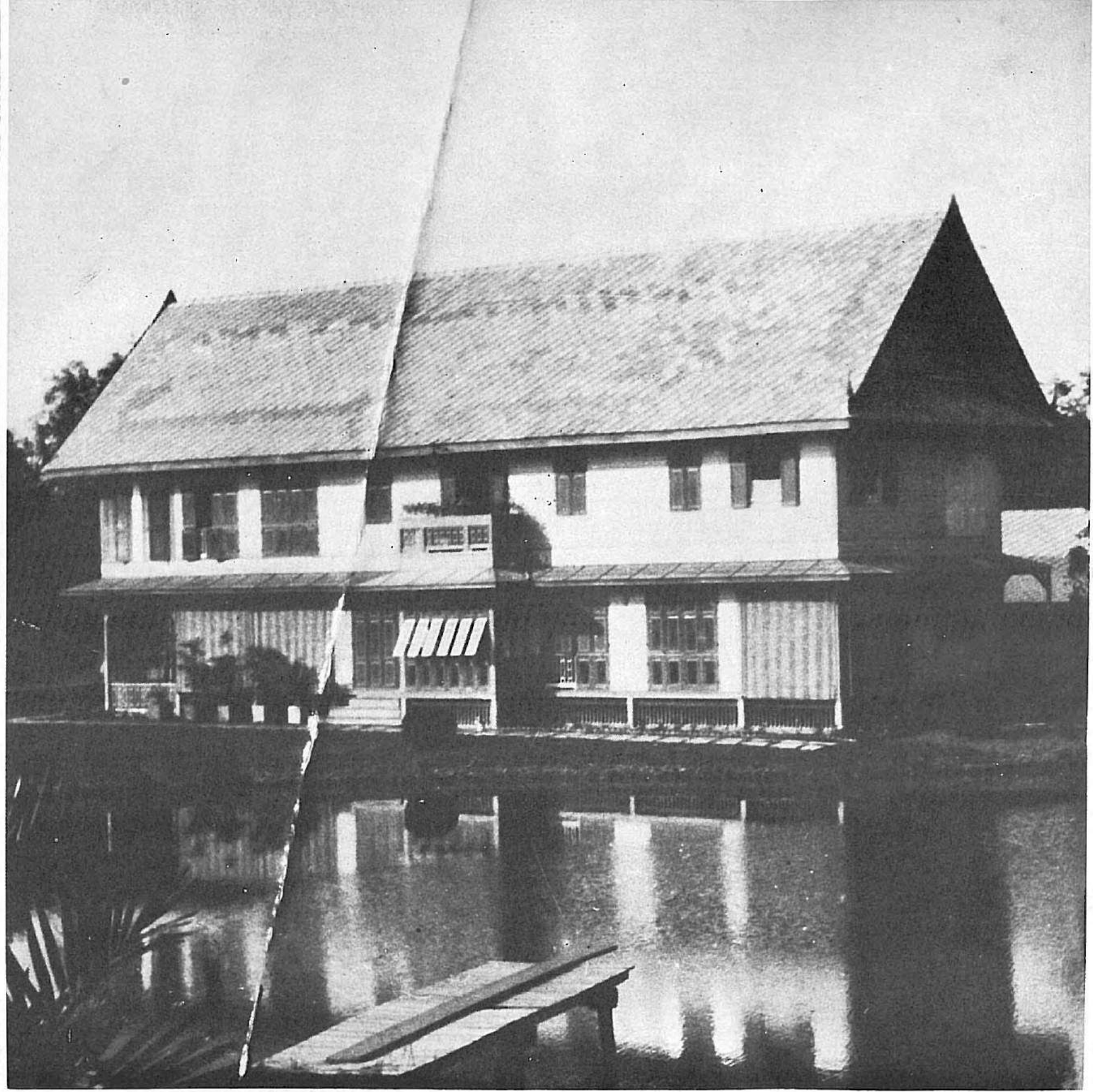
๗. มีอาชีพครุหรือเคยมีอาชีพทางนี้มาแล้ว

ข้อกำหนดคุณสมบัติของแม่บ้าน^{๑๘๔}

บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นแม่บ้านคณะต่างๆ นั้น
คณะกรรมการอำนวยการฯ ได้วางระเบียบเกี่ยวกับคุณสมบัติไว้ดังนี้

๑. สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมบริบูรณ์ (มัธยมศึกษาป
ที่ ๕) หรือเทียบเท่า
๒. มีความรู้ทางการแพทย์พยาบาลพอสมควร
๓. มีความรู้หรือความชำนาญทางการเรียน
๔. มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี
๕. มีนิสัยเหมาะในการเป็นแม่บ้าน.

เพลงของนักเรียนมหาดเล็กหลวง

เราเด็กในหลวง

บทพระราชนิพนธ์ของ รัชกาลที่ ๖

ทำนอง สิงโตเล่นหาง

เรานักเรียนมหาดเล็กเด็กในหลวง

ทั่วทั้งปวงภักดีจะมีไฉน

กตัญญูฝังจิตติดดวงใจ

จนเติบโตใหญ่ไม่จางไม่บางเบา

แม่ผู้ใดลืมนพระคุณกรุณา

พวกเราไม่คบค้าดูหน้าเขา

คนเช่นนั้นเป็นสัตว์จะกัดเรา

ถ้าขึ้นเข้าใกล้มันอันตราย

อันพวกเรารักเจ้าชีวิตมัน

ยอมสละขีวิตันทุกกาย

รักษาชาติ ศาสนา กว่าจะตาย

เป็นผู้ชาย ชาติไทยไม่ล้มเอ๋ย

พวกเราชาววิทยาลัย
คำประพันธ์ของ จิต พึ่งประดิษฐ์
(สิงโตเล่นหาง)

เรานักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
ถ้วนทุกคนมีใจสโมสร
ภักดีชาติศาสนาสถาพร
อภิญษารณเบศร์ปกเกล้าไทย
ซึ่งพวกเราสำราญบานฤดี
ก็เพราะมีเอกราชดำรงได้
มีพระจอมจุฬารัฐองค์ฉัตรไชย
เป็นขวัญใจขวัญชาวประชาชน
ทั้งมีพระบรมพุทธานุชา
เป็นประทีป ขวาลา ส่องสกล
ทางสงบอบรมบมกมล
ไทยทุกคนร่มรื่นชื่นรื่นตร์
เราจึงมีกตัญญู อยู่เป็นนิตย์
พร้อมวีจิกายจิตสนิทมั่น
ยอมทอดกายถวายซึ่งชีวัน
เพื่อป้องกันเอกราชชาติไทยเอย.

เพลงของนักเรียนราชวิทยาลัย

เราเป็นข้าในหลวง

บทพระราชนิพนธ์ของ รัชกาลที่ ๖

ท่านอง ขนพลับพลา

พวกเราเหล่านักเรียนทั้งน้อยใหญ่

๑๙๕ วิชาวิทยาลัยข้าในหลวง

กตัญญูฝังจิตคิดแค้นดวง

ภักดีห่วงเหินหัวใจไม่จืดจาง

ผู้ใดล้มพระคุณกรุณา

ไม่คบค้าคนเข่นนตตนห่าง

ไม่ขอชวนเข้าใกล้ให้ร่วมทาง

ขอแต่ร้างเร็ดพ้นจากคนพาล

ขอสนองบาททองสี ๑๙๖ องค์ภูมิพล

ผู้ผดุง ๑๙๗ สยามมณฑลอันไพศาล

ถวายชีวิตไว้ใช้งาน

๑๙๘ เป็นข้าเบองบพมาลัยจนวันตาย

เพลงประจำโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

พระยาอุปทิศศิลปสาร ประพันธ์

อ้อ! วชิราวุธ วิทยาลัย

เกิดจากพระ กรุณา ฝ่าละออง

คือพระองค์ ทรงพุทธ มงกุฎเกล้า

ขออำนาจ ไตรรัตน์ ชัชวาล

พระคุณธรรม ท่วมเกล้า ข้าเจ้าผอง

ขอมอบจิตต์ กายวจี ศรีศักดิ์กา-

ขอขอบกิจ เกอชาติ ศาสน์กษัตริย์

ขอประคอง ศีลธรรม เพื่อค้ำจุน

ถิ่นอาศัย ศึกษา ข้าห่งผอง

ฐลึบาท บัวทอง พระเจ้าปราณ

ผองข้าเจ้า น้อมจิตต์ อธิษฐาน

ดลบันดาล พระสมบัติ วัฒนา

ได้รับรอง วิชาทาน การศึกษา

รบุชา พระบรม อุดมคุณ

เพื่อพิพัฒน์ ชาติเขต ประเสริฐสุนทร

ชาติไทย เทิดคุณ ทวีเอย

ไซโยเถอะ พี่น้องเรา

คำประพันธ์ของ คุณคุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา
(โอดด์ แลงไซน์)

ไซโยเถอะ พี่น้องเรา

พวกศิษย์ใหม่เก่าวชิราวุธ
สำราญบานใจที่สุด
วชิราวุธมาพรักพร้อมกัน

ไซโยยินดี

ได้พบน้องพร้อมจิตใจมัน
ถึงแม้อายุต่างกัน
แต่ทุกคนมันรักโรงเรียนเรา

วันเดือนที่เคลื่อนคล้อยไป

ไม่ทำให้เราเลือนลิมความเก่า
วชิราวุธของเรา
ต้องนำหน้าเข้าไปทำความดี

วชิราวุธ

จงเจริญรุดเร่รีบเร่เร็ว
พร้อมพรักสมัครไมตรี
พวกเราน้องพี่อวยพรชัย ไซโย

จรรยานักกีฬา

คำประพันธ์ของ คุณดุขฎี มาลากุล ณ อยุรยา
(ทำนอง ฝรั่งเศสสมัย)

เมื่อแมวมมาเล่นกีฬามันท่ากัด

จงใจฟัดเหวี่ยงปล้ำฆ่าหมาย

แต่พวกเรายุวชนคนผู้ชาย

กีฬารายรักเล่นให้เป็นคุณ

ไม่ทะเลาะเบาะแว้งแย่งชนะ

ไม่เกะกะกวนยั่วให้หัวหมุน

เพราะเรามีมารยาทชาติสกุล

ไม่หุนหันหยาบคายร้ายเกร

เมื่อแมวมมาเล่นกีฬามันท่ากัด

เพราะเป็นสัตว์ไร้คิดจิตใจเขว

แต่คนดีมีใจไม่รวนเร

ย่อมฮาเฮเล่นกีฬาประสามิตร

เพลงกีฬา

คำประพันธ์ของ คุณคุณฤ มาลากุล ณ อยุธยา

วีรราชเรา (พวกเรา) เข้าต่อสู้

ศิษย์มีครู นักกีฬา ใจกล้าหาญ

กองหน้าบุก บุคศัตรู จู่ทำการ

เตะทะยาน ข้ามโกล์ โข่วฝีมือ

วีรราชเรา (พวกเรา) เข้าต่อสู้

ศิษย์มีครู ตั้งใจ จะไว้ออ

กองหลังวิ่ง มือมั่น ฉกรรจ์ลือ

รับลูกถือ วางท-ราย ได้ทุกที

เรใจเรใจ

คำประพันธ์ของ คุณดุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา
(ท่านองกราวนอก)

ลูกวชิราวุธเรใจรุดกล้า

นักกีฬาทุกทางอย่างแคล้วคล่อง
ถึงคราวรุกรุกใหญ่ไว้ทำนอง
ถึงควาวถ้อยคอยจ้องตาระวัง

(สร้อย) ลูกวชิราวุธ....เรใจ เรใจเรใจ

ลูกวชิราวุธเรใจรุดกล้า

ฟุตบอลกลิ้งวงมาไม่หยุดนิ่ง
สนามเปียกแฉะตอไม้รอรัง
นักกีฬาจริงจังไม่กั๊กวล

(สร้อย) ลูกวชิราวุธ....เรใจ เรใจเรใจ

ลูกวชิราวุธเรใจรุดกล้า

นักกีฬาเพียงพอไม่ย่อถ่น
ถึงเจ็บนิคหนักหน้อยค้อยอดทน
ลูกผู้ชายไม่บ่นระงมคราง

(สร้อย) ลูกวชิราวุธ....เรใจ เรใจเรใจ

ลูกวชิราวุธเรใจรุดกล้า

เล่นกีฬาจัดเจนเป็นตัวอย่าง
ถึงคราวรุกรุกไล่ไว้ท่าทาง
คราวชนะให้พลาจร้องไชโย

(สร้อย) ลูกวชิราวุธ....เรใจ เรใจเรใจ

สามัคคี

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖

แชกมอญ © อันบุคคลใด ๆ ถึงใหญ่หลวง

มีสติปัญญารักษาดน

ราชสีห์ตัวเดียวเที่ยวกลางป่า

เพราะหามาปากช่วยกันกัดตาย

เพราะฉะนั้นจึงควรชวนกันพร้อม

ร่วมกำลังกายและความคิด

คณะใดร่วมสามัคคีรส

แม้คณะยินยอมพร้อมใจ

ถึงแม้มีผู้ใดที่ใจพาล

กำลังสามัคคียิ่งครันทร

เก่งกว่าคนทั้งปวงทุกแห่งหน

กระนั้นยังไม่พ้ออันตราย

ถูกหมู่หมากัดป็นจณนิบหาย

อาจทำลายราชสีห์ผู้มฤทธิ

ต่างปราถน์ประนอมน้อมจิตต์

ผูกพันป้องคองผู้ต้องใจ

จะกอบการใดหมดไม่ได้ได้

การใด ๆ จะสมอารมณ์จันต์

จะคิดผลาญมิได้ตั้งถวิล

ยืนอยู่สันสุดฟ้าและธาตรี ๆ

อีกสี่สิบปี

คำประพันธ์ของ คุณดุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา

อีกสี่สิบปี ยามเราลลาไปไกลจาก

เราจำต้องพราก เพราะจำเป็นจำจากไกล

วันนี้เราร้องเพลง ฟังวังเวงกังวานใหญ่

ครั้นเมื่อเราไปพ้นจากกันจะคั่น

เราจะตรองตรึกระลึกความครั่งกระโน้นยาม

เราแรกเริ่มงามพยายามเรียนวิชา

ราวสุบินต์ มีดนตรีบรรเลงส่ง

ภาพตรูณา ล่องลอยมา ถนัด

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

เราเข้าแถว แนวน้ำดู แนวน้ำดู

เราทั้งหมู่ สม่ัคร รักความ สามัคคี

แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊

อีกสี่สิบปี ดวงฤดีเราคงสิ้น

จิตใจไหวหวั่น นึกยามเรา เข้าต่อ

วันนี้เราทำ เล่นกีฬา รวมกันเต็มที

เมื่อสี่สิบปี โน้นเราแพ้ ปราชัย

ลองกันใหม่ กำลังใจเราดี ไม่แพ้ใคร

เราสู้กับเขา คุมพวกเข้า ได้พร้อมหน้า

เล่นกันอีกที แรงเรามี หงใจก็กล้า

จึงได้ชัยชนะ เพราะจรรยาพวกเรามี

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

เราเข้าแถว แนวน้ำดู แนวน้ำดู

เราทั้งหมู่ สม่ัคร รักความ สามัคคี

แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊

อีกสี่สิบปี ดวงฤดีเราจะเป็นสุข

ใจจะคลายทุกข์ เพราะคำนึงถึงความดี

เราล้วนเคยจด โทษะหมด ไม่เคยกดข

ธรรมะเรามี มรรยาทดี มีวินัย

ขามเรียนและเล่น เราไม่เห็นริษยาใคร

เพื่อประโยชน์ใหญ่ สละได้แม้ชีวะ

สรวมหมวกหนึ่บงาม คุมแวงวามมกุฎสง่า

รักเกียรติใจกล้า ทุกเวลา สี่สิบปี

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

เราเข้าแถว แนวน้ำดู แนวน้ำดู

เราทั้งหมู่ สม่ัคร รักความ สามัคคี

แน๊ะดูซึ๊

แน๊ะดูซึ๊ แน๊ะดูซึ๊

๕ ๕
ต้นขนแกะ

คำประพันธ์ของ คุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา

(ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง)

ต้นขนแกะพวกเราเหล่าพี่น้อง

แสงอุทัยไขส่องเรืองอร่าม

รุ่งอรุณหรือค้อเป็นยาม

อากาศสดดงามแสนสบาย

(ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง)

ต้นขนแกะพวกเราเหล่าพี่น้อง

แสงอุทัยไขส่องสว่างฉาย

ฝูงวิหคโผบินโบกบินกราย

เราเป็นคนต้นสายน้ำอายนง

(ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง)

ต้นขนแกะพวกเราเหล่าพี่น้อง

แสงอุทัยไขส่องเดือนดับตก

นาคางพรมลมเฉื่อยหายเมื่อยฟก

สัตว์น้ำ บก ทกตัวต้นยวมมา

(ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง)

ต้นขนแกะพวกเราเหล่าพี่น้อง

แสงอุทัยไขส่องสว่างจ้า

ต้นขนชมธรรมชาติตาชดา

ต้นขนท่องวิทยาให้เจินใจ

(ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง, ห่่าง)

ต้นขนแกะพวกเราเหล่าพี่น้อง

แสงอุทัยไขส่องสว่างใส

ต้นแต่เข้าปรีชาปัญญาไว

ต้นแต่เข้าแรงใจสวัสดิ

เห็นแต่หน้า

คำประพันธ์ของ คุณคุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา

เห็นแต่หน้า^๕แปลกหน้า^๕สำหรับ^๕รอย
มา^๕แว้ง^๕คว้าง^๕กลาง^๕สมุทร^๕สุด^๕ปรมาณู
แต่^๕ต่อ^๕ไป^๕ภาย^๕หน้า^๕เวลา^๕หนึ่ง
ถึง^๕เมื่อ^๕คราว^๕ที่^๕เรา^๕ยัง^๕เยาว์^๕วัย
พอ^๕เข้า^๕ตรู่^๕หู่^๕แว่ว^๕ระฆัง^๕หึ่ง^๕ห่าง
นอน^๕เข้าน^๕ค^๕สบาย^๕สุข^๕กาย^๕ครัน
แต่^๕ต่อ^๕ไป^๕ภาย^๕หน้า^๕เวลา^๕หนึ่ง
ถึง^๕ระฆัง^๕วัง^๕เวง^๕ไม่^๕เกรง^๕ใจ
เลข^๕คณิต^๕วิทยา^๕ภาษา^๕ศาสตร์
ท่อง^๕จน^๕ใจ^๕นำ^๕เบื่อ^๕เสีย^๕เหลือ^๕ดี
แต่^๕ต่อ^๕ไป^๕ภาย^๕หน้า^๕เวลา^๕หนึ่ง
ถึง^๕กวัน^๕พจน^๕รนา^๕สน^๕ใจ
ฝึก^๕พละ^๕ศึกษา^๕เวลา^๕น
เสียง^๕ก^๕หวัด^๕เรียก^๕แถว^๕อ้าว^๕,^๕แล้ว^๕กัน
แต่^๕ต่อ^๕ไป^๕ภาย^๕หน้า^๕เวลา^๕หนึ่ง
ถึง^๕สนาม^๕เบย์^๕กลัน^๕จน^๕แฉะ^๕ใน
เห็น^๕แต่^๕หน้า^๕เรี^๕ง^๕รา^๕ส^๕ห^๕ร^๕อ^๕ย
อยู่^๕กัน^๕นอน^๕ยาม^๕เย็น^๕เล่น^๕กีฬา
และ^๕ต่อ^๕ไป^๕ภาย^๕หน้า^๕เวลา^๕หนึ่ง
ถึง^๕สถาน^๕ศึกษา^๕ด้วย^๕อา^๕ลัย

เรา^๕เหมือน^๕ลอย^๕แพ^๕พรา^๕ก^๕จาก^๕ถัน^๕บ้าน
ต้อง^๕ผจญ^๕กับ^๕การ^๕ลำบาก^๕ใจ
เรา^๕จะ^๕นั่ง^๕ร่ำ^๕ฟัง^๕อย่าง^๕ฝัน^๕ใฝ่
เป็น^๕นัก^๕เรียน^๕หน้า^๕ใหม่^๕ใน^๕ครั้ง^๕นั้น
เสียง^๕กระ^๕จาง^๕ปลุก^๕ฟัง^๕ดั่ง^๕สนับ
จำ^๕ใจ^๕ลูก^๕ผลุน^๕ผลัน^๕ตาม^๕เพื่อน^๕ไป
เรา^๕จะ^๕นั่ง^๕ร่ำ^๕ฟัง^๕อย่าง^๕ฝัน^๕ใฝ่
ที่เคย^๕เรี^๕ง^๕เรา^๕ให้^๕ตน^๕นอน^๕น
แสน^๕ขยา^๕ต^๕ครู^๕ให้^๕ทำ^๕พ^๕ร^๕า^๕จ^๕ู^๕
โต^๕จน^๕เถะ^๕ใคร^๕จ^๕ไม่^๕ยอม^๕ใคร
เรา^๕จะ^๕นั่ง^๕ร่ำ^๕ฟัง^๕อย่าง^๕ฝัน^๕ใฝ่
ถึง^๕ใจ^๕ท^๕ย^๕ที่^๕ครู^๕ให้^๕เมื่อ^๕คราว^๕นั้น
สนาม^๕และ^๕เต็ม^๕ที่^๕เห็น^๕ใหม่^๕นั้น^๕ ?
“ระ^๕วัง^๕ตรง^๕!” “ซ^๕้าย^๕หัน^๕!” “หน้า^๕เดิน^๕!” ไป
เรา^๕จะ^๕นั่ง^๕ร่ำ^๕ฟัง^๕อย่าง^๕ฝัน^๕ใฝ่
สำนัก^๕ที่^๕เรา^๕ได้^๕อบรม^๕มา
ไม่^๕ท^๕้อ^๕ล^๕อย^๕คิด^๕เขียน^๕เพียร^๕ศึกษา
แสน^๕สนุก^๕หน^๕ัก^๕หนา^๕ครา^๕เขา^๕ว^๕ัย
เธอ^๕จะ^๕ต^๕อง^๕ร่ำ^๕ฟัง^๕อย่าง^๕ฝัน^๕ใฝ่
นัก^๕ถึง^๕ความ^๕เสีย^๕ใจ^๕วัน^๕จาก^๕มา

รักชาติบ้านเมือง

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖

พัตษา เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง

ไม่ควรให้เสียที่ที่เกิดมา

แม้ใครตั้งจิตต์รักตัว

ควรจะร้อนนอกร้อนใจ

ชาติใดไว้รักสมัคสมาน

แม้ชาติย่อยยับอัจน

สร้อยเพลง ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง

เคียวเข็นเข็นค้ำกรำไป

เขาจะเกินแก้หน้าค่าช่อ

ไหนดจะต้องเหน้อยยากลำบากกาย

ฝรังรำทำ เพราะฉะนั้นชวนกันสวามีภักดี

ยอมตายไม่เสียตายช้า

สมานสามัคคีให้ตั้งอยู่

ควรคิดจำนงจงใจ

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา

ในหมู่ประชาชนชาวไทย

จะมีวันอนันต์อยู่ไหน

เพื่อให้พรุ่งพร้อมตัวตน

จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล

บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร ๆ

คงจะต้องบังคับขับไล่

ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย

จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย

ไหนดจะอายุทั่วทั้งโลกา ๆ

จงรักร่วมชาติศาสนา

เพื่อรักษาอิสระคณะไทย

จะสู้ศึกศัตรูทั้งหลายได้

เป็นไทยจนสิ้นดินฟ้า ๆ

สี่สิบ

คำประพันธ์ของ คุณคุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา

สี่สิบข้างหน้าเมื่อคราเรา
เราจะนั่งเคียงคู้อยู่คนเดียว
เราจะฮึกเหิมใหญ่ใจคอเต็ม
ยังนึกยังตรงจิตตวิญญาน
สี่สิบปีก่อนเราเข้าต่อสู้
เรารวมกำลังได้ไม่พรุนกลัว
เคลมเห็นเราจึงขยับได้สำเร็จ
เพื่อนเคียดแค้นเคื่องเราเข้ารานระ
สี่สิบปีก่อนกลิ่นถ้อยอันดี
แผ้วชนะสนุกทุกโมงยาม
ต่อไปเมื่อตัวเราเข้าชรา
เราจะเคลมคณิงพลางอย่างยินดี
สี่สิบไปแล้วหนาไม่ว่าเชื่อ
รักพวกพ้องเหมือนน้องร่วมชีวา
สามัคคีมีในใจเป็นนิตย์
ประโยชน์ตนสละได้ไม่อั้น

จากกันห่างต่างเฝ้าหมดแรงเรี่ยว
เมื่อเนลยวถึงวันอันล่วงมา
เมื่อนึกเห็นภาพเรคราวเก่งกล้า
จนเคลมฝันไปว่าระจันร้ว
แต่แพ้เพื่อนจับขู่เยาะเหยียยัว
พยายามแก้ตัวจนชนะ
โดยเดี้ยวเด็ดไม่พลา้นตาลโทษะ
เราอภัยไม่ละมรรยาทงาม
อดทนได้ไม่ปรีปากบ่นพลา้ม
ไม่ข่มขามวิวาทชาติไมตรี
งกเงินลา้ท้อแท้แก่เต็มที
ถึงธรรมะทมมโนรา
ใส่หมวกหนีบสรวมเสื่อทรงสง่า
แม้ใครดีเด่นกว่าก็ไม่ขัง
ไม่จงจิตพยาบาทอาฆาตคั่ง
เพื่อการยังประโยชน์ใหญ่ให้ส่วนรวม

เพลงประจำโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คำประพันธ์ของ คุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา

ทำนองของ โฉลก เนตรสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ใต้พระทัยให้ชาติพิลาศราม
พระทรงมุ่งบำรุงการศึกษา
สมบุรณ์พูนพิทยาวราภรณ์
จึงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์
เป็นสถานศึกษาประชาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ใต้พระทัยให้ชาติพิลาศราม
พระทรงมุ่งบำรุงการศึกษา
สมบุรณ์พูนพิทยาวราภรณ์
สำนักนี้จึงมีคตินิยม
รักษาวิชาศาสนกษัตริย์เป็นนิตร์ไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ใต้พระทัยให้ชาติพิลาศราม

องค์พระธีรราชเจ้าจอมสยาม
เพื่อคงไทยสมนามนิรันดร
เพื่อพลกถันหน้าสโมสร
ธำรงธรรมบวรวิเศษไกร
สร้างสำนักนี้ลงจำนงให้
อบรมใจกุลบุตรพิศุทธิงาม
องค์พระธีรราชเจ้าจอมสยาม
เพื่อคงไทยสมนามนิรันดร
เพื่อพลกถันหน้าสโมสร
ธำรงธรรมบวรวิเศษไกร
กตัญญูประจำฝังจิตให้
อัครเสี้ยมสละได้ด้วยใจงาม
องค์พระธีรราชเจ้าจอมสยาม
เพื่อคงไทยสมนามนิรันดร

ปฎิญา

คำประพันธ์ของ คุณคุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา
(ทำนองอินทรวีเชียร หรือ ทำนองเหาะ)

ข้าสาธุศึษา	วชิราวุธทั้งปวง
ภักดีฤดีหน่วง	ณะคุณชาติและศาสนา
ต่อเบื้องบงกชมาศ	สยามราชย์กษัตรา
ธรรมนุญรัฐะสีมา	สุวิมลกมลไส
ขอปฏิญาณว่า	บรรดาข้าจะตั้งใจ
กอบกรณเญให้	บรรลุเลิศประเสริฐผล
แต่ชาติ ศาสน์ กษัตริย์	สยามรัฐมณฑล
ขอจงสถษต์ผล	คุดม้นมโนหมาย
ข้าสาธุศึษา	วชิราวุธทั้งหลาย
พร้อมจิตต์ว้จกาย	กตเวทิตาคุน
บิตรและมารดา	ทั้งครุบาผู้การุญเญ
ขอเดชกุศลบุญ	บริรักษ์ประจักษ์ผล
ขอปฏิญาณว่า	บรรดาข้าจะขวายขวน
กอบกิจสุมงคล	อุดมเลิศประเสริฐศรี
เพื่อให้เกิดยศ	ปรากฏแก่สำนักนี้
ขอสัจจาว่าที่	จูงสัมฤทธิประสิทธิ์เทอญ

นาวาวชิราวุธ

คำประพันธ์ของ น.ส. จารัต จันทรางศุ

นาวา วชิราวุธ
เป็นศุภสถานศึกษา
ทรงพระคุณหนุนนำผล
เสริมส่งการศึกษาไว้

นาวาวชิราวุธ
ภูมิพลพระผู้ผ่าน
พระเอยองค์พระผ่านเกล้าฯ
ต้องขาดพระกรุณา
สมเอยสมจินตนา

ยามนี้วัตรราชธานี
ปวงข้าลำนาวาน
ภัทรมหาราชเรื่องไกร
ฉะนั้นจึงเราสามภักดี
ร่วมชาติศาสน์เพิ่มพูน

พระองค์ มงกุฎ ไปรคสถาปนา
แก่เหล่า ข้าประชาไทย
ให้ปวงชนได้คิดไกล
เพื่อคงไทยตลอดกาล

ไปยั้งหยุดเริงแล่นทะยาน
พิภพใต้ทรงเมตตา

ธเสด็จดาว แดนนานา
เฝ้าคอยหาพระบารมี
พระมหाराชจอมเกษ

เฉกวารัทธิพิร์ตใจ
ถวายนกศักดิ์ภูวไนย

เถลิงรัฐโลกย์ไพบูลย์
จงรักองค์เรนทร์สุรย์
เทิดทูนพระเกียรตินรินทร์

ขอพระเกียรติ
พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖

ฝ่าฝ่าเกล้า

ข้าขออภิวาทบาทบงส์	พระผู้ดำรง
สยามรัฐมณฑล	
พระสถิตย์ในจิตต์ประชาชน	ทั่วทุกแห่งหน
ทุกเทศทั่วชาวไทย	
ยามเสด็จสู่ดาวแดนไกล	จึงว่าเหวใจ
สุดที่จะพร้องพรรณนา	
อยู่สุข นฤภัย พาลา	เพราะพระกรุณา
ริคุณธกุ่มภัยพาล	
ทรงพระเมตตาประชาราบ	พระทรงบงการ
ประโยชน์แก่ราชธานี	
อนุศาสน์สั่งงามความดี	ให้บังเกิดมี
ในจิตต์แห่งประชากร	
บำรุงกรมมหานคร	ให้สุขสโมสร
ประหนึ่งประทีปจักษวาลย์	
ใครกอบชอบด้วยราชการ	บำเหน็จบำนาญ
ด้วยลาภและยศงามครัน	
ใครผิดคิดวุ่นหุนหัน	ต้องรับราชทัณฑ์
เท่าตามกำหนดกฎตรา	
พระองค์ผู้ผูกเวร	ใครเข็ดอาญา
ก็กลับชบเกล้าตามควร	
พระคุณพันทีประมวญ	เหลือจะคำนวณ
จะนับให้ไต่ตั้งปอง	
พวกเราข้าเฝ้าละออง	จึงควรคิดสนอง
พระเดชพระคุณเต็มใจ	
คิดยากลากกายไปไย	ถึงจะบรรลย์
ก็ยอมถวายขั้ว	
ข้อตรงจงรักภักดี	จนกว่าราตรี
และโลกจะลับดับสูญ ๆ	

เพลงเรือ

คำประพันธ์ของ น.ส. จารัส จันทรางศุ

ร้องรับ	เรือเอ๋ยเรือเพลง วันนกรथा พร้อมกันบรรเลง ภูมิพลภูธร เห... ..	สนุ่กครนเครงร้องเพลงในเรือ เรามาเล่นเรือเพลง เพลงถวายพระพร เสด็จ จรมา วชิราวุธเรือเพลง
ช. ๑.	ได้ประสพบกกันวันน ชมกีฬาและฟังบรรเลง ทงได้เฝ้าลนเกล้าทงสอง ผู้ทรงพระปรีชา นานาประเทศชองสาธุการ มา - เขิญมาเฝ้ากัน	ขอชวนน้องพี่ไปชมเรือเพลง คกงครนเครงสนุกอูลา พระผู้ครองไทยนครา ในแหล่งหล้าไตปาน พระนามท่านทงสองเอย ไป - ไปด้วยกันเถิดเอย
ญ. ๒.	พระคุณเสด็จจักได้เฝ้าขาน มาขีมา เขิญมาพวกเรา พระองค์ท่านทรงเป็นมิ่งขวัญ พระราชินีตั้งจันทรธา สมกษัตริย์ราชวงศ์จักร มา - เขิญมาเฝ้ากัน	ที่โปรดประทานให้เฝ้า ได้เฝ้าลนเกล้าอิมใจจริงนา เหมือนดวงตะวันส่องหล้า คุหทัยไต้ผาธุลี ลาเลิศนารทวด้าว ไป - ไปด้วยกันเถิดเอย
ช. ๓.	ช่วยพี่พายหน้อยแม่ทรมเซย ไม่ได้เฝ้าชวนชมกีฬา แดดกักรมอกลมก็เย็น พายไม่เป็นพี่ช่วยคอน เขิญพวกเรามาาร่วมสนุกกันที่ มา - เขิญมาเฝ้ากัน	ถ้าทำเฉยเมยคงเสียเวลา โอน้องยาเจ้าอย่าแงงอน ลงพายเรือเล่นกลางสาคร อย่าตัดรอนไมตรี วชิราวุธนเอย ไป - ไปด้วยกัน
ญ. ๔.	ขอเดชคุณพระรัตนตรัย พระเกียรติยั้งราชราชา ปวงข้า้น้อมถวายภักดี กราบบาทหงส์ทรงชัย สรรพลั้งจูงได้ตั้งจำนง มา - เขิญมาเฝ้ากัน	ปกบองไผทก่องฟ้า ทรงบุญญาคุ้มเกล้าชาวไทย ดุจดั่งคำที่ขานไข แต่ให้ทงสองพระองค์ ยืนนงอยู่สันตนิพ้าเอย ไป - ไปด้วยกันเถิดเอย

คำถวายพระพร

คำประพันธ์ของ น.ส. จรรย์ จันทรางศุ

๑. งามเอ๋ย งามองค์
พระนารายณ์ ฤทธิรงค์ ทรงศร
เนาเหนือ ราชอาสน์ กลางสาคร
ปราบมวล ตั้สกร บรรลัย
๒. พร้อมองค์ อคเรศ เกษแก้ว
พระลักษมี เฟริศแพรว งามผ่องใส
พรั่งพร้อม เหล่าสุรางค์ นางใน
ร่วมร้อง ถวายชัย ทรงธรรม์
๓. อ้อองค์ พระ ภัทรมหาราช
พระปรีชา สามารถ ดุจเสกสรรค์
ตั้งองค์ อวตาร ปางบรรพ์
โปรดราษฎร สุขสันต์ ด้วยเดชา
๔. ขอเดชะ พระภูมิพล ถิ่นเกล้า
ทรงพระคุณ เทียมเท่า แผ่นผา
วชิราวุธ น้อมเกล้า วันทา
ทุกวันวาร ขอเป็นข้า ผาสุก
๕. ขอจง ทรง พระส้าราญ
องค์ พระภูบาล บดีศรี
พร้อมทั้ง องค์แก้ว กษัตริย์
สอง พระจักรี ระวีวรรณ
๖. ปวงข้า ประณตน์น้อม บังคม
องค์ พระบรมนารถ รังสรรค์
เชิญผอง ทวยเทพ เทวัญ
ร่วมกัน ถวาย พระพรชัย

สถานศึกษา

คำประพันธ์ของ คุณดุษฎี มาลากุล ณ อยุธยา

สถานศึกษานานิยม
งามถนนวนันไมตรีไกลทาง

ตัวสำนักอร่ามงามหมดจด
เราฤทัยผู้เห็นเป็นขวัญตา

โรงเรียนนี้พวกพ้องเราเคยอยู่
ทุก ๆ คนขยันหมั่นและมี

ไม่กระทำความชั่วร้ายใคร
ไม่กล่าวเท็จหยามคายใส่ร้ายใคร

สถานศึกษานานิยม
งามถนนวนันไมตรีไกลทาง

ตัวสำนักอร่ามงามหมดจด
เราฤทัยผู้เห็นเป็นขวัญตา

โรงเรียนนี้พวกพ้องเราเคยอยู่
ทุกคนสุจริตใจวินัยดี

เหมือนพระยานาคอันมีฤทธิ์
ค่อย ๆ คืบคลานไกลไปทุกยาม

สถานศึกษานานิยม
งามถนนวนันไมตรีไกลทาง

ตัวสำนักอร่ามงามหมดจด
เราฤทัยผู้เห็นเป็นขวัญตา

โรงเรียนนี้พวกพ้องเราเคยอยู่
เป็นคลังธรรมวิद्याบรรดามี

เชิญรับไปได้ตามความสมัคร
เหมือนนารีที่ละน้อยค่อยหยัดยั้น

ระรินร่วมสดใสทั้งใหญ่กว้าง
ดอกสล้างริมสระระตะตา

ทรงพระอุโบสถทั้งหลังหน้า
ทำให้เกิดศรัทธาและยินดี

แต่ ตา ปู่ บิดา มาจนพี่
คุณธรรมเป็นศรีสกุลไทย

ไม่ออกจวนกลัก ไม่มักได้
ไม่แก่งกวนผู้ใดให้ระคาย

ระรินร่วมสดใสทั้งใหญ่กว้าง
ดอกสล้างริมสระระตะตา

ทรงพระอุโบสถทั้งหน้าหลัง
ทำให้เกิดศรัทธาและยินดี

แต่ ตา ปู่ บิดา มาจน พ่อ
ทุกคนมีจรรยาสง่างาม

สำรวมจิตเจียมกายไม่ชุ่มซำ
ไม่เหิมห้ามเหมือนแมงป่องละล่องพลาจ

ระรินร่วมสดใสทั้งใหญ่กว้าง
ดอกสล้างริมสระระตะตา

ทรงพระอุโบสถทั้งหลังหน้า
ทำให้เกิดศรัทธาและยินดี

แต่ ตา ปู่ บิดา มาจน พี่
อาจารย์ตั้งใจจะจ่ายปัน

เชิญดวงตักวิद्याธรรมามัน
ยังเต็มภาชนะได้พลันจะนันทอญ

โรงเรียน

คำประพันธ์ของ คุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา
(ท่านอง ฝรั่งแท้)

โรงเรียนนี่พี่น้อง
เธอใช้ใครอันเลย
ทุกสิ่งไม่เขื่อนเฉย
เธอสืบทายาทแม่
เพลิน ๆ เหยียบยาพิษ
ดินไม่แปลกพิศตรา
พ่อ พิษชาติ เคยคลา
เชษฐาเกิด, เชษฐาคลาคล้อย
คลาโคลเข้าห้องที่
เหล่าญาติ คยชุมนุม
พ่อเคยนั่งตรงมุม
สวนนมัสการชน
อบอุ่นเอมอ้มแล้ว
บ้ายเล่นสนามเตียน
ดูปลาวายวนเวียน
ธรรมชาติล้วนคั่นหน้า
แม่นมจืดจกเอน
ทุกอย่างยังคงความ
เหมือนครังก่อนเมื่อยาม
เหล่านักเรียนใหญ่่น้อย
มีใจสุจริตทั้ง
หมั่นเล่าเรียนวิชา
อกรักเล่นกีฬา
มั่นตั้งแน่แล้ว

เธอเคย อยู่มา
แน่แท้
ชวนเรียก ทักฮือ
ทุกก้าวดำเนิน
พสุธา นฤ
สัคน้อย
โคลเอียง นนอ
เคลื่อนเข้าตามไป
ประชุม กันเฮ
ทน
แถวสุด ท้ายนา
แซ่ช่องสรรพคุณ
เข้าเรียน
ตัดหญ้า
ในสระ น้ำเฮย
สนิทแม่นมมิตรดี
โอบรู้ถาม เธอรา
เรียบร้อย
ชนกอยู่ ประจำตา ?
เครื่องตั้งตรงวินัย
จรรยา งามพ่อ
เข็ดแกล้ว
บำรุงจิต กายเฮ
จักได้ความเจริญ

ถวายพระพร

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖

นางนาค	๑๖ ๑ ข้าช้อกล่าวคำทำนุ ผลดุงพิภพภูมิสยาม	นบพระนเรนทรสุร
	๑ ทุกเทศเขตต์ตัวราวคาม นิยม พระยศ ภูวนัย	บรรรภาพระนาม
	๑ ช่นจิตทุกตนคนไทย	ต่างร้ออวยไชย
	ถวายพระพรมงคล	
	๑ ขอจงจำเรัญพระชน บังเกิดแก่ชาติศาสนา	มาอยู่ยังผล
	๑ บ้านเมืองเรองรุ่งฤาษา หันเทียบท่อนหมนแสน	สมแก่เวลา
	๑ เป็นสุขสนุกทั่วดินแดน อันแสนเกษมเปรมปรัด	เทียบเทียบเมืองแมน
	๑ นานาประเทศมวลมี อย่าฤษาอาธรรม	จำเรัญไมตรี
	๑ อรราชร่าแรงแข็งขัน จงอย่าสมพองปองหมาย	แม้คิดคบกกัน
	๑ แม่หวังตั้งจิตต์ทำร้าย มลายด้วยพระบารมี	ยับ ยิบ นิบ หาย
	๑ ใครมาทำทายราว แก่นันผู้ผิดคิดพาล	ขอ ชัย ออย่า มี
	๑ ขอพระเกียรติยศภูบาล ประดุดจะดวงสุริยัน	จง แผ่ ไพ ศาล
	ขอพระเสวยสุขทุกวัน ภิญโญอยู่ชั่ววสาน ฯ	ผุด ผ่อง ผิว พรรณ

คำถวายปริญญา

พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖

ทำนอง เหาะ

๑๙๙ พวกเราชาวรัฐ
พร้อมกันถวายชัย
ข้าเจ้าเหล่านักเรียน
แลขอปริญญา
ขององค์พระไตรรัตน์
อัก เทวะ เทวัญ
ข้าเจ้าผู้เป็นไทย
ตอองค์พระทรงศรี
ขอพึ่งพระสมภาร
เต็มใจใฝ่อาสา
ชีวิตไม่เสียดาย
ทั้งกล้ารบราว
ข้าศึกจะบารบ
เราไทยผู้ใจกล้า
จะทนทรหด
หากกรรมจำบรรลีย์
ข้าขอถวายพร
ในรัฐมะณฑล
ขอพระผู้จอมไทย
ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิเดชพูน

ยินดีสุดในดวงใจ
คราล้นเกล้าฯ เสด็จมา
ระยอบเคียรน้อมวันทา
แต่พระองค์ผู้ทรงธรรม
ที่พึ่งสัตว์สาระพิน
เป็นพยาน ณ กาลนี้
จงใจรักและภักดี
สถิตเกล้าเหล่าประชา
ทุกวันวารขอเป็นข้า
เพื่อต่อสู้อะไร
ทูลถวายเป็นพล
รักษาชาติศาสนา
จนเลือดอาบพสุธา
ไม่ยอมแพ้แก่ใคร ๆ
กว่าจะหมดลมหายใจ
ขอตายกอดบาทยุคล
ให้ภูธรธิดากล
ถิ่นของไทยอันไพบุลย์
เนานานในราชสุริย์
เกียรติเกียรติไกรแลไขโย ฯ

ร่นเรึงกัน

คำประพันธ์ของ สัจวรรณ ไกรฤกษ์

๑. ร่น เรึง กัน ณ วันร่วมกันชุมนุมร่นเรึง
ร่น เรึง กัน ณ ถอมันในกฏวินัย
ร่น เรึง กัน โห้ร้องด้วยจิต แสนบันเทิง
ร่นเรึงกันเพื่อ วชิราวุธวิทยาลัย
บ้างรู้ ตน ว่ากาล เวลาคับคานพาลแก่เฒ่า
แต่ ดวงใจเรา และ เสียงยังประสานได้
เชิญร่วม ยุวมิตร เชิญร่วมในสิทธิ์ของพวกเขา
แก่หรือ เขาว์ เราลูก วชิราวุธ ใ้ช้อันไกล
ร่น เรึง กัน วันดสำคัญรอเราอยู่
ร่น เรึง กัน ถอมันเป็นกฏวินัย
ร่น เรึง กัน เปล่งเสียงอันระร่นขุ่นหู
ร่นเรึงกันเพื่อ วชิราวุธวิทยาลัย
๒. ร่น เรึง กัน วันดสำคัญผ่านพ้นไป
วันเก่าเช่อมใหม่ หัวใจเรึงร่นขุ่นบาน
มิตรภาพ ผูกพัน ดุจโซ่สัมพันธ์ ยิ่งยืนนาน
ร่นเรึงกันเพื่อ วชิราวุธวิทยาลัย
ขอสถาน ศึกษา ทรัพย์สินของเราจงก้าวหน้า
จง ทวี วัฒนา เกียรติยศ ปราบกฏกระเดื่อง
ผลตลุก ให้ภาค ภูมิจิต ประกอบกิจรุ่งเรือง
ภาคภูมิ เรือง หน้าที่ ปฏิบัติจัดการงานดี
ร่น เรึง กัน ณ วันร่วมชุมนุมร่นเรึง
ร่น เรึง กัน ถอมันเป็นกฏวินัย
ร่น เรึง กัน โห้ร้องด้วยจิตแสน บันเทิง
ร่นเรึงกันเพื่อ วชิราวุธ สดุดีรักเอย

วชิราวุธก้าวต่อไป

คำประพันธ์ของ ม้วน ศังขวณิชย์

ทำนองของ Sir Arthur Sullivan

เราศิษย์วชิราวุธ
ถึงตัวจะจากไปไกล

รักคณะรักโรงเรียน
เรียนด้วยกันเล่นด้วยกัน

เราศิษย์วชิราวุธ
ถึงตัวจะจากไปไกล

วิชาเป็นเครื่องชูชีวิต
เวลาจะผ่านพ้นไป

เมื่อความรู้ดีประเสริฐ
นำชื่อเสียงวงศ์สกุล

เราศิษย์วชิราวุธ
ถึงตัวจะจากไปไกล

ดนตรีและการกีฬา
กอดคอกันไปจนตาย

ทำดีใจมุ่งก้าวหน้า
จิตใจ่องแผ้วสะอาด

เราศิษย์วชิราวุธ
ถึงตัวจะจากไปไกล

ด้วยความสัตย์สุจริต
แต่ท่านผู้มพระคุณ

ของค้พระมงกุฎเกล้า
เติบโตใหญ่ได้ทำประโยชน์

เราศิษย์วชิราวุธ
ถึงตัวจะจากไปไกล

รวมจิตสามัคคี
ใจไม่สิ้นไมตรี

กลมเกลียวกันด้วยดี
ทุก ๆ วันเปรมปรีดี

รวมจิตสามัคคี
ใจไม่สิ้นไมตรี

ควรรับเร่งศึกษา
ไม่มีวันกลับมา

ชีวิตต้องก้าวหน้า
เกียรติก้องมโหฬาร

รวมจิตสามัคคี
ใจไม่สิ้นไมตรี

เป็นยาสมัคสมาน
หากใครมารุกราน

เอาความกล้าประสาน
สมเชื่อชาติชายชาญ

รวมจิตสามัคคี
ใจไม่สิ้นไมตรี

ตั้งจิตกตัญญู
อำรุงและอุ้มชู

คุ้มครองเหล่าตน
ประเทศชาติเฟื่องฟู

รวมจิตสามัคคี
ใจไม่สิ้นไมตรี

CHEER, BOYS, CHEER

คำประพันธ์ของ B.F. Taylor

ทำนองของ Henry Russel

Cheer, boys, cheer, for this our happy meeting.
Courage and strength begin in such a place;
On such a day, a cheer's an ample greeting,
When we are gathered where we begin the race
Later we'll find that age comes stealing o'er us
Later we'll find that we have scarce begun
But now, we're young, and youth and strength assure us
With such a start, who doubts all will be won?

CHORUS

Then cheer, boys, cheer for happy days before us
Cheer, Boys, Cheer, and know the start was good
Cheer, Boys, Cheer, in full and thankful chorus,
Cheer, Boys, Cheer, for our dear Vajiravudh.
Cheer, boys, cheer for happy days behind us.
Let us do now, what He would have us do,
Then, later, on, if He should come to find us
He will find that we have been ever true
True to his hopes for us and care towards us
True in performing all those things we should
True to the chances our fortunes here afford us
True to the memory of King Vajiravudh.

CHORUS

repeated

FORTY YEARS ON

คำประพันธ์ดัดแปลงจากเพลงร้องของ ร.ร แฮร์โรว์
ทำนองของ E E. Bowen

1. Forty years on, When after and asunder Parted are those who are sitting today,
When you look back, and forgetfully wonder.
What you were like in your work and your play :
Then it may be, There will often come ov'er you
Memories of things like the tune of a song,
Visions of boyhood shall float them before you,
Echoes of dreamland shall bear them along.

Chorus; Follow up! Follow up! Follow up! Follow up! Follow up!

Till the field ring again and again, With the might of the thirty best men, Follow up! Follow up!
2. Victories and defeats, rushes and rallies, Bases attempted, and rescued and won, Strife without anger,
and art without malice,
How will it seem to you, forty years on? Then you will say, not a feverish minute,
Strained the weak heart and the wavering knee,
Never the battle raged hottest, but in it Neither the last nor the faintest were we!

Chorus; Follow up! Follow up! etc.

3. O the great days, in the distance enchanted Days of fresh air, in the rain and the sun, How we
rejoiced as we struggled and panted.
Hardly believable, forty years on!
How we discoursed of them, one with an other, Fortelling triumph, or balancing fate, Loved the ally
with the heart of a brother Hated the foe with a vigorous hate.

Chorus; Follow up! etc.

4. Forty years on, growing older and older Shorter in wind, as in memory long Feeble of foot, and
rheumatic of shoulder What will it help you that once you were strong?
We're given bases to guard and belabour Games to play out, whether earnest or fun; Fight for the
fearless, and goals for the eager, Twenty, thirty and forty years on!

Chorus; Follow up! etc.

A HOLIDAY SONG

(Hear that Choo-Choo)

คำประพันธ์ของ F.Rico

ทำนองเพลงขว๊ว F.Rico

1. Hear that Choo-Choo
Means I' going to
Bid you all farewell!
I'm coming, I'm roaming:
Postmaster, please don't fail to
Address all of my mail to Home
- Chorus: Ms home again
Calls to me, I faint
Rich folks, poor folks;
My folks' your folks,
Everyone' the same.
Let me remain,
Back home again,
There in a small lane
That direction
means affection:
Back home again.
2. In November
And December, I'll be on a farm
Relizing
Early rising
Should make me healthy and wise,
Unless it turns out otherwise.
3. No more lessons,
No more drilling
In the noon-day sun!
Good bye to you.
You, you, you, you
You can't do all I can do,
When I'm back,
Back in my Home.

GRADUATES SONG GOOD BYE

Melody and words by F. Rico

- CHORUS: VAJIRAVUDH, GOOD BYE,
IT'S TIME FOR ME TO GO.
MY IDEAL IS HIGH
FOR YOU TAUGHT ME TO BE SO.
LIFE IS BEFORE ME
WITH MANY THINGS TO DO:
WHAT WILL BE WILL BE,
BUT I CANNOT FORGET YOU.
1. Good bye to my teachers all,
To the school good bye,
All your kindness I'll recall
Be I far or nigh.
Like a bird out of the nest
Tis time I should fly
And in life to do my best
Good bye, good bye, good bye!
 2. Good bye to my laziness,
To my sports good bye;
I must use my cleverness,
I must my skill try
"Tis high time to be a man
On myself rely,
I will do whate'er I can.
Good bye, good bye, good bye!
 3. Good bye to this happy life
In the school, good bye;
In the world's unequal strife
I must win or die.
But when I am far away
I won't fret or cry;
I will follow the right way.
Good bye, good bye, good bye!
 4. But before my last good bye,
Sorrowful and brave,
If I have been rude or sly
Your pardon I crave.
All the good you have done to me
In my heart does lie;
Till my death your friend I'll be
Good bye, good bye, good bye!

VAJIRAVUDH, ALL HONOUR!

F. Rico

Ch. Darros.

CHORUS: Vajiravudh, all honour be Thine;
Honour and praise till the end of time
Vajiravudh, for ever.
Thy name in our heart will stay;
The memory never
From Thy people's minds will fade away.

PSALM:

1. As the year goes round
Here we meet to sing;
All in duty bound
To a mighty King.
2. From Thy throne on high
To the earth below;
Mercy from Thy eyes
Upon us bestow.
3. Thou, a beacon bright
In a stormy sea;
Pilgrims in Thy light
Heaven find with glee,
4. Other countries pride
In their heroes bold;
Thee, our gracious guide,
'bove them we hold.
5. Frail scepter and crown
Moulder to vile clay;
Thy fame and renown
Know no setting day!

ALWAYS BACK TO YOU.

Melody and words by F. Rico

1. Some day I may wish to sail upon the Ocean;
Some day I may chance to fly across the sky;
Gentle winds keep my sail in motion;
The Polar Star calls me on high;
BUT NO MATTER HOW FAR I MAY ROAM
FINALLY I'M BOUND TO BE BACK HOME!
- CHORUS: Vajiravudh!
For all that I know,
Wherever I go,
Whatever I do.
I will always come back to you.!
2. Some day I may wish to live upon a farm;
Or per chance I may fell trees in jungle deep;
Hope that I will not come to harm;
Hope that I can from worry keep:
BUT NO MATTER HOW I MAY ROAM
FINALLY I'M BOUND TO BE BACK HOME!
 3. Some day I may fight the foes in battle field;
Or, perhaps, the desert cross on camel back;
I'm not the man over to yield;
I'm not the man courage will lack:
BUT NO MATTER HOW FAR I MAY ROAM!
FINALLY I'M BOUND TO BE BACK HOME!
 4. Some day I may be a multimillionaire;
Or bad luck may push me right up to the wall:
That is not a serious affair;
I will get up if I do fall:
BUT NO MATTER HOW FAR I MAY ROAM
FINALLY I'M BOUND TO BE BACK HOME.!

A HYMN IN MEMORA OF KING VAJIRAVUDH

คำประพันธ์ของ B.F. Taylor

ทำนองของ M.A. Hossick

Sing to the King who has founded the school;
Sing of the glories of wisdom and rule;
Thought and enlightenment, study and sport,
That which we train ourselves; that which we're taught.

Sing as we should-Vajiravudh.

Think of the time that's fast passing away
Think of the morrow and strive for to-day;
Success in the future is now to be won,
The whole world is open, and here we've begun.

Sing as we should-Vajiravudh.

Scholar and sportsman here meet in the hall;
Each has his part in the life of us all;
Builds on foundations we've laid with great care,
Happy that what he adds, others will share.

Sing as we should- Vajiravudh.

LEAD US ON

คำประพันธ์ของ B.F. Taylor

ทำนองเพลงของ John B. Dykes.

1. Vajiravudh, our light, our guide, our way,
Lead us straight on;
The road is hard, and when our footsteps stray
Lead us straight on;
Show us the path and teach us to be still
Shape us and strengthen us with your strong will
2. It was not always so:
We sometimes tried to need no guide,
But now we see that this was only pride,
Be by our side.
Yet do not punish us for our past years,
Forgive our foolishness, calm our poor fears.
3. For while your light is with us we are free,
So lead us on,
See that we stumble not through frailty,
And lead us on,
And all the darkness here with which we fight
Will all be blazed away by your great light.

I NEED THEE, VAJIRAVUDH

คำประพันธ์ของ B.F. Taylor
ทำนองของ Robert Lowry, D.D.

- 1 I need thee, Vajiravudh
And it is all my pride
To take the road of glory
When you are by my side;
I'll seek your cleansing fountain
And find what I have sought,
Stand proudly in your presence
And set the world at nought.
- 2 I need thee, Vajiravudh,
Alone I'm very poor;
For what can one alone do
Against a score or more?
I need your words to guideme,
To cheer me on my way.
Your noble hand beside me
To be my strength and stay.
- 3 I need thee, Vajiravudh,
I need a friend like Thee.
A friend to soothe and pity
A friend to care for me.
I need a royal mentor
To smooth away each fear,
To share my doubts and troubles
And keep me everywhere.
- 4 I need thee, Vajiravudh,
I need thee every day,
To fillme with thy fulness,
To lead me on my way;
I need thy living spirit
To save me from the Shadow
I nsunshine set me free.
- 5 I need thee, Vajiravudh,
And seem to see you now,
Encircled by a rainbow,
Of some great golden hillside
With all the world below,
There, where the light is brightest
You point the way to go!

OUR KING, OUR FOUNDER

คำประพันธ์ของ B.F. Taylor
ทำนองของ W. Croft

1. Our King, our founder and our guide
We cerebrate today
That you stand firmly at our side,
That you have lit the way.
2. You fired our hopes, inspired our hearts
With ideals strong and bold,
And here we try to play our parts
As others did for old
3. We try as you would have us try
To honour what is right,
To let temtation pass us by,
To do well in your sight.
4. To seek truth above everything,
To honour faith when found,
For he who leads us is a King,
So let his name resound.
5. Vajiravudh, yet help us still,
We strive but we are weak,
Unless you shape and steel our wills
We find not though we seek.
6. Then will we blaze with your brave fire,
And hearts with hope shall glow,
Then will we to those heights aspire
Where you would have us go.

PRAISE TO VAJIRAVUDH

คำประพันธ์ของ B.F Taylor
ทำนองเพลงของ William H.Monk

- (1) Still be our help when pressed from every side
(King) Vajiravudh still with us abide;
When other helpers fail, their place you fill
(King) Vajiravudh be our helper still.
- (2) Swift to its close ebbs on life's little day,
Our triumphs fail our glories pass away,
Change and decay in all around we see,
Oh you, who do not change, keep us still free;
- (3) Freed by your presence every passing hour,
Freed by your help, your guidance and your power,
Vajiravudh our leader and our friend
Through clouds and sunshine watch us to the end.
- (4) With you beside us there's no foe to fear
Cares become lighter, all doubts disappear,
Who can destroy what has been built up here
We triumph still if you are always near.
- (5) We see your light, before our weary eyes;
Shine through the dark and make our courage rise.
Great things are promised, greater things are done.
With you to light our way, you as our sun.

SIX HUNDRED FACES

คำประพันธ์ดัดแปลงจากเพลงร้องของ ร.ร แฮร์โรว์
ทำนองของ Edmund Whytelhead Howsen

Six hundred faces! A new strange day.
Four walls to enclose me for long, long years.
There seem to be no-one to show me the way,
Nothing familiar to conquer my fears.
Yet the years will pass and the strange years too,
And when you are in a mood!
Think of Vajiravudh,
And the time when it all seem foreign to you.
Getting up early to hot, dry days,
No time to consider or contemplate,
For the bell clangs harshly through morning haze,
And there's little excuse if you find you're late.
Yet the years will pass and the strange years too,
And when you're in a mood
Think of Vajiravudh
And the distant bell which is summoning you.
Nothing but homework, marks, and exams!
Often done badly, sometimes done well.
Oh to be free, and away and a man!
No longer just sitting, awaiting the bell.
Yet the years will pass and the strange years too
And when you're in a mood,
Think of Vajiravudh
And the monthly tests to be sweated through.
Six hundred faces which hopefully gaze,
(Six hundred coaches to harass the scrum!)
Sounds of gay laughter on bright summer days,
These are the summeries Which often will come,
Of the years that passed each remembered so well:
Then your eyes will be full
At the thoughts of the school
And the wild regret of the last farewell.

O KING, OUR HELP

คำประพันธ์ของ วิชาวุฒวิทยาลัย
ทำนองของ W. Croft

1. O King, our help in time gone by,
Our hopes for years to be
Our shelter when the storm is nigh,
We seek refuge from thee.
2. Beneath the shadow of thy throne,
Thine boys in peace secure,
Sufficient is Thy care alone;
Our happiness is sure.
3. Vajiravudh, our gracious King,
Has set our boys to learn,
To love honour'bove everything
That all gentl'men can earn.
4. Short was Thy life, great were Thy deeds
Deeds of a noble mind.
Can we forget when we're in need
Thine gen'rous heart and kind?
5. We beg of Thee to be of grace,
Lead us from ev'ry evil;
And give us strength to bring our race
To a higher plane still.
6. O King our help in ages wide,
Our light for years to be;
Be Thou our hope, our guard, our guide;
These are our prayers to Thee!

VAJIRAVUDH'S JOY

คำประพันธ์ของ F.Rico
ทำนองเพลง Traditional

1. Vajiravudh welcomes the King:
Hurrah, Hurrah.
That's why to-day we like to sing,
Hurrah, Hurrah.
CHORUS; The King we cheer, to him we how,
With heart sincere, we do it now,
And we all feel gay to welcome our King to-day.
2. Vajiravudh is the King's school.
Hurrah, Hurrah.
That's why we work and keep the rule,
Hurrah, Hurrah.
CHORUS; The King we cheer, etc.
3. Vajiravudh the sky is clear,
Hurrah, Hurrah,
To one and all the King is dear,
Hurrah, Hurrah
CHORUS; The King we cheer, etc.
4. Our King is young and wise and bold,
Hurrah, Hurrah.
Long may He reign over His fold.
Hurrah, Hurrah.
CHORUS; The King we cheer, etc.
5. Our gracious Queen, who can deny,
Hurrah, Hurrah.
That's She's the pride of all the Thai?
Hurrah, Hurrah.
- Final. The Queen we cheer, to Her we bow.
With heartssincere, we do it now
And we all feel gay to welcome our Queen to-day.

VAJIRAVUDH THE KING.

คำประพันธ์ของ F.Rico

ทำนองของ Lowell Mason.

1. Vajiravudh the King, we sing to-day,
To his sweet memory, homage we pay.
Chorus: His name, in our hearts deep,
For ever we shall keep.
And to Him on this day.
Homage we pay!
2. Vajiravudh the King, ruled o'er this land,
The royal scepter swayed with able hand.
3. Vajiravudh the King, was wise and bold,
A true father was He to young and old,
4. All things will pass away, except His fame,
For deep in our young hearts we keep His name
5. Hurray for our beloved King! Long may He reign
To be Thailand's darling, days without end.

THE WHITE AND BLUE

(Colours of Vajiravudh)

คำประพันธ์ของ F.Rico.

ทำนองเพลง Traditional

1. Vajiravudh, to my heart ever dear
Thy memory, in my memory lies deep;
All through my life I shall be without fear,
Thy name with love in my heart I will keep.
Chorus: I'm glad to see, You are glad to see,
I remember, You remember
Both the old and new:
I'm proud to be, you are proud to be
In the number, In the number
Of the WHITE and BLUE!
2. Like a new star thou shining above
To show the way to the pilgrims below:
I'll fly to thee with the wings of a dove,
The way through life thy gleaming rays do show.
3. Blue is the sky, blue the sea, blue the ocean:
White is the snow on high mountains and low.
The white and blue of our flag keep in motion.
Waved by the wind, brighter than a rainbow.

STAND IN REMEMBRANCE

คำประพันธ์ของ Malcolm A. Hossick

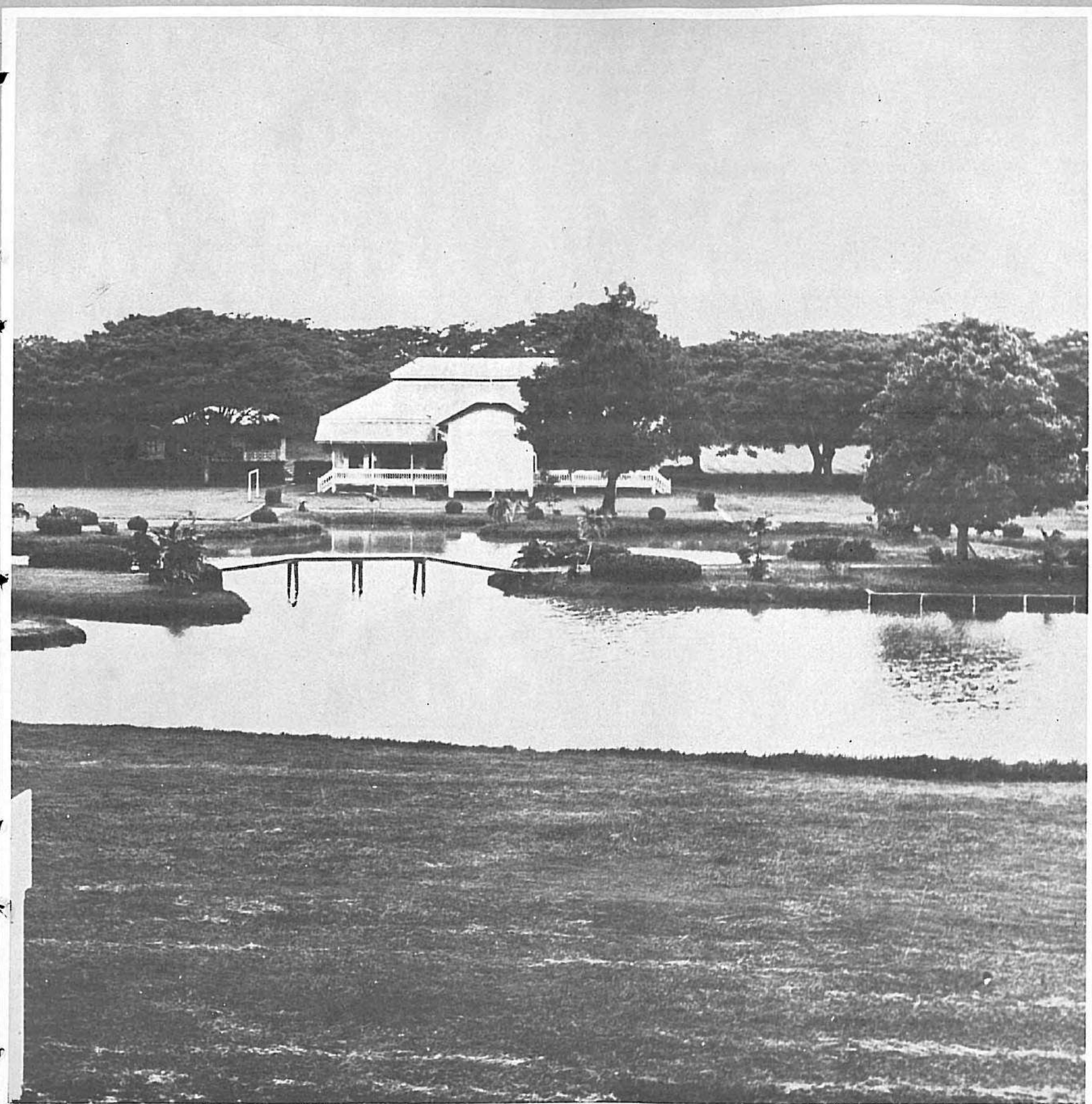
ทำนองของ Traditional

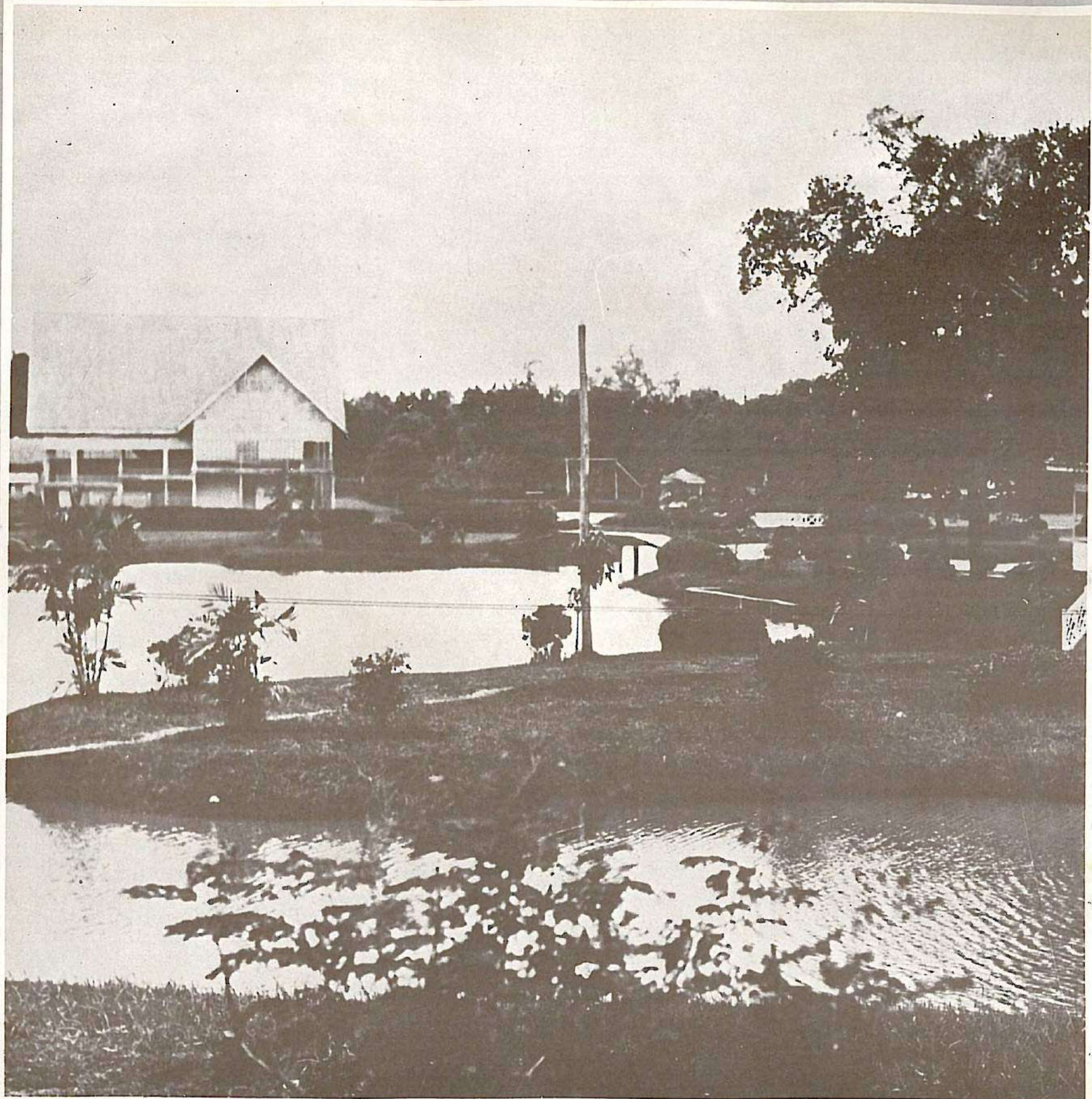
Stand in remembrance,
Sing of our founder,
Sing of his strength and courage,
In a voice of thunder.
While we are students here
Working always in good cheer,
Grateful for the splendid care
With which he built around us.
While in our schooldays
We from life are guarded
Right and wrong are always here
But mistakes are soon discarded,
As we learn how to obey
Grow in wisdom every day
We greet life not with dismay
But with strength behind us,
While in our schooldays
Work and games employ us.
In the shadow of this King.
We from youth and manhood wring
The best of life and gladly bring
As homage to our homeland.
Stand in remembrance,
Sing of our founder,
Sing of his strength and courage
In a voice of thunder.
To-day as we remember him,
Scholar, poet, ruler, king,
That the memory will never dim
We strive to emulate his greatness.

I REMEMBER

Melody and words by F. Rico

1. I remember with emotion
The best days I've seen.
'Midst affection and devotion,
My life passes like a dream.
CHORUS IN THIS PLEASANT ATMOSPHERE
VAJIRAVUDH, EVER DEAR,
WITH SO MUCH KINDNESS AROUND
LIFE IS A MERRY-GO-ROUND.....Bis.
2. What with lessons, what with games,
What with music in the air,
Since to Vajiravudh I came
Friends I met everywhere,
3. I'm delighted to see
Sympathetic friends and pals.
Whatever happens to me
I will remember all.
4. Your name in my heart I treasure,
Alma Mater, to me dear,
I will repeat it with pleasure
Every day of the year.
5. So, any time I may roam
Or back to my home I go,
I won't forget this new HOME.
I can swear it, "No, no, no"!

รายพระนามและรายนามนักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๕๑๘

ก.

กงจักร (พอพันธ์) โพธิ์พร้อม (๓๕๕๗)	กระแสร่ พงษ์สุพัฒน์ (๕๖)	กฤษฏา ภูษาทอง (๓๖๐๐)
กนก กรรณสูต (๓๖๓)	กระแสร่ พรหมนาท (๕๓๑)	กฤษฏา ยันตติลภ (๓๐๗๔)
กนก ขาวมาลา (๓๗๕๕)	กฤษณ์ วัฒนธรรม (๓๐๐๕)	กฤษฏา โจรนกร (๒๒๕๕)
กนก เลขวัต (๘๑๘)	กรีชชัย รุยาพร (๑๗๐๕)	กฤษฏา สีวะรา (๔๑๑๐)
กนกกัณฑ์ ศิริชนะ (๒๗๗๐)	กรีชเพ็ชร ประพัทธ์สร (๓๗๗๐)	กฤษฏา อนุสรราชกิจ (๓๗๕๘)
กนกโชติ พงษ์ไสว (๓๕๖๐)	กรีชศักดิ์ ธีระวัฒน์ (๒๐๓๒)	กฤษณ์ (อุกฤษณ์) ธีระชัยชยุติ (คิงคายะ) (๒๑๐๐)
กนกพันธ์ุ จีระจันทร์ (๒๒๕๓)	กวินทร์ (สมศรี) อิงคะวัต (๔๘๓)	กฤษณ์ สุริยันต์ (๔๒๕๔)
กมล (อ๊อด) ชาญเลขา (๑๑๒)	กรี สุวรรณสุทธิ (๑๘๖๘)	กฤษณ์ เสสะเวช (๔๒๒๓)
กมล รัตนประสิทธิ์ (๑๔๕๐)	กรยศ เจริญพานิช (๓๕๕๗)	กฤษณ์ชัย หิรัณย์มูติ (๒๘๐๒)
กมล ลิมปียากร (๑๕๐๑)	กรรัตน์ ณ ถลาง (๑๒๘๗)	กฤษณะ พัวเจริญ (๓๕๒๔)
กมล สุคนธมาน * (๒๑๗๒)	กรฤภากร วรวรรณ, ม.ร.ว. (๕๔๒)	กฤษณะ ฝลอนันต์ (๒๖๐๑)
กมลวิทย์ เสวตเศรษฐี (๓๑๘๑)	กรุ่ม สุนันท์ (๒๖๖)	กฤษณะ ฝลาชีวะ (๕๒๐)
กมลิต ชาญเลขา (๔๒๕๐)	กรุยมรัตน์ แก้วไพฑูรย์ (๒๗๑๒)	กฤษณะ ศักติยากร (๒๕๔๔)
กรกฏ ไชยชนะ (๓๓๘๖)	กฤษณะ สุวรรณมาลิก (๒๘๕๖)	กฤษณะพงษ์ บุรณะสัมฤทธิ์ (๒๑๘๕)
กรชนก เพิ่มสุวรรณ (๔๑๐๕)	กฤต กฤตากร, ม.ร.ว. (๒๐๕๕)	กฤษดา จันทรศักดิ์ (๓๔๒๔)
กรรภิมย์ โชติกเสถียร (๓๕๕๘)	กฤต (กฤตชัย) ไกรจิตติ (๒๘๖๐)	กลศ (ต้อย) ไชยสุต (๗๘)
กรรณศิริ กรรณสูต, พ.อ. * (๑๐๕๖)	กฤตพล สุนทรเวช * (๓๓๘๕)	กวินทร์ เกษนันท์ (๑๔๕๓)
กระจก สุกกิจวิเลขการ (อัครจตุพันธ์) (๗๘๕)	กฤตกร โชติกเสถียร (๒๑๔๓)	กวี ไชยไชย (๑๒๐๐)
กระมล ยูปานนท์ (๑๐๑)	กฤษฏา จิตรปฎิมา (๓๕๓๗)	กวี โลพันธ์ศรี (๑๔๓๕)
กระแสร่ สุคนธมาน * (๒๐๕๗)	กฤษฏา นนทะนาคกร (๒๔๓๕)	
	กฤษฏา บุณยประสพ (๒๒๐๑)	

*๑๕๕ ที่มา - ทะเบียนนักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๕๑๘

แก้ว สุวัต	(๑๒๖๗)	กาญจน์ รัตประจิด *	(๔๔๔)	กิตติชัย เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๓๒๓๖)
แก้ว สวามิภักดิ์	(๓๓๕๗)	กานต์ ไตรโสภณ	(๓๗๘๑)	กิตติเดช สุตระสุนทร (จุลวิจิตร)	(๓๗๐๘)
แก้วพงศ์ จบหิมเวศน์	(๓๗๕๐)	การวิก จักรพันธ์, ม.จ.	(๑๓๕)	กิตติพงษ์ เป้าสุวรรณ	(๓๒๐๕)
กษัตริย์ โรจนกร	(๒๘๐๖)	การณีย์ ศุภกิจวิเลขาการ	(๒๗๐๕)	กิตติพงษ์ อิงคตานุวัฒน์	(๒๗๐๔)
กษานต์ ศุภกิจวิเลขาการ	(๓๑๘๐)	การณ นิตินธรรม	(๒๓๘๓)	กิตติพันธ์ นีวาศบุตร	(๒๕๐๕)
ก่องสิน โกมลบุตร	(๒๕๓๐)	การณ ศิริพงษ์	(๑๘๖๓)	กิตติพร ลิมป์สวัสดิ์	(๒๕๒๕)
ก่อง ภูเขยวิวัฒน์	(๑๒๑๓)	ก้าวหน้า เจริญลาภ	(๔๑๑๑)	กิตติยาภรณ์ อนามัยะนันท์	(๑๖๖๐)
ก้องเกียรติ เพื่อวงษ์วิลาญ	(๓๒๓๕)	กาวิน พิมานทิพย์	(๓๕๑๓)	กิติวุฒิ มรรคดวงแก้ว	(๓๐๔๔)
ก้องภพ รามอินทรา	(๒๖๗๐)	กำจร รักประเทศ	(๑๐๓๘)	กิติเวช สุตบรรทัด	(๓๕๕๕)
ก้องหล้า ภูรินาท	(๔๒๓๔)	กำจร สติรกุล	(๑๒๓๗)	กิตติศักดิ์ ภูกะตวีย์	(๒๖๓๒)
ก้อโชค จันทรวงศ์	(๓๗๓๓)	กำจัดโสภณห์ จุลสมัย	(๒๕๘๘)	กิตติศักดิ์ สหโชคชัย	(๓๓๐๕)
กอบการ จำนงภูมิเวทย์	(๑๐๐๔)	กำจร (ควร เฮียบ) สติรกุล เสงกุล	(๗๒๒)	กิตติสุริโยภาส สุริยง, ม.จ.	(๑๖๐)
กอบเกียรติ สงวนน้อย	(๓๒๓๔)	กำจร อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๕๖๔)	กิตติ คชนันท์	(๒๕๗๖)
กอบโชค เงยไพบุลย์	(๓๘๔๗)	กำพต วัฒนดิเรก	(๓๕๕๘)	กิตติ จิระนคร (เจียรตระกูล)	(๑๐๕๑)
กอบสิน คล้ายมณี	(๒๕๕๕)	กำเพลิงเทพ เทวกุล, ม.ร.ว. *	(๖๕๖)	กิตติ เปรมมาสวัสดิ์	(๓๑๐๓)
กัมปนาท วิมุกตานนท์	(๓๘๘๖)	กำแหง เตชะเสน	(๔๘๕)	กิตติ พุกกะถนันท	(๔๒๒๕)
กัมปนาท ไวกยี่	(๓๘๔๐)	กำแหง (ทวินศรี) ทวีสิน	(๔๗๘)	กิตติ ภมรสสุวรรณ	(๒๓๓๑)
กัมปนาท โสภโณคร	(๓๖๘๗)	กำแหง พลากร	(๒๗๓)	กิตติ การุณนราทร (มะระขยัก), พ.ต.ท. (๕๕๔)	
กัมพล จาตนิลพันธ์	(๒๑๑๒)	กำแหง สติรกุล	(๑๒๑๖)	กิตติ สินธุเสก	(๑๔๔๑)
กัมพล พัฒนภักดิ์	(๓๑๒๒)	กำแหง สาครินทร์	(๕๕๐)	กิตติ อุตมวัฒน์ทวี	(๓๒๓๗)
กัมพล โรจนสุนทร, พ.ท.	(๑๓๘๕)	กิจจา นาคชน	(๕๖๘)	กิตติชัย สุนสวัสดิ์	(๔๒๓๕)
กัมพล สุขเกษม	(๑๐๘๑)	กิจจา เป้าศิลา	(๕๖๗)	กิตติชาติ แสงมณี	(๒๘๒๕)
กัมพล สุนทรเวช *	(๓๘๔๘)	กิจจา สินธวานนท์	(๑๐๓๕)	กิตติธาดา ชวะโนทัย	(๓๕๓๓)
กาจ บุญจอร์	(๑๘๐๘)	กิติ ไข่วิวิทย์	(๑๑๖๑)	กิตตินันท์ ยะตินันท์	(๔๐๕๐)
กาจเกษม เวสสบุตร	(๓๔๕๑)	กิตติคุณ สิทธิภูมิสถาน	(๓๕๓๔)	กิตตินาถ นิติน	(๔๒๕๑)
กาญจน ราชวัลภาณุสิษฐ์ ร.อ.	(๑๑๕๕)	กิตติคุณ สุขสวัสดิ์, ม.ล.	(๓๓๖๐)	กิตติพงษ์ การุณจนาคม	(๔๑๕๕)

กิตติพงษ์ ชาญเลขา (๓๕๔๕)
กิตติยา ตัณฑพงษ์ (๑๒๖๕)
กิตติรัตน์ ศรีวิศาลวาจา (สุนทรระกุล) (๓๖๘)
กิตติโรจน์ เตชะคุปต์ (๓๓๓๓)
กิตติลักษณ์ ดิษยวรรณะ (๑๓๕๕)
กิตติวัฒน์ สุจริตพงศ์ (๑๔๖๐)
กิตติวัฒน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา (๓๑๔๕)
กิตติศักดิ์ (คงศักดิ์) อิมราพร (๓๘๕๐)
กวีติ ชัยมงคล (๔๒๓๐)
กวีติ ชลสิทธิ์ (๒๕๓๒)
กวีติ สิมพงษ์ (๓๕๕๑)
กีก้อง วิภูตานนท์ (๔๐๗๐)
กฤษกร ต้นหยง (๑๙๑๕)
กฤษกร อรรถจินดา (๕๗๓)
กฤษกร สุนทรเวช * (๑๑๖๔)
กฤษกร ดิศกุล, ม.จ., พ.ท. (๑๐๓๐)
กฤษกร ศาติคุปต์ (๒๙๖๔)
กฤษกร ประจวบเหมาะ (๔๒๕๒)
กฤษกร อักษรานุเคราะห์ (๒๐๖๕)
กฤษกร ไว้วใจ (๔๒๓๑)
กฤษกร บุนนาค * (๑๕๔)
กฤษกร วิชัยลักษณ์ (๓๕๑๒)
กฤษกร สหัสกรจินดา (๔๒๓๐)
กฤษกร วโรภาส (๗๕๘)
กฤษกร สราญรมย์ (๑๒๕๘)
กฤษกร ปันยารชุน (๑๒๓)

กฤษกร ทรอตเตอร์ (๑๙๕)
กฤษกร อัมพรรัตน์ (๒๐๖๗)
เกษม อินทรหุต (๔๒๕)
เกษม จารุสร (๑๓๕๓)
เกษมเกียรติ ศรีอรุณ (๓๕๒๐)
เกษมเกียรติ เอกพจน์ (๒๗๑๓)
เกษมชัย สิริภักดี (๒๒๖๗)
เกษมไกร วรรณสุด, พ.ต.อ. (๗๕๔)
เกษมไกร ชูงคมานนท์ (๕๐๕)
เกษมไกร บุญศิริ (๒๓๑๑)
เกษมไกร มกรภิรมย์ (๑๗๘๑)
เกษมไกร สวัสดิ์ราชโยธิน (๑๑๗๘)
เกษมไกร แสง-ชูโต (๒๐๒๕)
เกษมไกร อัครวงษ์ (๕๒๓)
เกษมไกร อุตตะสาระ (๓๗๖๗)
เกษมศักดิ์ โฉมิตานนท์ (๑๖๔๘)
เกษมศักดิ์ ช่างเรือน (๓๗๓๕)
เกษมศักดิ์ วรอุไร (๔๒๓๓)
เกษมศักดิ์ ศรีสุรินทร์ (๓๕๕๕)
เกษม จันทรศรีวงศ์ (๑๒๕๐)
เกษม จิตตยะโคตร (๒๒๒)
เกษม ไชยโกมล (๕๔๕)
เกษม ธรรมานนท์ (๑๑๒)
เกษม เนียวกุล (๒๑๕)
เกษม รัตนาวะดี (๗๑๑)
เกษม วงษ์ชัย (๕๕๔)
เกษม ศรสงคราม (๕๒๕)

เกษม สิริสัมพันธ์ (๘๓๖)
เกษม ศิริออร์ (๔๖๕)
เกษม สมุทธานนท์ (๖๓๑)
เกษม สุวรรณานนท์ (๕๒๔)
เกษม อิศรางกูร ณ อยุธยา (๔๙๒)
เกษมนิรันทร เทวกุล, ม.ร.ว.* (๓๒๕)
เกษมศักดิ์ ภูมิสุวรรณ (๔๒๓๒)
เกษมสันต์ สุวรรณรัต (๑๙๐๕)
เกษมสโมสร เกษมศรี, ม.ร.ว. (๕๔๖)
เกษม บุษยเกียรติ (๒๐๒)
เกษม ศรีสุรินทร์ (๑๓๕๔)
เกษม ศิริภาพ (๑๕๔๓)
เกษมศิริ พรหมโยธี (๘๓๓)
เกษมศิริกุล มนต์เสรินทร์ (๓๑๓๑)
เกษมศิริเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (๒๑๖๑)
เกษมศิริกุลชาติ ประเสริฐ (๓๔๖๖)
เกษมศิริศักดิ์ เองจันจักษ์ (๓๔๐๒)
เกษมศิริศักดิ์ สุนอนันต์ (๒๐๐๕)
เกษมศิริสุข เจริญสุข (๓๘๘๕)
เกษมศิริอรุณ สุนทรวร (๑๒๘๔)
เกษมศิริกุล เบญจทรัพย์ (๒๓๕๒)
เกษมศิริ หงสไกร (๒๘๑)
เกษมศิริ ธรรมารักษ์ (๓๑๕๔)
เกษมศิริ นิลจันทร์ (๒๑๕๐)
เกษมศิริ วงศ์สุวัฒน์ (๒๕๕๔)
เกษมศิริ สุจริตกุล (๖๘)
เกษมศิริ อัครานนท์ (๒๑๓)

โกศย์ ตันติพลาผล	(๔๒๑๓)	โกสินทร์ รัตนาวะดี	(๒๕๐๕)	ไกรสร ลีถาวร	(๒๔๒๑)
โกศล โกเมน	(๓๕๖๐)	ไกรศรีกูร พงษ์บุญ ณ อยุธยา	(๒๖๕๕)	ไกรสิทธิ์ จาติกวณิช	(๘๗๓)
โกศล มิวาวิรัตน์	(๘๗๐)	ไกรเกริกเกียรติ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์	(๒๖๓๑)	ไกรสิทธิ์ บัจจกษัตริย์	(๓๐๐๐)
โกศล ลิ้มปี่ชาติ, พ.ต.อ.	(๗๖๘)	ไกรเทพวงศ์วิจิต เทวกุล, ม.ร.ว.	(๒๕๓)	ไกรสิทธิ์ (สุธรรม) หาญสงคราม	(๑๐๕๕)
โกศลีย์ คูสารานู	(๑๗๗๗)	ไกรทิพย์ ไกรฤกษ์	(๒๕๓๑)	ไกรวัล โกศลวิตร	(๒๘๘๑)
โกศลีย์ อินทรทูต	(๔๒๔)	ไกรธวัช ทองใหญ่, ม.ล.	(๓๕๕๕)	ไกรสวากร วรวรรณ, ม.ร.ว.	(๗๘๖)
โกสินทร์ เกาฏีระ	(๒๘๐๗)	ไกรสิงห์ วุฒิชัย, ม.จ.	(๘๗๐)	กฤษณ์ เสสสะเวช	(๔๒๒๓)
โกสินทร์ โกเมน	(๔๐๕๑)				

ข.

ขจิตพันธ์ ฉัยยากุล	(๑๗๐๒)	ขวัญชัย ชัยจินดา	(๓๖๔๒)	เขมชาติ โพธารามิก	(๒๕๕๒)
ขจรพงษ์ โคนันท์	(๔๐๐๐)	ขรรค์ชัย วงศ์บุรี	(๓๗๓๓)	เขมทัต อนิวรรณ	(๒๗๔๐)
ขจรศักดิ์ ขโลธร	(๓๘๔๕)	ขันตี ผลาวุธ	(๑๗๐๓)	เขมทัศน์ ไชยสุต	(๒๕๒๕)
ขจรศักดิ์ บุณนาค *	(๑๖๕๕)	ขันธพงษ์ สาครบุตร	(๑๔๕)	เขมพงศ์ เลขาภกุล	(๔๐๕๓)
ขจรักษ์ พุ่มบ้านเช่า	(๔๐๕๒)	เขจร ศิริวรรณ	(๒๔๘๕)	เข็มทอง ศรีบุญ	(๑๘๑๓)
ขวัญเฉลิม กลางกุลเสน		เขตร์ สุกนธรัตน์	(๒๖๐)	ไขแสง สุชะวัฒน์	(๑๑๒๕)
ขวัญชนก ตันติเวชกุล *	(๓๔๕๓)				

ค.

คงศักดิ์ (วิเชียร) บัวพิมพ์, น.ต. ร.น.	(๗๓๑)	คณิต ยงสกุล	(๒๗๕๕)	คณัมพร ประเทืองพงษ์	(๓๓๘๕)
คชเดช เขาวินชัย	(๒๕๓๓)	คณิสร์ สุกนธมาน *	(๓๓๘๔)	คณิศร์ จิตพิทักษ์	(๓๘๐๓)
คเชนทร์ ฉัตรเสน	(๔๑๕๖)	คณาพิบูล พิบูลสงคราม	(๓๓๕๕)	คมกฤษ กลั้ววิเศษ	(๔๐๕๔)
คเชนทร์ เอี่ยมประเสริฐ	(๓๕๖๒)	คณิตบูล พิบูลสงคราม	(๓๓๘๓)	คมกฤษ เกรื่อสุวรรณ	(๓๕๓๐)
คณะ เกรียงศักดิ์พิชิต (จินตคุณ)	(๘๑๔)	คทา ธรรมมาชีวะ	(๓๕๓๐)	คมกฤษ สิริสิงห์	(๓๖๕๗)
คณิต คุณาวุฒิ	(๒๗๖๖)	คทา สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๑๗๖๒)	คมกฤษณ์ จรประเสริฐ	(๔๑๕๗)
คณิต มั่นตราภรณ์	(๒๕๒๓)	คทา อภิวังศ์	(๑๒๕๒)	คมจักร พิชัยรณรงค์สงคราม	(๑๗๖๘)
		ครหาทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา	(๒๑๕๗)		

คมจักร วรคามิน	(๔๑๑๒)	ครรรชิต ภูมรัตน์	(๒๗๒๑)	คำนึ่ง วัฒนคุณ	(๑๘๔๘)
คมจักร ศักดิ์ศรี	(๒๒๕๘)	ครรรชิต ศิริภักดี	(๒๑๕๘)	คำพันธ์ุ์เจริญ ทองแถม, ม.ร.ว.	(๔๐๕)
คมสัน บัณฑิตย์	(๓๔๕๒)	ศรีรัฐ เฝ้าบุญเสริม	(๑๕๕๓)	คำพัฒน์ ทองแถม, ม.ร.ว.	(๒๖๕)
คมสัน วิชชุต	(๓๖๓๑)	ความจำนงค์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	(๒๘๓๐)	คำรณฤทธิ์ นาคอร่าม	(๓๗๔๕)
คมสันต์ จินตภาพ	(๓๘๔๑)	คะเชนทร์ เพิ่มทรัพย์	(๒๔๕๓)	ศิริ ศิริรินทร์นที	(๓๖๘๔)
คมฤทธิ วรคามิน	(๔๒๕๒)	ศาล โสริต	(๔๒๑๔)	คุณากร สุภวัฒน์	(๒๖๒๓)
ครณ์ (ศรีจันทร์) จันทวิโรจน์	(๕๘๗)	คำนวน เกียรติศักดิ์พิชิต (จินตคุณ)	(๘๓๕)	คุรุจิต นาครทรรพ	(๓๔๐๖)
ครรรชิต คุณากร	(๓๕๖๑)	คำนวน พินิจชอบ	(๑๕๖๕)	เค่งซื่อ หลิมสวัสดิ์	(๓๗๘)
ครรรชิต ทรรภลักษณ์	(๑๑๒๓)	คำนึ่ง ขาญเลขหา	(๑๑๕)	เครือ ทรรภลักษณ์	(๖๐)
ครรรชิต บัณฑิตฐาน	(๔๒๓)	คำนึ่ง ธรรมเกษม	(๑๘๔๕)	เครือนรงค์ นาวานุเคราะห์	(๑๑๘๑)
ครรรชิต ภาสะพงษ์	(๒๕๑๕)				

ฅ.

ฅนัชวาลัย พินทุโยชิน	(๑๘๔๕)	โฆษิต ศรีเพ็ญ	(๑๗๕๓)	โฆสิต นันทรักษ์	(๓๐๔๕)
----------------------	--------	---------------	--------	-----------------	--------

จ

จง ขิณาลัย	(๑๑๑๕)	จตุพรหม เจริญธรรม	(๔๐๐๑)	จรัญญา สัตยาบัน, พ.ต.อ.	(๓๓๗)
จงกล มุนนาค *	(๓๔๘)	จตุพล ปุญโสณี	(๒๘๐๘)	จรัญเย์ อากาศวรรณะ	(๑๕๖)
จงจิต ผลประเสริฐ	(๓๐๐๖)	จตุพล อุดมศิลป์	(๔๑๕๑)	จรัมพร ไชยโกมล	(๖๕๔)
จงจินต์ ผลประเสริฐ	(๓๘๘๗)	จมร เลขะกุล *	(๔๐๗๑)	จรัล บุรณะนนท์	(๑๗๖)
จงใจ ผลประเสริฐ	(๒๕๘๓)	จรณชัย เมฆะวิภาต	(๓๖๗๖)	จรัล หนูสูง	(๑๕๒๐)
จงรักษ์ กาลวันตวานิช	(๘๖๔)	จรรมนง แสงวิเชียร	(๒๕๑๐)	จรัลพัฒน์ วิศาลสวัสดิ์	(๓๒๒๕)
จงรักษ์ ฮั่วเซ่ง) คุณเภาักษ์ (ไค้อเส็ง)	(๖๓๔)	จรรยา ศิริจรรยา	(๒๓๐๗)	จรัส บุญชู	(๑๒๑๑)
จงรักษ์ ผลประเสริฐ	(๒๕๘๑)	จรวช ผลประเสริฐ	(๓๓๐๕)	จรัส สุขะวัลลภ	(๔๐๕)
จงรักษ์ สุนทรารชุน	(๑๖๕)	จรัญ เหล่าสุวรรณี	(๓๐๔๖)	จรัสพงษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๒๕๘)
จตุพจน์ ปิยะมุตระ	(๓๔๖๗)	จรัญ อมรเวช	(๔๗๐)	จรัสพร โรจนวิสุทธุ์	(๓๓๘๒)
จตุพร เรืองวิเศษ	(๒๗๕๓)	จรัญพัฒน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๓๑๓)	จรัสโรจน์ บลดำริห์	(๒๗๓๗)

จรินทร์ ศรีศุภอรรด	(๖๐๕)	จักรพันธ์ โปษยกฤต	(๑๖๘๖)	จารุภัย มหาวัจน์	(๑๙๒๓)
จรี อมาตยกุล	(๓๒๔)	จักรพันธ์ สงเคราะห์ราษฎร์	(๒๑๕๕)	จารุวัตร นกัตะภัก	(๒๕๓๔)
จรุงรักษ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๖๖๔)	จักรพันธ์ อารยมิตร	(๒๗๓๘)	จารุเวช ขวลิตเลขา	(๓๔๕๔)
จรงแสง สุฟโปต	(๑๑๓๑)	จักรวธ หักฤษณ์	(๓๐๗๕)	จาโรตน์ ณะภูมิ	(๓๔๖๘)
จรรยา ชินาลัย	(๑๓๒๐)	จักรวาล เหล่าสุวรรณ	(๓๙๑๑)	จำทูล สวัสดิ์-ชูโต, พ.ต.ท.	(๑๒๓๕)
จรรยา มหาวัจน์	(๒๐๑๗)	จักรา (เจ็ด) หงสกุล, ร.อ.	(๖๔๗)	จำนง เนียวกุล	(๑๗๒)
จรรยา สุวรรณโคธ	(๓๑๒)	จักราวัธ บัณฑิต	(๒๐๒๖)	จำนง ประชากุล	(๑๖๕๖)
จเร ผลประเสริฐ	(๑๙๓๔)	จักริศ บัวประเสริฐ	(๓๗๖๓)	จำนง ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, พ.ต.ท.	(๑๐๐๗)
จศ ประจวบเหมาะ	(๑๓๐๑)	จักวินท์ จันทนียงยง	(๑๑๓๙)	จำนงค์ บัณฑิตสิงห์ ณ อยุธยา	(๑๐๓)
จอนัน รอด	(๑๕๑)	จักษ์ นาดะพินธุ์	(๓๙๕๑)	จำนงค์ศักดิ์ กาญจนะหุต, ร.ท.	(๗๓๕)
จักร จักขุรักษ์, ร.ต.อ.	(๒๑๐๘)	จิตพล วุฑฒกนก	(๓๕๑๖)	จำริญ วิศวกุล	(๖๖๖)
จักร ดิงศภัทร์	(๒๗๕๕)	จิตรงค์ นิลประดัก	(๒๒๕๔)	จำริญ สุจริตกุล	(๑๕๕๘)
จักรกริช จุณณะภาต	(๒๑๕๕)	จิตรงค์ อินทรทูต	(๒๐๔๓)	จำริญเดช วรรณสุต	(๒๒๕๐)
จักรกริช สี่สุไร	(๓๓๕๘)	จันทรทัต สัทธิกำจร	(๔๑๖๗)	จำลอง วิศวกุล	(๙๖๕)
จักรกฤษ ภูมิจิตร	(๑๕๙๔)	จันทรพัฒน์ รัชน์, ม.จ.	(๒)	จำแลง สวัสดิ์-ชูโต	(๓๑๑)
จักรกฤษณ์ บุรณะสัมฤทธิ์	(๑๔๕๑)	จาดุพันธ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๔๓๒๔)	จิตต์ เวสสุพัฒน์	(๒๐๑๙)
จักรกฤษณ์ พงษ์พานิช	(๒๐๗๑)	จาดุรงค์ บุญประภักศร	(๒๖๒๕)	จิตตพันธ์ หล้าภรณ์	(๒๒๙๑)
จักรกฤษณ์ สุทธิอารมณ	(๒๒๔๒)	จามิกร ดิงศภัทร์	(๓๕๙๗)	จิตติ ทังสุบุตร	(๑๙๖๖)
จักรกฤษณ์ เสาวไพบูลย์	(๔๐๐๒)	จาริก ทองผิว	(๓๔๓๓)	จิตติพัฒน์ ทองประเสริฐ	(๔๒๕๕)
จักรกฤษณ์ หงสไกร	(๗๔)	จาริต ดิงศภัทร์	(๒๓๒๑)	จิตรคุปต์ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๔๔๙)
จักรกฤษณ์กุมาร พงษ์บุญ ณ อยุธยา	(๒๖๓๔)	จารึก สายาลักษณ์	(๑๕๒๕)	จิตรพัฒน์ ไกรฤกษ์	(๒๔๗๒)
จักรชัย มหาวสุ	(๒๐๗๓)	จารึก เข้มงามเหลือ	(๑๗๖๑)	จิตรพันธ์ พวงมะลิ	(๒๙๗๕)
จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา ร.ต.อ.	(๒๐๕๓)	จารุ จันทรทอง	(๒๙๐๕)	จิตรภณ ปลื้จินดา	(๓๙๓๓)
จักรทิพย์ ชัยจินดา	(๓๗๕๓)	จารุ บุญนาค	(๒๔๐)	จิตเสน ศุขะวณิช	(๓๕๒)
จักรทิพย์ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๖๕๙)	จารุจินต์ นกัตะภัก	(๒๔๖๑)	จินดา เกตุปัญญา	(๙๕)
จักรพันธ์ กาญจนโฆษ	(๔๐๒๒)	จารุณิน แห่งสภา	(๒๒๕๙)	จินดา พร้อมเพ็ญพันธ์	(๑๑๖)
จักรพันธ์ จันทนศิริ	(๒๗๓๐)	จารุตม์ จารุประกร	(๑๒๙๓)	จินดา รักตประจิต	(๔๓๕)
		จารุพล พงษ์สุริยา	(๓๓๙๑)	จินดา ศรีนทุ	(๑๙๔)

จินตกว บัณเฑาะพนันท์	(๒๖๔๐)	จิรายุส แสงสว่างวณณะ	(๒๑๐๑)	จุลเวช ขจัดสรรพโรค	(๑๓๕๕)
จินตรัตน์ บุนนาค	(๒๐๙๒)	จิโรจ สุขาโต	(๑๕๖๔)	จุลศกดิ์ ขัยเจริญ	(๒๕๙๕)
จรเดช สิงหเสนี	(๑๖๕๑)	จิระนัม ศรีสวัสดิ์เล็ก	(๒๐๓๔)	จุลสวัสดิ์ ไกรฤกษ์	(๑๕๐๙)
จรรย์นัถ ฌ रणอง	(๒๙๕๑)	จิระเดช กฤดากร, ม.ร.ว.	(๓๑๖)	จุลสิงห์ วสันตสิงห์	(๒๔๕๒)
จรรย์พงศ์ ตรงศ์เดชกุล	(๓๕๗๒)	จิระเดช อินทรทูต	(๑๙๖๔)	จุลเสถียร โชติกเสถียร	(๑๓๒๔)
จรรย์พงศ์ ธาราภ	(๔๑๕๔)	จิระ วัชรวงษ์	(๑๒๐๕)	จุลาทิจ ยุกตะนันท์	(๒๑๑๓)
จรรย์พงษ์ แสงสว่างวณณะ	(๑๙๕๕)	จิระ อุดมวัฒน์ทวี	(๒๕๕๖)	จุลินทร์ เจริญรุ่งเรือง	(๒๕๕๕)
จรรย์พันธุ์ ทวีวงศ์, ม.ล.	(๓๐๔๗)	จิระศกดิ์ เจนนัสสุระกิจ	(๑๒๒๕)	จุฬ วาจาณนท์, ร.ท.	(๒๔๖)
จรรย์พัช โลพันธ์ศรี	(๑๕๙๙)	จิระคม กิตติยากร, ม.ร.ว.	(๒๒๕๓)	เจตกมล พรหมโยธี	(๑๓๙๓)
จรรย์พล วรรณสุด	(๑๑๐๑)	จิระนิตดา กิตติยากร, ม.ร.ว.	(๒๐๕๖)	เจตจันทร์ ประวิตร, พล. ต.ต., ม.ร.ว.	(๑๒๗๖)
จรรย์ยุส ยุกตเสวี, ร.ต.ต.	(๒๔๓๓)	จิระเตชา กิตติยากร, ม.ร.ว.	(๒๐๓๖)	เจตน์ สวรรคทิต	(๑๓๕๐)
จรรย์วธ สิทธิไชย	(๒๒๑๐)	จุฑา กฤษณเวมิระ	(๗๖๕)	เจตน์ สุทัศน์, ม.ล.	(๑๗)
จรรย์วุฒิ จันท์เพ็ญ	(๒๙๕๙)	จุมพจน์ พานิชผล	(๒๓๗๒)	เจตนา จุลกะ	(๒๗๑)
จรรย์ศกดิ์ จินดาวณิต	(๒๑๓๙)	จุมพจน์ มิ่งวานิช	(๓๖๕๕)	เจตนา เจริญพิภพ	(๔๑๑๓)
จรรย์ศกดิ์ ปัญจะ	(๑๕๕๑)	จุมพล นิลวัฒน์นามท์	(๑๖๔๑)	เจตนากร ภิภตะภักฎิ, ร.ต.ท.	(๒๒๔๗)
จรรย์ศกดิ์ เปลียนศรีชัย	(๔๑๗๗)	จุมพล ผิวอ่อน	(๔๒๕๓)	เจตนากร วรวรรณ, ม.จ.	(๑๐๙)
จรรย์เศรษฐ สุขสวัสดิ์, ม.ล.	(๓๔๑๗)	จุมพล วรรณจินดา	(๒๐๑๐)	เจริญ กะลัมพะเทติ	(๓๔๖)
จรรย์ระ จรรย์ยะสิน	(๓๖๙๒)	จุนทร์ (จุติ) นิยมคล้าย	(๓๗๙๕)	เจริญ ขัยกิติ	(๓๓๕๗)
จรรย์ระเจตต์ อรุณษะนันท์	(๒๓๕๖)	จุล อติแพทย์	(๖๑๖)	เจริญ ชินาลัย	(๑๑๐๗)
จรรย์ระพงษ์ วงศ์ภูวรักษ์	(๓๐๗๑)	จุลเฉลิม ยุคล, ม.จ.	(๒๒๔๓)	เจริญ ตันติวัฒน์	(๙๗)
จรรย์ระวิทย์ สุคนธมาน	(๑๖๑๖)	จุลณรงค์ ฌ เชียงใหม่	(๑๗๙๒)	เจริญ รัศมิแพทย์	(๔๑)
จรรย์ระวี เสมอวงษ์	(๔๑๗๙)	จุลทิศ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๙)	เจริญ วงษ์เจริญ	(๑๓๔๑)
จรรย์ระศกดิ์ ตันสุวิวงศ์	(๓๗๒๒)	จุลนภ สนิทวงศ์ ฌ อยู่ธยา	(๖๔๐)	เจริญชัย นาคเสวี	(๙๗๕)
จรรย์ระสฤษดิ์ ตันเจริญสุข	(๑๖๔๐)	จุลประชา สุนทรสารทูล	(๑๓๓๗)	เจริญศกดิ์ บำรุงผล	(๑๕๕๒)
จรรย์ัญ วาจาณนท์	(๑๕๐๒)	จุลมัย ไกรฤกษ์	(๑๕๕๕)	เจษฎ์ จุฑะเทมีย์	(๒๒๒๕)
จรรย์นทร์ โชติกเสถียร	(๑๒๙)	จุลพงษ์ คูนวงศ์	(๓๒๓๙)	เจษฎา กาญจนโอบัย	(๓๙๖๔)
จรรย์ราคม ขจัดสรรพโรค, ร.ต. ต.	(๒๑๐๖)	จุลพล บุรุษรัตนพันธุ์	(๓๑๕๐)	เจษฎา ธีระรัตน์	(๑๗๔๖)
จรรย์รายุส จุลละนันท์	(๔๐๐๓)	จุลวัฒน์ ศรีภักย์วานิช (เขนะกุล)	(๗๗๗)	เจษฎา พุนสุโข	(๓๗๔๑)

เจษฎา วาหน	(๒๒๐๓)	เจ็ดพงษ์ ปุณฺโสนี, ร.ท.	(๒๒๒๕)	เจือ สุวรรณทัต	(๒๕๔)
เจษฎา สุตบรรทัด	(๓๗๑๔)	เจ็ดศักดิ์ มั่นคล้าย	(๔๒๕๔)	เจือรวี ชมเสวี	(๕๒๘)
เจ็ดจิตต์ ต้นติวาท	(๔๑๓๕)	จงรัก สิริสรณ์	(๑๑๓๖)	แจ่ม โตนม	(๓๑)

ฉ					
ฉกาจ สุวชูเพ็ชรน้อย	(๓๔๖๕)	ฉัตรพงษ์ สุวรรณกัญญา	(๓๒๕๒)	เฉลิมชัย กาญจนนิมมาน	(๔๒๓๕)
ฉลวย เฉลิมสาร	(๗๑๕)	ฉัตรพล สุวรรณกัญญา	(๓๕๐๕)	เฉลิมชัย เกษมสำราญ	(๓๓๓๒)
ฉลอง ไชยพานิช	(๒๒๑)	ฉัตรเพชร ฉายางาม	(๓๐๑๒)	เฉลิมชัย ต้นติวาท	(๓๑๒๖)
ฉลอง แพ่งสภา	(๑๑๓๕)	ฉัตรมงคล อยู่เย็น	(๓๕๐๕)	เฉลิมชัย สุวรรณรัต	(๒๒๐๘)
ฉลองพันธ์ โกมารกุล ณ นคร	(๘๑๕)	ฉัตรวิชัย พรหมทัตตเวที	(๒๒๔๘)	เฉลิมชาติ วรรณพุกภัย	(๓๕๘๕)
ฉลองรัฐ ประจวบจันทน์ มหาติลิก	(๑๑๐๖)	ฉันทิ ขวุกุล	(๒๐๓)	เฉลิมเดช โมระกุล	(๒๑๑๕)
ฉลองวงศ์ (เฉลิมวงศ์) ภัทรนาวิก	(๕๒๓)	ฉันทากร วรวรรณ, ม.จ.	(๑๐๕)	เฉลิมพล เกษเพ็ชร	(๓๓๘๘)
ฉลาด เกิดผล	(๑๔๔๖)	ฉันทัก โปษยกฤต	(๑๔๒๓)	เฉลิมพล โกมารกุล ณ นคร	(๓๘๕๒)
ฉลาด วงษ์สว่าง	(๑๗๒๑)	ฉาบชื่น กำภู, ม.ล.	(๑๖)	เฉลิมพล เพ็ญสุตร (พงษ์สวัสดิ์)	(๓๕๕๓)
ฉวีวุฒิ ส่างศรี	(๓๕๑๔)	ฉาบแสง บุณนาค	(๒๕๑๘)	เฉลิมรัฐ นรินทร์	(๘๕๒)
ฉัตร ชมสาย ณ อยุธยา	(๓๗๕)	ฉาย สิริสิงห	(๒๗๘)	เฉลิมวงศ์ จันทรางศุ	(๓๔๕๖)
ฉัตรรา บุณนาค, ร.อ.	(๑๒๒๐)	ฉายฉาน แซ่มสวัสดิ์	(๒๓๔๒)	เฉลิมวงศ์ พิศาลบุตร	(๘๕๘)
ฉัตรรา ลักษณะนาย	(๓๘๒๖)	ฉายชื่น กำภู, ม.ล.	(๑๕)	เฉลิมศักดิ์ กาญจนเดชะ	(๘๖๒)
ฉัตรินท์ นพจินดา	(๓๑๕๒)	ฉายแสง ณ นคร	(๓๔๐)	เฉลิมศักดิ์ วรรณจินดา (รักตประจิต)	(๑๓๐๕)
ฉัตริน พุทธศุภ	(๓๐๑)	ฉนชื่น ลิ้มหังสพุกภัย	(๖๒๑)	เฉลิมศักดิ์ จงเจริญ	(๓๕๐๘)
ฉัตรชัย กำหนดติษฐ์	(๓๓๘๘)	ฉิ่งเถียน จุรัตนสาร	(๔๕๔)	เฉลา ปังตระกูล	(๕๐๕)
ฉัตรชัย นวมเจิม	(๒๕๕๘)	เฉลิม ไชยรัตน์, ม.ร.ว.	(๕๐๓)	เฉลียว พุนศิริปัญญา	(๓๕๓๖)
ฉัตรชัย พุทธสินธุ์	(๓๖๕๓)	เฉลิม ศรีวรรณะ	(๕๕)	เฉลียว วัฒนาพานิช	(๑๕๔๒)
ฉัตรชัย พวงจันทร์แดง	(๓๑๕๑)	เฉลิม ไสยานนท์	(๓๐๒)	เฉลิม	(๒๑๕)
ฉัตรชัย วงศ์ทองศรี	(๒๖๒๒)	เฉลิม อภัยวงศ์	(๑๕๕๖)	เฉลิม นาทะทัต	(๑๓๕)
ฉัตรชัย ศรีบุญ	(๓๓๕๖)	เฉลิมเกียรติ จงเจริญ	(๔๐๖๘)	ฉัตรชัย น้อยวัน	(๔๒๕๕)
ฉัตรชัย ศรีสมวงศ์	(๒๒๖๔)	เฉลิมเกียรติ ฐถาวร	(๓๖๖๘)		
ฉัตรชัย สุภจิต	(๓๒๑๕)	เฉลิมฉัตร วุฒิชัย, ม.ร.ว.	(๑๖๕๓)		
ฉัตรชัย สุจริตพงศ์	(๓๗๔๖)				

ช.		ชลวิทย์ สุขอุดม	(๔๒๕๖)	ชวลิต พรพานิช	(๑๘๘๕)
ชฎิล ศิลป์กุล	(๓๗๑๑)	ชลห่มุ ขลานุเคราะห์	(๖๖๑)	ชวลิต ยอดมณี, พ.ต.อ	(๑๒๘๑)
ชนก ชาคริก	(๒๑๓๗)	ชลอ บุญยพกะณะ	(๑๐๕๖)	ชวลิต พิพัฒน์โกศา (สกุลคุ)	(๗๒๕)
ชนกชัย เมณะสุด	(๓๒๖๐)	ชลอ วงษ์สว่าง	(๖๔๒)	ชวลิต เสริมปรุงสุข	(๑๔๔๑)
ชนธิร์ แสงสว่างวัฒนะ	(๒๔๕๒)	ชลอ หิรัญยะมาน	(๔๓๘)	ชวลิต หังสพฤษ	(๑๔๔๗)
ชนะ จันระเปาระยะ	(๒๑๑๗)	ชลัทธ์ พัฒน์นิตย์	(๒๐๕๔)	ชวลิต อัมพรรัตน์	(๒๓๓๘)
ชนะ ลิมป์โชติกุล	(๓๕๑๘)	ชลิต กลิ่นไข	(๔๐๒๓)	ชวลิต เอื้อวิทยา	(๑๔๕๔)
ชนะ วงศ์เสรี	(๒๘๗๔)	ชลิต เฉลยวารศ	(๒๗๔๑)	ชวลิต โอสถานนท์	(๒๑๕๓)
ชนะ สิริยานนท์	(๒๔๒๕)	ชลิต ถิ่นธานี	(๓๕๓๕)	ชวลิต โลจายะ	(๑๑๗๔)
ชเนินทร์ จันทรเบกษา, น.ท.	(๑๓๑๔)	ชลิต นันทวิจารณ์	(๕๕๓)	ชวลิต พงษ์ ศรียาภย์	(๓๘๓๕)
ชเนินทร์ จอบหิมเวศน์	(๓๘๐๑)	ชลิต สถิตย์ทอง	(๒๕๑๕)	ชวลิต อมาตยกุล	(๑๖๕)
ชเนินทร์ ฉายบุญญา	(๔๐๒๗)	ชลิต สิริพงษ์	(๓๕๔)	ชวลิต ดารายน	(๑๕๘)
ชเนินทร์ บัววังโป่ง	(๔๒๓๗)	ชลิต สุจริตพงศ์	(๘๒๐)	ชวลิต สิงหนัน	(๒๘๓๑)
ชเนินทร์ บุญชูช่วย	(๔๒๓๖)	ชลิต เทราบัตย์	(๑๐๕๔)	ชวลิต จันทรสนธิ	(๒๘๕)
ชเนินทร์ โพธิ์พูนศักดิ์	(๓๘๘๘)	ชลิตพงษ์ สุทธิสถานนท์	(๓๓๘๐)	ชวลิต ตันตทสุวรรณ	(๓๒๘๐)
ชเนินทร์ ลำคำ	(๓๖๕๔)	ชลิตรัตน์ จันทรเบกษา	(๓๘๕๔)	ชวลิต พุกกะพันธ์	(๓๑๒๗)
ชเนินทร์ วงศ์เหลือง	(๓๐๔๘)	ชลิตนทร์ บิดพานนท์	(๒๓๗๐)	ชวลิต อมาตยกุล	(๘๔๘)
ชเนินทร์ วรรณดิษฐ์	(๕๒๖)	ชโลธร ผาโคตร	(๓๔๑๐)	ชวลิต (แห) ชุติมา	(๗๒๔)
ชเนินทร์ วิชยานนท์	(๓๓๕๖)	ชวง กัลยาณมิตร	(๓๕๗)	ชวลิต บุญมี	(๔๒๓๘)
ชเนินทร์ วีระวงศ์	(๒๖๐๔)	ชวนะ จามธมาน	(๒๕๐)	ชวลิต บุญนาค	(๒๗๕๐)
ชม สุนทรศร	(๖๕๑)	ชวัน วิชพันธ์	(๒๐๕๐)	ชวลิต ศรีสวัสดิ์เล็ก	(๒๐๓๕)
ชยนต์ อยู่สวัสดิ์	(๒๘๐๔)	ชวลักษณ์ เจริญโพธิ์	(๒๓๕๕)	ชวลิต ชินสมบูรณ์	(๒๘๕๕)
ชยานันท์ (สว่าง) ลดาวัลย์, พ.ด.ต., ม.ร.ว.	(๑๒)	ชวลิต เขมจรดี	(๔๐๗๓)	ชวลิต (ป๋) บิดพานนท์	(๘๑๒)
ชโยดม จุลปัติ	(๓๑๕๓)	ชวลิต เกษมสันต์, ม.ร.ว.	(๓๖๑๐)	ชวลิต ธันวารชร	(๓๔๔๒)
ชลกานต์ บุปผเวส	(๑๕๖๗)	ชวลิต จงวัฒนา	(๒๑๘๘)	ชวลิต สิงหนัน	(๒๕๐๕)
ชลธิชา วีรสาร	(๓๖๒๐)	ชวลิต ชัยสงค์	(๕๗๕)	ชวลิต พัฒนเจริญ	(๒๕๓๕)
ชลธิศ พูนสุขโข	(๔๑๕๕)	ชวลิต ไชยชนะ	(๑๗๒๔)	ชวลิต สวัสดิ์ โชติกเสถียร	(๑๒๗)
ชลธิ์ เกาฑะทัต	(๓๘๕๕)	ชวลิต พงษ์สมบูรณ์	(๑๘๓๓)	ชวลิต บุญนาค	(๗๑)
		ชวลิต พรทัศน์	(๓๑๐๔)	ชวลิต ประภาวดี	(๑๗๕๒)

ชัยชนะ พยัฆวิเชียร	(๑๖๓๐)	ชัยวัฒน์ บุษยประภัสร์	(๓๕๗๑)	ชาญวิทย์ มงคลเลาหกิจ	(๓๖๖๑)
ชัยชุมพล สิริเวชชะพันธ์	(๓๐๒๒)	ชัยศร สีโรรส	(๑๙๔๓)	ชาญวิทย์ ยอดมณี	(๓๒๗๕)
ชัยชาญ จิระนคร	(๑๕๕๗)	ชัยศักดิ์ พุทธาร	(๓๕๙๒)	ชาติ จารุตามระ	(๒๒๗๔)
ชัยทรัพย์ ทรัพย์สาร	(๙๐๐)	ชัยศักดิ์ สุวรรณประกร	(๑๕๗๕)	ชาติ บุญสูง	(๑๖๐๕)
ชัยเทพ เทวกุล, ม.ล.	(๑๕๔๒)	ชัยสิทธิ์ เกษรา	(๓๑๕๔)	ชาติ บุษยประภัสร์	(๓๕๗๑)
ชัยธัช โพธิ์เตียน	(๒๗๔๒)	ชัยสิทธิ์ ขาครรัตน์	(๙๗๑)	ชาติ สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๑๒๗๕)
ชัยนิมิตร นวรัตน์, ม.ล.	(๒๒๙๙)	ชัยสิทธิ์ วิเศษวงศ์	(๑๓๗๕)	ชาติเฉลิม บุคค, ม.จ.	(๑๖๑๐)
ชัยประนิน วิสุทธิผล	(๔๐๕๕)	ชัยสิริ สมุทวนิช	(๒๑๔๗)	ชาติ บุญสูง	(๒๐๗๓)
ชัยพร คำรณยุทธ	(๓๖๔๕)	ชัยเสนา สุนทรพิพิธ (มัจฉวิบูลย์)	(๗๕๗)	ชาติ พลโยธิน	(๓๕๖)
ชัยพร ขยางกูร, ม.ล.	(๒๓๐๕)	ชัยอนันต์ สมุทวนิช	(๑๖๙๗)	ชาติชาย ชุติมา	(๓๕๗๖)
ชัยพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา, ร.ท.	(๒๔๓๕)	ชาญ ตระกูล	(๑๔๑๗)	ชาติชาย เนียวกุล	(๓๙๔๖)
ชัยพันธ์ จันทรสณี	(๒๙๒)	ชาญกิจ (ชาญณรงค์) พยัฆวิเชียร	(๑๖๔๖)	ชาติเชอ กรรณสูต	(๑๕๗๒)
ชัยพันธ์ ศรีจิตติ	(๑๑๒๕)	ชาญชัย กรรณสูต, ร.อ.	(๓๙๓๔)	ชาติสวัสดิ์ โชติเศสภัย	(๑๒๖)
ชัยยะ ชัยสมบุรณ์	(๑๖๗๔)	ชาญชัย กิจจานันท์	(๑๙๙๗)	ชาย ชีวะเกตุ	(๑๖๔๕)
ชัยยันต์ อัครวัฒน์	(๓๒๓๕)	ชาญชัย จารุวัตร	(๒๒๙๔)	ชาย วัฒนสุวรรณ	(๔๒๕๖)
ชัยยุทธ กระบวนรัตน์	(๑๙๖๕)	ชาญชัย ชลาเนุกระหี	(๒๕๑๑)	ชาย ศิริเวทิน	(๒๗๗๒)
ชัยรินทร์ ศรีมูจรินทร์	(๓๗๖๕)	ชาญชัย ชาญชัยศึก	(๑๕๐๖)	ชาย เสวกุล, พ.ต.อ.	(๓๙๔)
ชัยวัฒน์ โกวิทยา	(๓๒๕๑)	ชาญชัย แน่วจำเนียร	(๕๖๒)	ชายชล เลิศพลากร	(๓๑๕๒)
ชัยวัฒน์ คุณาธรรม	(๒๕๗๓)	ชาญชัย (ไข่วัญ) ณ บ่อมเพชร	(๕๑๐)	ชายชัย หังสสุติ	(๖๖๗)
ชัยวัฒน์ จันทรศรีวงศ์	(๑๕๕๓)	ชาญชัย ลิ้มปยากร	(๒๑๒๒)	ชายชาญ เทียนประภาส (กรรณสูต), พ.ต.	(๑๕๕๓)
ชัยวัฒน์ นิตยาพร	(๒๗๗๑)	ชาญชัย วัชรราชย์	(๒๖๕๓)	ชายชาญ วสุวัต	(๕๐๓)
ชัยวัฒน์ บุญลาโก	(๔๐๒๔)	ชาญชัย หอมเศรษฐี	(๑๗๙๕)	ชายน้อย บันยารชุน	(๑๕๗๕)
ชัยวัฒน์ พนมยงค์	(๔๒๕๗)	ชาญชัย เอมะรุจิ	(๓๑๓๒)	ชายไหว แสงรุจิ	(๔๗๓)
ชัยวัฒน์ เขียวพงศ์ศิริ	(๓๑๕๑)	ชาญจิต หิรัญอาจ	(๓๗๓๙)	ชาติ จารุวัตร	(๒๖๔๑)
ชัยวัฒน์ รอดพร้อม	(๓๑๕๕)	ชาญเชาน์ ลิ้มโกคา	(๓๔๓๔)	ชาติ เสวตะโสภณ	(๑๓๒๕)
ชัยวัฒน์ วิสานนท์	(๓๗๔๕)	ชาญเดช ลิ้มปะพันธ์	(๒๙๓๓)	ชาติ เหราบัตย์	(๔๒๒๔)
ชัยวัฒน์ สงฆ์เป็รื่อง	(๒๕๕๖)	ชาญวิทย์ ไกรฤกษ์	(๒๙๑๑)		
ชัยวัฒน์ คชระสูต	(๒๙๓๒)	ชาญวิทย์ เขวงศักดิ์สงคราม	(๒๙๙๙)		

ชาติ จารุวัตร์	(๒๖๔๑)	ชัยณพร กิตติสมพันธ์	(๓๒๔๐)	ชูฉัตร กำภู ณ อยุธยา, พ.ต.	(๒๐๓๑)
ชาติ เหมราชย์	(๔๒๒๔)	ชวัน สุวงศ์	(๓๓๓)	ชูชัย ศรีชลธาร	(๒๓๓๔)
ชวนา กาญจนทัย	(๓๓๑๗)	ชวิสวิชากร วรวรรณ, ม.ร.ว.	(๔๔๐)	ชูชาติ พิทักษากร, พ.ท.	(๕๑๐)
ชำนาญ สุจริตกุล	(๕๔๖)	ชื่นเมือง โกมารกุล ณ นคร	(๖๓๕)	ชูเผ่า เลิศวณิช	(๕๖๕)
ชำนาญ ช้างสาต	(๔๑๔๐)	ชุต อุดลระรัต	(๑๕)	ชูพงษ์ เลิศวณิช	(๓๖๕)
ชโนธร ศรีโยธิน	(๓๓๕๕)	ชุตินทร มลายมาน	(๒๑๕๑)	ชูพันธ์ คณานุกรักษ์	(๒๐๕๕)
ชิตชัย วิษะรังสรรค์	(๒๔๔๕)	ชุตินทร อินทร	(๒๖๘๓)	ชูรัฐ เกียรติพงษ์	(๔๑๕๗)
ชิตชนก ธรรมรักษา	(๓๓๑๔)	ชุมเจริญ ปุณฺโสนี	(๕๖๕)	ชูวงษ์ สุจริตกุล	(๖๕๔)
ชิตชนก ศรีนุต	(๓๘๔๕)	ชุนมม วรธโนทัย	(๓๑๘)	ชูวงศ์ บุณนาค	(๒๒๖๐)
ชิตชัย ทหรานนท์	(๕๘๕)	ชุนปกบุตร ชุมพล, ม.จ.	(๓)	ชูวุฒิ จามรมาน	(๑๔๓๕)
ชิตโชติ สุขมงคล	(๓๘๔๓)	ชุนพงษ์ หุตานนท์	(๒๓๐๕)	ชูศักดิ์ จิตจำนง	(๓๔๔๓)
ชิตพงษ์ ศรีภักดี	(๒๕๑๒)	ชุนพร กาญจนรัตน์	(๓๕๖๕)	ชูศักดิ์ ชัยนาม	(๖๘๒)
ชิน สายยทวิฑูร	(๖๘๔)	ชุนพร อุดลระภมร	(๒๕๘๖)	ชูศักดิ์ เขวงศักดิ์สงคราม	(๕๒๘)
ชิน อัมพรรัตน์	(๓๑๓๓)	ชุนพร ตันธนะ	(๒๔๕๑)	ชูศักดิ์ ทิวเสถียร	(๘๖๓)
ชินทนต์ วีระขจร	(๓๓๔๗)	ชุนพล พรหมนารถ	(๒๐๔๓)	ชูศักดิ์ น้ำเจริญ	(๓๐๒๓)
ชุนพร สิงหเสนี	(๔๕)	ชุนพล ยุสถานนท์	(๓๕๕๑)	ชูศักดิ์ เนี่ยวกุล	(๓๓๓๕)
ชินเล็ก บุณนาค	(๓๒)	ชุนพล รังควร	(๑๒๘๘)	ชูศักดิ์ ยนต์รัักษ์	(๑๕๘๓)
ชินวรัตน์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๘๓๔)	ชู กนกมณี	(๓๕๘)	ชูศักดิ์ สิงหเสนี	(๓๐๒๓)
ชินวัตร น้อยวัน	(๓๕๖๓)	ชูเกียรติ บิณฑทานนท์	(๓๐๓๓)	ชูศักดิ์ สุคนธ์หงษ์	(๔๘๓)
ชินสุข วีระวรรณ	(๑๘๕๕)	ชูเกียรติ มงคลสินธุ์	(๒๐๕๘)	เชษฐา คล้ายอินทร์	(๓๓๕๓)
ชินศรี คชนันท์	(๓๒๒๖)	ชูเกียรติ (แต่ม) วงษ์วานิช	(๒๓๓๕)	เชษฐวงศ์ สตะกูระ	(๔๔๕)
ชิโร อินานิช	(๗๘๓)	ชูเกียรติ กล้ากลางสมร (หงส์ไกร)	(๔๗๒)	เชน กาญจนปัจจุ์	(๔๒๓๕)
ชัยนุ ราษฎร์นาค	(๑๕๘๕)	ชูจิต กุลจรรยาวิวัฒน์ (จันทกุล)	(๒๐๖๘)	เชน จารุรัตน์	(๑๑๔)
ชัยนุเต (อภิชาติ) สืบแสง	(๓๓๑)	ชูจิตต์ เป้าศิลา	(๕๑๖)	เชษฐา ภูรินาท (ภูศิริฤทธิ)	(๓๓๖๐)
				เชาวน์ จิรสิงห์	(๑๔๘๒)

เขาวานี้ ลักษณะหุด	(๑๐๔)	เขี้ยวขานู เคียงศิริ	(๗๘๘)	โชติพันธ์ ทองพูนศักดิ์	(๔๑๑๔)
เขาวานี้ ณ ศีลวันต์	(๗๓๐)	เขือ (จำจิตต์) จำจิตต์	(๑๘๑๔)	โชติรส ศรีอังกูร	(๒๗๖๘)
เขาวานี้ขานูบุรุษ พังบุญ ณ ออยุธยา	(๑๔๓๕)	เขือชาย ประทุมรัตน์	(๒๕๘๑)	โชติมาร ศรีอัครมูร	(๔๑๔๒)
เขาวานี้บุลย์ คงพลศิลป์	(๔๑๔๑)	เขือทิพย์ โชติกเสถียร	(๑๕๕)	ไชย ณ ศีลวันต์	(๓๕๓๒)
เขาวานี้พันธุ์ ราชพิทักษ์	(๒๕๗๕)	เขือพงษ์ รังควร	(๑๒๕๓)	โชติกาญจน์ อัสวกุล	(๔๑๕๘)
เขิด บุลยะรัตเวช	(๖๔๓)	โชค ศรีสิทธิกรรม (วิสูตรชัย)	(๗๓๖)	ไชยชนะ ณ เชียงใหม่	(๓๒๖)
เขิดเกียรติ มนต์เสรีนุสรณ์	(๓๑๕๕)	โชคชัย เกษจรัส	(๓๑๕๖)	ไชยณรงค์ ถนัดใช้ปน *	(๒๗๗๓)
เขิดชัย ลีสวรรค์	(๒๖๕๑)	โชคชัย สุวรรณสุก	(๔๑๕๖)	ไชยยนต์ เอกพานิช	(๖๐๒)
เขิดชาย แก่นอบเขย	(๒๕๓๐)	โชคดี บุญ-หลง	(๓๑๒๘)	ไชยยศ บุปผเวส	(๑๔๖๕)
เขิดหงส์ นิตินทรสุนทร	(๒๕๑๓)	โชคพิชัย หาญสงคราม	(๒๒๖๕)	ไชยวัฒน์ บุญนาค	(๑๖๕๘)
เขิดลักษณ์ ชมปรีดา	(๒๔๕๔)	โชคศักดิ์ ศิริทรัพย์	(๓๘๕๕)	ไชยวุฒิ พิงทอง *	(๔๐๓๗)
เขิดศักดิ์ ชีระบุตร	(๑๗๖๕)	โชติ (เขี้ยวฝั้น) จุฑระกุล	(๔๖๖)	ไชโย รัตนประสิทธิ์	(๑๕๘๑)
เขิดศักดิ์ ประทีป ณ ถलग	(๕๒๕)				

ข.

ชะอืด ไชยสุต	(๒๐๔)	เชพ ศิริพันธ์	(๗๐๕)	แชม สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา	(๒๘๘๓)
แชม-แจ่มจรัส รัตน์, ม.ร.ว.	(๑๖๒๕)				

ขี.

ฐานิศร์ สอพบ่มเสียง	(๒๗๖๔)	ฐิติพงศ์ จามิกร	(๓๕๖๔)	ฐิติพันธ์ บุคล, ม.จ.	(๑๒๗๗)
ฐาปบุตร ชมเสวี	(๒๐๘๕)	ฐิติพงศ์ สุวรรณิน	(๒๔๕๖)	ฐิติวัฒน์ สิบแสง	(๓๐๐๘)

ขค.

เข็ยร์ร์ กรรณเสุต	(๔๕๕)				
-------------------	-------	--	--	--	--

ณ.

ณพงศ์ เกิดเจริญ	(๓๗๔๔)	ณรงค์ อินทรครรชิต	(๒๖๗๘)	ณัฐ จามรมาน	(๒๑๕๒)
ณรงค์ เหมะโยธิน	(๑๒๗๘)	ณรงค์ โอสถสงเคราะห์	(๔๕๘)	ณัฐ ภมรประวดี	(๘๕๗)
ณรงค์ จารุตามระ	(๑๖๕๔)	ณรงค์ชัย นาคพันธุ์	(๒๘๘๘)	ณัฐ ศิวรักษ์	(๔๐๗๔)
ณรงค์ เขียรประสิทธิ์	(๑๖๕๕)	ณรงค์ชัย พรหมมี	(๓๕๕๒)	ณัฐ อิงควดี	(๒๕๕๗)
ณรงค์ บุปผเวส	(๑๕๓๗)	ณรงค์ชัย อิมราพร	(๓๖๖๒)	ณัฐกาญจน์ จันะวัฒน์	(๔๒๕๘)
ณรงค์ พยุ่งพงศ์	(๒๐๔๘)	ณรงค์ฤทธิ ชัยกิติ	(๓๐๘๔)	ณัฐชนก (ชนก) ภูมรินทร์	(๓๓๕๔)
ณรงค์ ภมรมาศ, ร.ต.อ.	(๑๖๒๓)	ณรงค์ศักดิ์ ตัณฑพานิช	(๑๗๗๖)	ณัฐชล อันนวัฒน์	(๓๘๐๐)
ณรงค์ มงคลศิริ	(๒๘๑๒)	ณรงค์ โกมลารชุน	(๓๐๕๒)	ณัฐนาท (สุชน) วิริยศิริ (กลศาสตร์เส้น)	(๒๒๖๑)
ณรงค์ มั่นสกุล	(๑๒๘๕)	ณฤทธิ ศรีสัมพันธุ์	(๒๔๗๖)	ณัฐพงศ์ ทรัพย์เย็น	(๔๐๐๔)
ณรงค์ (ชาญชัย) เมณะเศวต	(๑๕๐๒)	ณช (สิทธิเดช) เศวตเลข	(๓๒๒๕)	ณัฐพงศ์ ศิริจนะ	(๓๕๗๘)
ณรงค์ โรจนสุนทร, ร.อ.	(๕๖๑)	ณัฐชัย มั่นวิเชียร	(๓๗๕๖)	ณัฐพงษ์ สัตยานุรักษ์	(๔๒๕๕)
ณรงค์ ณ ลำปาง	(๓๕๒๔)	ณัฐ สุนทรพงศ์	(๔๑๔๓)	ณัฐวุฒิ เกาโบราณย์	(๔๑๔๔)
ณรงค์ วรรณโณ	(๑๕๑๑)	ณัฐธรรม วรรณรณ, ม.ร.ว.	(๑๖๗๘)	ณัฐพิชญ์ สนิทวงศ์ ณ อรุชยา	(๒๕๕๔)
ณรงค์ วัฒนพานิช	(๑๒๐๘)	ณัฐพร โขมพัตร	(๔๒๑๕)	ณัฐนันท์ วงศ์วรรณ	(๔๐๐๕)
ณรงค์ เสาวลักษณ์	(๒๐๐๒)	ณัฐวุฒิ โพธิสาโร	(๓๒๔๑)	ณัฐเวท แสงใหญ่	(๓๔๗๐)
ณรงค์ โสภาค	(๒๓๗๕)	ณัฐวุฒิ แสนโกศิก	(๒๗๑๑)	ณัฐวุฒิ อนุสรวัฒน์	(๔๐๓๔)
ณรงค์ ไหลมา	(๑๕๗๖)	ณัฐระ ผดุงวัตร	(๒๕๖๕)	ณัฐชาติ รัตนภาพ	(๔๐๗๕)

ด

दनัย คงสายสินธุ์	(๒๔๑๘)	दनัย บัวเลิศ	(๓๓๓๑)	दनัย อุ่นสมบัติ	(๓๕๖๕)
दनัย ดำรงเกียรติ	(๑๓๔๕)	दनัย บุณนาค	(๗๐๔)	दनัย เอมพันธุ์	(๓๒๔๒)
दनัย นามะสนธิ	(๒๐๓๗)	दनัย (เกียงเขี่ยม) บัจจกษัตริ	(๖๐๑)	दनัยฉัตร วงศ์ทองศรี	(๒๕๑๔)

คณฺข บุนนาค	(๒๓๕๘)	ดำรงพันธุ์ พุณฺวัตถุ	(๑๓๑๐)	คุสิต หุมนานนท์	(๑๑๓๑)
คณฺข อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๓๕๒๓)	ดำรงวุฒิพร้อม ดิศกุล, ม.ร.ว.	(๑๐๖)	คุสิต นนทะนาค	(๒๓๕๘)
คณฺ พัทธานุกร (ครุฑโกษา)	(๖๐๖)	ดำรงศักดิ์ ศรีสุรินทร์	(๓๐๗๘)	คุสิต รังคศิริ	(๒๑๐๔)
ค้วง กิตติโกศล (โกศล)	(๕๒๕)	ดำรงศรี ทรพรพสุ	(๑๒๐๔)	คุสิต วิริยะชาติ	(๑๘๖๕)
ค้วง สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๕๕๐)	ดำรง เสวตเศรณ	(๒๔๔๘)	คุสิต สาลักษณ์	(๑๗๐๑)
ควงตรุณ ศรีวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๕๒๐)	ดำรง เออวิทยา	(๑๔๐๕)	คุษฎี อารยวุฒิ	(๓๕๕๔)
ควงเดช บุนนาค	(๓๐๔๕)	ดำรงที อารุเสถียร	(๒๑๕๔)	คุสิต อัมพัทธ์	(๕๔๘)
ควงทอง บุนนาค	(๗๑๐)	คำรา อมาตยกุล	(๑๖๗)	เดชธาร สวัสดิวัฒน์	(๑๔๓๐)
คอน นามะสนธิ	(๔๓๔๑)	ศิริเรก ลือสัจย์	(๓๑๕๗)	เดชเผด็จ บุนนาค	(๓๕๒๕)
คอนน้อย พรหมมาศ	(๓๔๓๑)	ศิริเรกฤทธิ์ รพีพัฒน์, ม.ร.ว.	(๒๖๘๑)	เดชสิงห์ สิงหเสนี	(๒๔๘๖)
คังลัน บุนนาค	(๘๒๔)	ติลก โกศัยศาสตร์	(๑๕๕๖)	เดชอุดม แสงใหญ่	(๓๖๐๑)
คาเพ็ชร คงพันธ์	(๕๐๕)	ติลก นพวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๓๘๑)	เดชา ไคยฤทธิ์, ร.ต.ท.	(๑๕๘๒)
คาเรน พอล อรรถภัทร	(๓๕๖๖)	ติลก อภัยวงศ์	(๕๖๓)	เดชา ชุมทอง	(๒๒๔๔)
ดาวฤกษ์ สิ้นธุวนิชย์	(๒๔๕๘)	ติลกพร รังควร	(๑๒๖๓)	เดชา สรณีย์ภัทร์	(๒๓๗๔)
ดาวเลื่อน บุนนาค	(๑๑๑๐)	ติลกพล สุนทรเวช	(๓๖๑๔)	เดชา สุขารมณ์, น.อ., ร.น.	(๑๑๒๔)
คำเกิง ธรรมวงศ์	(๑๐๗๐)	ติษทัต บันยารุณ	(๒๕๖๓)	เดโช สิทธิสารบุตร	(๑๖๐๒)
คำรง ชูประวัต	(๒๗๔๓)	ติษทัต ภาวะพงศ์	(๒๕๖๗)	เต็ดดวง บุนนาค	(๓๗๔)
คำรง ธรรมมาร์ภย์	(๑๗๔๘)	ติสทัต นิตยสุทร	(๓๕๑๒)	เต็ดดวง อนุกุล	(๓๑๓๔)
คำรง ยิงสกุล	(๓๗๕๕)	ติสนันท์ สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๑๕๐๓)	เดวิด รัสเซล	(๒๖๓๕)
คำรง สุวัฒน์นาค	(๒๖๕๔)	ตุลยเดช บุนนาค	(๒๖๐๓)	เดือนลอย บุนนาค	(๑๑๑๑)
คำรงชัย ปุณณะโชติ	(๓๐๒๔)	คุษฎี จิระนคร	(๑๕๑๒)	แดง เศษตุงคะ	(๒๒๕๔)
คำรงชัย อมาตยกุล	(๒๓๔๐)	คุษฎี บุนนาค	(๒๐๘๗)	แดง ประมวลรัตน์	(๒๖๖๓)
คำรงเชอ ลักษณ์ธมมาัย	(๑๐๘๓)	คุษฎี ศรีพิสุทธิ์	(๖๓๒)	โตน นามะสนธิ	(๔๑๕๔)
คำรงเดช สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว.	(๒๑๘๒)	คุษฎี สุเสาร์จ	(๓๑๘๕)	โตมเดช บุนนาค	(๒๔๘๘)

ด

ต้น โลหารขุ่น	(๓๖๒๖)	ตรรัชนี เวชศิลป์	(๑๖๒๓)	ตุลรัฐี คนองเตง	(๔๑๕๘)
ต้นยี่ สุวรรณกนิษฐ	(๔๑๘๐)	ตวง ตวงทอง	(๓๑๒๓)	ตุลานราพัฒน์ ลุประสงค์	(๓๑๕๓)
ต้นขมน้อย โกมารกุล ณ นคร	(๒๗๑๘)	ตวง ศาสตริน	(๗๒๓)	เตช บุณนาค	(๑๘๖๗)
ตระกล เนี่ยวกุล	(๕๒๒)	ตวงสิทธิ์ จารุเสถียร	(๑๗๓๕)	เตชะทัต เตชะเสน	(๑๒๕๐)
ตระการ (หย่งไถ่) ตียาภรณ์	(๖๖๘)	ต๋อง นาควิโรจน์	(๓๗๗๖)	เต็มพล เวชโอสถ	(๓๓๗๘)
ตระกุล จุฬานนท์	(๗๐๒)	ต่อทรัพย์ ผลดี	(๓๕๖๘)	เต็มศักดิ์ กฤษณามระ	(๔๒๕)
ตระกุล เจริญพานิช	(๑๕๗๖)	ควิบ กมลนาวัน	(๗๕๐)	เต็มศักดิ์ ณ เชียงใหม่	(๑๗๔๓)
ตรีฉัตร ศิริอังกูร	(๒๔๖๕)	ต่อพงษ์ วัจนะสวัสดิ์	(๑๗๖๐)	เทียบ สุจริตกุล	(๓๓๐)
ตรีทัศน์ เอื้อวิทยา	(๑๗๕๖)	ต่อพงษ์ สงวนเสริมศรี	(๑๔๕๒)	เตือนจิตร บุษยากร	(๑๕๐)
ตรีทพย์ เตลาน	(๑๓๕๖)	ตอม เลหาดีรานนท์	(๑๒๐๓)	โตมร บุณนาค	(๕๑๕)
ตรีเทพ บุญยสุวานนท์	(๓๓๕๒)	ต่อศักดิ์ อัมพรรัตน์	(๒๖๕๕)	ไตรเทพ ศรีบุญ	(๓๔๗๒)
ตรีพล พงละออ	(๓๖๑๓)	ตันติ ปริพันธ์พจนพิสุทธ	(๒๖๐๕)	ไตรธวัช ศีตีสาร	(๓๔๑๕)
ตรีพล อุดมศิลป์	(๒๕๓๖)	ต้นเพ็ง แซ่โอรี	(๕๘๔)	ไตรรงค์ วิสุทธิมรรค	(๔๐๒๕)
ตรีเพชร ทิพย์วาน	(๔๑๑๕)	ต้นยูเก่ง ตันทเวณิช	(๔๑๒)	ไตรรัตน์ ฉัตรแก้ว	(๓๕๖๒)
ตรีภพ จันทรประภา	(๒๕๒๘)	ตั้ง ณ บ่อมเพ็ชร	(๔๓)	ไตรรัตน์ อมาตยกุล	(๔๐๕๖)
ตรรัชนี ฤทธาภรณ์	(๒๓๔๗)	เต็มพล เวชโอสถ	(๓๓๗๘)	ไตรวุฒิ พรพิบูลย์	(๓๘๕๖)

ด

ดกน รसानนท์	(๒๒๗๖)	ดนิม เกรียงศักดิ์พิชิต (จินตคุณ)	(๕๒๔)	ดาวร รัตนาวะดี, พ.ท.	(๕๘๐)
ดกล โพธิประสาธ	(๖๑๓)	ดวลย์ เจริญผล	(๑๓๓๔)	ดาวร วิเศษกุล	(๑๒๔๑)
दनอม จันทรภูติพลากร (จาตสงเคราะห์)	(๘๗๔)	ดวลย์ ปานะนนท์	(๑๑๒๒)	ดาวร สุทธิวนิชย์	(๒๕๘๕)
दनอม สุกรีภรณ์	(๓๗๕๕)	ดวลย์ศักดิ์ ทวีวงศ์, ม.ร.ว.	(๒๑๐๕)	ดาวรัตน์ สมรรถจันทร์	(๒๘๓๘)
दनอมพงษ์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (๑๐๐๖)	(๑๐๐๖)	ดาพร โรจนวิสุทธ	(๒๖๓๓)	ดิรวีร์ สุพานิช	(๑๗๕๘)
दनอมศักดิ์ ศิริวงศ์ ณ อยุธยา (๒๐๒๐)	(๒๐๒๐)	ดาวร กำปั่นทอง	(๑๕๕๗)	ดิริ โปษณเจริญ	(๓๑๕๘)
ดนต์ ศิลป์กุล	(๖๔)	ดาวร ผสมทรัพย์	(๒๐๕๓)	เดลิน ชำรงนาวาสวัสดิ์ (ธารีสวัสดิ์)	(๗๔๔)
		ดาวร พันธุ์ชอบ	(๒๔๒๐)	เดลินศก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๑๖๑๒)
		ดาวร มหามุสิก	(๕๕๗)		

ท

ทน จารุศร	(๑๕๓)	ทวิลาภ ขมะนันท์	(๓๕๓๑)	ทศสุวรรณ ทองแถม, ม.ล.	(๓๕๐๔)
ทนง บุญขจร	(๑๕๐๓)	ทวิวัฒน์ ตันเต็มทรัพย์	(๑๐๒๔)	ทองค่วง วงศ์บุรี (วงศ์พระถาง)	(๕๗๑)
ทนงจิตร วงศ์ศิริ	(๗๖๑)	ทวิวัฒน์ พรังพวงแก้ว	(๑๗๓๐)	ทองเต็ม วัชรเสถียร	(๕๕)
ทนงศักดิ์ วงศ์วรภักษ์	(๓๓๓๐)	ทวิวัฒน์ ลิมธนากุล	(๓๙๕๗)	ทองถวัลย์ ทองแถม, ม.ล.	(๑๗๕๐)
ทนต์พงษ์ ณ บางช้าง	(๓๔๑๑)	ทวิวัฒยา เกษมศรี, ม.ร.ว.	(๑๓๔)	ทองทวี สุวรรณทัต	(๕๓๐)
ทรงเดช แจ่มเจาศิลป์	(๔๑๑๖)	ทวิศักดิ์ กสิวัฒน์	(๑๑๕๓)	ทองเปา บุญ-หลง	(๓๒๔๓)
ทรงธรรม อธิภาชน์	(๓๒๗๒)	ทวิศักดิ์ จันทวิโรจน์	(๑๒๓๔)	ทองพรรณ ไม้ตง	(๓๕๙๖)
ทรงพล นระสิงห์	(๓๖๗๑)	ทวิศักดิ์ (สุดใจ) ตันสถิตย์	(๖๕๒)	ทองพิพัฒน์ โปษยานนท์	(๔๒๖๑)
ทรงพล บุญประเสริฐ	(๓๑๑๙)	ทวิศักดิ์ ตันสุวิงศ์	(๓๙๕๒)	ทองสัมฤทธิ์ ชุมทอง	(๒๐๖๕)
ทรงพล สถิตพิทยายุทธ์	(๒๕๕๑)	ทวิศักดิ์ นิติหุต	(๓๑๕๕)	ทองอ่อน จันทวิโรจน์ (ศรีจันทร์)	(๕๕๗)
ทรงยศ รังสิคุต	(๓๕๗๓)	ทวิศักดิ์ ประศาสน์ศักดิ์	(๔๐๗๖)	ทองอุ ชรรวมวงศ์	(๑๓๔๗)
ทรงฤทธิ์ อนุสรราชกิจ	(๓๕๕๙)	ทวิศักดิ์ ปานะนนท์	(๑๓๑๒)	ทองอุ สุวรรณมาลิก	(๕๓)
ทรงศิลา สุจริตกุล	(๖๕๓)	ทวิศักดิ์ รัญเสวะ	(๓๕๒๖)	ทองอุ อ้าเกษม	(๓๐๖)
ทรศนะ วิชัยชนพัฒน์	(๓๐๔๓)	ทวิศักดิ์ เสวตเศรษฐี	(๒๔๐๗)	ทักษพล เจียมวิจิตร	(๑๔๒๕)
ทราย สุขยางค์	(๑๐๑๖)	ทวิศักดิ์ สุวคนธ์	(๑๓๑๑)	ทักษิณ พ่วงเงิน	(๒๙๓๕)
ทวีชาติ จิตรวิมล	(๑๖๒๖)	ทวิศิริ ลดาวัลย์, ม.ล.	(๑๑๓๗)	ทัศนพงศ์ จักกะพาก	(๒๖๗๑)
ทวีโชค จิตรวิมล	(๑๖๗๐)	ทวิสวาท กฤดากร, ม.ร.ว.	(๖๙๕)	ทัศนัย จินดาวงษ์	(๒๕๑๕)
ทวีป กิตยาภรณ์	(๒๕๕๕)	ทวิสันต์ ลดาวัลย์, ม.ล.	(๔๕๑)	ทัศนัย ธิยะใจ	(๒๕๓๗)
ทวี สโมสร	(๑๔๗๑)	ทวิสิน ลิมธนากุล	(๔๐๗๗)	ทัศนัย สุริยง, ม.ร.ว.	(๑๓๖๔)
ทวี อิศวรภักษ์	(๔๒๙)	ทศพร ไทรางกูร	(๓๕๕๑)	ทัศนัย วิชัยชนพัฒน์	(๓๔๕๗)
ทวีเกียรติ กฤษณามระ	(๕๐๒)	ทศพร โปษยะพิสิฐ	(๔๐๗๙)	ทาบ อิศวรภักษ์	(๒๗๒)
ทวีเกียรติ นาโคศิริ	(๓๑๐๗)	ทศพร พุกกะณะสุต	(๓๗๒๕)	ทายาท คล่องตรวโจศ	(๒๙๙๔)
ทวีเกียรติ ภูทอง		ทศพร ลีลาสัย	(๓๕๕๖)	ทินกร ทับเที่ยง	(๔๒๔๐)
ทวิทรัพย์ จิตรวิมล	(๒๑๓๓)	ทศพร วรพล	(๑๗๕๗)	ทินกร นพคุณ	(๒๙๓๖)
ทวิไทย สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๓๕๓)	ทศพล จันทจร	(๒๕๐๙)	ทินกร แสงโชติ	(๒๑๒๐)
ทวีพร สายเกษม	(๓๔๐๗)	ทศพล ไชยโกมินทร์	(๔๑๔๕)	ทินกร แสงเทียน	(๓๔๕๕)
ทวีพรรณ พูนวัตถุ	(๔๒๖๐)	ทศพล หังสุบุตร	(๓๙๕๓)	ทินนาถ กิตยาภรณ์	(๓๙๓๒)

ทิพย์ แพทย์ เจียมวิจิตร	(๑๓๑๕)	เทพ สุนทรมนูกิจ (สุนทรกิจ ณ ชลบุรี)	(๗๑๔)	เทวัญ อุทัยวัฒน์	(๓๖๕๘)
ทิพย์ (ทิพวรรณ) อัครวิทย์, พ.ต.ท.	(๕๕๒)	เทพจักษ์ เปรมาวิน	(๑๗๕๕)	เทวินทร์ จันทรศักดิ์	(๓๕๓๔)
ทิพย์ฉัตร ฉัตรชัย, ม.จ.	(๘๑๑)	เทพไท ทับเที่ยง	(๔๑๖๑)	เทศศักดิ์ เจียมวิจิตร	(๑๓๕๓)
ทิพย์รักษ์ (ณรงค์) สุขุม	(๑๐๗๔)	เทพนม เมืองแมน	(๑๔๖๓)	เทอดพงษ์ เทวรังษี	(๓๒๖๖)
ทิวา อ่อนนุช	(๓๑๓๕)	เทพนม สมิตานนท์	(๒๑๖๘)	เทอดศักดิ์ รัตนมณี	(๑๑๔๘)
ทิวากร โชคณา	(๒๐๕๘)	เทพรังสรรค์ ศิลปบรรเลง, ร.ต., ร.น.	(๒๗๓๕)	เทิน สุชะเนยย	(๒๕๓)
ทิมโชติ สุวรรณาคม	(๓๖๓๓)	เทพฤทธิ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๗)	เทียน สุชะเนยย	(๑๗๕)
ทิววัฒน์ รัตนาวะดี	(๑๕๓๑)	เทพอำนวยการ จุลละจาริตต์	(๓๘๕๐)	เทียนชัย สระตันดี	(๑๗๔๕)
ทูนศักดิ์ ไชยภักดิ์	(๒๕๕๔)	เทพธรรม เทวกุล, ม.ร.ว.	(๑๘๘๖)	เทียนชัย สิทธิสุขย์	(๒๕๖๐)
เทพ (ออด) จาตุรจินดา	(๗๗๔)	เทพพร เทวกุล, ม.ล.	(๓๕๕๕)	เทียนโชติ จงพรีเพียร	(๒๕๕๘)
เทพ (สมมาท) จุลคุลย์	(๖๔๖)	เทพมิตร กุญชร ณ อยุธยา	(๗๕)	เทียนไชย จงพรีเพียร	(๒๔๕๕)
เทพ ดวงพัตรา	(๑๑๕๔)	เทพมิตร บุนนาค	(๒๖๕๕)	เทยมศักดิ์ อัครวิทย์	(๑๘๕๗)
เทพ เมณะเสวต	(๖๗๕)	เทพไทย เทวกุล, ม.ร.ว.	(๖)	เทียมนแสง อัครวิทย์	(๘๒๑)
เทพ (ยูเนียร์) ลิ้มป้าชาติ	(๒๑๘)	เทวัญ ทองผิว	(๓๕๖๕)	ไทยวัฒน์ มั่งถิ่น	(๓๗๕๘)
เทพ วงษ์วานิช	(๒๑๒๕)			ไทยวัฒน์ ภู่งาม	(๒๔๒๒)

ธ

ธงชัย ภิรมานนท์	(๑๕๒๐)	ธงชัย ถ้ำขำ	(๑๘๕๘)	ธนวัฒน์ แสนโกศิก	(๓๗๑๘)
ธงชัย กิจไพฑูริย์	(๓๕๗๗)	ธงช้าง โชติเกษสิทธิ์	(๑๐๓๑)	ธนศักดิ์ ธนุแสง	(๒๑๑๖)
ธงชัย คุ้มเกียรติ	(๘๕๕)	ธงไตร สมุทรเพ็ชร	(๒๓๗๕)	ธนสาร ศรีจันทร์	(๓๘๑๘)
ธงชัย ไชยกุล	(๒๖๑๐)	ธน ไวทยาภูวดี	(๔๐๗๕)	ธนสิทธิ์ มั่นประเสริฐ	(๔๒๕๗)
ธงชัย ทิพานุกะ	(๔๘๖)	ธนชัย วิชัยธนวัฒน์	(๓๔๔๔)	ธนสิน สุขโต	(๓๘๕๘)
ธงชัย พวงทอง	(๒๓๓๔)	ธนวัฒน์ ลากเจริญ	(๓๓๕๒)	ธนะไชย จารุศร	(๑๕๓๔)
ธงชัย เพิ่มพงษ์ศรี	(๓๑๑๐)	ธนโรจน์ โพธิสาโร	(๓๔๗๓)	ธนะบุลย์ เฟื่องธนะ	(๓๖๒๕)
ธงชัย แพทยานนท์	(๑๖๒๐)	ธนวัฒน์ ภิระพันธ์	(๑๐๗๒)	ธนะรัตน์ อินทรปฐม	(๓๗๕๔)
ธงชัย ราษฎร์สาร	(๑๑๗๐)	ธนวัฒน์ ศรียานนท์	(๒๕๐๐)	ธนชัย สิงหกละ	(๒๔๑๐)

ธมนต์ วงษ์เกษม	(๓๕๐๓)	ชเนศวร์ สิงคารวณิช	(๒๕๓๓)	ธวัชชัย ตัณฑสุวรรณ	(๓๒๘๐)
ธนา ขาตะวราหะ	(๔๑๕๐)	ชเนศ เตลาน	(๑๓๕๓)	ธวัชชัย เพชรวารา	(๓๔๓๓)
ธนา จันทสาสวัต	(๓๓๖๘)	ชโนดม อุนสุวรร	(๓๓๑๕)	ธวัชชัย ลักขณเกษม	(๑๓๕๐)
ธนา ธนโกเศศ	(๓๑๖๐)	ชม วัตถา	(๔๐๒)	ธวัชชัย วิสุทธิมรรค	(๔๐๕๓)
ธนา เวสโกสิทธิ์	(๓๘๕๕)	ชรมนุญ คุณภรณ์	(๑๘๕๐)	ธวัชชัย อินทรรักษา	(๒๐๒๒)
ธนา ลมธนากุล	(๓๖๖๕)	ชรมนุญ ชินวรรโณ	(๓๘๒๑)	ธวัชชัย เอกวาริน	(๒๔๒๓)
ธนา ศรียาภย์	(๓๓๕๓)	ชรมนุญ ชรรمصระ	(๑๔๓๓)	ธวัช ว. วิโรจน์วงศ์	(๒๘๐๕)
ธนา เศรษฐจันทร์	(๒๘๕๒)	ชรมนุญ ชำรงนาวาสวัสดิ์ (চারীস্বর্ষ)	(๓๘๕)	ธวัชชัย ทัศนัย	(๓๐๒๖)
ธนา โอสถานนท์	(๒๑๘๔)	ชรมนุญ นิรันดร	(๘๕๓)	ธวัชชัย เดชาตวิวงศ์ ณ อยุธยา	(๔๑๑๗)
ธนากร ทับทิมทอง	(๓๒๕๖)	ชรมนุญ (โสฬส) พิมพ์จันทร์	(๑๘๓๗)	ธวัชชัย แสงมณี	(๓๒๔๕)
ธนากร บุรกีบบำรุง	(๒๖๖๓)	ชรมนุญ แยมวิมล	(๑๑๓๐)	ชญัญญวัฒน์ ทองจิตติ	(๓๕๒๕)
ธนากร ปุระณะพรรค	(๒๕๓๘)	ชรมนุญ ลัดพลี	(๓๑๒)	ชญัญญวัฒน์ อธิภาชน์	(๓๖๕๒)
ธนาธิป เกษมสันต์, ม.ล.	(๓๓๓๕)	ชรมนุญ วราศรัย	(๕๐๘)	ชญานา ชัยจินดา	(๔๐๒๖)
ธนาธิป โชติกเสถียร	(๒๓๓๑)	ชรมนุญ สมหาหาร	(๑๕๔๕)	ชญานา เลี้ยวบูรินทร์	(๒๕๐๑)
ธนาธิป อุบัติสฤกษ์	(๓๕๘๘)	ชรมนุญ สวัสดิ์กลุฑุฑ	(๕๕๐)	ชญานา อาธารมาศ	(๔๑๕๕)
ธนาวุฒิ สาครสินธุ์	(๓๔๕๔)	ชรมนุญ อานันท์ไทย	(๓๖๔๘)	ชวัลล (เตชา) บุณนาค	(๑๓๐๐)
ธนิต จัมพานนท์	(๒๓๐๑)	ชรมนุญ รังสิภัทร	(๓๐๘๐)	ชาดา กุลยานนท์	(๒๓๖๘)
ธนิต บุญจันทร์	(๓๖๖๕)	ชรมนุญ โรจนสุนทร	(๑๔๐๑)	ชาดา ทฤศณานนท์	(๑๔๗๒)
ธนิต บุรณะนนท์	(๒๓๑๔)	ชรมนุญ อังศุสิงห์	(๑๕๘๖)	ชาดา เตียประเสริฐ	(๒๑๗๓)
ธเนศ จารุกุล	(๒๘๑๐)	ชราดล แดงทองดี	(๓๖๗๔)	ชาดา พลวัน	(๔๐๕๘)
ธนู เทพอาร์กัย	(๓๘๖๐)	ชราพร บุณนาค	(๑๕๑๒)	ชาดา รังสิยากุล	(๒๓๕๘)
ธนู วงษ์เกษม	(๓๕๓๑)	ชราวุธ นพจินดา	(๓๐๗๕)	ชาดร รังสิคุต	(๒๓๐๔)
ธนู อมาตยกุล	(๑๗๕๒)	ธวัช ใจภักดี	(๑๐๐๑)	ชานินทร์ ปิณฑิพย์	(๔๑๑๘)
ชเนต นพคุณ	(๓๒๔๔)	ธวัช (วรลักษณ์) รักษณินทร	(๑๗๘๓)	ชานินทร์ รุจิสุข	(๓๑๑๓)
ชเนศ นิมพุมสุวรรณ	(๓๕๕๓)	ธวัช สิงหนายก	(๑๑๘๘)	ชานินทร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๓๔๑๘)
ชเนศ ศาสตราภรณ์	(๔๒๑๖)	ธวัช (กวางน้ำ) สุวรรณเศรษฐี (แฉ่เอียง)	(๕๕๕)	ชานัน กุฑณะพันธ์	(๓๕๒๘)

ธานี บุณยประสิทธิ์	(๒๒๔๕)	ชระพงษ์ เทพอารักษ์	(๔๑๑๕)	ชระ สุตันตานนท์	(๒๓๒๕)
ธานี มาถะวิท	(๓๖๗๘)	ชระพล ทิพยะวัฒน์	(๓๘๐๗)	ชระ สุมิตร	(๗๕๑)
ธานี เศรษฐจันทร์	(๒๘๖๘)	ชระพล นาคะตะ (อัมวงศ์)	(๓๓๖๑)	ชระ สึงหลกะ	(๑๔๗๓)
ธานี สาครสินธุ์	(๔๐๐๖)	ชระพล อุดมกาญจนนันท์	(๒๕๑๖)	ชระ อนันต์	(๑๘๓๖)
ชารณศรี ฌ สงขลา	(๒๖๘๔)	ชระพันธุ์ ทวงศ์, ม.ล.	(๔๑๒๐)	ชระ อภัยวงศ์	(๒๑๒๓)
ชารราช ฌ สงขลา	(๒๗๗๖)	ชระพันธุ์ เทียนประสิทธิ์	(๔๑๒๑)	ชระกิตติ นวรัตน์ ฌ อยู่ธยา	(๔๐๘๐)
ชาริส สุขีวะ	(๓๕๓๐)	ชระพุช สถิตนิมานการ	(๒๘๓๓)	ชระชัย จินดาเสถียร	(๓๐๒๘)
ชารัง โขตะมังสะ	(๒๐๒๘)	ชระภัทร ถังสัมฤทธิ์	(๔๒๖๒)	ชระพงษ์ จินดาวงษ์	(๓๘๖๑)
ชารัง มาไทย	(๑๗๒๕)	ชระภัทร สิริกาญจน	(๒๑๗๔)	ชระพงษ์ คิสสระ	(๓๔๑๓)
ชารังศักดิ์ โกสิน	(๒๕๘๕)	ชระยุทธ นาคะตะ (อัมวงศ์)	(๓๔๐๓)	ชระพงษ์ ทองเจือ	(๔๐๐๓)
ชารังศักดิ์ เบ้าสุวรรณ	(๓๒๒๑)	ชระรัตน์ สัตว์วานนท์	(๒๓๓๒)	ชระพล เกาฑะทัต	(๓๔๗๖)
ชารังศักดิ์ ศรียุทธเสนี	(๑๓๘๗)	ชระวัฒน์ แสงใหญ่	(๓๔๔๕)	ชระพล เอกศิลป์	(๓๕๗๕)
ชารังศุข ปานะนนท์	(๑๕๐๕)	ชระวุฒิ สี่ระรา	(๓๕๔๗)	ชระยศ วงศ์เพ็ญทักษ์	(๓๕๖๔)
ชิตพล สาลักษณ์	(๓๘๕๕)	ชระศักดิ์ บุญนาค	(๓๑๐๘)	ชระวุฒิ บุณยะวัฒน์	(๒๕๐๒)
ชิตวัฒน์ วัชรางกูร	(๓๔๗๕)	ชระศักดิ์ สุคนธ์ทรัพย์	(๒๒๐๕)	ชระวุฒิ ประภาสะโนบล	(๒๖๕๓)
ชระกุล พิษย์จุมพล	(๓๕๐๒)	ชระ ฌ ถกลาง	(๖๒๒)	ชระศักดิ์ กลิ่นพงษา	(๓๖๔๔)
ชระกุล สถิตนิมานการ	(๒๖๓๓)	ชระ ชระกุล	(๓๔๑๒)	ชระศักดิ์ สุขะจาติ	(๒๖๗๒)
ชระชัย รังสิกุล	(๒๖๕๕)	ชระ นิลสลัป	(๓๐๒๗)	ชระกร วรวรรณ, ม.ล.	(๓๕๕๕)
ชระชาย อรรถเวที	(๔๒๐๐)	ชระ มโนธรรม	(๓๑๑๑)	เชียรประวัต อิศรางกูร ฌ อยู่ธยา	(๓๘๒)
ชระนันท์ อนิวัตรนันท์	(๓๔๓๕)	ชระ รัตนศักดิ์	(๓๒๕๐)	ชระยศ ยิงยวด	(๔๓๒๖)
ชระนาท ทองระย้า	(๔๑๕๕)	ชระ ลมศิลา	(๑๒๘๘)	ชระมนูญ สุวัสดักกลยุทธ	(๕๕๐)
		ชระ เวชชาชีวะ	(๘๕๑)		

น

นคร ตุงคสวัสดิ์	(๑๕๕๕)	นคร สุวรรณานนท์	(๑๔๘๕)	นนท์ ขัมพานนท์	(๑๑๓)
นคร บุญประเสริฐ	(๒๐๓๓)	นครินทร์ พุนศิริวงศ์	(๓๐๘๑)	นนท์ บุณสมภพ	(๑๗๑๕)

นพ สัตยาศัย	(๑๖๐๓)	นภคล สุขกิจ	(๒๖๘๕)	นันทวิทย์ ธิไชย	(๒๔๒๘)
นพคณ ถิ่นพั่งา	(๒๕๐๓)	นภคณ อุตตโมบล	(๓๖๕๖)	นันทศักดิ์ หงษ์พานิช	(๒๕๓๕)
นพคณ ถิระศิลป์	(๓๔๓๒)	นพคณ ลุประสงค์	(๒๘๘๕)	นันทอง ทองใหญ่, ม.ร.ว.	(๑๒๕๓)
นพคณ เทพวัลย์	(๓๕๕๐)	นภินทร์ สราณประพันธ์	(๑๑๐๕)	นารถ ปุระณเพรค์	(๑๕๔๐)
นพคณ ธิยะใจ	(๒๕๖๑)	นรภิจ ไชยสุด	(๑๓๘๔)	น้าพล สุรสิทธิ์	(๔๒๐๑)
นพคณ บัวทองศรี	(๓๐๐๗)	นรชัย วงษ์ตนตรี	(๓๓๕๐)	นิกิจ อมาตยกุล	(๓๘)
นพคณ ประกาศสวัสดิ์	(๓๒๔๗)	นรฤทธิ โขติกเสถียร	(๒๕๓๖)	นิกม โชติกานนท์	(๑๗๔๑)
นพคณ ภักดีวงศ์	(๑๗๕๑)	นรศุก นิติเกษตรสุนทร	(๓๒๑๖)	นิกม ตรรกพาลีชัย	(๒๓๗๘)
นพคณ มิ่งวานิช	(๓๔๗๗)	นรินทร์ อัมพรม	(๑๘๘๘)	นิกม สุวัชฌนา	(๕๒๓)
นพคณ วิบูลมมงคล	(๒๔๑๑)	นริศ รอดแดง	(๔๐๘๑)	นิจ จงวัฒนา	(๑๖๐๔)
นพคณ สุรพิณเฑาะ	(๓๐๘๓)	นเรศร์ คุณวัฒน์	(๑๘๒๕)	นิต ศิริกุล	(๒๓๖๕)
นพปฏิภณ เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา	(๓๘๕๕)	นเรศร์ บุปผเวส	(๘๘๖)	นิตย์ จารุศร	(๑๗๘๗)
นพพงษ์ อังสุวัฒน์	(๒๒๒๔)	นเรศร์ กิงคารวัฒน์	(๒๘๗๐)	นิตกร คงศักดิ์	(๔๐๘๓)
นพพร บุณยประสิทธิ์	(๒๖๔๔)	นโรตม์ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๓๕๐)	นิตกร ยูพัฒน์	(๒๕๔๐)
นพพร บัณชารนทกะ	(๒๓๕๖)	นโรตม์ ปรียาพันธ์	(๔๐๒๗)	นิตกร ยูจิตติ	(๔๓๐๐)
นพพร พรทัศน์	(๓๒๗๗)	นฤคณ พุ่มพวง	(๔๒๕๕)	นิตินาถ นภาวรรณเสถียร	(๓๓๕๑)
นพพร ศิลป์กุล	(๒๘๑๕)	นฤทธิ กระบวรรัตน์	(๑๔๘๗)	นิติวรรุ รัชพันธ์	(๔๒๖๓)
นพพัน ศิลป์กุล	(๒๔๐๖)	นฤนาท รัตนกนก	(๓๐๕๐)	นิติวาท บุนนาค	(๒๐๔๖)
นพพันธุ ไกรฤกษ์	(๑๘๘๐)	นฤพนธ์ ผลพืช	(๓๘๒๕)	นิตี สถาปัตตานนท์	(๒๒๓๘)
นพรัตน์ จันทรเพ็ญ	(๓๒๘๘)	นฤพนธ์ อร่ามพงษ์พันธ์	(๔๑๔๗)	นินนาท ภักดีณรงค์	(๑๘๒๖)
นพรัตน์ ชัยสมบูรณ์	(๑๐๑๗)	นฤอรจ ไชยสุด	(๖๕๗)	นินนธ์ จิระนคร	(๓๑๓๖)
นพรัตน์ บุณยประสิทธิ์	(๓๐๕๑)	นวรรัตน์ ไกรฤกษ์	(๕๔)	นินนธ์ จุลนันทน์	(๔๔๒)
นภ ศีวรักษ์	(๔๒๕๘)	น้อย ปาณิกบุตร, พล.ต.อ.	(๑๗๗)	นินนธ์ ดิถีเพ็ญ	(๓๒๐๑)
นภนนท์ ศรีสาคร	(๓๐๘๒)	นัฐวรุช ทรัพย์จิตตะ	(๔๐๘๒)	นินนธ์ คุลยนิย (สุวรรณนาค)	(๑๓๐๘)
นภคณ ขาติประเสริฐ	(๓๗๐๕)	นัตตา อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๕๕๕)	นินนธ์ นิลสลับ	(๒๗๒๒)
นภคณ สังขกร	(๒๒๖๕)	นันทวัฒน์ มีพรหม	(๓๔๐๔)	นินนธ์ มณีรัชตวรณ (วันเอี่ยม)	(๓๒๘๕)

นิพนธ์ มลินทสุวรรณ (๒๘๗๘)
 นิพนธ์ มลินทสุวรรณ (๓๑๘๕)
 นิพนธ์ ไยบัวเทศ (๒๑๒๕)
 นิพัทธ์ โอสถานนท์ (๑๑๐๘)
 นิพัทธ์ กนิษฐायน (๔๕๕)
 นิพัทธ์ (ก่วงจอง) จิระนคร (เจียรตระกูล) (๕๐๑)
 นิกวิศน์ ไกรฤกษ์ (๕๕๕)
 นิกัสร์ ลดาวัลย์, ม.ร.ว. (๑๓)
 นิยมิต กัมพิง (๑๕๒๗)
 นิमित นิตยงกูร (๑๖๘๐)
 นิमितต์ เคียงศิริ (๒๐๗๕)
 นิมิตร คล้ายปรีชา (๒๓๓๓)

นิยม กลิ่นแก้ว (๑๕๔๕)
 นิระกิจ จิตราทร (๑๕๗๔)
 นิรันดร ลดาวัลย์, ม.ล. (๔๕๓)
 นิรันดร ศิริวรรณ (๒๒๕๕)
 นิรันดร ไกรฤกษ์ (๑๖๘๒)
 นิรันดร เทพมณี (๑๑๑๔)
 นิรันดร รินทกุล (๓๑๕๗)
 นิรุช ไกรฤกษ์ (๒๒๕)
 นิรุชต์ พานิชการ (๒๖๘๒)
 นิรุช ปรชานราชฎร์นิกร (๓๒๑๔)
 นิโรช ไกรฤกษ์ (๑๓๕๔)
 นิวัด ไกรฤกษ์ (๑๔๓๐)

นิวัด บูณาค (๒๒๗๕)
 นิวัด ตูรียงกูร (๑๖๘๑)
 นิวัด โพธิ์พร้อม (๓๘๒๓)
 นิเวศน์ สุตุนุสาสน์ (๒๑๑)
 นิฆเฑาะ ไกรฤกษ์ (๓๓๖)
 นิสนต์ ปรชานราชฎร์นิกร (๓๑๕๘)
 นิส้า จิตรกร (๔๐๑)
 นิสิต ขจัดสรรพโรค (๔๓๐๑)
 นักรัก พหลโยธิน (๓๖๕)
 นิกสม เศษรฤทธิ (๑๗๘)
 นุ่ม อิศรเสนา ณ อยุธยา, ร.อ. (๕๖๓)
 นุน ศรียมก (๑๕๔๔)
 เนตร จันทรศมี (๓๓๕๔)

บ

บงกช บุญศิริ (๑๐๖๐)
 บงกช ศิริทรัพย์ (๓๗๕๖)
 บดินทร์ สารกิจปรีชา (๓๖๖๐)
 บดี เตชะเสน (๔๘๘)
 บทจรพ่ายพิทศ พงบุญ ณ อยุธยา (๒๒๓๕)
 บทชาย เขาวนิต (๔๐๓๕)
 บน ศจิเสวี (๓๕๒๕)
 บพิธ สารกิจปรีชา (๓๕๗๑)
 บรรจงศักดิ์ (บรรจง) นะมาตร์ (๕๘๓)
 บรรจง นิขานนท์ (๑๑๕๘)
 บรรจง (ชาญชัย) บวรสมบัต (๒๖๖๐)
 บรรจง พิศาณบุตร (๑๔๓)

บรรจง ยันตติกล (๘๖๖)
 บรรจงศักดิ์ (บรรจง) เพ็ญดิษฐ์ (๘๖๘)
 บรรจงศักดิ์ สอแสงทอง (๓๕๔๔)
 บรรจบ เจียมวิจิตร (๑๘๐๒)
 บรรจบ ยันตติกล (๖๐๐)
 บรรจบ พงษ์พานิช (๓๒๒๘)
 บรรเจิด เจริญกุล (๓๕๓๓)
 บรรเจิด บุญช่อ (๑๕๓๘)
 บรรเจิด พลาญกูร (๒๗๔)
 บรรเจิด พิมลบรรยงค์ (๕๕๕)
 บรรดา พฤกษณานนท์ (๖๖๐)
 บรรเทอง ถนอมขันธ์ (๔๕๒)

บรรเทอง บุญญะสาตะ (๖๕๖)
 บรรเทิง มานะทัศน์ (๗๑๖)
 บรรพต พงษ์พานิช (๒๘๐๑)
 บรรพต ศตะภูริ (๔๒๖๔)
 บรรพตทอง ทองใหญ่, ม.ร.ว. (๑๔)
 บรรยง พงษ์พานิช (๓๐๔๒)
 บรรยง สิริเวชชะพันธ์ (๑๒๒๗)
 บรรยง อิศรเสนา ณ อยุธยา (๑๔๓๓)
 บรรลือ จงวัฒนา (๑๘๘๑)
 บรรลือ แพทยานนท์ (๑๓๕๕)
 บรรลือศักดิ์ บุญทำดี (๓๖๕๖)
 บรรภา เสนิงศ์ ณ อยุธยา (๘๔๐)

บราฮ์มี อับดุลบุตร	(๖๑๘)	บันลือศักดิ์ ปุสสะรังษี	(๓๑๒๐)	บุญรักษ์ จิบภพ	(๓๑๑๔)
บริบูรณ์ ตันทวณิช	(๒๘๗๖)	บารมี จ้างพิทยประสาธ	(๑๐๔๗)	บุญโรจน์ ไกรฤกษ์	(๕๓)
บริบูรณ์ สาครวาสี	(๒๕๕๖)	บำรุง ภัทรบุตร	(๕๕)	บุญเลิศ พลจันทร์	(๘๔๗)
บริบูรณ์ อรชุนะกะ	(๒๖๒๔)	บำรุง สิงคารวณิช	(๕๑)	บุญเลิศ ศรีเจริญ	(๒๔๔๔)
บวร (บัวเนง) ชุติมา (ฉั่ว)	(๔๕๐)	บำรุง อินทรสุด	(๒๕๒)	บุญเลื่อน ศรีสวัสดิ์เล็ก	(๒๐๕)
บวร ศรีตรีชัย	(๑๒๕๗)	บุญกิจ ธารังวิทย์	(๒๘๖๕)	บุญศรี วรรณสุด	(๓๐๗)
บวรพิตร พิบลสงคราม	(๓๑๓๗)	บุญเกิด ธารังวิทย์	(๓๒๔๘)	บุญโสภณเกษม เกษมศรี, ม.จ.	(๒๕๗)
บังสุรีย์ โชติกเสถียร	(๓๗๖)	บุญเจือ วิโรจน์ศิริ	(๖๖๕)	บุญส่ง แก่นหอม	(๕๕๑)
บัญญัติ กลัดพันธ์	(๒๘๓๕)	บุญช่วย อังสุวัฒนะ	(๑๒๐๖)	บุญส่ง จงจิรกาล	(๒๐๑๔)
บัญญัติ โกมลอาจ	(๒๗๓๓)	บุญชอบ อัมพัทท์	(๒๒๕)	บุญส่ง ณ ลำปาง	(๑๐๔)
บัญญัติ จันทรไทย	(๓๓๗๗)	บุญเขต ธนาภิรมย์	(๑๒๖๔)	บุญส่ง สุชาติวุฒิ	(๗๓๕)
บัญญัติ บำรุง	(๔๑๒๒)	บุญทรง ส่งเมือง	(๖๗)	บุญสงรง เสนวงศ์ ณ อยุธยา	(๘๓๕)
บัญญัติ พงษ์พานิช	(๓๓๒๕)	บุญทัต ธารังวิทย์	(๓๑๖๑)	บุญสืบ ศุภศิริ	(๔๖๕)
บัญญัติ ภมรสุต	(๑๖๗๖)	บุญเทียม ประสมศักดิ์	(๕๕๘)	บุญอนันต์ เปี่ยมพงศ์สานต์	(๓๕๗๒)
บัญญัติ ลือเสียงดัง	(๓๗๕๗)	บุญเทียม จันทวิโรจน์ (ศรีจันทร์)	(๕๘๖)	บุญเย้ บุญโยคม	(๔๓๐๒)
บัณฑิต ช่วงสุนิษา	(๕๕๕)	บุญประสาธ ศิริวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๔๑๒)	บุญยนิธิ ตั้งสมิคร	(๓๐๘๕)
บัณฑิต (จูเต่ง) ตันตวิวิท (ตันติโกวิท)	(๒๐๕๑)	บุญประสิทธิ์ นวลแจ	(๒๐๕)	บุญยรัตน์ เข้มงามเหลือ	(๒๓๖๖)
บัณฑิต วณิชเกียรติ	(๒๘๑๔)	บุญพันธ์ แหว้วฒนะ (แห่ตั้ง)	(๑๑๕๓)	บุญยวสินี พุกกะเวส	(๒๒๒๕)
บัณฑิต วรรณการบัญชา (สุตันตานนท์), ร.ต.ต.	(๑๕๒๗)	บุญพิศ เนตร์เสน	(๒๔๑)	บุญสว่างพงศ์	(๒๔๔)
บัณฑิต สุวรรณวัฒน์	(๒๗๗๗)	บุญเพ็ญ แหว้วฒนะ, พ.ต.ต.	(๑๖๓๕)	บุรณพงศ์ ณ กลาง	(๑๕๐๔)
บัณฑิต อารยวุฒิ	(๓๘๒๔)	บุญยง ศิริจรรยา	(๒๑๖)	บุรณิษา จันทรศิริ	(๓๘๖๒)
บัณฑิต พิมลบรรยงค์	(๒๕๔๑)	บุญยะลักษณ์ สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว.	(๑๔๓๘)	บุรพชัย رسانนท์	(๑๓๘๘)
บันเทิง (จูจ่าย) ตันตวิวิท (ตันติโกวิท)	(๒๐๗๒)	บุญยง ทรัพย์บุญญ	(๓๔๗๘)	บุรสิทธิ์ กิจกุล	(๓๖๖๖)
บันยงค์ อนุমানราชชน	(๑๐๒๖)	บุญเขียน (เขียน) ไบบัวเทศ, พ.ต.ต. (๑๓๓๓)	(๑๓๓๓)	บุรินทร์ เตมะศิริ	(๔๒๖๕)
		บุญเขียน (เขียน) ไบบัวเทศ	(๑๓๓๒)	บุรินทร์ สันติพิทักษ์	(๓๕๖๖)
		บุญรักษ์ จันทรศรีวงศ์	(๕๑๓)	บุรี ณ ระนอง	(๖๗๑)

บุลศักดิ์ นันทเสนีย์	(๑๐๔๔)	บุรณกิจ ประกาศเกสซ์	(๕๘๓)	เบญจ ปริกสุวรรณ	(๑๒๔๒)
บุศยพงศ์ ลดาวัลย์, ม.ล.	(๒๕๘๔)	บุรพา อัครถาวร	(๒๐๑๖)	เบิกฟ้า เกตุบุติ	(๕๓๓)
บุษยฤทธิ บุญ-หลง	(๒๐๖๐)				

ป

ปกครอง มณฑลฉนวน	(๔๑๔๘)	ประเมษฐ์ วิจิตรการ	(๓๓๓๕)	ประจวบเหมาะ ศรีสมวงศ์	(๒๕๔๓)
ปกคร คุลยจินดา	(๑๖๒)	ประเมศวร์ พรหมบุรี	(๓๕๔๖)	ประจักษ์ ทรัพย์มณี	(๒๔๘๕)
ปกรณ์ โคนันท์	(๓๕๓๘)	ประวิทย์ เสมอวงศ์	(๔๑๖๐)	ประจักษ์ บุญเกียรติระ	(๑๖๔๕)
ปกรณ์ บั้ววิรัตน์	(๓๕๕๕)	ประกอบ เกตุเลขา	(๑๕๒)	ประจักษ์ โรจนประดิษฐ์	(๑๖๔)
ปกรณ์ ปุณเฑริก	(๒๒๒๖)	ประกอบ บุญนาค	(๓๐๓๓)	ประจักษ์ สืบบุญเรือง	(๓๕๕)
ปกรณ์ เสริมสุวรรณ	(๓๑๓๘)	ประกอบ หุตะสิงห์	(๒๒)	ประจักษ์ศิลป์ สุพรรณเกสซ์, ร.ต.อ.(๑๕๖๒)	
ปกรณ์ อินทรารุช	(๓๔๑๔)	ประกอบเกียรติ นินนาท	(๓๑๘๓)	ประเจือ สติกรุล	(๑๖๒๘)
ปกรรฐ หังสสุต	(๓๕๓๓)	ประกอบสุข รังสิคุต	(๑๐๔๖)	ประจุม กิมเคย	(๒๖๑)
ปกาสิต หนูไชยะ	(๒๖๔๗)	ประกอยเพชร อินทุโสภณ, น.ต.	(๓๘๖)	ประชา ควรแสง	(๕๑๕)
ปลดเต สุขเกษม	(๔๓๐๓)	ประกาศ ถีนานนท์	(๘๗๘)	ประชา ทองชุมสิน	(๑๒๒๓)
ปลดรัฐพงษ์ ตียะวานิช	(๓๓๒๘)	ประกาศ ศาตะมาน, ร.ต.อ.	(๑๕๕๕)	ประชา ไมตรีประชาภิรักษ์ (พันธ์พิจิตร,- วิลัยกุล, เกอัมพร)	(๓๘๑)
ปฏิภาณ ศรภักดี	(๒๗๗๘)	ประกาศิต กฤษณายุทธิ	(๔๓๐๔)	ประชา สุนทรสุต	(๒๕๒)
ปฏิภาณ ตันติวงศ์	(๓๐๘๖)	ประกาศิต อธิรัตน์	(๔๒๖๖)	ประจุมพล เลหาจินดา	(๔๑๘๑)
ปฏิภาณ สุคนธมาน	(๓๖๕๓)	ประกิจ มรรคสุวรรณ	(๑๒๒๖)	ประโชติ สุวรรณรัฐ	(๑๒๑๐)
ปฏิเวธ พงอุบล	(๓๖๓๐)	ประกิจ หุตะสิงห์	(๒๓)	ประดิเต วสุธาร	(๔๗๖)
ปฐุม ถาวรธาร	(๒๔๐๒)	ประกิตติ บุญเกียรติ	(๓๕๒๖)	ประคัม สุขุม	(๑๐๘๓)
ปนัดดา มาลากุล ณ อยุธยา	(๑๗๒๒)	ประคัลภ์ วัฒนธรรม	(๓๐๑๑)	ประดิษฐ์ กรรณสุต	(๓๒๐)
ปณินญาวัชร หารินสุต	(๓๓๐๔)	ประคัลภ์ เอกพจน์	(๓๒๖๕)	ประดิษฐ์ โปร่งธวัช	(๑๒๕๕)
ปมัย จันฉาย	(๑๖๓)	ประคำ สุขุม	(๑๓๑๖)	ประดิษฐ์ สิทธิไชย	(๒๖๓)
ปรมาภรณ์ ไกรฤกษ์	(๑๘๑๓)	ประจวบ พิศภูมิวิถิ	(๑๓๗๓)	ประดิษฐ์ อำพรสุต	(๖๖๒)
ปรมินทร์ อุดมศักดิ์	(๒๑๒๔)	ประจวบ ภูมิวง	(๑๒๐๖)	ประติเม สุขุม	(๕๐๓)

ประเดิมชัย สุวัตต์	(๔๒๔๑)	ประพัทธ์ คงคากุล	(๑๑๒๑)	ประมิตร หุตะสิงห์	(๒๖๗)
ประทวน จารุจินดา	(๓๗๕)	ประพัทธ์ เปรมมณี	(๑๑๕๒)	ประมยุ จารุตามระ	(๑๕๒๓)
ประทักษ์ นาถวรทัต	(๓๕๗๔)	ประพันธ์ คล้ายสุบรรณ	(๓๑๙๔)	ประมยุ รัตตกุล	(๑๕๒๔)
ประทักษ์ ประทีปเสน	(๑๗๖๕)	ประพันธ์ เมณะงคคา	(๑๑๙๕)	ประมุล สรรกานิต	(๑๕๒๔)
ประทาน ภัทรนาวิก	(๙๕๕)	ประพันธ์ ถักณะสุด	(๓๒๗)	ประยงค์ สุกนธมาน	(๙๖๐)
ประทีป กสิวัฒน์	(๑๑๕๕)	ประพันธ์ ลิ้มปะพันธ์	(๑๓๗๖)	ประยุดติ ปริกสุวรรณ	(๑๔๙๙)
ประทีป แจ้งยุบล	(๑๑๕๖)	ประพันธ์ ศิริเวทิน	(๙๑๓)	ประยุดท จารุเสถียร, พ.ต.	(๑๗๑๑)
ประทีป ธนพุทธิ	(๑๔๑๕)	ประพันธ์ สุนทรมณี	(๑๖๓๑)	ประยุดท บุษพะกลีกร	(๒๒๑๙)
ประทีป ภัทรนาวิก	(๑๓๖)	ประพันธ์พงษ์ เวชชาชีวะ	(๑๓๙๐)	ประยุดท พยุงพงศ์	(๑๖๑๓)
ประทุม จันทรสวัสดิ์	(๑๔๖๒)	ประพาส ลิ้มปะพันธ์	(๑๔๖๖)	ประยुर มารเนตร์	(๑๕๓๕)
ประเทือง กมลโชติ	(๗๔๑)	ประพิตร จักขุรักษ์	(๕๑๒)	ประยुर สุกนธมาน	(๖๓๓)
ประเทือง อังศุสิงห์	(๒๒๐)	ประไพ บุญยะพัต	(๑๐๖๕)	ประโยชน์ พิศาลบุตร	(๑๑๔๓)
ประเทือง อิงศรีสวัสดิ์	(๒๓๖๑)	ประภัทร์ นพวงศ์, ม.ล.	(๒๐๖)	ประโยชน์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๐๑๓)
ประธาน จันทรศรีวงศ์	(๓๑๐๕)	ประภัทร์พงษ์ เวชชาชีวะ	(๑๓๙๐)	ประวิต อิกส	(๒๒๙)
ประธาน ไชยประสิทธิ์	(๓๖๖๓)	ประภัสพงษ์ สมรรถจันทร์	(๓๑๗๙)	ประวิข ทรสงคราม	(๖๗๒)
ประนัย พิศภูมิวิดิ	(๑๓๔๖)	ประภัสสร บุญเดช	(๓๑๐๖)	ประวิข สิบญูเรือง	(๒๙๓)
ประนาท ไชยาคำ	(๑๐๙๕)	ประภัสสร สุขะจาทิ	(๒๖๐๖)	ประวิตร ขจิตสรรพรโรค	(๑๔๔๐)
ประพงษ์ โขศิริต	(๒๕๗๓)	ประภากร สุวรรณะ	(๓๕๔๑)	ประวิทย์ รุยาพร	(๗๒๕)
ประพงษ์ บุญสูง	(๓๗๑๓)	ประภาช บุนนาค	(๑๔๙๕)	ประวีระ ประวิตร, ม.ร.ว.	(๒๒๙๒)
ประพจน์ ลิ้มปะชาติ	(๑๐๙๙)	ประภาพ ใจงาม	(๒๓๔๗)	ประวุฒิ กระบวนรัตน์	(๑๓๑๓)
ประพจน์ วัชรากัย	(๙๒)	ประภาศ วัชรากัย	(๙๑)	ประเวศ รุยาพร	(๗๔๕)
ประพนธ์ พัฒนะ	(๓๑๖๒)	ประภาศ อัมพรัตน์	(๒๑๒๖)	ประศาสน์ชัย ตัณฑพานิช	(๒๒๕๓)
ประพนธ์ วัชรากัย	(๙๓)	ประมณฑิ์ เสนะวัต	(๓๓๗๖)	ประสงค์ เกียรติบำเพ็ญ	(๑๔๔๕)
ประพฤติ ลิ้มปะพันธ์	(๑๖๕๕)	ประมวญ รังสิคุต	(๒๙๗)	ประสงค์ พจน์พานิช, พ.อ.	(๑๒๒๒)
ประพฤทธิ์ อุมะวิชณี	(๔๓๔)	ประมवल มหาวัจน์	(๑๙๓๑)	ประสงค์ ณ ระนอง	(๓๔)
ประพัฒน์ จงก้าวน้ำ	(๑๔๒๑)	ประมิตร จันทวิมล	(๑๓๕๙)	ประสงค์ ลิ้มปะชัย	(๑๔๕๕)

ประสงค์ เสวตจินดา	(๕๑)	ประสิทธิ์ ศรีตระกูล	(๒๑๖๗)	ปราณีต ขัยจินดา	(๑๒๔๓)
ประสงค์ สุขุม	(๖๗๕)	ประสิทธิ์ สุขุม	(๑๒๘๕)	ปราโมทย์ กระจวานิช	(๓๘๖๔)
ประสงค์ศักดิ์ บุญเดช	(๒๑๗๕)	ประสูติ ลอยเพ็ชร	(๕๒๑๓)	ปราโมทย์ ช่วยชู	(๑๕๐๙)
ประสพศรี ฮุนตระกูล	(๑๒๕)	ประเสดศักดิ์ กัลยาณมิตร	(๑๘๒๒)	ปราโมทย์ นิงสานนท์	(๔๔๓)
ประสพสุข บุญเดช	(๒๒๗๘)	ประเสริฐ เกษมสุวรรณ (กิมสุวรรณ)	(๒๑)	ปราโมทย์ มาลากุล ณ อยุธยา	(๑๗๕๕)
ประสพ โตกะหุด	(๒๐)	ประเสริฐ เกศทัตทิม	(๒๔๗๔)	ปราโมทย์ เมษะมาน	(๑๐๑๘)
ประสพ สุนทร	(๗๐๕)	ประเสริฐ ชาญวิจิตร	(๒๐๘)	ปราโมทย์ ไยบัวเทศ	(๒๖๒๕)
ประสัดดี บันยารชุน, พ.ต.อ.	(๓๑๗)	ประเสริฐ โปร่งธวัช	(๑๗๘๘)	ปราโมทย์ สิงห์เจริญ	(๑๗๗๕)
ประสัดดี รามสุต	(๓๐๕๓)	ประเสริฐ ภูริพงศ์	(๓๑๒๔)	ปรารณา กังสตาลย์	(๓๓๒๗)
ประสัด บัวทอง	(๑๖๓๓)	ประเสริฐ ถิละบรรยงค์	(๓๕๕๐)	ปราศรัย เปลี่ยนศรีชัย	(๓๖๕๐)
ประสันตริน ยุทธศาสตร์โกศล	(๑๑๐๔)	ประเสริฐ ศรีโกไสย	(๕๔๕)	ปริญญา แก้ววิชิต	(๒๓๘๘)
ประสาท ประสงค์จรรยา (บัวทอง) พ.อ.	(๘๖๕)	ประเสริฐ สุขุม	(๘๕๔)	ปริญญา ชนิตรวงศ์	(๓๔๐๘)
ประสาท ยูนินันท์	(๒๒๒๕)	ประเสริฐ สุกนธมาน	(๑๕๕๐)	ปริญญา ชีรมงคล	(๒๘๐๐)
ประสาท ศรีผดุง	(๑๗๒๘)	ประเสริฐศักดิ์ จินตกานนท์	(๓๘๖๓)	ปริญญา ชีรมงคล	(๒๘๐๐)
ประสาทพร บุญเดช	(๒๘๗๒)	ประเสริฐศักดิ์ สุวรรณวิมล	(๒๖๑๑)	ปริญญา บุรณศิริ	(๒๒๕๖)
ประสาทสุข ติษยบุตร	(๕๐๐)	ประเสริฐศักดิ์ เสริมปรุงสุข	(๑๔๑๐)	ปริญญา ประสิทธิ์สรจักร	(๒๕๖๒)
ประสาน ตัณฑเสรษฐ์	(๗๕๐)	ประหยัด บุญสูง	(๑๕๑๓)	ปริญญา ปิ่นพรรณนทกะ	(๑๕๔๖)
ประสาน บุญสูง	(๒๒๐๔)	ประหยัด เปรมเพ็ชร	(๑๓๗๗)	ปริญญา (แดง) ภักดีจิตร	(๒๐๘๕)
ประสาน โอสถานนท์	(๒๑๔๖)	ประหยัด เสรษฐบุตร	(๖๗๓)	ปริญญา เอกรพานิช	(๑๓๒๑)
ประสาน อุดหนันท์	(๑๘๐)	ประหยัด สวัสดิ์-ชูโต	(๑๘๒)	ปริพันธ์ ตัดท้าวณิช, ร.ต.ต	(๑๘๐๗)
ประสาร เนี่ยวกุล	(๓๕๐)	ปรัชญา จุลธวัช	(๓๕๗๕)	ปรีย จารุก	(๔๒๖๗)
ประสาร ถิละชวระ	(๗๓)	ปรัชญา ปัตตะโชติ	(๒๕๘๒)	ปรีดา กาลวันตวานิช	(๕๕๐)
ประสาร เสวตกนิษฐ	(๘๐)	ปรัชญ์ สิงห์เสนี	(๓๘๕๖)	ปรีชา กุลโชติ	(๒๐๒)
ประสิทธิ์ เนี่ยวกุล	(๓๖๒)	ปรัชญ์ สุนทรพิมล	(๓๘๑๓)	ปรีชา (แดงต้อย) เกษมสุวรรณ (กิมสุวรรณ)	(๕๗๔) พ.ต.อ.
ประสิทธิ์ พรหมสาขา ณ สกลนคร	(๒๘๘)	ปรัชญา เดชอนันต์	(๓๒๘๗)	ปรีชา ชื่นชมคุณ	(๑๕๘๗)
ประสิทธิ์ วัฒนคุปต์	(๗๗๐)	ปรัชญา ประเสริฐสุต	(๓๘๕๗)	ปรีชา ชัมพานนท์	(๓๘๘)
				ปรีชา จงวัฒนา	(๑๒๕๖)

ปรัชญา คณิตวิท	(๓๒๘๒)	ปลายชาย สุทรสุคนธ์	(๓๘๖๕)	ปานเทพ อาธารมาศ	(๓๑๓๕)
ปรัชญา ชนคติศัพท์	(๑๘๓๕)	ปถม ปุณศรี	(๒๕๐)	ปานพงษ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๔๐๕)
ปรัชญา ประยุทธิวิธีศึกษการ	(๑๐๒๗)	ปวิข สุทัศน์	(๑๒๒๔)	ปานันท์ กัจฉปานันท์	(๑๔๖๘)
ปรัชญา พ่วงสุวรรณ	(๑๖๖๗)	ปวิณ รอดลอยทุกข์	(๔๒๖๘)	ปารมาศ ยุทธศาสตร์โกศล	(๒๕๖๓)
ปรัชญา มิตรประชาชน	(๒๗๗๕)	ปวีตร คชเสนี	(๘๕๕)	ปาดิตร อุดมศักดิ์	(๑๘๕๔)
ปรัชญา มุสิกกุล	(๑๕๓๕)	ปองชัย กฤษณมิตร	(๑๕๐๐)	ปาพ ณ บ่อมเพชร	(๔๕)
ปรัชญา ลิมปียากร	(๑๔๘๑)	บ่อมปราณ วสุวัต	(๑๕๕๕)	ปติ กิ่งเทียน	(๑๗๑๒)
ปรัชญา วัชรภักย์	(๒๓๔๖)	บ่อมเพชร ณ บ่อมเพชร	(๘๑๗)	ปติ ณ นคร	(๒๖๑๗)
ปรัชญา วิจิตเนติศาสตร์	(๕๕๖)	บัจจัย บุนนาค	(๑๓๗๒)	ปติ บวรสมบัติ	(๓๒๔๕)
ปรัชญา ไวยะวงษ์	(๓๐๕๔)	บัจจัย สมหาหาร	(๑๐๕๒)	ปติ บุญสูง	(๑๘๘๒)
ปรัชญา ศุภจิตร	(๑๒๕๔)	บุญจพร วัชฌกานนท์	(๒๖๔๖)	ปติ มาลากุล ณ อยุธยา	(๑๗๕๔)
ปรัชญา สิงหนเดช	(๑๖๒๕)	บุญญะ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๐๑๔)	บิยพงศ์ นวรัตน์, ม.ล.	(๑๖๗๗)
ปรัชญา สุวัจ	(๑๗๘๐)	บุญญา ไวยะวงษ์	(๒๘๔๑)	บิยวัฒน์ มาลา ณ อยุธยา	(๒๓๑๕)
ปรัชญา เสี่ยงเจริญ	(๑๘๕๕)	บุญญา ศาลิกุบัติ	(๓๗๘๔)	บิยะ จงวัฒนา	(๑๘๕๕)
ปรัชญา แสนโกศิก	(๘๗๒)	บุญญา เสี่ยงเจริญ	(๑๕๗๐)	บิยะ จารุเสถียร	(๒๘๔๒)
ปรัชญา อาทวานนท์	(๑๑๖๓)	บัทม มาลากุล, ม.ล.	(๒๔๘)	บิยะ จินดาประเสริฐ	(๓๘๕๘)
ปริตา คลุยจินดา	(๓๒๕๕)	บัทม กรติลิก	(๑๘๕๖)	บิยะ ทองปัสสะ	(๑๘๕๑)
ปริตา บรสุทธิ์	(๖๐๗)	บัทม บัทมัญฐาน	(๒๐๓)	บิยะ ขวลิต	(๔๑๘๓)
ปริตา ศรีสัตบุษย์	(๑๗๓๔)	บัว ศาลิกุบัติ	(๒๖)	บิยะจันทร์ ประวิตร, ม.ล.	(๔๐๐๗)
ปริตา อุนสุวรรณ, พ.ท.	(๑๒๓๓)	ปาน นาคะนาท	(๔๒๐๒)	บิยะชนก ลิมปะพันธุ์	(๔๒๑๘)
ปริตา ชาคร	(๑๒๔๕)	ปานพิชัย โสณกุล, ม.ร.ว.	(๖๔๕)	บิยะเทพ ตมะวิโมกษ์	(๓๕๓๕)
ปริตา รัตนวชิรินทร์	(๔๐๕๕)	ปาน พนมยงค์	(๗๕๗)	บิยะพร พุกกะณะสุต	(๓๗๗๑)
ปริยชาติ เพชรชาติ	(๔๑๘๒)	ปานต่อ กรรณสุต	(๑๑๔๗)	บิยะมนต์ ยอดเณร	(๑๔๑๓)
ปริยเทพ มาลากุล ณ อยุธยา	(๒๕๓๘)	ปานทอง ประคองวิชาสมาน (สมุทรรประภุติ)	(๘๐๕)	บิยะมาตร์ ยอดเณร	(๑๔๐๐)
ปริยพจน์ตุง จักรพันธ์, ม.ร.ว.	(๔๐๓)	ปานเทพ ประคองวิชาสมาน (สมุทรรประภุติ)	(๕๔๒)	ปิโยรส ธรรมาเสถียร	(๔๓๐๕)
ปริยรัตน์ สวัสดิ์รัตนภักดิ์	(๓๔๓๖)			ปิกทิพย์ วสุวัต	(๒๐๘๐)
				บิยะ จินดาประดิษฐ์	(๓๘๕๓)

ปุดณะ บัณฑิตป์	(๓๐๒๕)	เปรมประสิทธิ์ เกษมสันต์, ม.จ.	(๒๕๕)	เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต	(๒๒๒๘)
ปุดมี ปุดศรี, พ.ต.	(๗๒๘)	เปรมปรีดี วัชรากัญ	(๒๕๕๓)	เป่า กชเสนี	(๓๐๑)
ปุตตา วิมลศรี	(๗๐๓)	เปรมมัน บดดำริห์	(๓๘๐๒)	แม้ง มาลากุล ณ อยุธยา, พ.ต.	(๑๗๓๓)
เป็นเอก รัตนเรือง	(๓๕๕๔)	เปรมิน กัลยาณมิตร	(๓๔๕)	ไพรเทพ (ธัญญะ) ขอโสตติกุล	(๓๕๕๖)
เปรม บุณยวิบูลย์	(๓๑๔๐)	เปรื่องยศ ธีระบุตร	(๒๑๘๗)		

ณ.

ณชาติ มณฑลสุลัน	(๑๐๐)	ณสาน มณฑลสุลัน	(๔๗๕)	เผด็จ สิทธิสุนทร (ทองสยาม) พ.ต.ต.	(๘๕๑)
ณจบศักดิ์ หงสกุล, พ.ต.ท.	(๖๓๕)	ณชัย สุนทรกุล ณ ชลบุรี	(๑๗๘๕)	เผด็จภัย มัคคุเอยม	(๒๐๔๒)
ณดงเกียรติ ผลอนันต์	(๒๑๕๗)	ณไท สิริเวชชะพันธ์	(๓๕๑๕)	เผ่าเกษม คงจำเนียร	(๒๕๔๒)
ณีก คุณะติลก	(๔๖๗)	ณเมือง สิริเวชชะพันธ์	(๓๖๐๒)	เผ่าชัย ขยางกูร, ม.ร.ว.	(๒๑๕๑)
ณพูน เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๗๕)	ณสุก สิริเวชชะพันธ์	(๓๖๑๖)	เผ่าเทพ วรธนจินตา	(๑๖๐๗)
ณลินท์ สุวคนธ์	(๑๕๖๘)	ณเต็ม พวงมาลี	(๓๔๕๘)	เผ่าพันธ์ สิริเวชชะพันธ์	(๓๑๔๑)
ณสันต์สุข อายนบุตร	(๓๔๗๕)	ณเด็จ พวงมาลี	(๓๔๕๗)	เผ่าศรี กรลักษ์ณี	(๑๓๕๗)
		ณเด็จ ลิ้มปะสุวกณะ	(๒๖๗๕)	โผน สิริเวชชะพันธ์	(๓๗๑๖)

พ.

พงแขม สรรประทัยธุ์	(๔๐๘๔)	พงศ์เทพ กลิ่นเนียม	(๒๖๕๘)	พงศ์พิทยา ทองปรีชา	(๓๐๓๐)
พงศกาวิล ณ เชียงใหม่	(๗๓๔)	พงศ์เทพ กาญจนโรจน์	(๒๕๓๔)	พงศ์พินิต เคะชะคุปต์	(๒๕๕๐)
พงศธร เกษสำลี	(๓๐๕๕)	พงศ์เทพ เวชชาวัชระ	(๔๑๒๔)	พงศ์พิพัฒน์ ปัทมานุช	(๓๔๒๐)
พงศธร ณ นคร	(๔๑๒๓)	พงศ์บุณย์ ธีระจินดา	(๑๕๗๔)	พงศ์พูนสุข จักขุรักษ์	(๒๐๒๓)
พงศธร เภาโบรมย์	(๔๒๖๕)	พงศ์พันธ์ พัฒนภักดี	(๓๑๗๗)	พงศ์ไพบูลย์ สิทธิคุณ	(๓๔๒๕)
พงศธร แสงรุจิ	(๓๑๖๔)	พงศ์พันธ์ มโนรถ	(๑๖๗๕)	พงศ์สรร ณ ระนอง	(๔๒๖)
พงศ์จักร จักรพันธ์, ม.ล.	(๒๒๐๐)	พงศ์พันธ์ สิริสิริเสริญ	(๓๕๖๑)	พงศ์สละ พันธุ์พิพัฒน์	(๓๕๘๕)
พงศ์ชมพูนุท ทองแถม, ม.ล.	(๒๑๖๐)	พงศ์พันธ์ ศิริวงศ์ ณ อยุธยา	(๔๒๘๘)	พงศ์สุทัศน์ สาครสินธุ์	(๔๓๐๖)
พงศ์ทิพย์ เกตุทัต	(๑๓๕๘)	พงศ์พันธ์ อินทะเคหะ	(๔๘๘)	พงศ์อมร กฤตากร, ม.ร.ว.	(๑๐)

พงศ์เอก ทวังกศ, ม.ล.	(๔๑๔๖)	พงษ์สุริย์ เนียมทรัพย์	(๓๔๕๕)	พรเทพ อุบลรัตน์	(๒๕๖๔)
พงศา กรศรี	(๔๐๘๕)	พงษ์อมร (ธรรราช) ณ สงขลา	(๒๗๖๖)	พรนิตย์ ภมรมาศ	(๒๕๒๐)
พงษ์ วนจติ	(๓๖๕๑)	พงษ์ (พงษ์ศิริ) สารสิน	(๔๑๗)	พรประสงค์ แก้วกำพล	(๓๖๖๓)
พงษ์คำ โชติกเสถียร, พ.ต.ต	(๓๑๕)	พจน์ พันธุ์กระวี	(๕๓๔)	พรประสิทธิ์ กล้าสมบัติ	(๓๓๗๔)
พงษ์ชัย จอธนพันธ์	(๓๗๐๗)	พจน์ ลักยณะสมพงษ์	(๔๐๐๕)	พรพรหม นิมมานนท์	(๓๗๕๑)
พงษ์ (พงษ์ทอง) เศวตศิลา	(๑๒๐๒)	พจน์ ศกุนตะลักษณ์	(๓๖๑๕)	พรพิพัฒน์ สุนทรพร	(๓๖๐๓)
พงษ์เทพ เทพกาญจนา	(๓๒๑๗)	พจน์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, ร.อ.	(๔๖๑)	พรพิพัฒน์ โชติกเสถียร	(๒๔๖๖)
พงษ์เทพ ผลอนันต์	(๓๒๐๖)	พจนฤทธิ์ ฤทธิรงค์ศักดิ์ (วิมทะเลวิภายา),		พรเพชร วิจิตรฉายชัย	(๒๕๐๑)
พงษ์ไทย สาครสินธุ์	(๔๑๒๕)	พ.ต.ต. (๑๑๒๐)		พรเพ็ญ พรหมมาศ	(๒๕๕๐)
พงษ์ธร พรหมทัตตเวที	(๑๐๕๕)	พจร อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๕๑๕)	พรหมพันธ์ พรหมมาศ	(๒๖๓๕)
พงษ์พันธุ์ ขจิตสรพรโรค	(๑๕๔๗)	พจรเฒ่า สายตระกูล	(๔๒๔๒)	พรณวิจิตร นุตสาระ	(๕๘๔)
พงษ์พันธ์ พรหมนาท	(๑๕๖๓)	พทวรรัช วิไลพงษ์	(๓๒๖๑)	พรธรรณภณ (ฉัตรนโสภณ) สวัสดิวัฒน์,	ม.ร.ว. (๕๓๕)
พงษ์วัฒน์ เนียมทรัพย์	(๒๕๔๓)	พนม แก้วเกตุ	(๓๓๕๑)	พรธรรพี ชินะโชติ	(๒๖๘๓)
พงษ์ศักดิ์ ไชยพันธ์	(๓๒๗๑)	พนมน้อย สมิตานนท์	(๒๑๗๘)	พรวัชร เทวาคูดี	(๓๕๕๘)
พงษ์ศักดิ์ เตียพานิช	(๒๕๔๔)	พณัง นิชานนท์	(๑๓๖๕)	พรศรี ลดาวัลย์, ม.ร.ว.	(๓๑๘)
พงษ์ศักดิ์ ผลอนันต์	(๓๒๐๒)	พนา จันทรวโรจน์	(๓๒๖๔)	พรศักดิ์ บุญมี	(๓๓๕๕)
พงษ์ศักดิ์ (พยงค์) ใบบ่เปี่ยมลาภ	(๑๒๔๐)	พยนต์ อินทรครรชิต	(๒๖๕๐)	พรศักดิ์ สงขลา	(๓๓๗๕)
พงษ์ศักดิ์ (ประพิศพันธ์) เวชชาชีวะ	(๑๖๖)	พร ณ ถลาง	(๒๓๔)	พรศิริ สงขลา	(๓๘๖๖)
พงษ์ศักดิ์ พุ่มหิรัญ	(๓๓๐๓)	พรชัย ภูมิวัฒน์	(๒๕๔๕)	พรสันต์ ศรียาภัย	(๓๒๕๔)
พงษ์ศักดิ์ สัมภวคุปต์	(๒๒๒๐)	พรชัย ฤกษ์เกษม	(๒๕๓๑)	พรสุธี (ต.นายศรี) ลดาวัลย์, ม.ล.	(๔๕๒)
พงษ์ศักดิ์ สมิตานนท์	(๒๕๗๘)	พรชัย ลิมปพยอม	(๒๕๐๗)	พรหัช โชติกเสถียร	(๑๐๗๘)
พงษ์ศิริ คุรุไพศาล	(๒๗๓๔)	พรชัย อุบลรัตน์	(๒๓๒๖)	พรหมพันธ์ อาชุนทร	(๑๔๕๕)
พงษ์สวัสดิ์ ศิริ ไพบูลย์	(๓๐๓๑)	พรต สืบสงวน	(๓๕๐๑)	พรหมพล พรหมภักดี	(๒๗๔๕)
พงษ์สวัสดิ์ สุทธิสารากร	(๒๗๘๑)	พรเทพ ทองถาวร	(๔๑๒๖)	พรหมมาศ ภูแส	(๓๗๘๓)
พงษ์สันต์ เนียมทรัพย์	(๓๗๗๗)	พรเทพ พรหมทัตตเวที	(๑๔๔๒)	พรหมเมศ จักขุรักษ์	(๔๓๐๗)
พงษ์สิริ ทองโสภณ	(๓๔๔๖)	พรเทพ สุจะเนยย์	(๒๓๔๔)	พรอนันต์ สิงห์เสนี	(๓๘๒๐)

พร้อม ณ ถลาง	(๒๓๕)	พอน พันธุ์ทรัพย์, พล.ร.ท.	(๓๕๐)	พันธุ์ศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์	(๔๒๗๐)
พร้อมชาย สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๔๒๔๓)	พอพนันธุ์ มีอำพล	(๓๐๕๖)	พันธุ์ศักดิ์ โสภณศิริ	(๓๗๗๘)
พร้อมพงษ์ สิริเจริญ	(๓๔๙๐)	พอสักดิ์ มณีรัตน์	(๒๗๒๓)	พันธุ์รุฬห์ รัตพัฒน์, ม.ร.ว.	(๑๕๖๒)
พร้อมวุฒิศ ศิสิกุล, ม.ร.ว.	(๑๗๑)	พัชร วัชรเสวี	(๒๖๑๙)	พันธุ์วัฒน์ โกมลกุล ณ นคร	(๒๔๐๔)
พร้อมศักดิ์ สนิทวงศ์, ม.ล.	(๑๕๒๙)	พัชรโรจน์ รักตประจักษ์	(๓๒๕๐)	พันธุ์ศักดิ์ มีสุข	(๓๕๑๗)
พระนาย สุวรรณรัฐ	(๒๗๙๐)	พัชรโรจน์ อุนสุวรรณ	(๓๙๑๕)	พลลภ ไกรฤกษ์	(๙๓๐)
พฤกษ์ วัฒนคุณ	(๕๗๕)	พัฒพงศ์ กาญจนโรจน์	(๒๕๓๔)	พลลภ ไทยอารี	(๒๕๓๕)
พฤทธิภูมิ ตูจินดา	(๓๑๒๑)	พัฒน์ชัย ไชยโรจน์	(๓๙๖๗)	พลลภ นาคพิทักษ์	(๒๔๖๑)
พฤทธิ โพรรังษิยากร	(๓๐๑๓)	พัฒน์ไชย ไชยยนต์, ม.ร.ว.	(๔๖๔)	พลลภ ศรีศิริ	(๒๕๕๑)
พล จุลเสวก	(๔๓๕)	พัฒน์นันท ธาราพัฒน์	(๑๐๒๙)	พลลภ อินทร์รังสี	(๔๑๙๔)
พล ศรีวรรณนะ	(๕๖)	พัฒน์นรา (นราพัฒน์) มาลัยมาน	(๒๔๗๑)	พั สุวรรณประกร, น.อ.	(๔๕๖)
พลกฤษณ์ พลจันทร์	(๑๐๔๐)	พัฒน์พงษ์ เทพอารักษ์	(๓๙๖๙)	พานทอง ทองเจือ	(๓๗๓)
พลเทพ พลจันทร์	(๑๙๑๒)	พัฒน์พงศ์ ณ ลำพูน	(๒๒๒๒)	พานิช ต้นไพบูลย์	(๑๖๖๑)
พลรบ บุรุษรัตนพันธุ์	(๓๐๔๑)	พัฒน์พงศ์ สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๒๓๖)	พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๖๐๓)
พลรักษ์ บัณฑิตเกียรติ	(๓๖๓๕)	พัฒน์พร สุทธิทัศน์	(๒๑๗๓)	พาสน์ อัจฉริยะ, ร.ต.อ.	(๒๐๒๔)
พลวัฒน์ วัณวัฒน์	(๓๗๕๕)	พัฒน์โรจน์ เทพอารักษ์	(๓๕๙๔)	พิจารณ์ เขมมณี	(๑๔๑๒)
พลวุฒิ หาญสงคราม	(๓๗๕๐)	พัฒน์ศักดิ์ กรานเลิศ, ร.ท.	(๒๔๓๖)	พิจารณ์ ลิมประพันธ์	(๒๕๑๗)
พลศักดิ์ (ต๋อย) เมฆะจำรูญ	(๑๕๒๒)	พัฒน์ศักดิ์ ธีรเพชร	(๓๖๑๗)	พิชัย เกตุพงษ์	(๓๑๖๕)
พลากร วรรณธรณ, ม.ร.ว.	(๒๔๕๖)	พัฒน์ระ รัตนเสวะ	(๓๕๑๖)	พิชัย จิงสมประสงค์ (บวรวัฒนานวงศ์)	(๓๗๒๔)
พลากร สุวรรณรัฐ	(๒๔๓๒)	พัฒนา จินดาพร	(๓๓๗๓)	พิชัย ภู่อจริญยศ	(๑๒๖๑)
พลาณนที วานิชพันธ์	(๑๔๐๓)	พัฒนา พงษ์บุญ ณ อยุธยา	(๑๓๓๖)	พิชัย มนธาตุเสถียร	(๕๓๒)
พลิน อัจฉริยะ	(๔๐๙๖)	พัฒน์นรินทร์ นพจินดา	(๓๓๔๗)	พิชัย สงฆ์ประชา	(๑๗๕๖)
พล โกปาละสุด	(๑๐๓๒)	พันวิทย์ วิโรจน์วงศ์	(๒๗๙๒)	พิชัย อุตุนุต	(๑๕๕๙)
พล จินดากุล	(๑๕๔๑)	พันศักดิ์ วัณญรัตน์	(๒๐๕๔)	พิชาญ ชำนาญนิติบรรด	(๒๔๑๕)
พล พจน์พานิช	(๓๗๒๐)	พันธุ์ทอง สุวรรณประทีป	(๒๕๗๒)	พิชาญ นันทนพิบูล	(๓๗๕๒)
พล เหมยทอง	(๓๑๖๓)	พันธุ์วิทย์ วัฒนศิริ	(๓๔๕๙)		

พิชัย ชังกมานนท์	(๑๙๐๐)	พิทยุทธ เข็ญตุมภากศ	(๑๕๕๔)	พิมล บุนนาค	(๑๑๑)
พิชิต บุญยัตินะ	(๑๙๒๕)	พิทักษ์ ธนุเทพ	(๑๑๕๐)	พิมลศักดิ์ สุวรรณทัต	(๑๖๕๒)
พิชิต มีปรีชา, พล.ต.ต.	(๖๒๕)	พิทักษ์ สุขะเนชัย	(๒๓๔๕)	พิริย เตชะเสน, ร.ต.	(๒๗๕๐)
พิชิต สรยุทธเสณี (ประวาทะนาวิน), พ.ต.	(๗๗๖)	พิชพร เสนิ่งศรี ณ อยุธยา	(๒๓๕๕)	พิริฐ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๐๒๕)
พิชิต สุนทรพิพิธ	(๑๑๓๕)	พินัย วรบุตร	(๑๐๔๕)	พิริยะ ไกรฤกษ์	(๑๖๗๒)
พิชิต อัครวิทย์	(๑๙๕๗)	พินิจ เขาวินัย	(๓๒๗๙)	พิริยะ บุญยะผลึก	(๒๖๒)
พิชิต เอกรพานิช	(๑๙๐๖)	พินิจ พุนศิริ	(๒๕๕๐)	พิริยะดิศ ดิศกุล, ม.จ.	(๒๔๕)
พิชิตชัย ศรียานนท์	(๒๗๙๓)	พินิจ มนต์เสวี	(๒๗๒๗)	พิวัฒน์ ทองถาวร	(๔๐๒๙)
พิชิตพล ศรียานนท์	(๓๕๐๐)	พินิจ วรรณโณ	(๑๔๕๙)	พิศณุ ณ กลาง, พล.ร.ท.	(๒๓๗)
พิชิตศักดิ์ นาคอร่าม	(๔๑๒๗)	พินิจ โอสถานุเคราะห์	(๑๐๕๕)	พิศาล คงคาเขตร	(๑๙๖๐)
พิเชษฐ ศรีพันธ์	(๑๕๗๖)	พินิต คงคาเขตร	(๒๑๔๓)	พิศาล เทพสิทธิธา	(๑๕๒๖)
พิเชษฐ มณฑาตุลลิน	(๕๓๙)	พิบาล เมี้ยวกุล	(๓๓๒)	พิศาล เนตรศิริ	(๑๖๓๔)
พิเชษฐ วิโรภาส	(๑๑๑๗)	พิบูลย์ สุทธิณท์	(๒๐๑๑)	พิศาล บุญรักษา	(๒๐๕๐)
พิเชษฐ ศรีนารด	(๔๑๒๙)	พิพัฒน์ ทองถาวร	(๔๐๒๙)	พิศิษฐ์ โชคปรีชา (คล้ายปรีชา)	(๒๙๑๕)
พิเชียร มุตตามระ	(๑๖๕๓)	พิพัฒน์ ไทยอารี	(๒๒๑๔)	พิเศษ บุรณพิมพ์	(๕๔๙)
พิฐา พัดสุวรรณ	(๔๓๐๙)	พิพัฒน์ บุรณะนนท์	(๒๓๕๔)	พิเศษศักดิ์ วัฒนศิริ	(๓๒๐๗)
พิตรพร เกรอนิล	(๒๖๕๒)	พิพัฒน์ ปรีชาภาส	(๑๒๒๙)	พิษณุ คงคาเขตร	(๒๓๐๙)
พิทยา เทพบรรเทิง	(๓๕๕๕)	พิพัฒน์ เลขากุล	(๒๙๙๐)	พิษณุ เมี้ยวกุล	(๒๖๐๕)
พิทยา ไทยวุฒิพงษ์	(๓๐๐)	พิพัฒน์ สุวรรณขง	(๓๗๔๙)	พิษณุ บุญรักษา	(๓๕๕๕)
พิทยา นินนาท	(๒๔๓๗)	พิพัฒน์ อาสนจินดา	(๒๗๙๔)	พิษณุ สารทูลสิงห์	(๒๙๔๔)
พิทยา บุนนาค	(๑๙๙๓)	พิพัฒน์ชัย อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๕๗๕)	พิษณุ สุขสวัสดิ์, ม.ล.	(๓๖๙๙)
พิทยา ศรีวัลย์	(๑๙๑๕)	พิพัฒน์พงษ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๔๐๙๗)	พิษณุ สุนทรารักษ์	(๓๐๙๗)
พิทยา สมิตานนท์	(๑๒๗๐)	พิภพ บุญขประสิทธิ์	(๒๕๒๗)	พิษณุ อังศุโชติ	(๒๑๙๐)
พิทยา สุमितนนท์	(๑๖๕๐)	พิภพ วัฒนานุกิจ	(๓๖๒๗)	พิสมร ณ สงขลา	(๑๓๖๑)
พิทยากร พรหมโยธี	(๓๗๖๒)	พิมล (กิมเฮียน) กลกิจ	(๒๔๓)	พิสันต์ ทศานัญชลี	(๒๔๗๐)
		พิมล บำรุง	(๔๐๑๐)	พิสิษฐ์ บุญรักษา	(๑๕๑๙)
				พิสิฐ ตูจินดา	(๒๙๗๕)

พิสิฐ คงคาเขตร	(๑๔๗๔)	พระพงศ์ เสมรสุต	(๑๕๗๗)	เพิ่มศักดิ์ ตันติโยภาส (แช่ตัน),พ.ต	(๑๔๗๓)
พิสิฐ ณ พัทลุง	(๑๕๕๒)	พระพล ตัดทวนิช	(๓๕๒๑)	เพิ่มศักดิ์ นันทแพทย์	(๒๓๖๗)
พิสิฐ ภูมวัฒน์	(๓๔๔๗)	พระพล พุนศิริ	(๓๒๑๓)	เพ็ญวิทย์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๘๒๗)
พิสิตต์ มกรภิรมย์	(๑๖๐๐)	พระพันธ์ โกศยวรรษ	(๑๔๓๖)	แพรง ณ นคร	(๓๓๕)
พิสัทธ นันทแพทย์	(๑๖๖๕)	พระพันธ์ ตันสุภาพ	(๓๗๕๕)	เพิ่มศรี สวัสดิวัฒน์,ม.ร.ว.	(๑๗๒๕)
พิสัทธศักดิ์ สุพรรณเกษ	(๑๕๑๕)	พระวุฒิ อุ่นสมบัติ	(๓๘๐๕)	เพิ่มศักดิ์ นิลวัฒน์นานนท์	(๑๗๗๑)
พิสัยฐ ทองดีเลิศ	(๓๔๘๑)	พระศักดิ์ เชอรวัช	(๑๗๕๕)	ไพจิตร โกศลวิตร	(๑๒๔๗)
พิสัยฐ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๗๖๒)	พุดผิงศ์ พุ่มหิรัญ	(๓๔๒๖)	ไพจิตร เต็งไตรรัตน์	(๑๕๔๕)
พิสัยฐ สิบบุญเรือง	(๑๑๕๐)	พุดฉลาก ทวังก์,ม.ล.	(๒๖๖๘)	ไพจิตร วโรภาส	(๑๑๑๘)
พิสัยฐ เออวิทยา	(๑๑๔๕)	พุทธิพงศ์ จิตรปฎิมา	(๓๐๗๗)	ไพจิตร สวัสดิ์-ชูโต	(๓๕๒๗)
พิสุทธ คงคาเขตร	(๑๘๔๖)	พูนผล เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๗๘๕)	ไพฑูรย์ เชอชวงศ์	(๒๘๕๕)
พิสุทธ จุริเกษ	(๓๒๓๐)	พูนพันธ์ รังควร	(๕๔๑)	ไพฑูรย์ เนี่ยวกุล	(๑๖๖๕)
พิสุทธ ตูจินดา	(๑๗๔๔)	พูนพันธ์ หิรัญวานิชกุล	(๓๗๒๓)	ไพฑูรย์ โรจนเสนา,ร.ต.,ร.น.	(๗๗๕)
พิสุทธ ฤทธากนิ,พล.อ.ต.	(๗๑๗)	พูนเพิ่ม ไกรฤกษ์	(๓๓๕)	ไพฑูรย์ ลิขิต	(๒๕๔๖)
พิสุทธ สังฆะเวส	(๕๖๖)	พูนพิส อมาตยกุล	(๑๐๒๐)	ไพฑูรย์ ลิ้มป็ไขติกุล	(๔๐๒๕)
พิริยุทธ ศรีจันทร์	(๔๑๗๑)	พูนศักดิ์ สวัสดิ์-ชูโต	(๕๗๗)	ไพฑูรย์ เสวตะโสภณ	(๑๑๗๒)
พิรพงษ์ กุญชร ณ อยุธยา	(๔๑๒๕)	พูนสวาท กฤดากร,ม.ร.ว.	(๓๗๕)	ไพฑูรย์ สุคนธมาน,พ.ต.ท.	(๘๖๑)
พิรพล จันทรเจิด	(๓๓๔๗)	พุมใจ พันพูโยธิน	(๑๕๔๔)	ไพฑูรย์ อมาตยกุล	(๑๑๔๐)
พิรศักดิ์ โกศยเสวี	(๓๖๓๗)	พุลศักดิ์ ประณทนรพาล	(๒๖๐๘)	ไพบุลย์ จันทรางศุ	(๒๗๐๒)
พิรศักดิ์ ไชยนันท์,น.ท.	(๓๓๘)	เพชร คุ่มสอน,ร.ต.	(๑๑๗๖)	ไพบุลย์ นาควิโรจน์	(๑๐๖๔)
พิระ แก้วประเสริฐ	(๓๖๘๕)	เพ็ญ สุมลสุข	(๒๒๓๑)	ไพบุลย์ ยอดมณี,พ.ต.อ.	(๒๔๗)
พิระ ศรีวรรษนะ	(๓๖๑)	เพ็ญพิไชย เพ็ญพัฒน์,ม.ร.ว.	(๘๑๕)	ไพบุลย์ ศรีสุรินทร์	(๑๓๕๕)
พิระ อุนากุล	(๒๕๔๐)	เพ็ญศักดิ์ กฤดากร,น.ท.,ม.ล.,ร.น.	(๘๒๖)	ไพบุลย์ สพโชคชัย	(๓๕๑๕)
พิระชัย ศรีนาม	(๓๔๓๗)	เพิ่มพูน ไกรฤกษ์	(๒๖๓๐)	ไพบุลย์ แสงจำ (แสงจำเจริญ)	(๓๗๓)
		เพิ่มพุทธิ สวัสดิวัฒน์,ม.ล.	(๓๖๒๒)	ไพบุลย์ แสงไผ่	(๑๗๒๐)
		เพิ่มศรี ลดาวัลย์,ม.ล.	(๑๑๐๒)		

ไพบูลย์ หงษ์เหิร	(๒๔๘๒)	ไพโรจน์ เตชะคุปต์	(๕๓๖)	ไพโรจน์ อัมพรรัตน์	(๒๔๖๒)
ไพรัช ไชยพร	(๑๑๒๖)	ไพโรจน์ เต็งไตรรัตน์	(๑๕๒๕)	ไพโรจน์ อุตานนท์	(๑๑๖๕)
ไพรัช เบญจฤทธิ์	(๑๑๖๗)	ไพโรจน์ โตกะหุด	(๓๐๕)	ไพสิน ไชยพร	(๑๓๑๗)
ไพรัช ลีสัววัฒน์	(๒๗๐๓)	ไพโรจน์ ทิพย์รัต	(๘๓๗)	ไพศาล นาควิโรจน์	(๒๓๗๗)
ไพรัช ศรีวัชรินทร์	(๑๐๖๑)	ไพโรจน์ เนี่ยวกุล	(๑๓๓๐)	ไพศาล บำรุงผล	(๑๕๖๓)
ไพรัช (สมพร) สันติเสวี	(๖๕๐)	ไพโรจน์ โรจนเสนา	(๖๒๔)	ไพศาล พันธุ์ภาไพ	(๒๕๑๘)
ไพรัช เสรีภาพ (ศิริภาพ)	(๑๘๓๐)	ไพโรจน์ ศรีจามร	(๑๘๗๕)	ไพศาล ลีสัววัฒน์	(๒๒๔๘)
ไพรัตน์ อัมพรรัตน์	(๒๗๔๔)	ไพโรจน์ สมิตะโยธิน	(๔๒๒)	ไพศาล วงษ์ชัย	(๒๕๐๖)
ไพโรจน์ วรรณสุต	(๑๖๒๑)	ไพโรจน์ สุขเจริญ	(๓๐๘๕)	ไพศาล ศรีสุรินทร์	(๒๒๕๑)
ไพโรจน์ แจ่มใส	(๒๘๑๖)	ไพโรจน์ สุจินดา	(๑๓๐๒)	ไพศาล อัมพรรัตน์	(๒๑๕๖)
ไพโรจน์ ไชยพร	(๑๒๓๐)	ไพโรจน์ สุวรรณสุทธิ	(๑๘๗๐)	ไพศิษฐ์ สุมณสุข	(๘๔)

ฟ.		เฟื่องนก มหากนก	(๑๓๕๖)	เฟื่องวิชัย อนุทรทเวา	(๔๒๑๕)
ฟ่อน รัชฎานนท์	(๖๑)	เฟื่องเฉลย อนุทรทเวา (ฟังบุญณ อยุรยา)			
ฟ้าฟัน เต็มบุญเกียรติ	(๓๖๐๗)	พล ต. (๕๑๑)			

ก.					
กมล เดชดี	(๑๘๕๖)	ภัทรพล เวทยสุภรณ์	(๓๖๘๑)	ภาคย์ โภญจนาท	(๓๘๑๔)
กมลพล ศาสตราภรณ์	(๓๒๕๗)	ภัทรวุฒิ ติลกแพทย์	(๔๐๓๘)	ภาคย์ รจนานนท์	(๓๖๐)
ภราเดช พยัฆวิเชียร	(๒๓๑๘)	ภัทรศักดิ์ ชอบเพื่อน	(๒๖๕๒)	ภาณกะ บุญเกียรติ	(๒๗๖๗)
ภักดี กาลวันตวานิช	(๕๔๕)	ภัทรศักดิ์ โอสถานุเคราะห์	(๔๑๖๕)	ภาณุ ชวะศิริ	(๔๒๐๓)
ภักจิต สุภากิจ	(๔๐๑๑)	ภัทรสุดี อิศรเสนา ณ อยุรยา	(๒๘๑๑)	ภาณุ พรหมมาลี	(๔๐๑๒)
ภักตพงษ์ รังควร	(๕๔๐)	ภากร สุขขลาสัย	(๕๕๘)	ภาณุ ลิ้มปัสวีศักดิ์	(๑๕๖๕)
ภัทร พจน์พานิช	(๔๑๓๐)	ภัทรพล วรรณิมา	(๔๑๖๘)	ภาณุ แสนโสภณ	(๓๗๘๖)
ภัทรชัย รัชนี้, ม.ร.ว.	(๑๖๑๓)	ภาคภูมิ ชลานุเคราะห์	(๓๗๐๒)	ภาณุพงศ์ เวชชาชีวะ	(๑๓๓๖)
ภัทรพงษ์ หงสนันท์	(๔๒๗๒)	ภาคภูมิ ทองผิว	(๓๘๑๔)	ภาณุพงษ์ สุทธารมย์	(๔๒๐๔)

ภาณุมาศ ศุภกิจจารักษ์	(๓๘๐๔)	ภิญโญ คนนันทน์	(๒๕๕๔)	ภัสราภรณ์ รัชนี้, ม.จ.	(๓๕๕)
ภาณุวิชญ์ ทุมศิริ	(๓๑๕๐)	ภิญโญ จริโมภาส	(๑๕๒๖)	ภุขงค์ เสวตเลข	(๒๖๘๐)
ภาณุชระ เหมจันทร์	(๘๔๓)	ภิญโญ บุณยะผลึก	(๕๓๓)	ภุมิโชค ศาลิกุปต์	(๒๖๘๒)
ภาณุวิ ขาญเลขา, ร.ท.	(๒๐๔๐)	ภิญโญ พวงจันทร์แดง	(๓๐๓๒)	ภุมิเดช สุวัณณะเขต	(๒๕๕๕)
ภาณุวิ เจริญพานิช	(๓๕๑๖)	ภิญโญ พินัยนิติศาสตร์	(๑๐๓๔)	ภุมิผดุง แซ่มั่น	(๓๖๑๑)
ภาณุวิน ลาภเกษร	(๒๓๐๖)	ภิญโญ วัชรเทศ	(๗๕๕)	ภุมิพิทักษ์ (สามจรรย์) ลดาวัลย์, ม.ล.	(๖๘๘)
ภาณุกร ดั่งสมัค	(๓๑๑๕)	ภิญโญ ศุภยลวรรณ	(๑๕๖๑)	ภุมิภัทร์ สีวะรา	(๔๐๓๓)
ภาณุกร ไททยานนท์	(๒๓๓๕)	ภิญโญ เอกรพานิช	(๑๓๒๒)	ภุมิสักดิ์ ศาสนนันทน์	(๓๒๓๑)
ภาณุกร วรรณพฤกษ์	(๔๒๒๖)	ภิญโญพงษ์ ลดาวัลย์, ม.ล.	(๖๘๓)	ภุจิจิตต์ สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๓๑)
ภาณุกรณ ชัยวาทไชยศิริ	(๓๘๔๒)	ภิมล หทัยช, พล. ร.ต.	(๓๕๘)	ภุจิพันธ์ ชุกล, ม.จ.	(๑๕๕๕)
ภาณุสกล มีเนตรี	(๔๒๐๕)	ภิมย์ พรหมานนท์	(๑๕๕๓)	ภูลเวชช์ เปาเวทย์	(๖๘๖)
ภิงการ สุจริตกุล, พ.อ.	(๓๓๑)	ภิรัตน์ เจียมบุญญารักษ์	(๓๗๒๗)	ภุจล วุฑฒกนก	(๓๐๑๔)
ภิญญ บุนยะผลึก	(๗๒๖)	ภิตัก จารุติลก	(๒๘๕๕)	ภุชิต แสนโสภณ	(๓๗๔๒)

ม.

มกรินทร์ เนื่อนวล	(๒๓๖๐)	มงคลทวี ชลสิทธิ์	(๓๓๗๑)	มนตรี แสงหิรัญ	(๓๕๔๑)
มงคล กิตติสมพันธ์	(๓๖๐๔)	มงคลวรินทร์ รุหานนท์	(๒๗๒๖)	มนตรี อร่ามวิทย์	(๒๒๘๕)
มงคล โค้ยปราการ	(๔๕๕)	มงคล ไชยเสวี	(๒๘๔๗)	มนตรี อิศรกุล	(๑๓๒๘)
มงคล ทิพยมณฑล	(๒๔๒)	มงคล แสนโกศิก	(๒๘๕๓)	มนตรีชัย เอเช่	(๒๕๗๕)
มนตรี นุกุลกิจ	(๑๔๘๔)	มงคล อยู่ขยันต์	(๓๗๗๔)	มนตรีศรี เอเช่	(๓๒๔๖)
มงคล (ดำรงศักดิ์) วุฒิสงห์ชัย	(๒๐๗๖)	มนตรี ตูจินดา	(๑๘๒๗)	มนตรีเทพ โปราณานนท์	(๓๔๖๐)
มงคล สมวงษ์อินทร์	(๑๔๘๓)	มนตรี บุญศรี	(๑๖๑๕)	มนตรีภักย์ มงคลสมัย	(๒๕๕๖)
มงคล สาครินทร์	(๑๘๑๘)	มนตรี บัณฑิตแพทย์	(๕๗๔)	มนตรี ไท เศรษฐสุวรรณ	(๓๕๐๓)
มงคล หิรัญพฤกษ์	(๓๔๘๒)	มนตรี เกษนันทน์	(๒๔๕๔)	มนตรีไทย เลหาทวิช	(๔๒๗๔)
มงคลเฉลิม ชุกล, ม.จ.	(๑๓๐๖)	มนตรี วงษ์พรหม	(๒๕๔๑)	มนตรี ณ นคร	(๒๘๕๖)
				มนตรี วัชรพนะ	(๑๕๕)

มนัสกร อมาตยกุล	(๒๒๕๔)	มานพ คชเสนี	(๑๖๐๖)	มิกมรินทร์ จารุจินดา	(๒๘๔๘)
มนัส ขวนประยูร	(๔๐๘๘)	มานพ พงศทัต	(๑๕๒๘)	มิตรชัย ศรีชลธาร	(๒๕๔๗)
มนัสวีร์ บุญเปี่ยม	(๒๕๓๒)	มานพ สาลักษณ์	(๖๕๒)	มัยย์ (มัยย์สมักร) วีระไวทยะ	(๑๖๕๕)
มนัสสม สายขุ่มอินทร์	(๓๕๐๒)	มานะ บุรณสัมฤทธิ์	(๔๒๐๖)	มุกิตา สுகนธกรีย์	(๒๖๒๓)
มณู นิติพน	(๑๘๕๘)	มานะ หุตะจิตต์	(๖๘๐)	มุนินทร์ นิโกล	(๓๐๐๒)
มณู ยงศทัต	(๑๗๖๖)	มานะ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๑๔๐๖)	มุลณรงค์ สฤณีราชโยธิน	(๑๑๘๓)
มณู โรจนสินธุ	(๓๕๔๐)	มานัส ทองสุโขติ	(๑๐๕๔)	เมฆ โปษยานนท์	(๕๗๕)
มณูญ จรุงพร	(๑๘๔๔)	มานิต ทวีลาภ	(๒๒๗๓)	เมธี ชุตินา	(๒๓๘๗)
มณูญ ขวนประยูร	(๔๓๐๕)	มานิต บุรณศิริ	(๘๘๑)	เมธี ตุลยจินดา	(๑๖๑)
มณูญ ศุภยาลัย	(๑๒๕๑)	มานิต วรรณตรี	(๒๑๑๕)	เมธี พร้อมเพ็ญชัย	(๓๘๖๕)
มณูสาสน์ ศรีพนา	(๒๖๗๓)	มานิต อภากริมย์	(๑๕๘๕)	เมธี สุตันตานนท์	(๑๕๓๐)
มณูเสรี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๗๖๓)	มานิตย์ บุณยจจร	(๒๘๗๗)	เมธี สุตระสุนันท์ (จุลวิจิตร)	(๓๓๗๒)
มรุต ชมภูทวีป	(๔๑๖๒)	มานิตย์ พรพิบูลย์	(๑๗๓๑)	เมธี (เกี้ยว) ภมรานนท์	(๑๒๑๔)
มหิธร ไกรฤกษ์	(๓๑๘๖)	มานิตย์ อังสุโขติ	(๒๑๗๕)	เมธีรัตน์ ชีระชัยขุติ	(๓๒๕๑)
มหิธร ศิริรักษ์	(๔๑๕๕)	มานิข คชเสนี	(๑๕๘๔)	เมธานี เขียรประสิทธิ์	(๑๗๗)
มหิธร สுகนธขาร	(๔๐๘๕)	มานิข จินตกานนท์	(๑๑๕๖)	เมืองทอง แวมมณี	(๑๒๗๓)
มเหยงณ์ วิบูลมงคล	(๑๕๐๕)	มานิข เหมือนทองจีน	(๕๗๐)	เมืองทอง วิบูลมงคล	(๑๘๐๑)
มังกร เพชรชาติ	(๖๔๕)	มานิข อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๓๖)	แมนรัตน์ รัตนสุนันท์	(๓๘๗๐)
มังกรแก้ว โชติกเสถียร	(๑๕๒)	มานิขญ์ คล้ายอินทร์	(๔๐๖๐)	โมทนา นวลแข	(๒๓๒๓)
มัยย์ณห์ ไกรสรทองศรี	(๓๘๐๕)	มานิขญ์ จรัสจันทร์	(๑๕๑๓)	โมไนย ไกรฤกษ์	(๓๖๒๕)
มันใจ บุญมา	(๒๕๕๘)	มานิขญ์ มุกดาประกร	(๖๐๔)	ไมตรี ตัดขาวถิษ	(๓๒๘๖)
มาณะ พุ่มสอาด	(๓๕๗๗)	มารุต จิตรปฏิมา	(๒๘๖๗)	ไมตรี ตันเต็มทรัพย์	(๑๐๒๓)
มานน พิงบุญ ณ อยุธยา	(๕๐๔)	มาลา แยมเอิบสัน	(๑๐๘๐)	ไมตรี เหลืองภิรมย์	(๑๔๕๕)
มานพ กนิตถ์	(๑๗๑๕)	มาว อ่อง ทุน	(๓๖๗๐)	ไมตรี อิงคตานุกัมน์	(๒๔๖๕)

ย.

ยง เจียมไชยศรี	(๑๒๔)	ยอด สุขนธมาน	(๑๕๓๐)	ยั้งศักดิ์ สิงหนเสนี	(๒๗๙๖)
ยงทรัพย์ (ยูงใช้) จึงแย้มปิ่น	(๔๗๔)	ยอดคม ไกรสรพงษ์	(๓๑๖๖)	ยุดลธร อรรถวิภาคไพศายี	(๒๔๕๕)
ยงยศ ปฏิพัทธ์พาคม	(๒๓๒๓)	ยอดใจ ชูโต	(๒๑๔)	ยุดท โพธารามิก	(๑๕๖๗)
ยงยศ ปาละนิตีเสนา	(๒๔๑๔)	ยอดชาย จันทร์ขวณะ	(๒๙๕๐)	ยุดทณีย์ ชินะโชติ	(๕๒)
ยงยุดท กอวัฒนา	(๑๕๑๓)	ยอดชาย สุวรรณนาค	(๓๐๐๕)	ยุดทเดช บุณนาค	(๔๐๓๕)
ยงยุดท โกยสมบุรณ์	(๓๗๓๐)	ยอดเดา รัตน์, ม.ร.ว.	(๒๐๙๔)	ยุดทธนา สุมาวงศ์	(๓๕๗๙)
ยงยุดท บุญสาย	(๒๑๙๖)	ยอดยิ่ง บำรุง.	(๓๓๒๓)	ยุดทพงษ์ กิตติจิกร	(๑๙๓๕)
ยงยุดท ใ้เปี่ยมลาภ	(๑๓๑๙)	ยันต์เทพ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๔๔๑)	ยุดทพงษ์ ปัทมาพรนทกะ	(๑๕๗๓)
ยงยุดท ผู้สันติ	(๒๕๑๕)	ยันตร์ บุณนาค	(๔๖)	ยุดทพงษ์ ไยประยुर	(๓๗๐๕)
ยงยุดท ไยบัวเทศ	(๑๕๐๕)	ยันตร์ ไยประยुर	(๓๙๕)	ยุดทภุมิ บุณนาค	(๑๕๐๐)
ยงสุวาท กฤดากร, ม.ร.ว.	(๔๑๙)	ยั้งพงศ์ นฤมิตรเรขการ	(๑๖๑๔)	เย็น ลวางกูร	(๔๕๕)
ยงสุข กมลาสน์, พล.ต.ต ม.ร.ว.	(๓๐๐)	ยั้งยง พานิชผล	(๑๙๐๓)	เยาว์ ไยประยुर	(๓๖๗)
ยรรยง สิงหนเสนี	(๖๐๙)	ยั้งยง ศิริจรรยา	(๑๙๓๗)	โยกต์ อัครวิทย์	(๑๗๐๗)
ยวด เจียมประเสริฐ	(๑๑๙๔)	ยั้งยศ มีมทา	(๑๙๒๙)	โยธิน จายนตชัยนินิต	(๔๑๙๕)
ยศ อัสวเสนา	(๖๓๙)	ยั้งยศ รัตน์อุบล	(๔๑๓๑)	โยธิน ณ นคร	(๒๒๕๑)
ยศไกร คล่องตรวจโรค	(๓๑๕๕)	ยั้งยุดท อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๑๔๑๖)	โยธิน กมรมนตรี	(๑๐๖๒)
ยศ ไยประยुर	(๑๓๓๙)	ยั้งศักดิ์ ผู้สันติ	(๓๒๖๙)	โยธี จิระนคร	(๑๕๕๖)
ยอด ไยประยुर	(๖๕๕)				
ยอด วงษ์วานิช	(๒๔๗๕)				

จ.

จกร ศรีตะจิตต์	(๔๑๗๑)	จบ ศยามานนท์	(๓๕)	จวี ประจวบเหมาะ	(๓๓๐๒)
จกชัย เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๕๒๐)	จวิชัย อาริยมิตร	(๒๓๒๔)	จอย เดชะโกศยะ	(๓๕๗๕)
จกชัย ปริยานนท์	(๑๕๙๙)	จวิน หงสกุล, ร.ท.	(๒๕๑๑)	จอย ศรีทอง	(๓๙๗๑)
จกชัย ม. รัตน์บุรี	(๔๑๓๒)	จวิพันธุ์ หงสกุล	(๒๒๐๒)	ระจวงษ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	(๒๒๓๖)
จกญาน สุรทินนท์	(๓๙๔๔)	จวี ทศนาญชลี	(๒๐๓๙)	ระเมียบ สิงหลกะ	(๕๔)

ระพีพันธุ์ จารุกุล	(๒๒๔๕)	รัชนิกร รัชนี้, ม.ร.ว	(๒๖๕๗)	รุ่งโรจน์ จิรัสโรมรัน	(๒๒๐๖)
ระพี บัจฉิกษัตริ	(๓๐๓๓)	รัชนี้พัฒน์ รัชนี้, ม.จ.	(๑)	รุ่งโรจน์ บุรณะนนท์	(๒๗๙๗)
ระพีพัฒน์ ณ นคร	(๒๕๙๒)	รัชพล แก้วเกตุ	(๓๕๐๓)	รุ่งโรจน์ เรืองฉาย	(๒๕๔๓)
ระยิบ อมาตยกุล	(๑๖๙)	รัชวุฒิ ศรีเจริญ	(๓๖๗๕)	รุจ แสนโกศิก	(๓๐๕๗)
รักเกียรติ รัตนมณี	(๑๙๙๔)	รัชฎา ไชยยศ	(๓๕๙๐)	รุจพงศ์ ประภาสะโนบล	(๒๗๒๙)
รักธรรม สัตถกษัตริ	(๔๑๕๐)	รัชฎา บุนนาค	(๒๙๕๑)	รุจยากร อากาศ, ม.จ.	(๔)
รักษ์ บันยารชุน, พ.ต.	(๑๑๗)	รัชธรรมบุญ สีวะแพทย์	(๑๐๐๓)	รุจเวส พรพิบูลย์	(๓๕๙๑)
รักษ์ หลานสะอาด	(๓๑๒๕)	รัตน์ (พันธุ์สวาท) สุจริตกุล	(๑๐๗๗)	รุจิ รุจิรัตน์	(๕๕๕)
รักษ์พงศ์ เจริญสุข	(๓๙๗๒)	รัตน์ สาธเสณ	(๗๐)	เรวัต นพจินดา	(๓๗๖๕)
รักษ์พงศ์ บัจฉิกษัตริ	(๓๖๑๕)	รัตนชัย ยูนิพันธ์ุ	(๑๙๒๑)	เรวัต บัจฉิกษัตริ	(๓๐๕๙)
รักษ์ทร สัตยานุรักษ์	(๒๙๓๑)	รัตนะ อินทร์ไทยวงศ์	(๒๒๐๓)	เร็กซ์ชัย จักขุรักษ์	(๒๒๙๖)
รัชษ์ นามวงศ์	(๒๖๕๖)	รัตนากร กล้าสมบัติ	(๓๐๕๐)	เริงชัย ศิลปโชติ	(๓๒๙๕)
รัชสรศักดิ์ กาญจนรัตน์	(๓๕๐๖)	รัศมี กอวัฒนา	(๑๑๗๕)	เริงยุทธ โพธารามิก	(๔๒๗๖)
รัชสรศักดิ์ พรเรืองวงศ์	(๓๓๓๔)	ราชม บัณฑิตย์	(๔๐๔๐)	เรียงสอน ทองสวัสดิ์	(๑๗๒๓)
รัชสฤษดิ์ ทองสวัสดิ์	(๒๒๗๐)	ราชัน โกศลวิตร	(๔๑๗๑)	เรียด สุจริตกุล	(๔๙๔)
รัชสิต เลิศศิริ	(๑๑๕๙)	จำไพ ไวดี	(๒๕๕)	เรียดเดช มหาศรานนท์	(๓๑๖๗)
รัชสิมันต์ สุวรรณเบ็ท	(๗๕๔)	จำไมญ์ ไวดี	(๒๖๔)	เรียดเดช ศิวรรณะ	(๑๙๗๓)
รัชสิรัต สุวรรณรัต	(๒๕๕๑)	รัชชารัต เจมส์ ฮุก	(๔๒๗๕)	เรียดฤทธิ์ ศิวรรณะ	(๑๙๕๐)
รัชต์ แสนโกศิก	(๓๒๕๒)	รัน สุสวัสดิ์	(๓๗๑)	แรงรณ ประพันธ์พจนพิสุทธ์	(๓๒๑๙)
รัชดา สิงคารวณิช	(๒๔๓๔)	รุ่งแก้ว ไชยนิรันทน	(๓๔๙๓)	โรจน์รุ่ง สุวรรณเสุทธิ์	(๒๔๕๕)
รัชต์ ชาตะวราหะ	(๓๙๗๓)	รุ่งเรือง จิระวัฒนาสมกุล	(๔๐๔๑)	โรจน์ สุวรรณเสุทธิ์	(๑๒๒)
รัชตศักดิ์ ปิยะเชษฐ	(๓๕๕๕)				

ฤ.

ฤกษ์ชัย รัตสาร	(๒๕๙๐)	ฤทธิธม สังข์สุวรรณ	(๓๗๓๔)	ฤทธิสุรีย์ กฤดากร, ม.ร.ว.	(๔๓๑)
ฤทธิชัย สายสุวรรณ	(๓๕๒๕)	ฤทธิ ลากโรจน์	(๓๕๕๗)	ฤชัย สุกรเสุทธิ์	(๖๖๕)

ติ.

ลอยเลื่อน บุนนาค	(๒๓๓๐)	ลิขิต สี่ห้าไฟ	(๒๘๕๔)	เลิศพร ประชิตวิต	(๔๐๓๑)
ลอย เวมลาน	(๔๖๓)	ลิขิต อาชวานนท์	(๑๑๖๒)	เลิศมนต์ วัฒนพานิช	(๑๕๗๐)
ล่องละลิว บุนนาค	(๖๔๘)	ลิขิต กาญจนวินัย	(๕๗๒)	เลิศวุฒิ สโรจน์กุลย์	(๓๑๑๕)
ละออ จันทระประภากรณ์	(๒๑๐)	เล็ก วรรณ, ม.ร.ว.	(๔๓๐)	เลิศศักดิ์ ผลอนันต์	(๓๕๓๖)
ลักษณะ ปาละนันท์	(๓๖๘๕)	เล็ก เอนกบุญย์	(๑๓๕)	เลื่อนลอย บุนนาค	(๒๖๔๓)
ลักษณะ ชุ่มกมล	(๒๒๑๕)	เลิศศักดิ์ ประณูทรพาล	(๓๒๘๔)	เลื่อนศักดิ์ ประศาสน์วินิจัย	(อัครตะสิม ปุลณะ) (๖๑๒)
ลักษณะปรีชา แพทย์ภูมิ	(๒๐๘๘)	เลอสิน เกตุทัต	(๑๐๔๓)	โลหะ ณ ตะกั่วทุ่ง	(๒๗๗)
ลิป เมย์เฮียง	(๕๔๘)	เลิศ อินทระรังสี	(๑๒๐)	โล่ห์เทพ เทวกุล, ม.ร.ว.	(๖๔๗)
		เลิศชาย แสงสว่างวัฒนะ	(๒๘๕๒)	เลอชัย ชยางกูร, ม.ร.ว.	(๕)

ว.

วงศ์ บุนนาค	(๔๗)	วนาซานติ ทวีลาภ	(๔๐๔๓)	วรวงษ์ พวงทอง	(๒๐๐๖)
วงศ์ สิริพันธุ์	(๑๕๑)	วรกิจ สายสุวรรณ	(๓๕๓๒)	วรวงษ์ สิบแสง	(๒๗๑๕)
วงศ์เฉลิม พรหมมาศ	(๓๕๘๑)	วรกิจ พิชัยจุมพล	(๓๓๕๕)	วรวงษ์ หัมพานนท์	(๔๒๒๐)
วงศ์ธนู (ฉวีงาม) ลดาวัลย์, ม.ล.	(๖๗๘)	วรกิจ ณ เชียงตุง	(๒๑๗๑)	วรวงษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๒๔๐๐)
วงศ์วรราช จันทนียงยง	(๓๖๘๐)	วรกิจ ชาร์ฉัตร	(๓๒๒๒)	วรวงษ์ (ชมพูนัส) จริยา	(๒๓๖๔)
วงศ์วิรัตน์ ปกมนตรี	(๕๔๔)	วรกิจ อุตสาหกรรม	(๒๑๔๘)	วรวงษ์ ถัดทะเลพงษ์	(๒๑๖๕)
วงศ์วุฒิ วุฒินันท์	(๑๓๓๔)	วรกิจ มัชฌิม	(๓๐๕๒)	วรวงษ์ โกมารกุล ณ นคร	(๖๓๖)
วงศ์ศักดิ์ ณ เชียงใหม่	(๑๔๖๗)	วรกิจ ลักษณะลม้าย	(๑๐๘๔)	วรวงษ์ เมนะเสวต	(๖๕๓)
วงศ์สถิต ณ สงขลา	(๒๖๕๕)	วรกิจ สวัสดิ์มงคล	(๓๖๕๕)	วรวงษ์ วิไลพงษ์	(๒๕๘๘)
วชิระ ธรรมหทัย	(๔๐๖๐)	วรกิจ สุขชาตินันท์	(๓๑๔๒)	วรวงษ์ สิริพร	(๑๐๑๐)
วชิระ สายะศิลป์	(๓๖๕๑)	วรกิจ รัตนวารช	(๓๓๒๕)	วรวงษ์ พันธุ์แมน	(๓๔๘๔)
วชิระกุล ศรีโยธิน	(๓๘๒๕)	วรกิจ ณ ลำพูน	(๒๒๔)	วรวงษ์ สิ้นไผ่	(๔๐๖๑)
วชิรา พูนสมบุรณ์	(๓๓๒๖)	วรกิจ เทวกุล, ม.ล.	(๒๑๔๕)	วรวงษ์ แก้วไพฑูรย์	(๒๖๑๒)
วชิรชัย แสง-ชูโต	(๓๖๗๒)	วรกิจ คุณากร	(๓๑๖๘)	วรวงษ์ วรรณ, ม.ล.	(๒๕๗๗)

วรรณมา จารุกกิต	(๓๓๒๔)	วราห์ สัจจิตกุล	(๔๐๔๑)	วัชรินทร์ มาลีศรีประเสริฐ	(๕๔๓)
วรรณัน เทวกุล, ม.ล.	(๑๕๓๒)	วรินทร์ สุทธิสุวรรณ	(๕๓๐)	วัชรพรหมทัตเวที (ศรีสวัสดิ์เวช)	(๙๒๙)
วรรณุช เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๓๑๐๒)	วรรณ ไชยสุต	(๑๔๔๓)	วัฒนชัย พูลพัฒน์	(๒๓๐๒)
วรรณัน จำปรัตน์	(๓๔๒๓)	นรณ จริโมภาส	(๑๔๓๑)	วัฒนชัย สุวคนธ์	(๒๐๔๕)
วรรณิช จันทรประสิทธิ์	(๓๕๕๔)	วรรณกาญจน์ ปัญจวรรณ	(๒๔๔๒)	วัฒนติศ ดิศกุล, ม.ร.ว.	(๔๐๔)
วรรณิช จำปรัตน์	(๒๗๔๕)	วรส นพจินดา	(๓๗๗๒)	วัฒนเตชณ์ ธนะสุนทร	(๕๗๓)
วรรณิช เรืองบศุขชัย	(๔๒๗๗)	วรส นพวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๐๔๕)	วัฒนพงศ์ อาสนจินดา	(๒๕๙๖)
วรรณิช วิสูตรชัย	(๓๕๐๔)	วศิน จินะวิจารณ์	(๔๐๕๐)	วัฒนศักดิ์ ฉายนัยโยธิน	(๔๒๐๓)
วรรณิช อิศรัตน์	(๓๑๔๓)	วศิน บัจจกษัตริย์	(๒๕๒๑)	วัฒนา กันตามระ	(๓๐๔)
วรรณิช โอสธานุเคราะห์	(๓๒๕๓)	วสันต์ จารุกกิต	(๓๓๔๕)	วัฒนา กุลชด	(๒๑๐๕)
วรรณิว (เกริกฤทธิ) จำปรัตน์	(๒๖๖๑)	วสันต์ โชติกเสถียร	(๒๖๕๓)	วัฒนา คงจรรยา	(๑๒๒๑)
วรรณุฉิ ลีลานนท์	(๓๖๒๙)	วสันต์ ทัพวงศ์	(๓๕๐๕)	วัฒนา บำรุงผล	(๑๕๕๖)
วรรณเวทย์ จำปรัตน์	(๓๔๒๙)	วสันต์ วิมุกตายน	(๒๙๖๕)	วัฒนา บุญนาค	(๒๒๔๑)
วรรณเวทย์ ตักเจติกุล	(๓๒๓๒)	วสันต์ สิริวัฒน์	(๒๒๕๒)	วัฒนา สัตกะลิน	(๒๖๖๕)
วรรณศักดิ์ สิ้นไชย	(๓๙๓๗)	วสันต์ สิวะรา	(๒๔๔๕)	วัฒนา อิศวรภักษ์	(๑๐๗๕)
วรรณสิทธิ์ อิศวกุล	(๓๒๕๔)	วสันต์ หงสกุล	(๙๔๔)	วัฒนา อากาศฤกษ์	(๑๓๐๓)
วรรณัด ชัยอาญา	(๒๑๒๓)	วสันต์ เหล่าหะเกียรติ	(๓๐๕๑)	วันชัย ชมปรีดา	(๒๓๕๐)
วรรณากร เกตุปัญญา	(๒๓๐๖)	วสุ วิสุทธินันท์	(๔๐๕๑)	วันชัย ประภานนท์	(๒๐๕๗)
วรรณาวดี จักรพันธ์, ม.จ.	(๑๓๐)	วัชรชัย ภาคคุ	(๒๓๗๑)	วันชัย ประภาวัตร	(๑๖๕๒)
วรรณานท์ โกมท	(๒๖๐๒)	วัชรพล เมฆะวิภาต	(๓๒๖๓)	วันชัย บัจจสุสานนท์	(๑๕๖๐)
วรรณานท์ ศิริเจริญ	(๓๕๓๙)	วัชรระ ตีระสวัสดิ์ชัย	(๓๗๓๖)	วันชัย รอดบำรุง	(๓๕๔๒)
วรรณานต์ ยูสานนท์	(๓๙๗๔)	วัชรระน้อย นิมบุญญาจ	(๑๐๑๕)	วันชัย สุนทรญา ๑กิจ	(๓๒๖๕)
วรรณายุทธ ไชยกุล	(๓๒๐๙)	วัชรรา อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๒๒๑๖)	วันชัย แสนโกศิก	(๒๔๙๑)
วรรณารักษ์ เรืองวิเศษ	(๒๖๔๒)	วัชรามย์ พิบูลสมบัติ	(๙๔๑)	วันชัย หงษ์เหิน	(๒๔๙๔)
วรรณารุช บุรณศิลป์	(๔๒๔๔)	วัชริน น้อยเศรษฐ	(๓๐๖๐)	วันชัย หล้าอักษรณ	(๒๒๙๕)
วรรณารุช บัณฑรินนทกะ	(๑๕๖๕)	วัชรินทร์ มรรคดวงแก้ว	(๑๔๒๕)	วันวิชัย คุ้มเปลี่ยน	(๓๐๖๑)

วัลลภ ไทยเหนือ	(๒๓๕๓)	วิชขวิน วิชยศิษฏ์	(๒๗๕๔)	วิจิตวงศ์ ณ บ่อมเพชร	(๕๖๔)
วัลลภ พรเรืองวงศ์	(๓๗๐๓)	วิชา อภิชิตเรืองเดชพล (เอมะคีรี)	(๘๓๘)	วิจิตร ตันศรีสกุล	(๑๘๗๘)
วัลลภ พุกภักดี	(๔๕๔)	วิชญ ช้างคร	(๔๐๑๕)	วิเศษฐ์ ตันติวานิช	(๓๖๕๘)
วัลลภ เพิ่มพิศาล	(๓๕๑๗)	วิชญคุณ คงพูนศิลป์	(๔๒๘๗)	วิเชียร เกตุบุญญา	(๔๑๑)
วัลลภ มุสิกสินธร	(๔๖๘)	วิชญ์ จามรमान	(๓๖๒๑)	วิเชียร ทรรภลักษณ์	(๑๔๔)
วัลลภ สุขขำ	(๑๖๓๘)	วิชญา ลิมปะพันธุ์	(๓๐๖๒)	วิเชียร นิตธรรม	(๒๘๗๑)
วัลลภ อินทประ	(๒๒๔๖)	วิชรุพ จันทรงาม	(๒๓๖๒)	วิเชียร แพทยานนท์	(๗๕๒)
วาลิช ทองขันจิตต์	(๒๓๒๕)	วิชย์ จันฉาย	(๓๒๑)	วิเชียร วัฒนคุณ	(๕๓๑)
วาทีต วิจิตรกุล	(๓๕๑๓)	วิชย์ จารตมาระ	(๑๗๓๖)	วิเชียร วิสูตรชัย,พ.อ.	(๘๕๕)
วาทีน ศรีตระกูล	(๓๓๐๖)	วิชย์ ช่วยชู	(๑๕๘๕)	วิเชียร ศรีนทุ	(๖๖)
วาที บุณนาค	(๒๐๘๑)	วิชย์ บุญยตร์ณะ	(๑๓๔๘)	วิเชียร ศีตะบันย์	(๑๕๕๗)
วาที ศรีผดุง	(๑๘๐๔)	วิชย์ ศรีชลธาร	(๒๘๑๘)	วิเชียร ศรียุทธเสนี (ประวาทะนาวิน)	(๓๑๕)
วารินทร์ สุทธิเสงี่ยม,ร.ต.ต.	(๑๔๖๕)	วิชย์ สมบูรณ์วงศ์	(๒๓๘๐)	วิญญู วิจิตรวาทการ	(๑๓๕๑)
วิกกรม เกิดแสง	(๓๗๔๐)	วิชย์ สุขธรรม	(๑๖๓๖)	วิฑูรย์ ไชยภักดิ์	(๒๔๕๐)
วิกกรม (สมนึก) นินนาท	(๒๗๐)	วิชย์ผล นราแย้ม	(๔๑๖๓)	วิฑูรย์ ช่วยชู	(๑๓๕๐)
วิกกรม บวรวัฒนารักษ์	(๑๕๐๔)	วิชา จามรमान	(๕๖๖)	วิฑูรย์ ทองยม	(๓๗๐๑)
วิกกรม ไหลมา	(๒๕๘๗)	วิชา เทพหัสติน ณ อยุธยา	(๑๕๑)	วิฑูรย์ มั่นตราภรณ์	(๒๗๒๔)
วิจักขณ์ ธรรมปราชญ์	(๔๐๖๒)	วิชาญ ลีละวัฒน์	(๑๗๓๗)	วิฑูรย์ เลณบุรี	(๒๔๐๕)
วิชัย ไชยรงค์	(๓๕๔๓)	วิชาญ วงษ์หิรัญ	(๓๕๔๔)	วิทยา ตันตราภรณ์	(๑๘๗๔)
วิจารณ์ คงคา	(๒๗๘๘)	วิชิต จารุคร	(๒๐๖๑)	วิทยา ตุมรสุนทร	(๒๔๐๘)
วิจิตร (ขุนจ้อ) คุณาวุฒิ (เค็งหูน)	(๔๕๓)	วิชิต สารกิจปรีชา (เตชะเสน)	(๕๒๒)	วิทยา พุกกะณะเสน	(๒๕๖๔)
วิจิตร รัตนกุล	(๘๘๐)	วิชิต บุรณะจรรยากุล	(๒๗๘๕)	วิทยา ยิ่งเทียน	(๓๕๘๒)
วิจิตร ไวกย	(๘๕๔)	วิชิต สิ้นสิริ	(๑๗๔๗)	วิทยา, (บุญสม) วรรณศิษฏ์	(๕๓๖)
วิจิตรผอง สุขสวัสดิ์,ม.ร.ว.	(๑๕๓)	วิชิต หิมกร	(๑๘๓๘)	วิทยา สิริพงษ์	(๑๒๕๕)
วิช (สุวิช) ชินะโชติ	(๑๕๗๑)	วิชิต ไอสถานนท์	(๓๓๔)	วิทยา อาชวานนท์	(๑๒๕๓)
วิชชเลิศ รักตกนิษฐ	(๕๒๑)	วิชิตชัย อรรถศาสตร์ศรี	(๔๐๖๕)		

วิทวัส คุละลัมพะ	(๑๑๕๑)	วิบูลย์ชัย ตั้งตระกูล	(๓๒๑๐)	วิโรจน์ เยาวพงศ์ศิริ	(๓๖๔๐)
วิทวัส ตันติเวสส	(๓๕๘๓)	วิบูลย์ชัย วิโรจน์ศิริ	(๑๐๖๕)	วิโรจน์ วัฒนายากร	(๒๐๕๑)
วิทวัส มรรคดวงแก้ว	(๒๘๑๕)	วิพงศ์ เตชะพูนผล	(๓๔๐๐)	วิโรจน์ สนิทวงศ์,ม.ล.	(๓๖๕)
วิทวัส สุวรรณปรีชา	(๓๔๘๕)	วิวัฒน์ (หย่างเขียง) ชุตินา	(ขวัญยิ่ง)	วิโรจน์ สุขยางค์	(๔๖๒)
วิทวัส อินทรรุ่ง	(๔๐๔๓)		(๔๕๖)	วิโรจน์ เหล่าหะเกียรติ	(๓๐๕๕)
วิทูร บุนนาค	(๓๑๔)	วิวัฒน์ บุนนาค	(๒๒๓๒)	วิลาส ปกมนตรี	(๑๑๓๓)
วิทศก เรืองศรี	(๓๕๕๓)	วิฑูรพงศ์ สายตระกูล	(๔๒๗๘)	วิไลจน์ รักษา	(๒๘๐)
วิชาน มกรภิรมย์	(๑๗๕๑)	วิภาส รุจนากร	(๒๕๒๒)	วิวร ปริพันธ์พจนพิสุทธิ์	(๓๒๑๕)
วิชู ไชยประสิทธิ์	(๘๐๓)	วิภู ผลิตโกมล	(๓๓๗๐)	วิวรรณ ณ บ่อมเพชร	(๔๔)
วินัย ชนขม	(๓๕๑๔)	วิรงค์ พัฒนกิจาร	(๓๕๘๓)	วิวัฒน์ เกษมศรี,ม.ร.ว.	(๑๕๓๓)
วินัย นิลกำแหง	(๓๓๒๒)	วิรัตน์ (วิรัชต์) ครุฑมงคล	(๑๕๕๒)	วิวัฒน์ กัดทาธาณู	(๑๘๑๖)
วินัย วันเพ็ญ	(๑๖๘๑)	วิระ รัตนันท์	(๒๖๔๕)	วิวัฒน์ โกศลวิตร	(๑๕๕๕)
วินัย วงศ์สวัสดิ์	(๑๔๐๒)	วิระ โอสถานนท์	(๑๐๕๐)	วิวัฒน์ จิระวัฒนาสมกุล	(๓๖๓๘)
วินิจ กองวาร	(๑๗๒๐)	วิรัช ธีระวันธุ์	(๒๐๕๖)	วิวัฒน์ เตชะพูนผล	(๓๖๓๕)
วินิจ ตันติวงศ์	(๒๓๒๐)	วิรัช รัตนาวะดี	(๒๑๐๓)	วิวัฒน์ ธีระวันธุ์	(๒๐๑๕)
วินิจ นิลกำแหง	(๓๓๑๕)	วิรัตน์ สุทธิศักดิ์	(๔๐๔๔)	วิวัฒน์ ทองปลัสสะ	(๑๖๕๖)
วินิจ วิชัยมูล	(๑๕๑๕)	วิรัตน์ ศรีเสวก	(๒๕๖)	วิวัฒน์ เพ็ชรเลิศ	(๑๕๘๖)
วินิจ วิสูตรศักดิ์	(๑๘๐๕)	วิรัตน์ สุพรรณธะริตา	(๓๕๑๘)	วิวัฒน์ ศรีเพ็ญ	(๓๕๘๔)
วินิจ สาริกฤติ	(๒๓๓๓)	วิรินทร์ จุลโบล	(๒๒๑๕)	วิวัฒน์ เหมานนท์	(๔๐๑๖)
วินิจชัย พงษ์โสภณ	(๖๕๕)	วิริยะ ตุมรสุนทร,พ.ต.ต.	(๑๓๕๐)	วิรัตน์ วนารักษ์ (สุทธิสุวรรณ)	(๕๐๖)
วินิจ สุขยาม	(๒๘๒๐)	วิริยะ วิโรจน์ศิริ	(๑๐๖๖)	วิรัชชัย อัครชัยพานิชย์	(๓๗๘๓)
วินิต บุญฑูรัตน์	(๑๓๖๘)	วิริยะ อุทยานกะ	(๑๕๕๘)	วิสวัสดิ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๓๗๑๑)
วิบูลเกียรติ วรรณวรรณ,ม.ร.ว.	(๖๒๐)	วิโรจ จันทนะกุมมะ	(๑๘๗)	วิวิทย์ วิจิตรวาทการ	(๑๓๕๒)
วิบูล วิจิตรวาทการ	(๑๕๒๕)	วิโรจ อมาตยกุล	(๑๖๖)	วิศรุต บุรณมานัส	(๓๑๑๗)
วิบูลย์ คุลขนิย	(๑๔๓๓)	วิโรจน์ นวลแข	(๒๑๔๔)	วิศรุต วิศนุวิมล	(๓๕๒๐)
วิบูลย์ ตันศรีสกุล	(๑๖๕๑)	วิโรจน์ พันธุ์หิระ	(๑๔๗๕)	วิศรุต สุวรรณปรีชา	(๓๓๒๐)
วิบูลย์ ปกติจิตต์	(๔๕๑)				

วิศัพ อิศวรักษ์	(๘๘๔)	วีรพงษ์ งอกงาม	(๒๐๕๒)	วีระเดช ภาคคู่	(๒๐๗๘)
วิศาล กังสวิบูลย์	(๑๐๘๒)	วีรพจน์ ตามประทีป	(๒๕๗๘)	วีระทัศน์ ณ ลำพูน	(๒๑๘๑)
วิศาล ฉัตรมานพ	(๑๖๐๑)	วีรพันธุ์ ประภาวัตร	(๑๖๔๒)	วีระนารถ วีระไวทยะ	(๒๘๒๑)
วิศาล โชติกเสถียร	(๕๘๑)	วีรพันธ์ มหาภัย	(๒๕๕๕)	วีระนิติ สรเววาสี	(๒๕๔๕)
วิศาล หิมกร	(๑๘๖๑)	วีรพล ประชาชาญ	(๓๓๒๑)	วีระพงศ์ ไชยะกุล	(๓๒๗๓)
วิศิษฐ์ เขาวงศ์ศิริ	(๒๗๖๐)	วีรวัฒน์ เนียมทรัพย์	(๔๓๑๐)	วีระพงษ์ ปุสสะรังษี	(๓๒๐๕)
วิศิษฐ์ สิริสาส์	(๖๒๖)	วีรวัฒน์ เอี่ยมศิริ	(๓๕๒๓)	วีระพงศ์ สาคกรบุตร	(๑๗๖๓)
วิศิษฐ์ หิมกร	(๑๘๕๒)	วีรวุฒิ ประวัต	(๓๕๔๒)	วีระพันธ์ คุ้มเปลี่ยน, ร.ต.	(๒๕๐๘)
วิษณุ ชัยวานิชศิริ	(๓๖๓๔)	วีรศักดิ์ ชุนทอง	(๓๓๔๖)	วีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๓๐๐๓)
วิษณุ พูลสุข	(๒๐๐๑)	วีรศักดิ์ เสงี่ยมจิตร	(๓๖๐๖)	วีระวัฒน์ บุญยเกษตร	(๘๗๖)
วิษณุ ศักดิ์ยากกร	(๒๕๔๒)	วีระ จังกาจิตต์	(๓๕๑๕)	วีระวัตร อิศรกุล	(๑๓๒๕)
วิษณุ ศิริรักษ์	(๓๖๗๗)	วีระ บุษสาย	(๑๕๑๕)	วีระวุธ ฉายนัยโยธิน	(๕๗๓)
วิษณุเทพ ศิลปบรรเลง	(๒๖๑๖)	วีระ โรจนวงศ์	(๑๐๔๒)	วีระศักดิ์ โกศลวัตร	(๑๓๒๓)
วิษุวัต ทวีทรัพย์	(๓๘๓๐)	วีระ วรณประภา	(๕๔๑)	วีระศักดิ์ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(๒๔๔๐)
วิสาข์ บุญจพรค์	(๑๘๕๓)	วีระ วีระวัฒน์, พ.ต.ต.	(๒๐๕๕)	วีระชัย นีวาศบุตร	(๑๓๗๑)
วิสาขะ ยุคค, ม.จ.	(๑๕๘๕)	วีระ วีระไวทยะ	(๕๗๘)	วีรินทร์ โคปาดะสุต	(๘๗๖)
วิสถ์ เงินแสนพัน	(๑๕๗๓)	วีระ ศรีสถาพร	(๑๖๘๘)	วีรุตม์ สันรพันธ์	(๑๗๓๒)
วิสิทธิ์ ประภาสวัต	(๓๕๘๐)	วีระ สมหาหาร	(๑๕๕๐)	วุฒิ สุจริตกุล, พ.ต.อ.	(๖๗๖)
วิสุทธิเกษม เกษมสันต์, ม.ร.ว.	(๑๕๖)	วีระ สุวรรณชาติ	(๑๗๒๓)	วุฒิ ทรงศัลย์	(๕๕๑)
วิสุทธิน้อย โทณวนิก	(๑๑๑๓)	วีระ เสริมปรุงสุข	(๑๐๘๖)	วุฒิ พุกกะเวส	(๑๒๓๘)
วิสุตร์ สุทธิศักดิ์	(๔๒๒๑)	วีระ อินทรประเสริฐ	(๑๕๒๓)	วุฒิไกร เขตวิฑูมากร	(๑๗๖๔)
วิสุตร์ สุพรรณธะริตา	(๓๕๕๓)	วีระ อิศรภรณ์	(๓๕๔๘)	วุฒิชัย กบิลกาญจน์	(๒๗๕๐)
วีระชัย เนตรรังษี	(๓๓๒๓)	วีระฉันท ศรียานนท์	(๒๕๓๓)	วุฒิชัย ตันทวณิช	(๓๕๐๑)
วีระดิศ ดิศกุล, ม.จ.	(๑๐๕)	วีระชัย โกศลวัตร	(๑๒๕๕)	วุฒิไชย พวงมณี	(๓๗๕๘)
วีระเดช วรวรรณ, ม.ร.ว.	(๕๐๗)	วีระชัย บริราชเดชากุล	(๔๑๘๖)	วุฒินันท์ สง่าศรี	(๓๓๖๕)
		วีระชาติ อุทยานานนท์, พ.ท.	(๕๓๕)	วุฒิเสรมย์ กฤษณามระ	(๒๔๓๓)
		วีระเดช นพรัตน์	(๑๖๖๖)	วุฒิจิระ ปกมนตรี	(๗๕๑)

เวชสิทธิ์ วรรณเสถียร	(๓๒๒๗)	ไวทยะ วีระไวทยะ	(๕๗๕)	ไววัฒน์ เวชชาชีวะ	(๘๕๗)
เวท เลณบุรี	(๒๗๕๗)	ไวทยากร พิทักษ์โลหพิตร	(๓๗๗๕)	ไววัฒน์นา ไววิเศษ	(๒๘๔)
แวน เลณบุรี	(๒๕๔๘)	ไวโรจน์ ธนโกเศศ, พ.ต.อ.	(๓๔๑)	ไววิทย์ นินนาท	(๒๔๓๘)

ค.

ศรนต์ดา ตัดเขมนันทน์	(๓๒๑๖)	ศรีศักดิ์ (ศรีสม) มนูญากวิมลฤกษ์	(๔๔๗)	ศักดิ์ไทย พงษ์สุนทร	(๒๕๒๔)
ศรีศิลป์ จักขุรักษ์	(๒๑๑๔)	(สีตะบุษย์)	(๔๔๗)	ศักดิ์ศรี กฤดากร, ม.ล.	(๑๕๕๑)
ศรีถิเย่ บุญจันทร์	(๓๘๐๘)	ศรีสละ (ศรีสละ) เรืองวิเศษ	(๑๑๗๔)	ศักดิ์สยาม วรคามิน	(๓๘๒๓)
ศรีถิเย่ มโนพัฒนะ	(๔๓๑๑)	ศรีสว่างวงศ์ บุญนาค	(๒๘๕๐)	ศักดิ์สันต์ สืบแสง	(๓๓๖๗)
ศรีถิเย่ธร ชุตติมา	(๓๔๓๘)	ศรีสุข เพียรพิจารณา	(๗๒๐)	ศักดิ์สิน บัณฑิต	(๓๖๓๖)
ศรีถิเย่พัฒน์ โรจนเสนา	(๔๒๐๘)	ศรีโสภณ นาคอร่าม	(๒๕๖๗)	ศักดิ์สิน บัณฑิต	(๓๖๓๖)
ศรายุทธ โยชะพันธ์	(๓๗๕๗)	ศรีหยาด ไทยวุฒิพงศ์	(๗๒๗)	ศักดิ์ เอี่ยมแก้ว	(๒๕๑๔)
ศรายุทธ แสงจันทร์	(๓๗๘๐)	ศรุต บุญจรรณ	(๓๐๑๕)	ศักดิ์ ศิริยากรม	(๔๐๕๒)
ศราวุช วิศาลสวัสดิ์	(๓๑๔๔)	ศศพฤษดิ์ จันทร์ทิต, ม.ร.ว.	(๔๒๒๓)	ศิริพันธ์ ฐิระเวช	(๓๑๖๕)
ศราวุช สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๗๕๑)	ศศิพล จันทร์ทิต, ม.ร.ว.	(๓๑๘๒)	ศิริพร ศิวโกเศศ	(๑๕๑๔)
ศราวุช สุรินทร์	(๓๕๘๕)	ศศิวิมลวิศาล จันทร์ทิต, ม.จ.	(๑๔๕)	ศิริศักดิ์ มลิลลา	(๑๖๕๗)
ศรีเขต ศิริวรรณ	(๒๕๒๒)	สะคัน บุญยานนท์	(๓๗)	ศิริ กระตฤกษ์	(๑๕๕๑)
ศรีประสิทธิ์ บุญวิสุทธิ์	(๒๕๖๕)	ศักดิ์นันท์ จัยอาญา	(๒๑๓๔)	ศิริ ทิพย์พรหม	(๑๕๗๗)
ศรีปริญญา รามโกมุท	(๕๐๒)	ศักดิ์บุรณ บวรเวช	(๗๔๗)	ศิริ โตจันทร์	(๖๒)
ศรีพงษ์ ยมะสมิต	(๑๑๑๕)	ศักดิ์ จาตุรจินดา	(๕๓๓)	ศิริ ฟูเกียรติ	(๕๖๑)
ศรีพงษ์ สารทูลสิงห์	(๒๕๖๖)	ศักดิ์ ตีพยากรณ์	(๑๐๑๒)	ศิริเกียรติ ประไพหลง	(๓๓๕๕)
ศรีภพ สารสาส	(๓๖๔๑)	ศักดิ์ สติรกุล	(๒๑๒๑)	ศิริชัย ชูประวีต	(๒๕๕๕)
ศรีบุทศ ศิริเวทิน	(๒๐๔๔)	ศักดิ์กิติ (แดง) บุญนิคย์	(๒๔๒๓)	ศิริชัย ต้นศรีสกุล	(๓๑๐๕)
ศรีวิชัย ประทุมทอง	(๘๕๐)	ศักดิ์ชัย ไชยนิวัต	(๒๗๐๗)	ศิริชัย โยโกตา	(๒๘๘๖)
ศรีศักดิ์ ประสิทธิ์บุรีรักษ์ (สุขะปัยง์)	(๘๔๕)	ศักดิ์ชัย ลีสวรรค์	(๓๓๑๘)	ศิริชัย สวัสดิ์เกียรติ	(๑๖๘๔)
ศรีศักดิ์ ยุทธเนนันทน์	(๘๐๖)	ศักดิ์ชัย เหล่าหะเกียรติ	(๓๕๗๔)	ศิริชัย สุวรรณपाल	(๓๑๕๖)
ศรีสกุล จารุจินดา	(๓๕๕)	ศักดิ์ทิพย์ ไกรฤกษ์	(๒๔๐๑)	ศิริโชค แวประเสริฐ	(๒๑๔๑)
ศรีสกุล มุกดาประกร	(๕๖๐)			ศิริโชค สวัสดิ์เกียรติ	(๑๖๘๕)

ศรีเดช วุฒาพิทักษ์	(๓๐๑๖)	ศุภศิริ อิศวนันท์	(๖๘๕)	ศุภผล นันทวัน, ม.ร.ว.	(๑๘๖)
ศรีธรร จันทรศัม	(๓๒๑๑)	ศุภกล (กุศล) อนุสรณนิตินสาร (อรรถยุกติ)	(๖๘๕)	ศุภพงษ์ เพิ่มสุวรรณ	(๓๕๓๕)
ศรีพงษ์ แก้วโกเมร	(๖๔๑)	ศุขปรีดา ประกอบสันติสุข (ผาสุข)	(๕๐๐)	ศุภมิตร ชลประเสริฐ	(๓๔๓๕)
ศรีพงษ์ จันทรศัม	(๓๐๑๗)	ศุขปรีดา พนมยงค์	(๘๕๐)	ศุภมิตร ปิติพัฒน์	(๓๕๘๖)
ศรีพงษ์ ฐิระเวช	(๒๘๒๕)	ศุขเลิศ สมิตะศิริ	(๓๐)	ศุภโยค คงจำเนียร	(๓๖๗๕)
ศรีพงษ์ พงษ์พานิช	(๓๕๒๑)	ศุขสนั่น โชติกเสถียร	(๒๓๑๐)	ศุภฤกษ์ มลลิกมालย์	(๒๓๐๐)
ศรีพงษ์ ศิลปกุล	(๒๗๖๒)	ศุภกร เกิดแสง	(๓๗๕๒)	ศุภลักษณ์ เปรมมะบุตร	(๓๕๑๕)
ศรีพงษ์ หอมมาน	(๒๓๒๘)	ศุภกร ชินวรรณ	(๓๕๖๗)	ศุภวงศ์ สุจริรัมย์ (ง่วนเฮง)	(๑๖๔๒)
ศรีพัฒน์ แก้วโกเมร	(๖๕๐)	ศุภกร แซ่มเกษม	(๔๓๑๒)	ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์	(๑๔๘๐)
ศรีขิณ วิจิตรพาหนการ	(๒๓๘๕)	ศุภกิจ ทองเจือ	(๑๘๗๕)	ศุภวัฒน์ เสงี่ยมจิตร	(๔๑๖๔)
ศรีวัฒน์ สุทัศน์ ณ อยุธยา	(๔๑๐)	ศุภกิจ ศรีจันทร์นนท์	(๓๓๑๗)	ศุภกัมภ์ อรรถบุญญูติ	(๓๗๒๑)
ศรีวัฒน์ บุรณศิริ	(๒๒๕๓)	ศุภชัย ขยางกูร	(๑๕๘๗)	เสกชาย ทรายู	(๓๗๗๕)
ศรีวงษ์ ยุกตะเสวี	(๔๑๖๕)	ศุภชัย ชุติมิต	(๒๓๓๖)	เสกสม สืบแสง	(๓๓๑๒)
ศรีศักดิ์ กองวาร	(๔๒๐๕)	ศุภชัย (ทองใบ) รักษากิจ	(๑๑๕๕)	เสรีณี เจริญพานิช	(๓๕๐๖)
ศรีศักดิ์ จูประเสริฐ	(๒๖๗๔)	ศุภชัย สุทยาคม	(๒๔๖๘)	เสรีฐี ศาลิคุปต์	(๓๓๕๔)
ศรีโรตม์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๘๕๓)	ศุภชัย อิงกุลานนท์	(๒๒๘๐)	เสรีวิน วรรณรักษา	(๔๒๓๕)
ศรีโรธ อังสุวตนะ	(๒๐๖๔)	ศุภชัย อิมสุวรรณ	(๓๖๗๓)	เสรีรัฐพงศ์ กฤดากร, ม.ล.	(๑๕๔๖)
ศิลป์ สิริเวชชะพันธ์	(๕๕๖)	ศุภชัย คชเสนี	(๒๒๕๒)	เสรีพงษ์ จันทนียงยง	(๓๒๗๐)
ศิลา ขานไทโว	(๓๕๔๕)	ศุภโชค วิจารณ์	(๑๕๐๘)	เสรีรัฐพร พยัคินธิ	(๒๗๔๖)
ศิระ พุฒสุ	(๒๔๘๕)	ศุภโชค เอี้ยวขวงค์	(๓๕๒๒)	เสรีรัฐศักดิ์ ศรีทองท่วม	(๔๑๗๒)
ศิระพัฒน์ บุนนยะชัย	(๒๑๖๓)	ศุภดิศ ดิศกุล, ม.ร.ว.	(๒๔๔๗)	เสรีรัฐา ธนระจำต	(๑๑๑๒)
ศิระพันธ์ เพชรแก้วกุล	(๓๓๖๘)	ศุภนิมิตร ชอบเพื่อน	(๓๒๕๕)	เสถียร โสณกุล, ม.ร.ว.	(๑๓๐๕)
ศิกษา กลัดพันธ์	(๓๐๖๓)			เสวต เสวตามร์	(๕๐๔)

ย.

ยร แสงชูโต (๑๓๑๐)

๘.

สกล ตันติเฉลิม	(๑๑๖๖)	สถิตย์ สิริสิงห	(๕๓๑)	สมคิด ณ นคร	(๘๕)
สกล ประทุมรัตน์	(๓๐๓)	สถิรัตน์ ตันตยานันท์	(๒๘๒๒)	สมคิด ไบบัวเทศ	(๒๔๐๐)
สกล ศรีตระกูล	(๒๓๓๗)	สถิล โชติกเสถียร	(๓๘๕)	สมคิด สัทเทกุล (หลิมประพันธ์)	(๓๘๐)
สแกนต์ สัตยจิตต์	(๔๑๕๑)	สนฉัตร ชัยมงคล	(๓๐๖๖)	สมคิด สุนทรโรทก	(๑๕๕)
สกล เดชะโกศยะ	(๔๐๖๓)	สนธิ์ ชูโต	(๓๗๐)	สมจิต คงตระกูล	(๒๐๐๘)
สกล เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	(๓๖๕๐)	สนอง เจริญยิ่ง	(๑๔๕๐)	สมจิต (ตติขิม) ทองประเสริฐ	(๖๑๕)
สกลพจน์ พจนานนท์	(๒๕๕๐)	สนอง อุณากร	(๓๕๓)	สมจิต สิงหนะติ	(๓๒๒)
สง ชูโต, พ.ต.ท.	(๓๓๓)	สนธิ ฉิมโฉม	(๕๗)	สมจิตต์ บุญมงคล	(๕๒๕)
สงกรานต์ อิศสระ	(๓๐๓๕)	สนธิ เนี่ยวกุล	(๕๑๖)	สมจิตร์ สุนทรโรทก	(๑๕๔)
สงคราม พะยุงพงศ์	(๑๗๐๔)	สนั่น จันทร์สำราญ	(๓๒๗๕)	สมจินต์ กุสุมา ณ อยุธยา	(๕๕๖)
สงคราม สุคนธมาน	(๕๖๐)	สนั่น เจริญยิ่ง	(๑๕๒๔)	สมเจตน์ ลีสวรรค์	(๓๐๖๗)
สงสุข สาครบุตร	(๑๔๖)	สนั่น นภาศัพท์	(๔๒๑)	สมใจ บัญจะ	(๑๓๐๕)
สงัด เตียเฮงพันธ์	(๗๒๑)	สนั่น ไมตรีเวช	(๑๑๘๗)	สมใจ สิริสิงห	(๘๐๔)
สง่า สุประคิมฐ์, ม.ร.ว.	(๕)	สนั่น หุดะสิงห์	(๒๔)	สมใจ สุวรรณเบ็ทม	(๗๔๘)
สงัด ธรรมแสง	(๒๕๔)	สนั่น อินทรสุด	(๒๕๗)	สมใจ อนุมานราชชน (เสฐียรโกเศศ)	(๒๕)
สจิวต มาร์ จูเนียร์	(๓๖๑๒)	สนั่นชาติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๕๒๖)	สมฉวี กนกศรีขจรินทร์ (จอแจ้ง)	(๑๕๑๓)
สญชัย นินนาท	(๑๘๕๔)	สไบ ชูนิยม	(๗๔๖)	สมชนก กฤดากร, ม.ร.ว., พ.อ.	(๕๔๔)
สเตเฟน อังครวุฒ	(๔๑๓)	สม วรรณประภา	(๑๔๗๖)	สมชาติ ลิ้มปะพันธ์	(๒๒๗๑)
สถาพร นาคไพรัช	(๒๓๓๕)	สมกระสินธุ์ มั่นประเสริฐ	(๒๖๔๘)	สมชาติ โลจายะ	(๕๕๘)
สถาพร ศรีถาวร	(๒๖๓๖)	สมเกียรติ ตันติผลาผล	(๒๒๖๓)	สมชาติ โลหะโชติ	(๑๑๕๑)
สถาพร หลวงเทพ	(๓๕๔๓)	สมเกียรติ ปลื้มมนัส	(๓๖๕๕)	สมชาย กฤตลักษณ์	(๑๔๐๓)
สถิต กะวีรัต	(๓๕๒)	สมเกียรติ กุละออ	(๓๓๐๑)	สมชาย กล้ายสุบรรณ	(๓๑๒๕)
สถิต ระวีพงษ์	(๓๐๕๓)	สมเกียรติ ลิ้มปะพันธ์	(๔๒๘๐)	สมชาย คำรณยุทธ	(๓๖๑๘)
สถิตย์ โชติกเสถียร	(๕๐๖)	สมเกียรติ อร่ามวิทย์	(๒๘๓๗)	สมชาย จรรย์ยากร	(๒๖๘๘)
สถิตย์ เนี่ยวกุล, พ.ต.ต.	(๕๑๓)	สมคิด จินวัฒน์, ร.ต.อ.	(๑๒๘๖)	สมชาย เขยโสภณ	(๑๕๗๒)
				สมชาย ไข้ววิทย์	(๑๔๔๔)
				สมชาย โป้เปี่ยมลาภ	(๑๓๔๐)

สมชาย ยุวจิตติ	(๑๔๕๓)	สมบูรณ์ วีระเศรษฐกุล	(๑๕๐๖)	สมพล วิทศวรรการ	(๒๕๖๘)
สมชาย รังคศิริ	(๓๑๗๐)	สมบูรณ์ วิสุทธิผล	(๑๔๒๘)	สมพล ศรีกสิกุล	(๓๕๘๘)
สมชาย วรสรวง	(๒๑๒๘)	สมบูรณ์ (ไพลิน) ศรีตระกูล	(๒๒๖๘)	สมพล สวัสดิ์ฤทธิกรม	(๔๒๘๑)
สมชีพ เลขะกุล	(๒๐๐๔)	สมบูรณ์ ไสยสมบัติ	(๑๓๘๑)	สมพล เอกพานิช	(๑๔๕๗)
สมโชค เลขะกุล	(๑๓๘๒)	สมบูรณ์ อิงคะวัต	(๕๓๕)	สมภพ กั้นควนิช	(๕๕๗)
สมโชค ศรีจันทร์	(๔๐๕๓)	สมบูรณ์เสุข ชันประสิทธิ์	(๒๑๑๘)	สมภพ เจริญกุล	(๒๕๑๗)
สมทรง กาญจนะหุต	(๗๓๒)	สมประสงค์ สิงหนเสนี	(๕๐)	สมภพ ทับทิมทอง	(๒๘๗๖)
สมทบ ลิสุวรรณศรี	(๑๗๗๘)	สมปอง โปษพันธ์	(๑๐๒๑)	สมภพ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๒๒๓๔)
สมนาย ตังคณะสิงห์	(๒๕๐๔)	สมณดุง สุขยางค์	(๘๐๗)	สมภพ ศรีสมวงศ์	(๑๓๑๕)
สมนึก เขียวเรืองศรี	(๑๑๔๒)	สมพงษ์ จันทร	(๒๕๖๒)	สมภพ อินทรครรจิจิต	(๒๒๓๗)
สมนึก ตังคณะสิงห์	(๘๖)	สมพงษ์ ณ เชียงใหม่	(๑๗๔๒)	สมโภช คล้ายอินทร์	(๔๐๑๗)
สมนึก ทองไพบูลย์	(๑๓๐๔)	สมพงษ์ นุชสุวรรณ	(๔๐๘)	สมโภช ชุตินา (ชวีเจริญวงศ์)	(๕๑๔)
สมนึก ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา	(๑๐๐๘)	สมพงษ์ พินิจคำ	(๖๗๔)	สมโภชน์ พิทักษากร	(๕๕๒)
สมนึก ศรีวงษ์ชัย	(๑๒๒๕)	สมพงษ์ รัตนวราหะ	(๑๕๗)	สมโภชน์ ม่วงพันธ์	(๓๐๕๘)
สมนึก สุนทรโทก	(๑๕๔)	สมพงษ์ วิจิตรกุล	(๖๓๗)	สมโภชน์ วังซ้าย	(๑๕๓๘)
สมบัต จินตารักษ์	(๒๐๑๓)	สมพงษ์ สุทธิพงศ์เกียรติ	(๓๓๑๐)	สมมนัส บุณยโชติ	(๖๑๔)
สมบัต ตูจินดา	(๕๓๐)	สมพงษ์ แสงศิริ	(๒๒๖๒)	สมมนัส มั่นประเสริฐ	(๒๕๕๕)
สมบัต ณ นครพนม	(๑๕๗๑)	สมพงษ์ องศุภาภะ	(๓๖๓๒)	สมมารถ สวางสุข	(๒๗๕)
สมบัต ภูมิพันธ์	(๓๖๕๖)	สมพงษ์ อาศัยผล	(๑๐๓๖)	สมยศ ใโป้เปี่ยมลาภ	(๑๓๔๐)
สมบัต ยอดมณี	(๒๔๕)	สมพนด แยมสออน	(๒๔๓๑)	สมรรค กาญจนโชติ	(๑๓๓)
สมบัต วรสร	(๑๑๗๔)	สมพัฒน์ ธรรมสโรช	(๔๐๗)	สมรัตน์ ลิสุวรรณศรี	(๒๘๖๕)
สมบัต วิสุทธิผล	(๑๗๐๖)	สมพันธ์ บุณยคุปต์, พ.ท.	(๕๑๒)	สมรัตน์ ศรีศิลป์นันท์	(๔๕๐)
สมบัต ศรีสุนทร	(๒๑๕๓)	สมพันธ์ บุณยสุขานนท์	(๒๒๑๓)	สมลักษณ์ ภมรสุต	(๔๑๔)
สมบัต ศิเตะบันย์, น.ท.	(๕๓๒)	สมพันธ์ วังซ้าย	(๑๗๑๓)	สมลักษณ์ รัตนะวรรณะ	(๕๗๗)
สมบัต สันทกุล (หลิมประพันธ์)	(๕๐๓)	สมพร ทวลาภ	(๑๖๓๗)	สมลาภ กิตติากร, ม.ร.ว.	(๒๕๒๕)
สมบัต สุนทรพันธ์	(๗๔๐)	สมพร เลขะกุล	(๑๗๓๘)	สมวงศ์ ดาวประดับวงศ์	(๑๕๘๐)
สมบัต อิงคะวัต	(๕๐๘)	สมพร สาครินทร์	(๑๘๓๒)	สมศรี อิงคะวัต	(๔๘๓)
สมบูรณ์ จิระวัฒนาสมกุล	(๔๑๗๓)	สมพล ปลัดมณัส	(๓๕๓๓)	สมศักดิ์ กะวีวัต	(๕๕๓)
		สมพล แพ่งสภา	(๑๘๕)	สมศักดิ์ กิรติพานิช	(๑๗๑๑)

สมศักดิ์	คงไพจิตรวงศ์	(๓๕๑๐)	สมัย	เนี้ยวกุล	(๑๓๑)	สรรวิเชียร	ภมรบุตร	(๑๕๓๕)
สมศักดิ์	คังคำยะ	(๑๗๑๘)	สมาน	รูปคุปต์, พล. ต.ท.	(๑๘๓)	สรรศักดิ์	ศรีสุรินทร์	(๒๕๕๓)
สมศักดิ์	จรรย์ยากร	(๒๗๕๒)	สมาน	เนี้ยวกุล	(๑๓๒)	สรรเสริญ	ไกรจิตติ	(๔๔๕)
สมศักดิ์	จารุจินดา	(๑๑๔๔)	สมาน	เมธันฤปกรณ, (บุณนาค)	(๕๖๒)	สรรเสริญ	เจริญกุล	(๓๔๘๖)
สมศักดิ์	จิระยะสิน	(๔๑๘๗)	สมาน	พินิจชอบ	(๗๐๘)	สรรเสริญ	(บุญเสริม) โลหารขุน	(๗๖๐)
สมศักดิ์	ชาญกลรวี (รักตะกัญชร)	(๕๑๘)	สมาน	สิงหนเสนี	(๔๘)	สรรเสริญ	วงศ์เชียรทอง	(๒๕๑๓)
สมศักดิ์	ทองนิตี	(๓๒๒๐)	สมาน	หาญสงคราม	(๓๑๗๑)	สรรเสริญ	รววิทย์สถักญาณ	(๑๕๕๔)
สมศักดิ์	นฤมิตรเลขการ (บุลเยเสมา)	(๘๔๒)	สมานฉันท	มะลิสวรรณ	(๓๘๒๘)	สรศักดิ์	บุณนาค	(๒๔๕๐)
สมศักดิ์	โฆษยานนท์	(๑๓๖๖)	สมิต	ยมะสมิต	(๕๔๐)	สรศักดิ์	แพ่งสภา	(๑๑๒๗)
สมศักดิ์	รัตนาวะดี	(๓๐๓๖)	สมิตธิสุข	ดิษยบุตร	(๔๐๐)	สรศัลย์	แพ่งสภา	(๕๒๑)
สมศักดิ์	วรคามิน	(๗๕๖)	สมุทร์	โพธารามิก	(๖๐๕)	สรสิทธิ์	สุชีสร (สุทธิสร), พ.ต.ท.	(๑๐๕๕)
สมศักดิ์	ศรีรัฐ	(๑๑๔๑)	สยาม	รามสุต	(๗๘๐)	สระ	วีระไวทยะ	(๑๕๐๕)
สมศักดิ์	สีโรรส	(๑๗๔๐)	สยาม	สโรบล	(๔๐๕๕)	สรวุฑ	ช่วงมณี	(๓๐๑๐)
สมศักดิ์	สุวรรณประกร	(๑๓๘๕)	สยาม	สังวริบุตร	(๓๕๕๑)	สรวุฑ	บุญ-หลง	(๑๘๘๕)
สมศักดิ์	เสียงสุวรรณ	(๖๑๕)	สยาม	สโรบล	(๔๐๕๖)	สรวุฑ	ศิริเกียรติ	(๑๖๑๕)
สมศักดิ์	เอี้ยวชูวงศ์	(๒๗๖๕)	สรดิษ	วิญญูรัตน์	(๑๖๖๒)	สถิต	รัตนสุข	(๓๕๑)
สมสวัสดิ์	มันประเสริฐ	(๒๑๓๕)	สรพงษ์	บุรณะบุตร	(๓๕๔๐)	สถัญญิพงศ์	ชมมารด	(๓๘๗๘)
สมสวาท	ภมรสุต	(๔๑๕)	สรพล	ภูมิวัฒน์	(๓๓๑๕)	สละ	ทิพย์พรหม	(๑๖๐๕)
สมสวาท	มหากาย	(๒๖๐๗)	สรยุตม์	พรหมพจน์	(๒๖๑๓)	สโรจน์	ประทุมรัตน์	(๒๖๘)
สมสิทธิ์	วรมนตรี	(๑๘๔๐)	สรรใจ	บุญมา, ร.อ., ร.น.	(๑๕๐๑)	สวภูก	ไชยยันต์, ม.ร.ว.	(๕๓๔)
สมหวัง	ตามไท	(๘๕๖)	สรรชัย	เกษสุวรรณ	(๒๖๖๕)	สวน	เสนะวัต	(๒๗๖)
สมหวัง	ชนะรัชต์	(๓๘๓๖)	สรรพชัย	พิทักษ์ยากร	(๒๒๓๐)	สวนิต	คงศิริ	(๑๕๓๑)
สมหวัง	บุณนาค, ร.ต.อ.	(๖๘๗)	สรรพสวัสดิ์	สวัสดิ์-ชูโต	(๒๑๔๒)	สวัสดิ์	จันทกนก	(๒๕๑)
สมัค	ธรรมานนท์	(๖๖๓)	สรรเพชญ	กลิ่นตอกไม้	(๓๐๖๕)	สวัสดิ์	ชาญวิจิตร	(๑๗๓)
สมัค	เนี้ยวกุล	(๒๑๗)	สรรเพชญ	โกมลารขุน	(๓๗๒๖)	สวัสดิ์	โชติพานิช, ร.ต.ท.	(๘๕๓)
สมัค	บุรവാศ	(๒๗๕)	สรรเพชญ์	วัฒนกุล	(๔๐๓๒)	สวัสดิ์	โตนม	(๓๒)
สมัค	โฆษยานนท์	(๔๐๕๔)	สรรเพชญ	สตีบบัณฑิต	(๔๒๔๕)	สวัสดิ์	ทังสุภิตี	(๒๓๘)

สวัสดิ์ นิติพน	(๑๗๔)	สันต์ ศุภลวรรัตน์	(๑๕๕๘)	สันธิกร วรวรรณ, ม.ล.	(๔๐๕๘)
สวัสดิ์ สุวณณะสังข์	(๓๑๕)	ศักดิ์ สม สายลักษณ์	(๒๒๖๖)	สัมพันธ์ ภู่อารีย์	(๓๔๒๕)
สวัสดิ์ เสนาลักษณ์	(๑๑๔๖)	ศักดิ์ศรี ศรีสมวงศ์	(๑๓๒๖)	สัมพันธ์ รัตนจันทร์	(๒๕๕๒)
สวัสดิ์ชัย ชาราพัฒน์	(๑๖๑๑)	ศัตยา เทพบรรเทิง	(๓๓๔๑)	สาขา สารทูลสิงห์, ร.ต.อ.	(๑๓๖๐)
สสภิต (โสภิต) กุญชรณ อยุธยา	(๗๑๓)	ศัตยาพล รุหามนท์	(๓๐๓๔)	สาธิต รัตนาวะดี	(๔๑๕๒)
สหัชชัย ถนัดพจนมาตย์	(๒๗๕๑)	สันต์ เทพมณี	(๑๐๔๑)	สาทิศ กฤดากร, ม.ร.ว.	(๑๕๕๘)
สาร์รัฐ ศักดิ์ศิลป์ชัย	(๓๘๑๓)	สันต์ ศรุตานนท์, ร.ต.อ.	(๒๐๓๕)	สาธร ตันศิริรักษ์	(๔๒๑๑)
สฤชัย สงวนพงษ์	(๔๒๑๐)	สันต์ (ถนิม) ศิลปกุล	(๖๕)	สาธิต ตันศิริรักษ์	(๓๕๔๖)
สหัส ขำพิพัฒน์	(๘๐๕)	สันตศิริ อินทรสุด	(๓๗๘๕)	สาธิต มณีรัตน์	(๓๓๐๐)
สหัส พุกกะมาน	(๕๖๕)	สันติ เจริญกุล	(๓๓๘๗)	สาธิต ศรีสมวงศ์	(๑๘๔๒)
สหัส โรจน์เมธา	(๓๒๒๓)	สันติ ประณะพรรค	(๓๕๕๒)	สาธิต สุตบรรทัด	(๓๓๖๖)
สหัส พงษ์เหิน, ร.ต.ท.	(๑๘๑๐)	สันติ พยุงพงศ์	(๒๑๑๑)	สาธิต สุวรรณประภกร	(๓๐๖๔)
สหัสส์ พรหมนารถ	(๒๓๕๑)	สันติ เรือนพันธุ์	(๓๕๕๑)	สามชาย พนมขวัญ	(๓๐๐๔)
สอนประหยัด สุจริตกุล	(๖๕๕)	สันติ วีระเศรษฐกุล	(๔๐๓๓)	สามภพ ตันติวงศ์	(๒๖๖๒)
สอาด นิยมโหม	(๑๑๕)	สันติ เสนาลักษณ์	(๑๑๐๐)	สามารถ กาญจนบัตร	(๒๐๕๒)
สังภาศเพ็ชร สุวรรณศรี	(๓๕๐๗)	สันติ หอมเศรษฐี	(๒๑๓๕)	สามารถ เกษมสุวรรณ	(๒๔๕๗)
สังข์ สุคันธรัตน์	(๑๐๒)	สันติ อุดมวัฒน์ทวี	(๓๕๒๒)	สามารถ ทองศรีพงศ์	(๑๕๕๑)
สังขดิศ ดิศกุล, พล.ต. ม.ร.ว.	(๑๐๗)	สันติเทพ ดาวเรือง	(๒๔๔๓)	สามารถ นิธินันท์	(๓๓๔๒)
สังสรรค์ เศรษฐบุตร	(๑๘๗๒)	สันติเทพ ศิลปบรรเลง	(๓๐๒๑)	สามารถ แว่วหงษ์	(๑๔๒๐)
ศักดิ์เดช ธารรัชต์	(๔๓๑๓)	สันติพงษ์ ปาณิกบุตร	(๒๒๗๗)	สามารถ ศรีทอง	(๓๔๒๑)
ศักดิ์เดช ตันวิวัฒน์	(๒๕๗๐)	สันติภาพ ลิมปะพันธุ์	(๒๔๘๐)	สายกระสินธุ์ มั่นประเสริฐ	(๒๑๓๕)
ศักดิ์จา วรชนะกุล	(๑๐๗๑)	สันติมานะ ขอบเพื่อน	(๓๑๗๒)	สายสิทธิ์ นิธินันท์	(๓๓๖๕)
สัญญาชัย จันทรินทร์	(๒๒๒๑)	สันติพงศ์ สุขใจ	(๔๒๒๘)	สารทูล ศาสติคุปต์	(๑๕๔๑)
สัญญาชัย ตันทวนิช	(๓๑๘๗)	สันติสุข เหมพงษ์ศรี	(๒๑๖๖)	สารวิบูล รามโกมุต	(๕๕๗)
สัญญาชัย ตูลารักษ์	(๑๐๕๓)	สันทนา สืบแสง	(๕๖๕)	สารรัฐ ความพิทักษ์	(๓๑๗๓)
สัญญาภา ภูเขียว	(๔๐๕๗)	สันติศ วิรัชชัย	(๗๓๓)	สารชัย รัตนาวะดี	(๔๑๕๓)
สัญญาภา มโหฬาร	(๑๒๓๑)	สันธิศ ฝ่อกใจแก้ว	(๒๘๖๑)	สาริสต์ บัตตะโชติ	(๑๕๗๕)
				สารศ จันทศาสตร์	(๓๘๒๒)

สาโรช จารุเหติ	(๑๕๕๓)	สีทธิพร จิตรภาพ	(๕๘๒)	สุกฤต ทรงประเสริฐ	(๑๒๘๒)
สาโรช ขุติขุเดช	(๓๕๘๗)	สีทธิพร บุญนิตย์	(๒๗๔๗)	สุกฤษณ์ กฤษณะโยธิน	(๒๕๗๑)
สาโรจน์ ลีสวรรค์	(๒๕๗๐)	สีทธิพร โรจนศิริ	(๒๗๒๐)	สุกานต์ อินทรครรจิต	(๒๑๕๐)
สาโรช ศิลปกุล	(๑๐๕๘)	สีทธิพร ลีนานนท์	(๓๖๖๔)	กุกิจ เฉลิมอากาศ (สุวรรณประทีป)	(๒๕๕๔)
สาวิตร ไกรสินธุ์	(๓๒๗๔)	สีทธิพันธุ์ ไชยนันท์	(๒๗๖๕)	สุกิจ ชินะโชติ	(๑๕๘๑)
สำคัญ ศังขวนิช	(๒๗๑๔)	สีทธิพูน ไชยนันท์, ร.ต., ร.น.	(๒๘๒๔)	สุกิติ จินะวัฒน์	(๓๗๕๔)
สำนวน บัวพิมพ์	(๘๒๓)	สีทธิศักดิ์ สุวรรณประกร	(๑๗๑๔)	สุขเกษม สิริวัฒน์	(๒๑๕๕)
สำเนา วัฒนเสวี	(๔๑๗)	สีทธิสมพงศ์ รัตนวราหะ	(๒๘๗๓)	สุขจิตต์ แผงสภา	(๓๖๖)
สำเนา ศยามานนท์	(๔๐)	สีทธา พิบูลย์ชาติ	(๒๑๗๐)	สุขชัย ไกรเดช	(๒๖๘๕)
สำรวล พุคะณานนท์	(๕๐)	สินชัย วรศรัณย์	(๒๘๘๒)	สุขชาติ เลาะห์จินดา	(๑๔๗๘)
สำรอง วรสมันต์	(๓๕๖)	สินธุ นรพลลภ	(๒๘)	สุขสันต์ จันทร์ตรี	(๒๕๕๐)
สำราญ กลียาณมิตร	(๑๕๐)	สินาด ศิริสวัสดิ์	(๓๐๑๘)	สุขสันต์ สุวรรณพานิช	(๓๘๑๒)
สำรง ศิริวานิช	(๑๔๘๖)	สิริพงษ์ บุญนิตย์	(๒๕๗๑)	สุขสันต์ อังกนิพนธ์	(๓๗๗๓)
สำรง (สุทธิชัย) อิศรางกูร ณ อยุธยา (๕๓๘)		สิริสมพงษ์ ปกมนตรี	(๑๑๓๒)	สุขสรรพ (สุขสันต์) ชัยอาญา	(๒๑๕๘)
สำออง ศรีวรรณะ	(๔๓๒)	สินัดดี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๖๔๔)	สุขะนิจ ดารากร ณ อยุธยา (คาราพันธุ์)	(๓๐๕๔)
สีขร ฤกษ์วงศ์	(๕๘๘)	สีหนาท ภูมิสวัสดิ์	(๒๒๓๑)	สุขุม กุลทนนท์	(๓๕๕๒)
สีขร อุนอารมณ	(๒๔๗๕)	สีบพงษ์ พลวิเศษ	(๖๒๘)	สุขุม กษะสุต	(๓๑๗๔)
สีหพันธุ์ ทองสวัสดิ์	(๒๓๕๑)	สีบศักดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๑๐๕๕)	สุขุม รังคศิริ	(๒๑๐๓)
สีหวิชัย จารุสร	(๒๒๘๓)	สีบสกุล ธรรมมาเสถียร	(๔๑๓๓)	สุวิ ขัมพานนท์	(๓๘๗)
สีทธาวุธ รัตนภาพ	(๓๘๗๕)	สีบสกุล บันยารชุน	(๓๕๘๕)	สุโข พลาวงศ์	(๑๒๓๒)
สีทธิ ดวงจันทร์	(๔๐๕๕)	สีบเสถียร โชติกเสถียร	(๒๑๓๒)	สุจิตต์ บุรณชนนท์	(๒๕๑)
สีทธิชัย อัครนนท์	(๒๑๒)	สีบแสง วงษ์เรียรทอง	(๒๕๓๕)	สุจิตร์ เขียมตระการ	(๑๒๗๔)
สีทธิเดช บุญนาค	(๒๕๒๔)	สุกรี กฤษณร ณ อยุธยา	(๔๘๕)	สุจินต์ ฉวีตระกูล	(๑๑๖๘)
สีทธิเดช ปธานนท์	(๒๘๒๓)	สุกรี คชเสนี	(๑๕๒๑)	สุจินต์ ทองบัวโชติ	(๑๐๓๓)
สีทธิเดช พุทธาร	(๓๗๑๒)	สุกรี ศรีสรร	(๒๗๒๖)	สุจินต์ หงส์บุตร	(๑๕๘๐)
สีทธิณูมาศ ขอบเพื่อน	(๓๖๘๓)	สุกรี สืบสงวน	(๖๒๓)	สุจินต์ เนตรวาคม	(๒๖๕)
สีทธิพงษ์ เสนานุกรม	(๑๓๕๒)	สุกฤต กุลแพทย์	(๓๐๓๗)		

สุจินต์ (อาภัสสร) รักษากิจ	(๑๐๔๕)	สุณัฐชัย ลพานุกรม	(๒๕๙๕)	สุทัศน์ บวรสมบัติ	(๒๕๑๕)
สุจินต์ วัฒนพานิช	(๗๖๗)	สุณีย์ สุรฤกษ์ (ทองดีเลิศ)	(๑๐๕๑)	สุทัศน์ รามสูต	(๓๐๖๙)
สุจินต์ แวหวงษ์	(๑๓๙๖)	สุต เสนะวัต	(๒๗๖)	สุทิน อุณานนท์	(๙๔๕)
สุจินต์ ศิริสรรพ	(๑๓๔๕)	สุตเขต อังคะรัตน	(๔๓๑๔)	สุเทพ จำแนกลาก	(๑๖๒๒)
สุจินต์ สุกุมารพันธ์	(๑๗๑๗)	สุตจิตต์ พันธุ์ทรัพย์	(๓๕๕)	สุเทพ จินตนาवास	(๓๗๓๕)
สุจินต์ สุจิตการพิทยา	(๑๑๖๐)	สุตชาย สุตรสคุณธ์ (จุลวิจิตร)	(๓๙๑๕)	สุเทพ ยุกตะเสวี	(๙๙๓)
สุชัย จารุกุล	(๑๕๒๙)	สุตศิริ ประไพหลง	(๒๔๔๙)	สุเทพ รัตตะเสวี	(๑๑๔๕)
สุชัย จินตวานิช	(๒๙๕๕)	สุตสมบุรณ์ เกษมสันต์,ม.ร.ว.	(๙๐๒)	สุเทพ ศรีตระกูล	(๒๔๗๗)
สุชาญ พงศ์เหนือ	(๑๕๖๐)	สุทธจิต ลีนานนท์	(๓๖๕๓)	สุทธิต ศาลิกุปต์	(๔๑๐๐)
สุชาต ไชโยโรจน์	(๓๗๑๐)	สุทธิ ศฤงคไพบูลย์	(๓๕๔๗)	สุชน วัฒนพานิช	(๗๕๓)
สุชาต สุจริตกุล	(๖๕)	สุทธิ (ทรงธรรม) สิงห์รัตน์	(๑๗๗๓)	สุชน สุจิตการพิทยา,พ.ต.ท.	(๑๑๕๕)
สุชาติ ถาวรวงศ์ (แช่ใจ้ว)	(๑๕๓๔)	สุทธิชัย วงษ์วานิช	(๔๑๕๒)	สุธรรม อิมอโนทัย	(๓๓๔๓)
สุชาติ เนี่ยวกุล	(๒๖๑๔)	สุทธิชัย สฟโชคชัย	(๔๐๑๙)	สุธรรม อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๖๕๑)
สุชาติ วงศ์สวัสดิ์	(๑๖๗๕)	สุทธิชาติ สุจริตกุล	(๒๒๒๓)	สุธรรม ฮุนตระกูล	(๕๕๒)
สุชาติ ศรีเพ็ญ, ร.ต.อ.	(๑๕๕๓)	สุทธิเดช พัฒนกำจร *	(๓๕๑๑)	สุธาน หาญสงคราม	(๓๐๕๖)
สุชาติ (ย่านฮ่วน) ศุภสินธุ์ (ลิมศุภสินธุ์),	(๕๙๐)	สุทธิเนตร์ ปริกสุวรรณ	(๑๐๐๕)	สุธานันท์ ฮุนตระกูล	(๑๐๒๕)
สุชาติ สุชาโต	(๑๖๗๑)	สุทธิพงษ์ เกียนวัฒนา	(๒๓๐๐)	สุธิ เตชชาติวงศ์ ณ อยุธยา	(๙๕๕)
สุชาติ แสงมุกดา	(๗๖๔)	สุทธิพงษ์ จารุคร	(๒๗๕๑)	สุธิ นิโครธานนท์	(๒๙๖)
สุชาติ หังสสูต	(๗๕๕)	สุทธิพงษ์ หริตวร	(๔๒๙๒)	สุธิ เลขยานนท์	(๕๖๙)
สุชาติ อนันตศิริ	(๒๒๗๒)	สุทธิพร สุธรรมพันธ์	(๓๐๕๕)	สุธิ สุจิตการพิทยา	(๔๑๕๓)
สุชาติ อภัยวงศ์	(๑๐๕๕)	สุทธิพันธ์ นิมมานเหมินทร์	(๒๐๗๔)	สุธิ หาญสงคราม (สุวรรณไศละ)	(๖๑๐)
สุชาติ อภิชิตเรืองเดชพล (เอมะศิริ)	(๙๕๖)	สุทธิพันธ์ มุ่งวิชา	(๔๑๓๔)	สุธิ อิมอโนทัย	(๒๗๕๓)
สุชาติ อินทนนท์	(๑๓๔๒)	สุทธิพากย์ สุจริตตานนท์	(๓๓๑)	สุธิ เอกะหิตานนท์	(๙๖๖)
สุชาย ขุติมา	(๓๒๕๓)	สุทธิสวาท กฤดากร,ม.ร.ว.	(๙๓๒)	สุนทร นริรัตน์,ร.ต.ท.	(๑๕๔๓)
สุชน รัตนมณี	(๑๖๕๙)	สุนทรศรี เดชกฤษกร	(๓๓๑๓)	สุนทร รัตบุตร์	(๕๒๐)
สุชน ลิขิต	(๒๕๕๕)	สุทัตต์ จารุติลก	(๒๓๗๓)	สุนทร เรือนพันธ์	(๓๕๒๙)
		สุทัศน์ ทศนไพโรจน์	(๑๓๓๕)	สุนทร สุนทรยาตร์	(๑๕๖๙)

สุนันท์ ไยบัวเทศ	(๒๔๔๑)	สุภรัตน์ อัครภานี	(๓๔๘๘)	สุระชัย ขลประเสริฐ	(๒๖๕๐)
สุนาท เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๖๕๘)	สุภัทรี (วุฒิชัย) จารุกุล	(๒๖๐๐)	สุระชัย น้ำทรัพย์อนันต์	(๓๔๕๐)
สุบัญญัติ แห่งสภา	(๒๒๒๗)	สุภัทรีดิศ ดิศกุล,ม.จ.	(๓๒๓)	สุระชัย บรรจงโพธิ์กลาง	(๑๔๓๔)
สุภาส ชัยประภา	(๓๗๐๔)	สุภาพงษ์ กงจันทร์วุฒิพร	(๔๒๔๗)	สุระชัย ประณะพรรค	(๒๓๘๔)
สุปรียา แห่งสภา	(๑๒๕๖)	สุมน ยุวกนิษฐ	(๗๕๖)	สุระชัย วงษ์เกษม	(๓๔๑๕)
สุปรียา โมกษะเวส	(๑๓๐๐)	สุมน สุรทินท์	(๒๑๐๒)	สุรชาติ มนต์เสริมสรณ์	(๓๘๗๗)
สุปรียา วงศ์พุทธา	(๒๒๑๒)	สุมน สุรทินท์	(๓๐๓๕)	สุรชาติ แววประเสริฐ	(๑๕๕๒)
สุปรีดา เรืองมาลัย	(๒๘๒๖)	สุมนัส สุมาวงศ์	(๓๓๑๑)	สุรชิต ทองสุข	(๒๘๖๓)
สุปรีดิ ศรีผดุง	(๑๗๒๖)	สุมล บุณนาค	(๗๖)	สุรเชษฐ์ ชุตินา	(๓๒๕๖)
สุปรีดิ สาริกฤติ	(๒๓๓๒)	สุเมธ จันทร์ตรี	(๒๕๒๕)	สุรเชษฐ์ อิมสุวรรณ	(๓๔๖๑)
สุพงศ์ ขวณะสุนทร	(๒๕๔๕)	สุเมธ ดุลยจินดา	(๒๕๖๘)	สุระชัย ศรีสมวงศ์	(๑๖๓๕)
สุพจน์ ต่อจรัส	(๒๕๐๕)	สุเมธ ตันติเวชกุล	(๑๕๓๓)	สุรดิศ โหละสุต	(๒๑๕๕)
สุพจน์ พงษ์สุพัฒน์	(๒๕๕๓)	สุเมธ ธรรมสโรช	(๒๖๗๕)	สุรเดช โคจรสวัสดิ์	(๒๑๖๕)
สุพจน์ มงคลสาร	(๑๓๕๑)	สุเมธ ธีรมงคล	(๓๔๘๗)	สุรเดช บุณยวัฒน์	(๒๖๒๖)
สุพจน์ ศรีตระกูล	(๑๕๗๘)	สุเมธ ยุกตะเสวี	(๘๒๒)	สุรเดชา บุณนาค	(๒๓๕๗)
สุพจน์ สิริพันธ์	(๓๔๐๕)	สุเมธ เลขยานนท์	(๖๕๘)	สุรเดชา ประณะพรรค	(๑๕๑๐)
สุพจน์ โสถดิทัต	(๑๐๗๕)	สุเมธ สุวานานนท์	(๑๑๐๕)	สุรปรียา ชัยมงคล	(๓๐๑๕)
สุพน นิติน	(๒๕๘๘)	สุเมธี ศรีเพ็ญ	(๒๐๐๐)	สุรพงษ์ คงหิรัญ	(๒๐๕๕)
สุพัต อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๓๘๑)	สุรกิจ ไปยยานนท์	(๑๑๐๓)	สุรพงษ์ ทองมา	(๒๘๐๓)
สุพร โสถดิทัต	(๕๘๑)	สุรกิจ อ้าพล	(๓๘๗๖)	สุรพงศ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๕๐๗)
สุพล โชติวรรณ	(๒๓๒๕)	สุรจิต ลืออารุง	(๔๐๓๖)	สุรพงษ์ บุณนาค	(๑๕๑๖)
สุพล นัยสวัสดิ์	(๒๓๕๕)	สุรจิตต์ ประณะพรรค	(๑๕๑๑)	สุรพงษ์ เพ็ชรเลิศ	(๓๔๒๒)
สุพล วัชรเนวคิน	(๓๐๓๘)	สุรจิตต์ สุวรรณศรี	(๑๖๖๓)	สุรพงษ์ ศรีศิริ	(๒๓๑๖)
สุพล โสฬสจินดา	(๕๗๖)	สุรจิตร ศรีบุญมา	(๔๓๑๕)	สุรพัฒน์ ธรรมสโรช	(๒๐๘๖)
สุภชัย แววประเสริฐ	(๑๕๕๐)	สุรเจตน์ กอวารี	(๓๔๕๕)	สุรพันธ์ เจริญกุล	(๔๑๓๖)
สุภชาติ แพทยานนท์	(๓๒๘๓)	สุรฉัตร ฉัตรชัย,ม.จ.	(๘๗๗)	สุรพร รัตประจิด	(๒๕๗๒)
สุภร ประศาสน์วินิจฉัย	(๑๒๘๒)	สุรฉัตร บุณยสุขานนท์	(๓๔๘๕)	สุรพล เกียนวัฒนา	(๑๗๘๔)

สุภักดิ์ บัณฑิตรัตน์	(๖๒๕)	สุรศาสตร์ ภมรศิริ	(๒๕๕๗)	สุวัฒน์ ผลากุล	(๑๖๑๙)
สุรจิต ลืออำรุง	(๔๐๓๖)	สุรสิงห์ พรหมพจน์	(๒๕๗๕)	สุวัฒน์ ต. วรพาลีชัย	(๒๕๒๖)
สุรพล จงตระกูล	(๒๕๗๓)	สุรสิทธิ์ อธิธิกุล	(๒๕๕๑)	สุวัฒน์ สักการะวงษ์	(๑๒๑๗)
สุรพล จันทร์สุวรรณ	(๓๓๑๔)	สุรัตน์ ควรรณอม	(๙๙)	สุวิษ ล้ำขำ	(๓๕๕๐)
สุรพล ตังศิริพัฒน์	(๒๑๔๕)	สุรัตน์ แจ่มเล็ก	(๑๒๕๔)	สุวิษย์ วงษ์สวัสดิ์	(๑๔๑๕)
สุรพล ทองชื่นจิต	(๒๐๗๐)	สุรัตน์ พรพาลีชัย (อนุแคะน)	(๑๕๑๙)	สุวิชัย บุญนาค	(๓๖๙๖)
สุรพล บุญนาค	(๒๔๑๖)	สุรัต เลขยานนท์	(๔๖๐)	สุวิษา แผงสภา	(๑๗๕๙)
สุรพล ภูมิวัฒน์	(๓๓๑๕)	สุรัตน์ ศรีประเสริฐ	(๔๑๐๑)	สุวิษาน ศีตวรรตน์	(๓๙๓๕)
สุรพล เข้มสอน	(๒๒๕๐)	สุรัตน์ เศรษฐภูมานิต (ต้นเสียงสม)	(๒๐๐๗)	สุวิทย์ ผดุงพงษ์	(๒๒๑๑)
สุรพล วงศ์เหลือง	(๓๒๐๐)	สุรินทร์ ต้นเสียงสม (เศรษฐภูมานิต)	(๑๖๓๒)	สุวิทย์ มาไพศาลสิน	(๓๗๔๓)
สุรพล วรผลึก	(๒๕๕๕)	สุรินทร์ โอสถานุเคราะห์	(๑๒๓๖)	สุวิทย์ ยอดมณี,ร.ท.	(๑๗๕๗)
สุรพล ศังขวณิช	(๒๙๖๒)	สุริยัทธรังสรรค์ สุริยง,ม.จ.	(๑๔๒)	สุวิทย์ สุขะวิศิษฐ์	(๒๕๗๗)
สุรพล เสวตเศรณี	(๒๙๒๓)	สุริยา ณ นคร	(๒๕๔๖)	สุวิทย์ สุระพัฒน์	(๒๒๙๓)
สุรพล อำพล	(๔๑๓๕)	สุริยา รุทธะกาญจน์	(๒๕๐๓)	สุวิทย์ อัมพรรัตน์	(๒๕๒๔)
สุรยุทธ ศิริจันทร์	(๔๒๔๙)	สุริย์ จันทรางศุ,ร.ท.ท.	(๑๐๖๗)	สุวดี ลิ้มปะพันธ์	(๒๕๙๔)
สุรยุทธ เหลืองวิโรจน์	(๔๐๖๔)	สุโรจน์ นิยมภรณ์	(๓๓๕๙)	สุสินี ผาติพงศ์	(๑๒๕๔)
สุรวัตร์ ชินวัตร	(๔๓๒๕)	สุระ เข้มประเสริฐ	(๔๒๙๓)	สุเอ็ด คชเสนี	(๕๙๕)
สุรวีทย์ (คมขำ) อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๕๕๓)	สุฤทัย สุขสินธุ์	(๑๐๗๓)	เสกสรร สุธีสร	(๓๒๑๒)
สุรวุฑ กิจกุล	(๓๖๕๕)	สุวรรณ ไกรฤกษ์	(๑๕๑๔)	เสาศรี ธรรมสโรช	(๔๐๖)
สุรวุฑ รัตนภาณุ	(๒๑๗๖)	สุวรรณ อัมพรรัตน์	(๔๒๔๕)	เสกฐา (สนั่นศักดิ์) เทพหัสดิน ณ อยุธยา	(๒๒๐๕)
สุรศักดิ์ ไชยวุฒิ	(๒๗๕๔)	สุวรรณเพ กองวารี	(๗๓๙)	เสถียร เสถียรสุด	(๗๔๓)
สุรศักดิ์ บุณยะธรรยากุล	(๒๗๕๕)	สุวัจ จินตวานิช	(๒๙๒๙)	เสนอ นิตินันท์ประภาส	(๑๕๒๕)
สุรศักดิ์ ณ สงขลา	(๓๔๕๑)	สุวัชร จันทประเสริฐ	(๑๐๕๗)	เสนอ เนียวกุล	(๒๑๗)

เสนอ แพทยานนท์, น.ต., ร.น.	(๒๕๘)	เสริมสิงห์ สิงห์เส็น	(๒๐๘๓)	โสภณ รัตนันทวาที	(๓๕๔๘)
เสนห์ ขนิทรพิทักษ์	(๑๒๑๒)	เสรี บัจจกษัตริย์, พ.ต.ต.	(๑๕๕๕)	โสภณ วิบูลย์พานิช	(๑๐๓๗)
เสนห์ ขัยนิยม	(๑๖๘๓)	เสรี วรรณไกรโรจน์	(๑๑๕๗)	โสภณ เศวตะโสภณ	(๓๔๗)
เสนห์ สาราศรัย	(๓๕๒)	เสรี โอสสถานุเคราะห์	(๑๐๕๗)	โสภณ สิงห์จากรู	(๔๒๘๔)
เสนีย์ เกษจำรัส	(๓๐๕๗)	เสรีภาพ ตันติวงศ์	(๒๕๕๗)	โสภิต อัมรนนท์	(๗๗๒)
เสนีย์ ถนัดพจนามาศย์	(๒๕๑๖)	เสวก ลือสัจย์	(๒๗๔๘)	โสภิต อิศร เสนา ณ อยุธยา	(๒๕๔๕)
เสนีย์ ธีระวัฒน์	(๑๖๕๔)	เสวต กล้ากลางสมร	(๕๕๔)	โสรัตน์ พรหมนารถ	(๒๕๕๒)
เสมอ ตันทะเลเสน	(๒๕๖)	เสตาะ บุณนาค	(๑๖๗๓)	โสพล ตันไพบุลย์	(๒๕๑๐)
เจริญ (เสิญ) ชูโต	(๔๓๗)	แสนยานุภาพ ศังขวงนิช	(๒๗๕๘)	ไสว นิลระตะ	(๑๓๐๗)
เสริม จารุรัตน์, พล.ต.ต.	(๑๑๘๕)	โสพากย์ (สำรว) ล่อใจ	(๑๕๖๔)	ไสรินทร์ เลขะวงนิช, พล.ต.ต.	(๓๓)
เสริมศักดิ์ กุลวานิช	(๒๐๒๕)	โสภณ จำละเอียด	(๒๕๖๐)	สมบัติ แก้วไพฑูรย์	(๑๐๓๕)
เสริมศักดิ์ วีระเศรษฐกุล	(๑๕๖๖)	โสภณ ธีระจิตร	(๑๑๒๘)	สัปดาห์ทะเล ป. เทวารุช	(๔๒๔๖)
เสริมศักดิ์ อมาตยกุล	(๘๒๕)	โสภณ พึ่งสุพรรณ	(๗๘๗)	สมจิต (ตี๋ขิม) ทองประเสริฐ	(๖๑๕)

พ.

หน้อย เรืองวิเศษ	(๑๕๑๗)	หลุย ลีตระกูล	(๒๐๐)	เหมาะโชค อรรถกระวีสุนทร (สะตะรัต)	(๓๔๓)
หนุ่ม คงธรรม	(๔๑๖๖)	หัตริน แสนโกศิก	(๓๑๗๕)	เหิรฟ้า เนื่อนวล, ร.ต., ร.น.	(๒๔๕๕)
หนู สุจริตกุล	(๔๑๕)	หาญ กุยกานนท์	(๑๕๘๒)	เหลียงสุข นิรมานเหมินทร์	(๔๕๗)
หรรษา โชติกเสถียร	(๒๒๑๗)	หาญ อร่ามวิทย์	(๒๒๗๕)	เหลียง สติกรกุล	(๑๒๑๕)
หริ บัณฑิตวงนิช	(๔๔๖)	หาญณรงค์ (สุนี) คุปต์ชัย	(๗๗๘)	ใหญ่ยิ่ง เนี่ยวกุล	(๑๗๐)
หฤทัย ใจทน	(๓๘๗๕)	หิรัญ ตันติวงศ์	(๑๐๐๐)		

อ.

องอาจ (สอาด) นาคธรรมพ	(๗๐๖)	อชิววิทย์ สุพรรณเกษัง, ร.ต.อ.	(๒๑๓๐)	อดิเรก นาคธรรมพ	(๒๐๐๕)
องอาจ อนุสรราชกิจ	(๓๔๔๐)	อโณทัย เฉลาภักดิ์	(๓๖๒๑)	อดิศักดิ์ เหมอยู่	(๒๓๐๓)
องเอก อนันตปรีดี	(๓๔๔๑)	อโณทัย สิงคารวงนิช	(๑๕๓๕)	อดิศักดิ์ โพธารามิก	(๑๗๓๕)

อดิศร ดวงเด่น	(๔๐๖๕)	อนันต์ นิฆชากร	(๓๕๖๓)	อนุทิพย์ ไกรฤกษ์	(๒๔๓๐)
อดิศร ตันติวงศ์	(๒๔๖๔)	อนันต์ ปาณินนท์	(๑๓๕๔)	อนุพงษ์ โพธารามิก	(๑๕๖๖)
อดิศร์ สุทินศักดิ์	(๓๗๓๒)	อนันต์ ไวยะวงษ์	(๓๔๔๕)	อนุพร ภาวรัตน์	(๒๗๕๒)
อดิศร สุเสารัจ	(๓๔๓๑)	อนันต์ สันติวิสุทธิ์	(๔๑๓๗)	อนุพร กฤดากร, ม.ร.ว.	(๑๐)
อดิศรฉัตร สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว.	(๑๖๖๔)	อนันต์ อภิบุญสุวรรณ	(๑๔๕๔)	อนุพันธ์ุ จักรพันธ์ุ, ม.ล	(๔๓๑๖)
อดิศรเดช สุขสวัสดิ์, ม.ร.ว.	(๓๔๕๖)	อนันต์ อินทรโกเศศ	(๕๑๓)	อนุมงคล ศิริเวทิน	(๑๕๖๑)
อดิศรนาวงศ์ สุขสวัสดิ์, ม.จ.	(๑๓๙)	อนันต์ โอศิริ	(๒๒๕๕)	อนุรักษ์ มหานิรันดร์	(๓๓๐๙)
อดุล ถิ่นพังกา	(๒๕๕๓)	อนันต์ชัย ไกรฤกษ์	(๒๒๕๐)	อนุรักษ์ รามัญญ์	(๔๒๕๐)
อดุลเทพ ภาควลัย	(๒๐๔๑)	อนันต์ชัย อภัยวงศ์	(๑๔๔๙)	อนุรักษ์ เสงี่ยมจิตร	(๓๙๙๐)
อดุลย์ศักดิ์ ต่อสุวรรณ	(๒๕๖๓)	อนันต์ศักดิ์ ลักษณ์เลม้าย	(๑๙๕๒)	อนรรจ รุจิรัตน์	(๔๐๔๕)
อดุลย์ศักดิ์ ตรีจินดา	(๑๕๕๔)	อนิทร เรืองวุฒิ	(๓๑๔๕)	อนรรช สุขนครมาน	(๔๐๒๐)
อดุลย์ ลุประสงค์	(๒๙๕๑)	อนิรุทธ์ จุลเวช	(๓๕๗๕)	อนวัธน์ บุญเกียรติ	(๑๖๕๙)
อดุลย์ สหทยา	(๑๓๔๓)	อนิรุช อารยวุฒิ	(๔๑๐๓)	อนวัดี วรรณานุสาร	(๒๑๙๓)
อดิชาติ กฤตยพงษ์	(๓๖๐๕)	อนุกัลย์ อิศร เสนา ณ อยุธยา	(๒๑๕๒)	อนุกัณฑ์ ชุมสาย ณ อยุธยา	(๑๒๗๑)
อดิชาติ รักชะจิตร	(๓๗๖๖)	อนุกิจ กนิษฐ	(๑๕๕๐)	อนุศาสตร์ ชุมสาย ณ อยุธยา	(๔๒๒๒)
อดิทัต นายแสงจันทร์	(๑๔๕๖)	อนุกิตต์ สุขศรีวงศ์	(๑๕๐๗)	อนุศาสนี ศรีอนันต์	(๒๓๑๓)
อดิเทวิน เทวกุล, ม.ร.ว.	(๑๐๕๒)	อนุกุล กรดิลก	(๑๙๔๗)	อนุศิลป์ สิริเวชชะพันธ์ุ	(๓๒๓๓)
อดิเรก ณ กลาง	(๕๗๒)	อนุจินต์ สุพล	(๑๐๐๒)	อนุสนธิ์ ชินวรรณโณ	(๓๒๕๖)
อดิวงศ์วิวัฒน์ สุริยง, ม.จ.	(๑๔๑)	อนุชา กิงคารวัฒน์	(๔๐๑๕)	อนุสรณ์ กิตติขจร	(๒๖๖๔)
อดิศักดิ์ เกษะศรี	(๒๖๖๖)	อนุชา บุสานนท์	(๓๗๐๖)	อนุสรณ์ ชุกตะนันท์	(๓๐๕๕)
อดิศัย (สมศักดิ์) แผงสภา	(๑๑๑๖)	อนุชาติ (หมึก) สุจริตกุล	(๒๓๑๒)	อนุสรณ์ ศาสตร์าคม	(๒๔๒๖)
อธิจิตต์ ตะเวทีกุล	(๒๓๐๑)	อนุชาติ แพทยานนท์	(๓๒๒๔)	อนุสรณ์ อาริราษฎร์	(๓๐๔๐)
อธิก สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	(๓๗๓)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)	อนุสวัสดิ์ สกฤไทย์	(๒๒๓๓)
อนงค์ พานิชกุล	(๑๔๕๙)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)	อนุสิทธิ์ ปกมนตรี	(๑๓๖๓)
อนัญ หุตะจิตต์	(๓๙๓๙)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)	อนุสนี เทวกุล, ม.ร.ว.	(๑๐๑๑)
อนันต์ ไกรฤกษ์, พ.ต.	(๔๙๐)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)	อนิตาต์ มานิตยกุล	(๑๑๗๗)
อนันต์ จันทรานุกุล	(๓๕๒๓)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)	อนิทัย บุณนาค	(๒๒๗)
อนันต์ เข็ญธงชัย	(๑๕๔๓)	อนุชาติ (สินัด) มั่นศิลป์ สนิตโยธารักษ์	(๑๐๐๕)		
		อนุชิต จงวัฒนา	(๑๒๕๕)		
		อนุชิต จุฑเกษ	(๓๔๕๒)		
		อนุฉนิต ศิลป์กุล	(๓๒๗๖)		

อกภัย เบ็ญจศิริ	(๒๐๑๒)	อกินันท์ ต้นสุรต	(๑๓๓๑)	อมร เลาหมนตรี	(๒๖๕๑)
อกภัย ประทุมมาศ	(๒๕๖๖)	อกินันท์ ฌ นคร	(๒๗๕๖)	อมร ว่องวานิช	(๑๕๕๕)
อกภัย เลาหมนตรี	(๓๑๔๗)	อกินันท์ ฌ ระนอง	(๒๕๓๓)	อมร ศัลยพงศ์	(๑๕๖๕)
อกภัย อรุณีมา	(๓๙๙๑)	อกินันท์ ไพบูลย์	(๔๐๖๖)	อมรเทพ ชัยประภา	(๔๐๒๑)
อกิจเด่น (โอ๊ก) บัวจิตติ	(๒๙๖๖)	อกินันท์ เสนิงศ์ ฌ อยุธา	(๔๓๑๕)	อมรรัตน์ อัครวัฒน์	(๓๕๕๑)
อกิจชัย คุณากร	(๓๙๙๒)	อกินันท์ วรรณตรี	(๕๗๙)	อมรศักดิ์ พรหมมี	(๔๐๔๖)
อกิจชัย ไชยโรจน์	(๔๓๑๙)	อกิจพงษ์ ชัยนาม	(๑๙๙๖)	อมรศักดิ์ สถิตพิทยายุทธ์	(๒๖๒๐)
อกิจชัย ตาวราช	(๒๕๑๓)	อกิจพร ภาวรัตน์	(๒๔๑๗)	อมฤต ฌ สงขลา	(๕๕๑)
อกิจชัย มั่นกิจ	(๒๗๕๖)	อกิจมุข พิธานสมบัติ	(๒๓๐๕)	อรกิต นิติน	(๑๓๖๕)
อกิจชัย มาไพศาลสิน	(๓๕๔๕)	อกิจมุข เลาหมนตรี	(๓๓๖๒)	อรเขต นิติน	(๕๑๕)
อกิจชัย รัตนวงษ์	(๒๕๕๑)	อกิรมย์ พงศ์หิรัญ	(๒๒๕๕)	อรชุน ยมจินดา	(๒๒๕๖)
อกิจชัย สิทธิบุศย์	(๒๗๑๕)	อกิรกิจ ต่องวัฒนา	(๓๔๕๓)	อรนง จันทรประภา	(๒๓๖๕)
อกิจชาติ ชุตติมา	(๒๓๒๒)	อกิรกิจ ลีละศิริ	(๔๑๙๙)	อรรคเดช ศุภกุล	(๓๖๔๗)
อกิจชาติ เทศบุตร	(๑๙๔๑)	อกิรกิจ ศรีจันทร์เพ็ญ	(๔๐๖๗)	อรรคนิษฐ สถิตยุทธการ	(๒๕๗๓)
อกิจชาติ เนี้ยวกุล	(๓๐๖๕)	อกิรกิจ อารยมิตร *	(๒๕๕๓)	อรรคพงศ์ พิมลศิริ	(๔๑๓๙)
อกิจชาติ นาคสวัสดิ์	(๓๑๑๖)	อกิรัชต์ พลากร	(๒๗๐๙)	อรรคพาสน์ โอวาทตระกูล	(๔๐๔๙)
อกิจชาติ มาไพศาลสิน	(๓๖๒๓)	อกิรัต ปุณศรี	(๑๕๕๐)	อรรคฤทธิ ทรัพย์ยิ่ง	(๓๑๗๐)
อกิจชาติ รัตนวงษ์	(๒๓๓๕)	อกิรัตน์ อัครวัฒน์	(๒๔๔๖)	อรรคมพล ไทรางกูร	(๔๒๙๕)
อกิจชาติ วัระพานิชย์	(๓๕๕๐)	อกิลาก อนุमान	(๓๖๕๒)	อรรณพ เลาศิริ	(๓๒๐๓)
อกิจชาติ สิงคารวงษ์	(๒๕๕๔)	อกิลาส โอสถานนท์	(๑๐๔๙)	อรรณพ สถาปัตตานนท์	(๑๖๕๐)
อกิจชาติ สืบแสง	(๒๑๖๒)	อกิวัฒน์ อัครินทร์	(๓๒๕๙)	อรรณพ อินทรโกเศศ	(๕๑๗)
อกิจชาติ สุนทรพิตร	(๒๗๑๖)	อกิศักดิ์ เกี่ยวการค้า	(๔๒๕๑)	อรรณะ (อันนะ) อินทรโกเศศ	(๕๒๗)
อกิจชาติ ต่องวัฒนา	(๔๓๑๗)	อกิศักดิ์ นนทรีย์	(๒๑๓๖)	อรรณ นาคทรพรพ	(๕๙)
อกิจิต มาไพศาลสิน	(๓๗๖๑)	อกิศักดิ์ เปรมสุนทร	(๓๗๕๑)	อรรณกร จุลปิติ	(๓๕๕๐)
อกิญา โขตนา	(๒๐๓๐)	อกิศักดิ์ เกกะสุด	(๒๕๐๔)	อรรณกร ไชยสุด	(๑๕๗๗)
อกิญากร วรวรรณ, ม.จ.	(๓๕๓)	อกิศักดิ์ วิไลรัตน์ *	(๒๕๕๙)	อรรณกร บุรีคำ	(๓๑๓๐)
อกินันต์ โกศลวัตร	(๓๔๒๓)	อมร จันทวิมล	(๒๔๐๕)	อรรณกฤษณ ชาร์ฉัตร	(๓๒๖๒)
อกินันต์ ดุลชนัย (สุวรรณนาท)	(๕๙๖)				

อรรถกวี สวัสดิเสวี	(๑๕๑๖)	อลงกรณ์ ประธานราษฎร์นิก	(๓๕๕๒)	อัมพร ขยางกูร, ม.ล.	(๒๑๓๑)
อรรถโกวิท ศิลปบรรเลง, ร.พ., ร.น.	(๒๓๓๒)	อวบ รัตนวงษ์	(๑๕๕)	อัมพร ฉายเนตร	(๓๓๖๔)
อรรถปรีชา แสนโกศิก	(๓๓๕๐)	อวยชัย เนียวกุล	(๓๓๓๕)	อัมพร อภิบุญสุวรรณ	(๑๑๕๒)
อรรถพจน์ คล่องตรวจโรค, ร.ศ.	(๒๕๒๓)	อวยชัย วีรวรรณ	(๑๐๕๘)	อัมพร รุประสูต	(๕๓๕)
อรรถพร หงษ์หยก	(๓๒๘๑)	อวยพร ณ สงขลา	(๔๒๗)	อัมพร สาริกบุตร	(๕๕๖)
อรรถพล เกิดผลานันท์	(๒๗๕๓)	อ้อต นาคทรพร	(๑๑๐)	อัมพร สุทธิเสงี่ยม	(๑๕๐๗)
อรรถพล จิระนคร	(๓๑๔๖)	ออมพล นิตยสุทธิ	(๓๑๑๒)	อัมพูช ไกรกิตยานุกูล, พ.ต.ท.	(๑๒๔๔)
อรรถพล ชโลธร	(๔๒๕๒)	อค์นี สีโรส	(๑๘๑๑)	อัมรินทร์ (อมรมณ) จันทนะศิริ	(๓๕๖๕)
อรรถพล วงศ์รัตน์	(๔๑๓๕)	อค์นี อินทรปาสาน	(๓๕๕๓)	อัมรินทร์ นาคทรพร	(๒๕๒๘)
อรรถพล สวนพุด	(๓๔๓๐)	อัครชัย มินาภา	(๒๕๐๐)	อัยย นาคทรพร	(๒๕๑๒)
อรรถพล สันต์กถการ	(๓๔๑๖)	อัครฐาน ทรัพย์มณี	(๒๕๒๐)	อัครวิน โกศลวิตร	(๔๐๔๕)
อรรถยุทธ สวนพุด	(๓๑๐๑)	อัครเดช บุนนาค	(๒๑๖๔)	อัครวิน นิมมานเหมินท์	(๒๐๖๒)
อรรถวุฒิ นิชชากร	(๓๕๓๕)	อัครเดช เพ็ชรยัง	(๔๓๒๐)	อัครวิน สวัสดิ์-ชูโต	(๒๓๑๗)
อรรถศิษฏ์ สมรรถการอักษรกิจ	(๑๕๒๕)	อัครเดช โรจน์เมธา	(๓๒๖)	อัครวิน สุนอนันต์	(๒๐๐๓)
อรรถอนันต์ ยมจินดา	(๑๗๐๘)	อัครวุฒิ โอสสถานุเคราะห์	(๓๔๖๒)	อัมฤวิช กังสนันท์	(๔๑๗๔)
อรรถวิช เหมะจันทร์	(๓๖๐๕)	อัครสิทธิ์ อมาตยกุล	(๒๖๑๕)	อัมฤวิช พัฒนศิริ	(๓๕๕๕)
อร่าม พูลศิริ	(๕๐๑)	อังกูร บุรานนท์, พ.ต.อ.	(๘๓๔)	อัสนี มกรานนท์, พ.ต.อ.	(๘๖๓)
อร่าม หนูไผ่ชะ	(๑๔๔๕)	อังกูรนิชชรว เทวกุล, ม.ร.ว.	(๓๒๘)	อาคม จริยะเวช	(๓๐๗๐)
อร่าม อุดล	(๖๒๗)	อัจฉริยะ บุคตะนันท์	(๒๔๕๗)	อาคม สมหาหาร	(๑๐๕๐)
อรุณ ไชยสุต	(๑๔๑๔)	อัจฉริยะ แก้วจินดา, ร.ต.ต.	(๓๐๑๑)	อาคม อมรภักดี	(๑๔๓๒)
อรุณ มหามุสิก	(๕๒๖)	อัจฉริยะ อารยวุฒิ	(๓๕๕๔)	อาคม โอสสถานนท์	(๒๑๗๗)
อรุณ รอดพิสา	(๔๐๔๗)	อิตตา ตะเวทิกุล	(๒๖๑๕)	อาจ อรรถกวีสุนทร (ศตวรรษิต)	(๕๑๘)
อลงกฏ พานิชผล	(๒๓๖๓)	อัทยา แฝ่วพาลชน, พ.อ.	(๑๑๗๓)	อาจวิชญ์ กาลวันตวานิช	(๔๑๐๔)
อลงกต กฤตยารัตน์	(๓๘๑๖)	อัน สุจริตกุล	(๑๓๗๘)	อาจอง (เมตตา) ประทีตสุนทรสาร	(๒๘๔๕)
อลงกรณ์ กฤตยารัตน์	(๓๖๐๘)	อันธิ์ประชา อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๑๐๖๘)	อาจองค์ ปลืมนนัส	(๓๕๐๘)
		อันสุย นิมมานเหมินท์	(๔๗๒)	อาจิน ลิ้มป้าชาติ	(๖๓๐)
		อัปกันตร์ พลาตกุล	(๕๕๓)	อาจิต เกษมศรี, ม.ร.ว.	(๑๒๑)
		อัมพร โกยสมบุรณ์	(๓๗๒๘)	อาจิตร์ อินทรทัต	(๒๓๐)

อาชว ศิริรัถย์	(๓๔๖๓)	อาณรรณ เรื่องอาจ	(๓๘๘๓)	อาษา นิตินพ. พ.ต.ท.	(๑๓๖๗)
อาชว สึงหนัน	(๔๑๐๕)	อาณภาพ นิยมภา	(๒๕๖๕) (๕๘)	อาษา โภธารามิก	(๑๘๖๒)
อาชวาคม ลีลานนท์	(๓๖๔๕)	อาณภาพ ภูพุกัก	(๔๑๗๕)	อาสา ปัยะรัฐ	(๔๑๘๕)
อาชวิน วิชัยดิษฐ์	(๕๗)	อาณภาพ สุนอนันต์	(๑๗๔๕)	อำนาจ แก้ววิเศษ	(๑๖๔๔)
อาชวิน โสภโณตร	(๓๕๐๕)	อาภบล เพชรบล	(๒๕๒๕)	อำนาจ ตั้งตรงจิตร	(๘๗๕)
อาชวินทร์ เกาะเพชร	(๓๑๐๐)	อาภรณ์ (หย่งลิ้ม) ตีพยากรณ์	(๔๘๗)	อำนาจ วีรวรรณ	(๑๐๖๓)
อาณัติ ประกาศสวัสดิ์	(๓๑๐๐)	อาภรณ์ บุโรตม	(๑๓๕๕)	อำนาจ อภิบุญสุวรรณ	(๑๔๖๑)
อาณัติ พุ่มวิเศษ	(๓๒๕๗)	อาภรณ์ เรื่องวุฒิ	(๑๕๒๒)	อำนาจ อยู่สุข	(๒๔๖๗)
อาทร เจริญรัชต์	(๑๒๖๖)	อาภรณ์ ศุกรเสพย์	(๔๑๐๗)	อำนาจ คอวนิช	(๒๑๑๐)
อาทร ธรรมบุตร	(๓๗๘๗)	อาภรณ์ สังฆกิจกรณีย์	(๒๐๒๗)	อำนาจ เจริญสุขวานิช	(๓๗๐๐)
อาทร บุญมี	(๑๕๕๑)	อาภากร ชูโต	(๓๓๔๐)	อำนาจ พรหมนารถ	(๕๘๕)
อาทร เบญญศรี	(๓๒๐๔)	อาภาพล สุวรรณระจิก	(๔๑๐๖)	อำนาจ เหลืองอร่ามรัตน์	(๒๕๗๖)
อาทร สิริสิงห	(๑๖๒๔)	อายุร นาคทรพรพ	(๒๘๕๖)	อำนาจ วัฒนคุณ	(๑๗๑๖)
อาทิ เกรววิทย์	(๒๕๗๓)	อายุพล วรรณสุต	(๔๓๒๑)	อำนาจ อินทรครรชิต	(๒๓๕๔)
อาทิจจ์ บุญญะวิตร. น.ต.	(๓๕๗)	อายุพูน วรรณสุต, พ.ท.	(๑๐๗๖)	อำพน บุณย์รัตพันธ์	(๑๕๒๑)
อาทิตย์ ณ เชียงใหม่	(๔๑๖)	อารมณั ทเวะประทีป	(๔๗๕)	อำพน สุคนธ์จินดา	(๕๕๑)
อาทิตย์ ศรีสุگیر, พล.ร.ต.	(๓๔๒)	อารมณั ณ สงขลา	(๑๕๑๕)	อำพร ตั้งตรงจิตร	(๑๑๘๒)
อาทิตย์ ออกเวหา	(๓๘๐๖)	อารักย์ โรจนุตมะ, ร.ท.	(๒๑๕๔)	อำพร สุวรรณสาร	(๑๒๖๕)
อาทิตย์ อาภาภิรมย์	(๑๖๖๘)	อารักย์ สายาลักษณ์	(๑๗๗๐)	อำพล จุลานนท์	(๑๐๒๒)
อาทิตย์ อุดมศักดิ์	(๓๘๑๐)	อารัญ ผลคำชาย	(๓๓๐๗)	อำพล เมืองแมน	(๖๕๕)
อาณนั กิจภาค	(๒๓๑๕)	อารีย์ ช่วงสุนิช	(๕๑๑)	อำพล เลิศวนิช	(๔๗๖)
อาณนั พรหมนารถ	(๒๑๘๕)	อาวุธ ทิพย์รัตน์	(๑๗๖๓)	อำพล ศิลประสิทธิ์ (ศิลป์)	(๕๔๗)
อาณนั ไวยะวงษ์	(๓๓๓๘)	อาวุธ ไทยะจิตต์	(๓๕๑๐)	อำพล สุนทรเวช, พ.ต.อ.	(๑๒๔๖)
อาณนั ศรีวรรณนะ, พ.ต.ท.	(๕๗)	อาวุธ ธรรมมาชีวะ, พ.อ.	(๕๔๓)	อำพล สุวรรณเปี่ยม	(๗๘๒)
อาณนั (ประดิษฐ์) ประทีตสุนทรสาร	(๕๗)	อาวุธ (วุฒิ) วิมลสรกิจ (เก่งเรียน)	(๘๐๘)	อำพล เสนาณรงค์	(๕๕๕)
(บุญชัยกุล)		อาวุธ ศรีสุگیر	(๕๑๗)	อำพล เหลืองอร่ามรัตน์	(๓๕๖๘)
		อาษา ดำรงศิริ	(๑๕๑๐)	อำพล อินทร์ไทยวงศ์	(๑๗๓๒)

อำพัน สัทธสารีบุตร	(๕๕๔)	อุดม ยอดมณี	(๒๐๑)	อุทาน พูลมาศ	(๑๔๐๓)
อำไพ ศิริเวทิน	(๕๕๕)	อุดม ไยบัวเทศ	(๒๐๖๖)	อุทิศ อุดมศิลป์	(๔๗๑)
อำรุง น้อยเศรษฐี	(๒๕๕๓)	อุดม (อุดมศรี) รักตประจิต	(๔๘๑)	อุเทน พันธุ์โกศล	(๑๕๓๒)
อำรุงพันธ์ นรินทร์ (นัสัญชัย)	(๖๘๑)	อุดม สมบูรณ์กุล	(๑๒๘๐)	อุเทน เสวตะโสภณ	(๓๐๗๒)
อัญ สุขยางค์	(๘๘๕)	อุดม สุจริตกุล	(๕๕๘)	อุ๋นใจ จิตรพงศ์, ม.ร.ว.	(๗๕๘)
อิทธิ รัตนวงนิช	(๒๒๖)	อุดม แอนคอย	(๒๓๘๒)	อุบล สุขชัยเรู๊ยร	(๔๒)
อิทธิชัย ศิควนนท์	(๓๕๐๐)	อุดมเดช ชาลุษยศึก	(๑๖๕๑)	อัมบุญญ วนิกกุล	(๒๓๕)
อิทธิโชค มั่นประเสริฐ	(๒๖๓๘)	อุดมศักดิ์ (อุษศักดิ์) มหาวิสุ	(๑๓๒๓)	อรุณินทร์ จันทรทัต, ม.จ.	(๑๔๘)
อิทธิพล จินดาวงนิช	(๓๓๖๓)	อุดมศักดิ์ ศิริออร์	(๑๓๕๓)	อรุณินทร์ รัชตประกร	(๒๐๑๕)
อิทธิพล ภูพุกัก	(๓๖๒๔)	อุดมศักดิ์ สือแสงทอง	(๓๑๔๘)	อรุณาารุง สุนทรวร	(๑๒๕๘)
อิทธิพล อิศรางกูร ณ อยุธยา	(๑๘๗๖)	อุดมสุข ปทุมเทวภิบาล	(๒๓๕๕)	อรุรา พรโสภณ	(๕๓๗)
อิทธิเสก ตะเวทีกุล	(๒๔๒๔)	อุดรพันธ์ จันทวิโรจน์	(๒๐๖๓)	อุไรศิลา ทองใหญ่, ม.ร.ว.	(๒๕๕)
อินทราม อินทรสถิตย์	(๑๖๕๓)	อุตตมากร วรวรรณ, ม.ร.ว., พ.ต.ท.	(๓๕๕)	อุลิต สุวรรณศิลป์	(๑๒๐๗)
อินทวัฒน์ บุรีคำ	(๓๑๑๕)	อุตตรากร วรวรรณ, ม.ร.ว.	(๓๕๔)	อุสาห์ รัตน์	(๑๕๕๘)
อินสม สุตารัตน์	(๑๒๐๑)	อุตสาห์ ทองศรีพงศ์	(๑๖๘๕)	อุสาหะ ศรีจิตติ	(๓๖๔๓)
อิสรพงศ์ อุดมศรี (โต้วพานิช)	(๗๓๗)	อุททิศ แสนโกศิก	(๓๔๔)	อุสม นิมมานเหมินท์	(๑๗๘๖)
อิสระ ยุคตะนันท์	(๑๒๕)	อุทัย กุลโสภณ	(๓๓๓๖)	เอ ณ ระนอง	(๑๕๘๓)
อิสรา เขาวงกัจ	(๒๕๐๖)	อุทัย จำเริญพฤทษ	(๓๔๕)	เอก มหาวจัน	(๒๗๖๓)
อิสระ นันทรักษ์	(๒๗๒๕)	อุทัย นพวงศ์, ม.ล.	(๑๕๓)	เอกกมล คังคะเกตุ	(๓๔๖๔)
อิสระ สุวรรณบล	(๑๕๔๕)	อุทัย ไยบัวเทศ	(๑๘๕๓)	เอกฉัตร ศิวรรรัตน์	(๔๑๐๘)
อัครจิ คาเท	(๗๘๔)	อุทัย รัตน์	(๘๕๘)	เอกชัย ชินณพงศ์	(๒๕๗๔)
อุจจพล จารุตามระ	(๓๐๒๐)	อุทัย เลาหวีเข็ยร	(๑๐๘๕)	เอกชัย ทับทิมทอง	(๒๕๕๒)
อุจจพล ศิควนนท์	(๒๖๕๖)	อุทัย สาครวาสี	(๑๓๗)	เอกชัย นพจินดา	(๒๘๕๘)
อุดม จารุตามระ	(๓๕๑)	อุทัย อังสุมาล	(๑๕๓๓)	เอกชัย วานิชกุล	(๓๖๕๔)
อุดม จินดาวงนิช	(๑๕๘)	อุทัย อิศรภักดี	(๕๒)	เอกชัย ไหลมา	(๒๖๗๗)
อุดม ตูจินดา	(๘๕๒)	อุทัย อุทัยศรี	(๑๒๕๗)	เอกพงศ์ ปลัดรักษา	(๓๓๐๕)
อุดม ประณีษ	(๓๕)	อุทัย โอศิริ	(๑๕๖๕)	เอกพล พุนพิพัฒน์	(๔๓๒๒)

เอกพัฒน์ วิเชียรแพทยาคม	(๓๕๕๖)	เอริย์ นาวานุเคราะห์	(๗๕๓)	โอภาส พलगูร	(๕๔๑)
เอกพันธ์ กฤดากร, ม.ล.	(๕๙๒)	อุฬาร แพทยานนท์	(๗๕๕)	โอภาส ไพบูลย์	(๓๔๐๑)
เอกมาส ณ ระนอง	(๓๕๕๗)	เอิบ แพทยานนท์	(๒๓)	โอภาส (นำพาโอภาส) เสวตะโสภณ	(๑๑๕๗)
เอกราช กลัดพันธุ์	(๓๓๓๗)	เอิบ สาณะเสน	(๒๓๖๙)		
เอกราช กาลวันตวานิช	(๓๕๑๑)	เอียด นาคทรพร	(๕๕)	โอม หุระนันท์ A.C.	(๒๐๗๕)
เอกราช สมันตรัฐ	(๔๒๙๖)	เอียด บางยี่ขัน	(๒๕)	โอรส ชรรมาจิ๊วะ	(๒๖๔๕)
เอกรัตน์ นาคสวัสดิ์	(๓๔๖๕)	เอียด โหตรภวานนท์	(๕๙๗)	โอวาท จุฑานนท์	(๑๑๖๕)
เอกวิทย์ เปี้ยแก้ว	(๒๓๕๙)	เอียด สุจริตกุล	(๔๙๔)	โอวาท พलगูร	(๕๗๖)
เอกวิทย์ ออกเวหา	(๓๙๙๔)	เอียน ขัมพานนท์	(๖๓)	โอพาร กุระมะสุวรรณ	(๒๓๗๖)
เอกสิทธิ์ ตระวิวัฒน์สุวรรณ	(๔๒๑๒)	แอลเบอร์ต ชอร์ช เควี	(๔๓๓)	โอพาร ไกรฤกษ์	(๙๗๖)
เอกสิทธิ์ สุวรรณประกร	(๑๔๒๔)	โองการ คัมภีร์ญาณพันธ์	(๒๕๙๐)	โอพาร มงคลศิริ	(๓๒๕๙)
เอนก คุณศรีธวัช	(๑๒๗๒)	โอภา อรรถเวที	(๕๑๔)	โอพาร วสุวัต	(๑๕๕๕)
เอนก ทิพย์พยอม	(๑๒๗๓)	โอบบุญ วณิกกุล	(๑๑๙)	โอพาร ศิริเจริญ	(๓๒๕๕)
เอนก โทณานนท์	(๒๔๐๓)	โอภาส ณ กลาง	(๗๐๓)	โอพาร สมบูรณ์กุล	(๔๓๒๓)
เอนก ยุวจิตติ	(๙๐๑)	โอภาส ตันตพานิช	(๒๑๕๖)	โอพาริกพงศ์ รุหานนท์	(๒๗๕๕)
เอม วิเชียรเจริญ	(๒๙๕๕)	โอภาส นิติพน	(๑๓๐๔)		

ฮ.

ฮามิต อับดุลบุตร (๖๑๓)

เชิงอรรถ

๑. มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
 ๒. มหาเสวกเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล. เพ็ญ พงษ์บุญ)
 ๓. มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
 ๔. พลเอก พระยาพลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)
 ๕. พันตรีควง อภัยวงศ์
 ๖. พลเรือเอกสำเริง กมลนาวิณ
 ๗. พลโทประยูร ภมรมนตรี
 ๘. นาวาเอก พระยาศราภย์พิพัฒน์ (เลื่อน สราภย์วานิช) ร.น.
 ๙. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานสาสน์ (เสริญ บัญชรขุน)
 ๑๐. มหาเสวกตรี พระยาพิทักษ์มานพ (เย็น อรชุนกะ)
 ๑๑. มหาอำมาตย์ตรี พระยาโสภาทรวงกิจ (เหมม ผลิตพันธ์)
 ๑๒. หัวหมื่น พระยามริหารราชมาพ (สอน ศรีเกตุ)
 ๑๓. มหาเสวกตรี พระยานรรมมาพารุง (พิน สุวีวรรณะ)
 ๑๔. เสวกโท พระภักดีบรมนารถ (สุตใจ สันธิโยธิน)
 ๑๕. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานสาสน์ (เสริญ บัญชรขุน)
 ๑๖. อำมาตย์เอก พระราชธรรมนิเทศ (เพียร ใต้ตานนท์)
 ๑๗. อำมาตย์โท พระยาวิเศษศกัณฑ์ (เทศสุนทร กาญจนศัพท์)
 ๑๘. อำมาตย์เอก พระสันธิวิทยาพิพัฒน์ (ไฉ่เชียง สิริสิงห)
 ๑๙. อำมาตย์เอก พระพลเชษฐาวิเทศ (ผาด มนธาตุเฉลิม)
 ๒๐. อำมาตย์โท พระศรีธรรมเสาววิศวรรรม (ตรี ตรีณสาร)
 ๒๑. ภายหลังพระราชหัตถ์เลขา ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดวิชาครูวิทยาลัย เรื่องกำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง
 ๒๒. ปิ่น มาลากุล, ม.ล. รายงานนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๕).
 ๒๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๔ หน้า ๑๕
 ๒๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๖๖๐
 ๒๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๑ หน้า ๑๐๘๔
 ๒๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๑๑๐๘
 ๒๗. กฤษฎีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๕๖
 ๒๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๑๔๕๑
 ๒๙. หนังสือจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึง อธิบดีกรมสามัญศึกษา, ๔ เมษายน ๒๔๘๓, เรื่องเปลี่ยนกรรมการจัดการวิชาครูวิทยาลัย, เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถึง กระทรวงศึกษาธิการ
- กรรมการคณะนี้จะทำการคัดเลือกครูในวิชาครูวิทยาลัยคนหนึ่งขึ้นดำรงตำแหน่งกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการ
๓๐. คณะกรรมการ ฯ จะทำการเลือกครูคนหนึ่งในวิชาครูวิทยาลัย ขึ้นดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการ ฯ
 ๓๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๔ หน้า ๑๕
 ๓๒. ถนอมราชวิถี
 ๓๓. ถนอมสุโขทัย

๓๔. มหาเสวกเอก เจ้าพระยาวรพงษ์พิพัฒน์ (ม.ร.ว. เย็น อิศรเสนา)
๓๕. มหาเสวกเอก พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ (นพ ไกรฤกษ์)
๓๖. จางวางตรี พระยาบำเรอบริรักษ์ (สาย ณ มหาชัย)
๓๗. มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
๓๘. จางวางเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล. เพ็ญ หงษ์บุญ)
๓๙. พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการฝ่ายพลเรือนในพระราชสำนัก ร.ศ. ๑๓๐
๔๐. หนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณา ของ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘, เรื่อง
สร้างโรงเรียนมหาดเล็กหลวงแลหอสวดที่สวนกระดังง์, เอกสารกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี - กระทรวงศึกษาธิการ (ร. ๖ ศ. ๔.) หน้า ๖๒ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
เอกสารในหอจดหมายเหตุแห่งชาติจะอ้างถึงในต่อไปนี้ว่า หจข.
๔๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒๒๖๖
๔๒. จางวางเอก เจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล. เพ็ญ หงษ์บุญ)
๔๓. หนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณา ของ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ เรื่องสร้าง
โรงเรียนมหาดเล็กหลวงแลหอสวดที่สวนกระดังง์, เอกสารกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี - กระทรวงศึกษาธิการ (ร. ๖ ศ. ๔.) หน้า ๖๒ หจข.
๔๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๐ หน้า ๓๓๖๘
๔๕. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๓๖ หน้า ๒๖๘
๔๖. พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ
๔๗. สถัมภ์ สดวาลัย, ม.ร.ว., "โรงเรียนเราวิทยาลัย" ทยะลักรบ ๗ รอบ พระขนิษฐาพระราชเสวก ๑๘ กันยายน ๒๕๑๗, หลวงจรัญญูเทวศาสตร์. (ผู้รวบรวม),
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๑๗), ๓๐๘ และ ๓๑๘.
๔๘. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๑ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๔๗ หน้า ๓๘
๔๙. ราชวิทยาลัยมูลนิธิ เพื่อการศึกษา, สวรรเสวก ณ บ่อนสุรณ, (พระนคร : สิริสาร, ๒๕๑๗), หน้า ๒๔
๕๐. ในที่เดียวกัน หน้า ๔๘
๕๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๖ หน้า ๑๑๐๘
๕๒. ในที่เดียวกัน หน้า ๖๕๘
๕๓. ปรีชาานุสาสน์, (เสริญ บันยารุณ), พระยา, อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาปรีชาานุสาสน์, (กรุงเทพมหานคร : ทนทวอ, ๒๕๑๗), หน้า ๕
๕๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๓๘๖๓
๕๕. กรมบัญชาการกลางมหาดเล็ก
๕๖. มหาเสวกเอก เจ้าพระยาวรพงษ์พิพัฒน์ (ม.ร.ว. เย็น อิศรเสนา)
๕๗. หนังสือเจ้าพระยารามราฆพ ถึง เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี, ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๘, เรื่องโรงเรียนวิชาวุฒวิทยาลัย, เอกสารกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี
กระทรวงศึกษาธิการ, (ร. ๗ ศ. ๔.), หน้า ๕๗ หจข.
๕๘. กฤษฎีกา เล่ม ๔๒ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๒๗๐
๕๙. กฤษฎีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๕๕
๖๐. ระเบียบการวิชาวุฒวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๘ ข้อ ๒ ประกาศใน กฤษฎีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๑๑๕
๖๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๗๕ หน้า ๑๗๑๘
๖๒. มัชฌิมศักราชที่ ๑
๖๓. ประถมศักราชที่ ๗
๖๔. คณะกรรมการอำนวยการวิชาวุฒวิทยาลัย ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อคณะเด็กโตน จากชื่อเปลี่ยนไปตามชื่อผู้กำกับคณะมาเป็นตงเพนเปออยู่ไปขณะนั้น เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๗๖ คณะกรรมการฯ ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อคณะเด็กเล็กน จากคณะเด็กเล็ก ๑, ๒, ๓ มาเป็นตงบงจุนาเมอบการศศึกษา ๒๕๐๕
๖๕. เลิกการพระราชทานน เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๘
๖๖. กฤษฎีกา เล่ม ๒๗ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๓ หน้า ๑๐๐

๖๗. อมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น, พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เล่ม ๗ เรื่อง “การศึกษาของชาติ” ตอน ๑, (พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๓), หน้า ๑๒๘
๖๘. ระเบียบการตรวจรางวัลวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๘ ข้อ ๒
๖๙. เริ่มมขณ เมอ พ.ศ. ๒๕๐๘
๗๐. เริ่มมขณ เมอ พ.ศ. ๒๕๐๘
๗๑. เริ่มมขณ เมอ พ.ศ. ๒๕๑๑
๗๒. มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
๗๓. ปิ่น มาลากุล, ม.ล., กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง, (กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๗), หน้า ๒
๗๔. หัวหมื่น พระยารักราชราชมานพ (สอน ศรีเกต)
๗๕. ปิ่น มาลากุล, ม.ล., ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างมาแล้ว, หน้า ๕
๗๖. กฤษฎีกา เล่ม ๒๗ ภาค ๒ ว.ศ. ๑๒๕ หน้า ๑๐๐
๗๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ ว.ศ. ๑๓๐ หน้า ๑๕
๗๘. ในที่เดียวกัน หน้า ๓๑๔
๗๙. มหาอำมาตย์ตรี พระยาโอวาทวรพิง (แถม ผลพันธ์)
๘๐. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ ว.ศ. ๑๓๐ หน้า ๓๓๐
๘๑. ในที่เดียวกัน หน้า ๕๓๖
๘๒. ปิ่น มาลากุล, ม.ล., ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างมาแล้ว, หน้า ๕
๘๓. เป็นคำย่อของคำว่า “นักเรียนมหาดเล็กหลวง”
๘๔. จำ นายนิตสารสนอง (จพันธ์ บุนนาค)
๘๕. อมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น, เสอปาและลูกเสอในประวัติศาสตร์ รัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอน ๑, (พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๔), หน้า ๒๑๘
๘๖. ในที่เดียวกัน หน้า ๒๒๘
๘๗. หัวหมื่น พระยารักราชราชมานพ (สอน ศรีเกต)
๘๘. พนงเบงเสด้า มรูปพระมนแกลงสารประดิษฐานอยู่ตรงกลาง
๘๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ ว.ศ. ๑๓๐ หน้า ๑๓๓๓
๙๐. หัวหมื่น พระยารักราชราชมานพ (สอน ศรีเกต)
๙๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๘ ภาค ๑ ว.ศ. ๑๓๑ หน้า ๑๓๗๕
๙๒. โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์, พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ อาจารย์ ครู และนักเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการพระราชทานรางวัลแก่นักเรียน, (พระนคร : โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๖๖), หน้า ๑
๙๓. กฤษฎีกา เล่ม ๓๑ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๗ หน้า ๒๗๗
๙๔. มหาเสวกเอก เจ้าพระยารามราชเพ (ม.ล. เพอ พงบุญ)
๙๕. คุรุสภา, ประวัศศครู ๒๕๐๑, (พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๐๐), หน้า ๓๔
๙๖. มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
๙๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๗ หน้า ๔๗๓
๙๘. ต่อมาวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๔๕๗ ได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเป็น “กองเสนาหลวง รักษาพระองค์”
๙๙. อมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น, ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างมาแล้ว ตอน ๓, หน้า ๑๐๘
๑๐๐. เบงเบงรูปเสอหลอมงจตุรัส พนงเบงเสด้า มรูปเสอลายพาดกลอน ยานแทนหน้าเขาคันธง บนคคิของเสอปาว่า “เสอชพอยาเสอสตัย” ล้อมรอบด้วยอักษรขอมขงขนานไปกับขอบของธง
๑๐๑. อมรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น, ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างมาแล้ว ตอน ๓, หน้า ๑๕๒
๑๐๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๑๓๘

๑๐๓. ตำแหน่งแม่ตำหน่งซ่งโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นในกรมมหาดเล็ก ผู้ที่จะรับราชการในตำแหน่งต้องเป็นนักเรียนมหาดเล็กหลวง ทรงแต่งตั้งและถอดถอนตามพระราช
อริยาศย์ แบ่งเป็นมหาดเล็กรับใช้ชั้นใหญ่ (เทียบยศมหาดเล็กวิเศษของมหาดเล็ก หรือ ร้อยตรีในกองทัพบก) ผู้ที่จะรับราชการในตำแหน่งนี้ต้องมีอายุไม่น้อยกว่า
๑๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ มหาดเล็กรับใช้ชั้นเล็ก (เทียบยศพันจ่าเด็กชายของมหาดเล็ก หรือ จ่านายสิบในกองทัพบก) ผู้ที่จะรับราชการในตำแหน่ง
นี้ต้องมีอายุไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์
๑๐๔. กฤษฎีกา เล่ม ๓๒ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒๘๗
๑๐๕. กฤษฎีกา เล่ม ๓๒ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๓๖๐
๑๐๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒๒๖๖
๑๐๗. สถานะที่ทรงวางศิลาพระฤกษ์นั้น คือ บริเวณหลอมรวัวใต้หอประชุมในปัจจุบันนี้เอง การเสด็จพระราชดำเนินวางศิลาพระฤกษ์ครั้งนี้ ได้ทรงวางศิลาพระฤกษ์อาคาร
รวม ๕ หลัง คือ หอประชุมและอาคารคณะหม่อมโรงเรียนอีก ๔ หลัง โดยทรงวางศิลาพระฤกษ์ ณ สถานที่ข้างคนเพียงแห่งเดียว
๑๐๘. กฤษฎีกา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๘๓
๑๐๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๖๕๘
๑๑๐. ในที่เดียวกัน หน้า ๖๖๐
๑๑๑. หัวหมัน พระยาบริหารราชมานพ (สอน ศรีเกต)
๑๑๒. เสวกโท พระภักดีบรมนาค (สุดใจ สันธิโยธิน)
๑๑๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๗๕๓
๑๑๔. ในที่เดียวกัน หน้า ๖๕๘
๑๑๕. ในที่เดียวกัน หน้า ๑๐๐๘
๑๑๖. กฤษฎีกา เล่ม ๓๓ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๕๘ หน้า ๒๑๐
๑๑๗. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานสาสน์ (เสริญ บัญชราน)
๑๑๘. ปริชานสาสน์ (เสริญ บัญชราน), พระยา, อุตสธรในเงาพระราชทานเพลิงศพ พระยาปริชานสาสน์ (กรงเทมมหานคร : หนงว้อ, ๒๕๑๗), หน้า ๕
๑๑๙. เชนรงไตรงค์ มีพระบรมนามาภิไธยย่อ ร.๖ ภายใต้พระมหามงกุฎของขนาดใหญ่อยู่อีกครึ่ง และมฆกรรมกองที่รับพระราชทานและคดิ "เสด็จพอยา
เสด็จสย" ล้อมรอบอลาโลมหัวเสาหน้าอก บนแผ่นฝาเสวยหม่อมธงตอนบนด้านติดคานธง
๑๒๐. อมรตรณารักษ์ (แฉ่ม สุนทรเวช), จมื่น, ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างถึงมาแล้ว ตอน ๔, หน้า ๖๒
๑๒๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๓๑๖๘
๑๒๒. ในที่เคยว ก็นหน้า ๓๘๖๓
๑๒๓. ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้เลิกสภาจางวงมหาดเล็กและโปรดให้ตั้งตำแหน่ง ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กขึ้นแทน จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเป็นกรมบัญชาการ
กลางมหาดเล็ก
๑๒๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๓๘๖๗
๑๒๕. มหาเสวกตรี พระยาบรมมหาราชวัง (พิณ ศรีวรรณ)
๑๒๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๓๘๖๘
๑๒๗. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๑๐๕๔
๑๒๘. อำมาตย์โท พระยาวิเศษศุภวัตร (เทศสุนทร กาญจนศัพท์)
๑๒๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๑๘๕๖
๑๓๐. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปริชานสาสน์ (เสริญ บัญชราน)
๑๓๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๐ หน้า ๓๖๒๔
๑๓๒. อำมาตย์เอก พระราชธรรมนิเทศ (เพียร ใต้ศิลานนท์)
๑๓๓. มหาเสวกตรี พระยาพิทักษ์มานพ (ผัน อรชุนกะ)
๑๓๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๖ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๒ หน้า ๓๓๗๒
๑๓๕. กฤษฎีกา เล่ม ๔๒ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๒๒๐

๑๓๖. กฤษฏีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๕๖
๑๓๗. ในทศเดียวกัน หน้า ๕๖
๑๓๘. กรรมการกิตติมศักดิ์ คือ พระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่ ผู้ทรงไว้ซึ่งพระเกียรติยศและวุฒิสามารถสมควรที่จะมีส่วนอุปถัมภ์โรงเรียนนี้ ให้สถาปนาขึ้น
๑๓๙. กรรมการจัดการ คือ บุคคลที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งขึ้นโดยเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณวุฒิและความสามารถในการที่จะดำเนินการอบรมนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เขาไป ตามพระราชประสงค์
๑๔๐. กฤษฏีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๖๘ หน้า ๑๑๕
๑๔๑. ในทศเดียวกัน หน้า ๔๘๖
๑๔๒. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปรีชานาสาสน์ (เสริญ บัญยารชุน)
๑๔๓. ปรีชานาสาสน์ (เสริญ บัญยารชุน), พระยา, ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างถึงมาแล้ว, หน้า ๗
๑๔๔. มหาเสวกตรี พระยาบรมมหาบำรุง (พิล ศรสุวรรณะ)
๑๔๕. กฤษฏีกา เล่ม ๔๔ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๗๐ หน้า ๒๘๐
๑๔๖. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๔๗๑ หน้า ๓๕๒๖
๑๔๗. กฤษฏีกา เล่ม ๔๕ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๗๕ หน้า ๑๕๕
๑๔๘. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร
๑๔๙. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๘ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๗๕ หน้า ๑๗๑๘
๑๕๐. ปรีชานาสาสน์ (เสริญ บัญยารชุน), พระยา, ในหนังสือเล่มที่เคยอ้างถึงมาแล้ว, หน้า ๘
๑๕๑. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๐ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๗๖ หน้า ๔๐๐
๑๕๒. อำมาตย์เอก พระพลไชยสารวิเทศ (ผาด มนธาตุผลิน)
๑๕๓. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๔๗๘ หน้า ๑๔๕๑
๑๕๔. มหาอำมาตย์ตรี พระยาภะรตราชา (ม.ล. ทศทิศ อิศรเสนา)
๑๕๕. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ใน วัชรวารานาสาสน์ ฉบับพิเศษ ฉลอง ๒๕ ปี วัชรวารวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๘๕
๑๕๖. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ในสารเสวก ฉบับอนสรณ์ พ.ศ. ๒๕๐๗
๑๕๗. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ใน วัชรวารานสรณ์ ๒๕๐๐
๑๕๘. พลเอก พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบรรเดอ
๑๕๙. มหาอำมาตย์เอก พระยาราชนิกุลยวับลภักดี (วัน ศยามานนท์)
๑๖๐. หัวหมื่น พระยาบริหารราชมานพ (สอาน ศรีเกต)
๑๖๑. มหาอำมาตย์ตรี พระยาปรีชานาสาสน์ (เสริญ บัญยารชุน)
๑๖๒. รองผู้บังคับการฝ่ายวิชาการ
๑๖๓. มหาอำมาตย์เอก พระเจ้าสุริยพงษ์ผริตเดช เจ้าผู้ครองนครน่าน
๑๖๔. มหาอำมาตย์โท เจ้ากัณฑ์ขจรศักดิ์ เจ้าผู้ครองนครลำพูน
๑๖๕. อำมาตย์โท พระยาวิเศษศกวัตร (เทศสุนทร กาญจนศัพท์)
๑๖๖. เสวกตรี หลวงอักษรกิจจานุถุ (แถม ורתะยะปลา)
๑๖๗. รองเสวกเอก หลวงสิทธิสารการ (หอม อมมาน)
๑๖๘. อำมาตย์เอก พระประทีปสุนทรสาร (เหล่ง บุญชัยฐิต)
๑๖๙. รองเสวกเอก หลวงสนธิวิชากร (แดง หงส์วงษ์)
๑๗๐. รองเสวกเอก หลวงสอนวิชาการ (เด็กหยอง คันธสิงห์)
๑๗๑. รองอำมาตย์เอก หลวงเนติลักษณ์วิจารณ์ (สดี บุพเพนดี)
๑๗๒. รองอำมาตย์โท ขุนจำเนียรพิทยประสงค (กลับ ประทีปผลิน)
๑๗๓. รองอำมาตย์เอก หลวงสมัครสารการ (แรม ปรัตโยติ)
๑๗๔. รองเสวกเอก หลวงคุรุวาฬพิทักษ์ (ศิริ จุลละกาญจนะ)
๑๗๕. รองเสวกเอก หลวงบำรุงรสเสกข์ (ชิต ศรีสกลปัทม)

๑๗๖. มัชฌิมกัณฐกปาฐ ๕
๑๗๗. มหาอำมาตย์โท เจ้าพระยาสุรสีห์สุรินทรภักดี (พร จารุจินดา)
๑๗๘. เจ้าผู้ครองนครน่าน พระองค์สุดท้าย
๑๗๙. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ในวิชชาวุธานุสรณ์ ๒๕๐๗
๑๘๐. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ในวิชชาวุธานุสรณ์ ๒๕๑๐
๑๘๑. มัชฌิมกัณฐกปาฐ ๑
๑๘๒. ประถมศึกษาบท ๗
๑๘๓. จนบัดนี้ หมายถึง พ.ศ. ๒๕๑๐
๑๘๔. คณะกรรมการอำนวยการวิชาวุธานุสรณ์เมื่อ ๒๔๙๘ โดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อธิบดีกรมสามัญศึกษาในขณะนั้น และเป็นกรรมการฯ อยู่ด้วย เป็นผู้คัดลอก
๑๘๕. บันได พ.ศ. ๒๕๑๐
๑๘๖. บทความเรื่องนเศยงพิมพ์ในวิชชาวุธานุสรณ์ เล่มสิบเจ็ด ฉบับที่สอง ภาคปวารณาการศึกษา ๒๕๑๖
๑๘๗. ประกาศในกฤษฎีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๕๖๖ หน้า ๑๑๕
๑๘๘. มัชฌิมกัณฐกปาฐ ๕
๑๘๙. แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศระเบียบการโรงเรียนวิชาวุธานุสรณ์ (สังเขป) แก้ไขเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกาศในกฤษฎีกา เล่ม ๔๓ ภาค ๑ พ.ศ. ๒๕๖๘ หน้า ๔๖๖ ความเดิมตั้ง
๓. เกณฑ์ที่จะรับนักเรียน ดังนี้
- (ก) เด็กที่มีอายุ ๖ ปี แต่ไม่เกิน ๘ ปีบริบูรณ์ ยังไม่รับหนังสือ
- (ข) เด็กที่มีอายุ ๘ ปี แต่ไม่เกิน ๑๒ ปีบริบูรณ์ จำพวกที่ต้องมีหนังสือรับรองแล้วพอสมควร
- (ค) เด็กที่มีอายุเกิน ๑๒ ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกิน ๑๕ ปี ให้ผู้บังคับการวินิจฉัยรับเป็นรายตัว ถ้าเห็นว่ามีคุณสมบัติและความประพฤติดีพอ ก็ให้ผู้บังคับการรับเข้าได้ตามแต่เห็นสมควร
- (ง) นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กหลวง และโรงเรียนราชวิทยาลัย เมื่อสอบก่อนทุกคน ถ้าอายุและความรู้เท่ากัน ตามกำหนดหลักสูตร คือ อายุ ๑๕ ปี บริบูรณ์ สอบไล่ชั้น ๖ ได้แล้ว อายุ ๑๖ ปีบริบูรณ์ สอบไล่ชั้น ๗ ได้แล้ว เขตอายุนี้เพียงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม
๑๙๐. ประถมศึกษาบท ๕
๑๙๑. แก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศวิชาวุธานุสรณ์ เปลี่ยนแปลงระเบียบการวิชาวุธานุสรณ์ ขึ้น ๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ ภาค ๒ พ.ศ. ๒๕๑๑ หน้า ๓๕๒๖ ความเดิมตั้ง
๔. เวลาเรียน บทหนึ่งแบ่งเป็น ๓ ภาค
- ภาคต้น เรียกว่า ภาควิชาบูชา เบ็ดวันที่ ๑๑ พฤษภาคม เบ็ดวันที่ ๒๕ สิงหาคม รวมเวลาเรียน ๑๕ สัปดาห์ แล้วหยุด ๒ สัปดาห์
- ภาคกลาง เรียกว่า ภาคปวารณา เบ็ดวันที่ ๑๓ กันยายน เบ็ดวันที่ ๒๖ ธันวาคม รวมเวลาเรียน ๑๕ สัปดาห์ แล้วหยุด ๒ สัปดาห์
- ภาคปลาย เรียกว่า ภาควิชาบูชา เบ็ดวันที่ ๑๐ มกราคม เบ็ดวันที่ ๒๖ มีนาคม รวมเวลาเรียน ๑๕ สัปดาห์ แล้วหยุด ๑ สัปดาห์
๑๙๒. หมวดที่ ๒ ข้อบังคับกรรมการอำนวยการวิชาวุธานุสรณ์ พุทธศักราช ๒๕๑๑ อาศัยมติของที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการวิชาวุธานุสรณ์ ครั้งที่ ๘๗ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๑
๑๙๓. มติคณะกรรมการอำนวยการวิชาวุธานุสรณ์ ในการประชุมครั้งที่ ๔๘ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๙๘
๑๙๔. โหมเดียวกัน
๑๙๕. พระราชันพนธ์ ราชวิทยาลัย
๑๙๖. พระราชันพนธ์ องค์พระราม
๑๙๗. พระราชันพนธ์ กรุงสยาม
๑๙๘. พระราชันพนธ์ว่า
- ได้ฟังพระบรรหาร แสพรามสร้านสู่ดวงใจ
 ขอรับบรรหารไว้ ด้วยภักดีทศกาศ
 ข้าเจ้าเหล่าพสก ประกอบกันยกทัพถ่วงหา

บรรณานุกรม

คุรุสภา. ประวัติครู ๒๕๐๐. พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๐๐.

ทวน วิริยาภรณ์. พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท. ฉบับที่ : ปี. พิษณุภาคการพิมพ์, ๒๕๐๗.

นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย, สมาคม. วิชาวุฒิชัยสรณ ๒๕๕๐. พระนคร : ๒๕๕๐.

นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย, สมาคม. วิชาวุฒิชัยสรณ ฉบับพิเศษ กลอง ๒๕ ปี วิชาวุฒิชัย พ.ศ. ๒๕๕๕. พระนคร : อักษรโสภณ, ๒๕๕๕.

นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย, สมาคม. วิชาวุฒิชัยสรณ ๒๕๐๗. พระนคร : โปธสสามัคการพิมพ์, ๒๕๐๗.

นักเรียนเก่าวิชาวุฒิชัย, สมาคม. วิชาวุฒิชัยสรณ ๒๕๑๑. พระนคร : เทพนิมิตรการพิมพ์, ๒๕๑๑.

ประชาชนชาติ, กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์. เลือกลง ๑๘. กรุงเทพมหานคร : พิงแกล, ๒๕๑๗.

ปรัชญาสาสน์ (เสริญ บัณฑิตชน), พระยา. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระยาปรัชญาสาสน์. กรุงเทพมหานคร : หินหัว, ๒๕๑๗.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๗.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ทำเนียบนามนักเรียนมหาดเล็กหลวง. พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๕.

มหาดเล็กหลวง, โรงเรียน. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ อาจารย์ ครู และนักเรียน ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการพระราชทานรางวัลแก่นักเรียน. พระนคร :

โสภณพิพรรฒธนาการ, ๒๕๖๖.

ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๒๘	พ.ศ. ๒๔๕๔.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๒๙	พ.ศ. ๒๔๕๕.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๐	พ.ศ. ๒๔๕๖.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๑	พ.ศ. ๒๔๕๗.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๒	พ.ศ. ๒๔๕๘.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๓	พ.ศ. ๒๔๕๙.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๔	พ.ศ. ๒๔๖๐.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๕	พ.ศ. ๒๔๖๑.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๖	พ.ศ. ๒๔๖๒.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๗	พ.ศ. ๒๔๖๓.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๘	พ.ศ. ๒๔๖๔.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๓๙	พ.ศ. ๒๔๖๕.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๐	พ.ศ. ๒๔๖๖.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๑	พ.ศ. ๒๔๖๗.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๒	พ.ศ. ๒๔๖๘.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๓	พ.ศ. ๒๔๖๙.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๔	พ.ศ. ๒๔๗๐.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๕	พ.ศ. ๒๔๗๑.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๖	พ.ศ. ๒๔๗๒.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๗	พ.ศ. ๒๔๗๓.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๘	พ.ศ. ๒๔๗๔.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๔๙	พ.ศ. ๒๔๗๕.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๕๐	พ.ศ. ๒๔๗๖.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๕๑	พ.ศ. ๒๔๗๗.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๕๒	พ.ศ. ๒๔๗๘.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกสามัญ	เล่ม ๕๓	พ.ศ. ๒๔๗๙.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๑	พ.ศ. ๒๔๘๗.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๒	พ.ศ. ๒๔๘๘.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๓	พ.ศ. ๒๔๘๙.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๔	พ.ศ. ๒๔๙๐.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๕	พ.ศ. ๒๔๙๑.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๖	พ.ศ. ๒๔๙๒.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๗	พ.ศ. ๒๔๙๓.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๘	พ.ศ. ๒๔๙๔.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๖๙	พ.ศ. ๒๔๙๕.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๗๐	พ.ศ. ๒๔๙๖.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๗๑	พ.ศ. ๒๔๙๗.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๗๒	พ.ศ. ๒๔๙๘.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๗๓	พ.ศ. ๒๔๙๙.
ราชกิจจานุเบกษา	แผนกกฎหมาย	เล่ม ๗๔	พ.ศ. ๒๕๐๐.

ราชวิทยาลัยมูลนิธิเพื่อการศึกษา.

สารเสวต ("สารเสวตรี") ฉบับอนุสรณ์ในศกการที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระกัศมหาราช เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดป้ายโรงเรียน ก.ป.ร. ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์. พ.ศ. ๒๕๐๑. พระนคร : ศิริสาร, ๒๕๐๑.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

ทะเบียนนักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๕๐๘. ST. ANDREW'S SCHOOL-VAJIRAVUDH COLLEGE. กรุงเทพมหานคร. สตรีเนติศึกษา, ๒๕๐๘.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

วชิราวุธานุสาสน์

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มหก : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๔๕๕.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มเจ็ด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๔๕๖.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มแปด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๔๕๗.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มเก้า : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๔๕๘.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบ : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๔๕๙.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบเอ็ด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๐.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบสอง : ฉบับที่สาม ภาควิสาขบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๑.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบสอง : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๑.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบสาม : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๒.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบสี่ : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๓.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบห้า : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๔.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบหก : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๕.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบเจ็ด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๖.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบแปด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๗.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มสิบเก้า : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๘.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบ : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๐๙.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบเอ็ด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๐.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบสอง : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๑.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบสาม : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๓.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบสี่ : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๕.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบห้า : ฉบับที่สอง ภาคปวารณา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๖.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบหก : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๖.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เล่มยี่สิบแปด : ฉบับที่สาม ภาคมาฆบูชา บัณฑิตศึกษา ๒๕๑๗.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

หนังสือสวดมนต์ พ.ศ. ๒๕๑๔. พระนคร : ไทยเฉลิม, ๒๕๑๔.

วชิราวุธวิทยาลัย, โรงเรียน.

เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี - กระทรวงศึกษาธิการ.

วิเศษสุภวัตร (พิเศษสุนทร กาญจนศัพท์), พระยา. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาวิเศษ สุภวัตร. พระนคร. โสภณเทพรัตนาคาร, ๒๔๘๔.

สลิม ลดาวัลย์, ม.ร.ว.

"โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย" ที่ระลึกครบ ๗ รอบ พระยามานวราชเสวี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมสรรพสามิต, ๒๕๑๗.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี - กระทรวงศึกษาธิการ, สร้างโรงเรียนขนาดเล็กหลวงและหอสวดที่สวนกระดัง (ร. ๖ ศ. ๔) เพิ่ม ๖๒.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

เอกสารกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี - กระทรวงศึกษาธิการ, โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย, (ร. ๖ ศ. ๔) เพิ่ม ๘๗.

อมรรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น. การศึกษาของชาติ. (หนังสือชุดพระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว). พระนคร : องค์การค้ำของ

คุรุสภา, ๒๕๑๓.

อมรรตฤณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), จมื่น.

เสื่อบานและลูกเสื่อในประวัติศาสตร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : องค์การค้ำของคุรุสภา, ๒๕๑๔.

สมาคมนักเรียนเก่าวชิราวุธวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

พุทธศักราช ๒๕๑๘-๒๕๑๙

นายก	นายสรรเสริญ ไกรจิตติ
อุปนายก	พล.ต.ต.ม.ร.ว. ชงสุข กมลาสน์
เลขาธิการ	นายวีระ วีระไวทยะ
เหรัญญิก	นายเต็มศักดิ์ กฤษณามระ
นายทะเบียน	นายสุธรรม ฮุนตระกูล
ปฏิคม	นายสมโชค เถชะกุล

กรรมการ

พระยานเรนทรราชา
นายกิตติรัตน์ ศรีวิสารวาจา
นายพงษ์ สารสิน
นายสมาน ฟินิจชอบ
น.ต. คงศักดิ์ บัวพิมพ์ ร.น.
นายประสงค์ สุขุม
นายสหัส พุกกะมาน
นายสม วรรณประภา

พ.ท. กัมพล โรจนสุนทร
นายชัยชนะ พย์ฉวีเชิษร
น.พ. ยุทธ โพธารามิก
นายชัยอนันต์ สมุทวณิช
นายวิโรจน์ นวลแข
นายจรูญ แสนโกศิก
ผู้บังคับการวชิราวุธวิทยาลัย

คณะกรรมการดำเนินงาน

ประธาน

นายสรรเสริญ ไกรจิตติ

นายจิต พึ่งประดิษฐ์

พล.ต.ต.มรว. ชงสุข กมลასน์

รองประธาน

นายกิติรัตน์ ศรีวิศาลวาจา

นายพงศ์ สารสิน

นายอรุณ แสนโกศิก

ดร. อำนวย วีระวรรณ

กรรมการ

นายมานิตย์ วสุวัต

นายเสริม สาลิกบุตร

ดร. กมล ชาญเลขา

นายวงศ์ สันธพันธ์

ม.ล. เจตน์ สุทัศน์

นายถนัด นาวานุเคราะห์

น.พ. อานนท์ ประทีตสุนทรสาร

นายเจือ จักขุรักษ์

นายเทวะมิตร กุญชร ณ อยุธยา

ม.ร.ว. เทวไทย เทวกุล

นายกระจก ศุภกิจวิเลขการ

นายสมใจ สิริสิงห

ม.ร.ว. ทวีตยา เกษมศรี

นายรบ ศยามานนท์

นายอุดม จารุตามระ

นายสำรवल พุกกะนันทน์

พล.ต.ต. พิชิต มีปรีชา

พล.อ.ต. พิสุทธิ์ ฤทธากรณ์

พล.ต.ต. เสริม จารุรัตน์

พล.ต.ต. เกา สารสิน

พล.ต. เฟื่องเฉลย อนิรุทธเทวา

นายจารุคม์ จารุประกร

นายสันต์ เทพมณี

นายประภัทรพงศ์ เวชชาชีวะ

นายทวีศักดิ์ จันทรวโรจน์

นายพงศ์ เสวตศิลา

นายเสถียร เสถียรสุด

พระยานเรนทรราชา

ดร. เถลิง ชำรงนาวาสวัสดิ์

นายประสงค์ สุขุม

ศจ. เต็มศักดิ์ กฤษณามะระ

นายอุดม รักตประจิต

นายชัยชนะ พยัคฆ์เขียว

นายสุธรรม ฮุนตระกูล

ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช

นายวิโรจน์ นวลแข

นายแพทย์ยุทธ โพธารามิก

นายสมโชค เลหะกุล

นายสม วรรณประภา

นายรุจ แสนโกศิก

พ.ท. กัมพล โรจนสุนทร

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา

นายวีระ วีระไวทยะ

นายสมาน พินิจชอบ

น.ต. คงศักดิ์ บัวพิมพ์ ร.น.

คณะกรรมการจัดทำหนังสือตระกูล ๕๐ ปีวิชาวุฒวิทย์

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

พระยากระตธราชา

พระมหามนตรีศรีธรรมาภรณ์

จมีนอมรตฤณารักษ์

นายจิต พึ่งประดิษฐ์

นายอานนท์ ประทีตสุนทรสาร

นายสรรเสริญ ไกรจิตติ

นายวิจิตร คุณาวุฒิ

นายอุดม รัตประจิด

นายชัยคนันต์ สมุทวนิช

นายดำรงพันธ์ พูนวัตถุ

นายธีรภัทร สิริกาญจน

นายพิมพ์ศักดิ์ สุวรรณทัต

นายจักรพันธ์ โปษะกฤต

นายมงคล วุฒิสงห์ชัย

นายชัยสรี สมุทวนิช

ม.ล. ชัยนิมิตร นวรัตน์

นายสรยุทธม พรหมพจน์

นายอนุสนธิ์ ชินวรรโณ

นายวิสูตร สุพรรณธรรมา

นายวรชาติ มีชูบท

ประธานคณะกรรมการ

กรรมการ

สาราณียกร

